

Jaarstukken

→ Financieel jaar 2024

Samen bouwen aan Noordenveld

GEMEENTE

NOORDENVELD

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen	4
Aanbiedingsbrief	5
Vaststellingsbesluit	10
Jaarrekening in een oogopslag	11
Leeswijzer	13
Programma's.....	14
Inleiding.....	15
1. Samen doen.....	16
2. Samen ontwikkelen.....	43
3. Bestuur en samenleving.....	52
4. Groen beleven	59
5. Werken, ondernemen en ontspannen.....	74
6. Duurzaam voor nu en later.....	91
7. Helder zicht.....	96
Paragrafen	107
1. Lokale heffingen.....	108
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	119
3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	134
4. Financiering	138
5. Bedrijfsvoering	143
6. Verbonden partijen.....	150
7. Grondbeleid.....	159
8. Overhead.....	167
9. Personele lasten	173
Jaarrekening.....	177
1. Resultaat en bestemming.....	178
2. Balans en toelichting	181
3. Baten en lasten per programma	204
4. Rechtmatigheidsverantwoording	231
5. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	234
6. Algemene dekkingsmiddelen.....	239
7. Incidentele baten en lasten.....	241

8. Structurele mutaties reserves	243
9. Onvoorzien en vennootschapsbelasting.....	244
10. Investerings	245
Bijlagen	251
1. Single information, Single audit (SiSa).....	252
2. Jaarrekening op taakveld	257
3. Begrippenlijst.....	260

Algemeen

Aanbiedingsbrief

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van de gemeente Noordenveld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid evenals de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid.

De jaarrekening 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 3.409.000. Het bruto resultaat laat een overschot zien van € 5.001.000, maar voor een bedrag van € 1.592.000 stellen we voor de besteding te verplaatsen naar 2025. Dit gaat om meerjarige projecten (overloopbudgetten) en een voorlopig resultaat (Nij Begun). Tot en met de slotwijziging was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 328.000. In de slotwijziging benoemden we de volgende grote verschillen:

Nadelig

- WMO: € 137.000

Voordelig

- Versnelling woningbouwopgave: € 140.000
- Landschapsimpuls: € 450.000
- Verkoopopbrengst gronden Regiovisie: € 204.000
- Gemeentefonds voorgaande jaren: € 150.000
- Onroerendezaakbelastingen: € 101.000

In de jaarstukken stellen we voor de besteding van € 1.592.000 te verplaatsen naar 2025:

- Overloopbudgetten: € 756.000
- Bekostiging additionele werkzaamheden Nij Begun: € 836.000

De besteding van de overloopbudgetten wordt in 2025 hervat. Voor het resultaat op Nij Begun stellen we voor een bestemmingsreserve te vormen, omdat nog onduidelijk is hoe wij de ontvangst van het rijk moeten verantwoorden.

Het netto resultaat komt vervolgens uit op € 3.409.000. Binnen het netto resultaat zien wij de volgende nadelen en voordelen groter dan € 100.000:

Nadelig

- Voorziening oud-wethouders: € 1.063.000
- Voorziening voormalig personeel: € 428.000
- Sociaal domein – Jeugd: € 160.000

Voordelig

- Algemene uitkering: € 127.000
- Grondexploitaties: € 1.271.000
- Personele lasten: € 981.000
- Sociaal domein - WMO: € 289.000
- Sociaal domein - Participatiewet, BUIG/Bbz en overig: € 581.000
- Opvang Oekraïners: € 334.000
- Leges omgevingsvergunningen: € 458.000

- Maatregelen verduurzaming: € 138.000
- Invoering Omgevingswet: € 135.000
- Uitvoering Warmtevisie: € 115.000
- Bijdrage RUD Drenthe: € 175.000
- Schatkistbankieren: € 102.000
- Kaartverkoop zwembad & verhuur sportcentrum De Hullen: € 105.000

In het verslagjaar is sprake van een aantal incidentele financiële voordelen. Deze voordelen hebben een positief effect gehad op het uiteindelijke resultaat, maar zijn niet structureel van aard. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om baten en lasten die voortkomen uit specifieke situaties of onderwerpen die zich in 2024 voordeden, waarvan wij pas na de slotwijziging definitief het resultaat konden bepalen en waarvan we op dit moment niet verwachten dat ze zich in dezelfde omvang of frequentie in de komende jaren zullen herhalen. Voorbeelden hiervan zijn het resultaat op de grondexploitaties, de bekostiging van additionele werkzaamheden Nij Begun en het resultaat van het sociaal domein. Voor de personele lasten geldt dat enerzijds de incidentele aanvulling in de 2e trimesterrapportage 2024 en anderzijds het meer kunnen toerekenen van uren aan dekkingsbronnen, zoals leges zorgt voor een incidenteel voordeel.

In het hoofdstuk *Resultaat en Bestemming* wordt ingegaan op de bestemming van het resultaat en in het hoofdstuk *Baten en lasten per programma* worden de genoemde financiële resultaten verder toegelicht.

Voordat wij verder ingaan op het financiële resultaat blikken wij in deze aanbiedingsbrief eerst terug op een aantal betekenisvolle ontwikkelingen uit 2024. We sluiten af met een leeswijzer en informatie over de besluitvorming.

Opvallende beleidsresultaten

De Brink Peize

In het Dorpsplan Peize is de herinrichting van De Brink opgenomen als een van de acties die de inwoners graag gerealiseerd willen zien. Hiervoor is vanuit het budget beschikbaar gesteld om zelf een architect in te schakelen. Hierna is het ontwerp als project opgepakt en is dit besproken met de bewoners en bedrijven. Dit heeft geleid tot een gedragen ontwerp van De Brink, waarbij aandacht was voor de wensen en eisen van de omgeving. De uitvoering startte in 2024 en de afronding vindt in 2025 plaats. De participatie heeft goed gewerkt en het resultaat mag er zeker zijn.

Aanpassen minimaregelingen

In 2024 is de doelgroep van meerdere minimaregelingen uitgebreid. De 'Meedoenregeling', 'Meerkostenregeling' en de 'Individuele Inkomenstoeslag' zijn verruimd tot 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast wordt een staffel toegepast voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Door deze uitbreiding kunnen meer inwoners gebruik maken van de minimaregelingen.

Meest Toegankelijke Gemeente verkiezingen

In Noordenveld zijn we enorm trots op het feit dat we in 2024, en daarmee voor een 2e keer, een plek in de top 10 van de Meest Toegankelijke Gemeente verkiezingen hebben weten te bereiken. Een mooie erkenning voor de inzet en resultaten die door goede samenwerking tussen gemeente en ervaringsdeskundigen van Toegankelijk Noordenveld, inwoners, ondernemers, (zorg)professionals, vrijwilligers en Welzijn in Noordenveld tot stand komen. Samen werken we aan

een samenleving waarin we verschillen omarmen. We nemen belemmeringen weg en werken aan toegankelijkheid om zo de gelijkwaardigheid van mensen te vergroten, gelijke kansen te bieden, meer keuzevrijheid te geven en ervoor te zorgen dat mensen zoveel mogelijk zelfstandig kunnen meedoen.

Vluchtelingen

De gemeente Noordenveld neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om de opvang van vluchtelingen. In 2024 hebben we opvang gerealiseerd voor mensen in de asielketen en voor ontheemden uit Oekraïne. Het gaat onder meer om opvang van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's), crisisnoodopvang, de voorbereiding van noodnachttopvang, Oekraïne-opvang en de huisvesting van statushouders. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden geldt dat dit een relatief nieuwe, omvangrijke taak is voor gemeenten. In 2024 is afscheid genomen van één opvanglocatie. Daarvoor in de plaats zijn twee nieuwe locaties ingericht, waar mensen meer zelfstandig kunnen wonen en beschikken over meer privacy. Daarnaast zijn twee bestaande locaties voortgezet. In totaal zijn er nu vier locaties in gebruik, waar we aan circa 200 mensen een veilige en stabiele opvangplek bieden.

Rotte kies getrokken

In het najaar van 2024 heeft de sloop van de Magista-locatie plaatsgevonden, mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Drenthe. De werkzaamheden liepen enige vertraging op vanwege de aanwezigheid van beschermde diersoorten. De provincie heeft hiervoor ontheffing verleend, onder de voorwaarde dat mitigerende maatregelen worden getroffen, zowel tijdens de sloop als bij de wederopbouw.

Woningbouw

Ondanks de uitgebreide ruimtelijke procedures waar we tegenwoordig mee te maken hebben, zijn er in 2024 toch een aantal mooie stappen gezet. Het bestemmingsplan Zuidpoort-Terheijl is vastgesteld door de gemeenteraad en doordat er geen beroep is ingesteld bij de Raad van State, is het bestemmingsplan vlot onherroepelijk geworden. Een andere uitbreidingslocatie is de Thedemaborg in Nietap. In 2024 is gestart met het bouwrijp maken. Naast nieuwe bouwlocaties kijken we natuurlijk ook naar inbreidings-mogelijkheden. Een mooi voorbeeld hiervan is de oude locatie van het postkantoor, waar energiezuinige woningen zijn gerealiseerd. Ook aan de Vrijetijdsboulevard is een start gemaakt met de aanleg van een nieuwe woonwijk; De Boterlinie. Wat ook bijzonder is, is dat er voor het project voor de invulling van de woningbouw aan de Hoek Kanaalstraat-Wilhelminastraat, is gekozen door de inwoners van Noordenveld. Zij konden hun stem uitbrengen op drie ontwerpen en zo is het winnende ontwerp bepaald. Daarnaast is de basisschool De Vlinderhof in Veenhuizen aangekocht en gesloopt om ruimte te maken voor nieuwbouw. In Een zijn er starterswoningen gerealiseerd op de oude locatie van de basisschool De Regenboog. De gebiedsvisie Roden-Zuid is vastgesteld.

Beweegbox

Afgelopen november is de Beweegbox geopend. In de Beweegbox vind je moderne sportvoorzieningen en allerlei nieuwe manieren om te sporten en te bewegen. Het is een fantastische aanvulling op het sportaanbod van de Ronerborg en Esborg, en een plek waar de leerlingen zich helemaal kunnen uitleven

Duurzaamheid

Het afgelopen jaar hebben we grote stappen gezet in de verdere professionalisering van ons programma duurzaamheid. Dankzij deze ontwikkeling zijn we beter dan ooit in staat om onze duurzaamheidsdoelstellingen gericht en voortvarend dichterbij te brengen. Concreet betekent dit dat de uitvoeringsprogramma's op tijd klaar lagen. Dit stelt ons in staat om eerder te anticiperen op knelpunten zoals personeelsschaarste en netcongestie, waardoor we sneller en effectiever kunnen handelen. Daarnaast zijn we verheugd te melden dat de wijkuitvoeringsplannen (WUPs) voor de Vijfde Verloting en Hullenveld zijn vastgesteld. Deze plannen zijn in nauwe samenwerking met inwoners opgesteld en geven richting aan de manier waarop we de overstap naar aardgasvrije wijken vormgeven. Ook is het laadbeleid vastgesteld. Daarmee zorgen we voor een toekomstbestendig en goed dekkend netwerk van laadpunten voor elektrische voertuigen in onze gemeente.

Nij Begun

Vanaf 2023 nemen wij – samen met de gemeenten Aa- en Hunze en Tynaarlo – deel aan het herstelprogramma “Nij Begun” Groningen en Noord-Drenthe. In het kader van Nij Begun is een duurzaamheids, een sociale én een economische agenda vastgesteld. Deze zijn opgesteld door de kwartiermakers die door het rijk zijn aangesteld. Deze agenda's geven op hoofdlijnen contouren aan waarbinnen de deelnemende gemeenten maatregelen ter bevordering van de algemene welvaart kunnen nemen die vanuit Nij Begun worden gefinancierd. Na de vaststelling van deze contouren kunnen de deelnemende gemeenten – binnen deze contouren – lokale agenda's ontwikkelen waarvoor zowel qua inhoud als qua inzet middelen beschikbaar worden gesteld. In 2024 is voor de personele inzet van deze ontwikkeling een eerste bijdrage van het rijk aan ons beschikbaar gesteld. In 2024 zijn ook de eerste voorbereidingen getroffen voor de inrichting van de interne projectorganisatie en is gestart met het vormgeven van de lokale duurzaamheids, sociale en economische agenda.

Financieel resultaat

Jaarresultaat

De jaarrekening 2024 is afgesloten met een voordelig resultaat van € 3.409.000. Het bruto resultaat laat een overschot zien van € 5.001.000, maar voor een bedrag van € 1.592.000 stellen we voor de besteding te verplaatsen naar 2025. Dit gaat om meerjarige projecten (overloopbudgetten) en een voorlopig resultaat (Nij Begun). Na aftrek van deze budgetten komt het netto positieve resultaat uit op € 3.409.000.

Het voordelige resultaat binnen het onderdeel grondexploitatie bedraagt € 1.271.000. Dit bedrag is als volgt tot stand gekomen. In totaal wordt voor een bedrag van € 1.849.000 aan (tussentijdse) winst genomen. Voor het voorbereidingsbudget Supermarktlocatie Veenhuizen hebben wij een voorziening van € 285.000 moeten vormen, omdat de voorbereiding langer dan vijf jaar duurt. Daarnaast is in 2024 al € 48.000 uitgegeven aan voorbereidingskosten voor flexwonen. Ten slotte is een negatief resultaat behaald van € 245.000 op het onderdeel vennootschapsbelasting. We stellen voor het totale positieve resultaat binnen de grondexploitatie van € 1.271.000 bij de bestemming van het jaarresultaat 2024 toe te voegen aan de reserve grondexploitatie.

In 2024 hebben wij onderhoudswerkzaamheden aan onze gemeentelijke gebouwen kunnen uitvoeren die in eerdere jaren waren uitgesteld, maar per saldo is een onderschrijving van € 90.000 ontstaan. Wij stellen voor dit bedrag toe voegen aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

Hierna komt het resterende positieve jaarresultaat uit op € 2.048.000.

Bestemming jaarresultaat

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt eind 2024 € 12.238.000. In totaal bedraagt het toekomstige beslag 2025 op de reserve, door al genomen raadsbesluiten € 1.398.000. Vrij beschikbaar is daardoor € 10.840.000. Voorgesteld wordt om het resterende jaarresultaat 2024 (€ 2.048.000), toe te voegen aan de algemene reserve. We stellen daarnaast voor een bedrag van € 74.000 te reserveren budgetten in 2025, waarvan de middelen via de decembercirculaire al in 2024 zijn ontvangen. Van dit bedrag is € 64.000 bedoeld voor meerkosten in het sociaal domein als gevolg van Oekraïense ontheemden. Door al genomen raadsbesluiten bij de aanbidding van de begroting 2025 wordt per saldo € 350.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Deze begrote toevoeging bestaat uit de jaarlijkse dotatie van € 275.000 en € 75.000 vrijval uit het Dorpenfonds. Hierdoor komt het vrij beschikbare bedrag van de algemene reserve, voor afdekking van risico's, uit op € 13.164.000.

Wij willen iedereen bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van het jaarverslag en de jaarrekening over 2024. De behandeling van de jaarstukken 2024 zal plaatsvinden in de raadsvergadering van 7 juli 2025.

Roden, 2 juni 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld,

Klaas Smid, burgemeester

Sebastiaan Ruddijs, directeur-secretaris

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Noordenveld,

Gelet op artikel 197 van de Gemeentewet waarin het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad verantwoording aflegt over het door hem gevoerde bestuur;

Gelet op artikel 198 van de Gemeentewet waarin is bepaald dat de gemeenteraad de jaarrekening en het jaarverslag vaststelt;

B e s l u i t :

De jaarrekening en het jaarverslag 2024 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Noordenveld op 7 juli 2025,

De griffier,

de voorzitter,

Jaarrekening in een oogopslag

Jaaroverzicht 2024

in één oogopslag

GEMEENTE NOORDENVELD

BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S

PROGRAMMA	UITGAVEN	INKOMSTEN	BEDRAG
PROGRAMMA	UITGAVEN	INKOMSTEN	BEDRAG
SAMEN DOEN	49.809	17.109	-32.701
SAMEN ONTWIKKELEN	9.331	8.623	-708
BESTUUR EN SAMENLEVING	6.837	1.856	-4.981
GROEN BELEVEN	20.496	12.980	-7.517
WERKEN, ONDERNEMEN EN ONTSPANNEN	8.425	4.368	-4.057
DUURZAAM VOOR NU EN LATER	2.707	460	-2.246
HELDER ZICHT	20.557	3.770	-16.787
	118.164	49.166	-68.997
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN - ONDERDEEL VAN PROGRAMMA HELDER ZICHT			
UITKERINGEN GEMEENTEFONDS			66.773
ONROERENDEZAAKBELASTINGEN			7.226
SALDO			5.001

KERNWAARDEN

TRANSPARANT

DUURZAAM

ONDERNEMEND

LEEFBAAR

GROEN

 20.529 hectare, waarvan 2.632 hectare bos

 15.162 woningen in 26 dorpen

 9 basisscholen, 4 bijzondere scholen, 1 speciaal onderwijs en 3 voortgezet onderwijs

 31.751 inwoners

 5.546 bedrijven

 4 jaarmarkten

 239 rijksmonumenten, 39 provinciale monumenten en 5 archeologische monumenten

 Unieke landschappen: Leekstermeer, Norgersholt De Onlanden, Fochteloërveen

De gemeente bracht in juli 60 mensen met een beperking de lucht in

Noordenveld behaalde de top 10 van de meest toegankelijke gemeenten

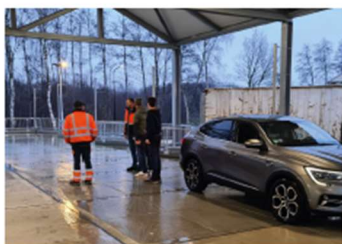
Op de begraafplaats in Roden is een Witte Anjer Perk onthuld

'Ons Thuis in Roden' werd het beste ontwerp voor de locatie hoek KW

Vereniging Buitenrust won aanbesteding camping Ot en Sien

Op 2 januari opende het Grondstoffen-centrum aan de Ekkelkamp in Roden

Inwoners van Noordenveld hebben kwalitatief goed afval gescheiden

De vuilniswagen op waterstof namen we eind februari in gebruik

Joy House of Brands wint de Ondernemersprijs

Aan de Schoolstraat in Een werden dertien starterswoningen gebouwd

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De verklarende toelichting op de verschillen tussen begrote baten en lasten en rekening kunt u per programma vinden in hoofdstuk 3 van het onderdeel Jaarrekening. In dit onderdeel vindt u onder meer ook een overzicht van het resultaat en bestemming (hoofdstuk 1) en de balans met de toelichting daarop (hoofdstuk 2).

Bij het samenstellen van de jaarstukken dienen de notities en de vraag & antwoordrubriek van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in acht te worden genomen. Met de wijzigingen die tot op heden zijn gepubliceerd is in deze jaarstukken rekening gehouden.

Programma's

Inleiding

In onze Omgevingsvisie 2030 zijn vijf kernwaarden geformuleerd: Transparant, Leefbaar, Ondernemend, Groen en Duurzaam. Hieruit zijn zeven programma's voor de begroting gedestilleerd:

1. Samen doen
2. Samen ontwikkelen
3. Bestuur en samenleving
4. Groen beleven
5. Werken, ondernemen en ontspannen
6. Duurzaam voor nu en later
7. Helder zicht

De kernwaarden duurzaam en transparant zijn het 'fundament' van het beleid en komen in meerdere programma's tot uiting. Elk programma begint met een omschrijving van het programma en een overzicht van de onderdelen. Vervolgens worden de verplichte beleidsindicatoren vermeld. Deze zijn bedoeld om de effecten van beleid op de programma's aan te geven. Gemeenten zijn verplicht om over een groot aantal indicatoren te rapporteren. Deze verplichte indicatoren geven een beeld van hoe we ervoor staan en zijn aangevuld met nieuwe indicatoren van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Gegevens over Nederland geven het gemiddelde over alle gemeentes weer, gegevens voor Drenthe het gemiddelde over de Drentse gemeenten.

Vervolgens is er een financieel overzicht opgenomen met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld. De verklarende toelichting op de verschillen tussen begrote baten en lasten en rekening kunt u per programma vinden in hoofdstuk 3 van het onderdeel Jaarrekening. Daarna volgt een toelichting per taakveld. We herhalen wat we hadden willen bereiken en doen in 2024 en vervolgens geven we aan wat er wel en niet is gerealiseerd. De teksten zijn zo kort en concreet mogelijk geformuleerd. Eventuele belangrijke bij het taakveld behorende documenten worden vermeld. Tot slot wordt er een overzicht verstrekt van de baten en lasten per taakveld, met waar dit nodig is, een toelichting.

1. Samen doen

Programmadoelstelling

- Jeugdigen en volwassenen kunnen veilig opgroeien, meedoen in de samenleving en zo zelfredzaam mogelijk zijn.
- Mocht dit (tijdelijk) niet mogelijk zijn dan zetten wij zorg en ondersteuning in. Deze zorg sluit aan bij de eigen kracht en sociale netwerken van onze inwoners.

Programmaomschrijving

Tot programma 1. Samen doen horen lasten en baten voor:

- Openbaar basisonderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Inkomensregelingen
- WSW en beschut werk
- Arbeidsparticipatie
- Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Volksgezondheid
- Jeugdhulp begeleiding
- Jeugdhulp behandeling
- Hulp bij het huishouden (WMO)
- Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
- Jeugdbescherming
- Gezinsgericht
- Jeugdhulp met verblijf overig
- Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
- Jeugdhulp dagbesteding
- Pleegzorg
- Jeugdreclassering
- Begeleiding (WMO)
- Gesloten plaatsing
- Dagbesteding (WMO)
- Beschermd wonen (WMO)
- Overige maatwerkarrangementen (WMO)

Beleidsindicatoren

Onderwijs	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Noordenveld	1,1	2023
		Nederland	6,3	2023
		Drenthe	4,5	2023
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Noordenveld	17	2023
		Nederland	27	2023
		Drenthe	26	2023
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Noordenveld	1,4	2023
		Nederland	2,4	2023
		Drenthe	2,5	2023

Werk en Inkomen	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Noordenveld	495,4	2023
		Nederland	836,6	2023
		Drenthe	783,4	2023
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Noordenveld	71,0	2023
		Nederland	73,1	2023
		Drenthe	71,1	2023
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Noordenveld	28,1	2024
		Nederland	343,6	2024
		Drenthe	305,1	2024
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Noordenveld	5	2023
		Nederland	6	2023
		Drenthe	5	2023
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoner van 15 t/m 64 jaar	Noordenveld	166,3	2022
		Nederland	197,7	2022
		Drenthe	234,6	2022

Zorg en Welzijn	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Jongeren met jeugdbescherming	% jongeren tot 18 jaar	Noordenveld	0,5	2024
		Nederland	0,9	2024
		Drenthe	1,0	2024

Jongeren met jeugdhulp	% jongeren tot 18 jaar	Noordenveld	9,8	2024
		Nederland	11,5	2024
		Drenthe	11,8	2024
Jongeren met jeugdreclassering	% jongeren van 12 tot 23 jaar	Noordenveld	0,3	2024
		Nederland	0,3	2024
		Drenthe	0,4	2024
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	Noordenveld	610	2024
		Nederland	650	2024
		Drenthe	701	2024
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Noordenveld	1	2023
		Nederland	2	2023
		Drenthe	2	2023
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Noordenveld	1	2023
		Nederland	1	2023
		Drenthe	1	2023

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
4.1 Openbaar basisonderwijs	-73	11	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.927	1.652	2.170	1.881	1.958
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.000	1.084	994	1.043	1.073
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.706	3.682	4.426	4.376	4.246
6.3 Inkomensregelingen	3.270	4.146	2.232	2.805	2.524
6.4 WSW en beschut werk	3.107	3.259	3.397	3.474	3.349
6.5 Arbeidsparticipatie	1.022	1.178	1.311	1.311	1.348
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	1.554	1.487	1.669	1.716
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	3.068	3.263	3.336	3.295
6.71B Begeleiding (WMO)	0	1.244	1.720	1.900	1.853
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	780	972	970	984
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	6.809	0	-923	0	7
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	1.152	1.055	1.462	1.553
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	2.492	3.565	3.387	3.097

6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	457	486	691	711
6.73A Pleegzorg	0	789	745	310	268
6.73B Gezinsgericht	0	348	389	320	156
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	37	0	1.013	945
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	2.419	2.484	2.985	2.831
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	272	270	182	383
6.74C Gesloten plaatsing	0	0	0	0	10
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	-1.172	0	-1.000	-1.328
6.82A Jeugdbescherming	0	209	248	292	351
6.82B Jeugdreclassering	0	75	76	123	147
7.1 Volksgezondheid	1.280	1.242	1.317	1.421	1.395
TOTAAL	22.048	29.982	31.683	33.951	32.872

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Wij streven naar energieneutrale onderwijshuisvesting.
- Alle scholen hebben goede huisvesting.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We starten met de nieuwbouw van OBS De Flint.
- We gaan in 2024 het IHP verder herijken en nemen hierin een duurzaamheidsparagraaf op.
- We bereiden de nieuwbouw van OBS De Hekakker en CBS De Rank voor.

- In 2024 zal naar verwachting de locatiekeuze voor nieuwbouw CBS De Parel duidelijk worden.

In 2024 wordt de fysieke bouw van de beweegbox bij RSG De Ronerborg gestart. De

- nieuwbouw van de beweegbox is formeel opgestart in 2023, hiermee zijn de verzekeringsgelden geborgd.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- In 2024 zijn wij begonnen met de voorbereiding van OBS De Flint en de bouw is aanbesteed.
- De beweegbox is opgeleverd in 2024.
- Er zijn locatieonderzoeken opgestart t.b.v. vervangende nieuwbouw van OBS De Hekakker, CBS De Rank, CBS De Parel & CBS De Hoeksteen (fusieschool).
- De locatie van de vervangende nieuwbouw OBS De Hekakker is vastgesteld. Er is een start gemaakt met de locatieonderzoeken voor de fusieschool CBS De Parel - CBS De Hoeksteen en voor GBS De Rank. Het locatiebesluit van De Rank is vertraagt door het participatieproces.
- De fusie van CBS De Parel en CBS De Hoeksteen is niet definitief vastgesteld in 2024 op verzoek van het schoolbestuur, deze wordt doorgeschoven naar 2025.
- De locatie nieuwbouw OBS De Hekakker is vastgesteld.
- De voorbereidingen voor de nieuwbouw van OBS De Hekakker zijn gestart.
- De voorbereidingen voor de nieuwbouw van CBS De Rank zijn gestart.
- Wij zijn samen met de schoolbesturen gestart met de voorbereidingen voor het zoeken van een passende locatie voor de tijdelijke huisvesting voor OBS De Hekakker in Norg en gestart met de voorbereidingen van de tijdelijke huisvesting op de Brinkhofweide in Norg.
- Voor BBS de Verwondering zijn wij gestart met het zoeken naar een passende locatie voor de tijdelijke huisvesting.
- Wij hebben uitvoering gegeven aan het Integrale Huisvestingsplan 2021 - 2041
- De toevoeging van een duurzaamheidsparaagraaf aan het IHP in 2024 is niet gelukt, maar het herijken van het IHP wel. Dit is gedaan middels het uitwerken en toevoegen van een oplegger in samenwerking met alle schoolbesturen in de gemeente Noordenveld.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2041:
- Er is een oplegger toegevoegd aan het bestaande IHP.
- In de oplegger (toevoeging aan het IHP 2021-2041) zijn BBS De Verwondering, Dr. Nassau College en de in gang gezette fusie van De Parel en De Hoeksteen opgenomen
- De oplegger is vastgesteld door de Raad.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

4.2 Onderwijshuisvesting	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	2.088	1.846	2.380	2.127	2.176
Baten	161	194	210	246	218
Saldo	1.927	1.652	2.170	1.881	1.958

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen de kansen op de arbeidsmarkt verbeteren voor de jongeren uit het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs.
- Wij willen voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan.
- Wij willen inwoners tussen 23-27 jaar zonder startkwalificatie in beeld hebben.
- Wij willen mogelijke ontwikkelingsachterstand bij peuters vroegtijdig signaleren.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij werken verder uit hoe jongeren die zonder startkwalificatie van school aan het werk zijn gegaan alsnog naar de route BeroepsBegeleidende Leerweg (BBL) begeleid kunnen worden. Daarmee kan een startkwalificatie alsnog behaald worden.
- We zijn in september 2023 gestart met de pilot 'VVE plus groep' voor 'doelgroeppeuters' en monitoren de voortgang van deze pilot in 2024.
- We zijn (financieel) toegankelijk voor alle doelgroeppeuters van de gemeente Noordenveld.
- We zetten in op indicering en toeleiding van peuters om bereik te verhogen.
- We stellen voldoende (VVE) peuterplaatsen beschikbaar voor de peuters.
- We gaan via de Route Arbeid de kansen van jongeren uit het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs vergroten op de arbeidsmarkt. Daarnaast geven we gerichte aandacht aan de jongeren op de dagbesteding.
- We gaan na welke concrete mogelijkheden er liggen om inwoners tussen de 23 en 27 jaar, zonder startkwalificatie, toch in beeld te krijgen. Vervolgens proberen we hen in een werk- of leertraject te krijgen.
- We borgen de kwaliteit van taalstimuleringsprogramma VVE op de peuterspeelgroep.
- In samenwerking met scholen richten we zorgpaden in en creëren een sluitende aanpak van jongeren gericht op het halen van een startkwalificatie in.
- In Noordenveld wordt aan de wettelijke verplichting van de LEA voldaan door deelname aan het Regionaal Overleg Gemeenten Onderwijs ROGO en de stuurgroep jeugd. We stellen een uitvoeringsagenda Jeugd op waarin de LEA- agenda een plek krijgt.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De ingeslagen weg om jongeren binnen hun mogelijkheden te scholen om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten is voortgezet.
- De contacten met Doorstroompunt (voorheen RMC), Pro en VSO scholen zijn bestendigd.
- Er is een eenmalig bedrag beschikbaar gesteld waarmee een Centrale Regionale locatie voor nieuwkomersonderwijs Noordenveld-Westerkwartier is gerealiseerd.
- Er zijn onderwijszorgarrangementen (OZA's) binnen Noord- en Midden Drenthe. Deze dragen bij aan het halen van een startkwalificatie.
- Aan de wettelijke verplichting van de LEA is voldaan door deelname aan het Regionaal Overleg Gemeenten Onderwijs ROGO en de stuurgroep Jeugd. De uitvoeringsagenda Jeugd is opgesteld.
- Er zijn voldoende (VVE) peuterplaatsen gerealiseerd voor de (doelgroep) peuters.
- Er is een minimaregeling voor ouderbijdrage peuteropvang voor ouders met een laag inkomen gerealiseerd.
- We zijn gestart met een pilot VVE plus groep voor peuters die naast VVE een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken. Het doel hiervan is om peuters door te laten stromen naar regulier onderwijs.
- We hebben extra afspraken gemaakt met het consultatiebureau om het bereik van de VVE peuter te vergroten.
- 70% van de geïndiceerde VVE peuters gaan naar een VVE peuterplaats. Dit was 62%.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Nadere regelgeving Peuteropvang Noordenveld

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.309	1.556	1.092	1.425	1.574
Baten	309	472	98	381	501
Saldo	1.000	1.084	994	1.043	1.073

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Vrijwillige inzet en mantelzorg

- Wij stellen mensen in staat om zelfredzaam te zijn, zodat zij regie op het eigen leven kunnen houden en zelfstandig kunnen meedoen in de samenleving.

- Samen met WiN zorgen we ervoor dat vrijwilligers goed geïnformeerd zijn, de juiste kennis en vaardigheden bezitten en zo optimaal inzetbaar zijn.
- Wij zorgen dat mantelzorgers optimaal gezien, gehoord en ondersteund worden en willen overbelasting van mantelzorgers voorkomen.
- Wij vinden het belangrijk dat vrijwilligers goed geïnformeerd zijn, de juiste kennis en vaardigheden bezitten en zo optimaal inzetbaar zijn.

Inclusieve samenleving

- Wij willen dat iedereen in Noordenveld zich welkom voelt en kan meedoen. Inclusie betekent voor ons dat wij iedereen willen betrekken bij het vormgeven van ons
- gemeenschapsleven en dat iedereen gelijke kansen heeft ongeacht beperking of verschillen.
- We zijn op basis van het advies van een externe partij t.a.v. toekomstbestendig vormgeven
- van welzijnswerk, aan de slag om beter in beeld te brengen wat wij willen bereiken, en de subsidieafspraken transparanter en professioneler vorm te geven.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

- Het bevorderen van preventieve maatregelen en vroegsignalering zal een centrale rol spelen binnen de WMO. Daardoor kunnen we problemen voorkomen of tijdig ingrijpen, waardoor de druk op formele zorg wordt verminderd.

Dorps- en buurthuizen

- We willen samen met de besturen van dorps- en buurthuizen zorgdragen voor goed onderhouden en duurzame dorps- en buurthuizen.

Jeugd

- We willen dat onze jeugd veilig en gezond kan opgroeien. We bieden daar waar nodig passende ondersteuning.
- We willen dat jongeren betrokken zijn en invloed hebben op hun woon- en leefomgeving.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Vrijwillige inzet en mantelzorg

- Samen met WiN zorgen wij voor goede begeleiding, ondersteuning en waardering voor onze vrijwilligers. Dit doen wij door vrijwilligers uit te nodigen bij activiteiten en met een specifiek aanbod aan trainingen voor vrijwilligers.
- Samen met WiN en het Contactpunt Mantelzorg geven wij uitvoering aan het Werkplan Mantelzorg. Wensen en ondersteuningsbehoeften zijn samen met de uitkomsten van het enquêteonderzoek onder mantelzorgers vertaald naar doelstellingen in dit werkplan.
- Mantelzorgers hebben in het enquêteonderzoek aangegeven het mantelzorg-compliment in de huidige vorm te willen behouden. Samen met WiN en CPM organiseren wij verder een passend aanbod aan informatie, activiteiten, contact en trainingen.

Inclusieve samenleving

- Samen met inwoners en ervaringsdeskundigen van de stichting Toegankelijk Noordenveld blijven we uitvoering geven aan de Lokale Inclusie Agenda (LIA).

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

- We streven naar een integrale aanpak van maatschappelijke ondersteuning, waarbij verschillende beleidssectoren en organisaties samenwerken. Daardoor zal de effectiviteit van ondersteuningsprogramma's vergroten en overlapping minimaliseren.

Dorps- en buurthuizen

- Wij voeren onderhoud uit aan de dorps- en buurthuizen. Hiervoor hebben we een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. Hierbij kijken we ook hoe we de gebouwen kunnen verduurzamen. Verder helpen we besturen van dorps- en buurthuizen bij nieuwbouw.

Jeugd

- Wij voeren contractmanagement uit in Noord en Midden Drenthe waarbij wij risico's beperken, kosten bewaken en bijdragen aan strategisch beleid via contracten.
- Wij geven in samenwerking met jeugdigen en lokale partijen uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Jeugd.
- We werken samen met inwoners volgens het principe "één gezin, één plan, één regisseur".
- We verstevigen lokale samenwerkingsverbanden ten behoeve van vroegtijdige signalering.
- We gaan door met de Drentse samenwerking van gemeenten, ketenpartners en aanbieders, gericht op de transformatie jeugdhulp.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

In 2024 hebben wij verdere afspraken gemaakt met het welzijnswerk met betrekking tot subsidieafspraken.

Vrijwillige inzet en mantelzorg

- Samen met WiN hebben wij doorlopend aandacht voor vrijwilligers en de manier waarop wij vrijwillige inzet waarderen. Met goede ondersteuning en passende trainingen zorgen wij ervoor dat vrijwilligers hun kennis, talenten en ervaring op een goede manier kunnen inzetten.
- Samen met WiN en het Contactpunt Mantelzorg bieden wij doorlopend een passend aanbod van activiteiten, trainingen en informatiebijeenkomsten aan voor mantelzorgers. In 2024 is het Mantelzorg café geopend. Dit is een ontmoetingsplek voor mantelzorgers en ook kunnen mantelzorgers hier terecht om ervaringen te delen en ondersteuning te vinden.
- Samen met WiN hebben wij specifiek en doorlopend aandacht voor jonge mantelzorgers tot 25 jaar. Wij zorgen dat jonge mantelzorgers gezien worden, organiseren ontspannende activiteiten en zorgen ervoor dat jonge mantelzorgers elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten.
- Naast de waardering voor mantelzorgers in de vorm van het mantelzorg-compliment, ontvangt ook de jonge mantelzorger tijdens de week van de jonge mantelzorger in een passende vorm mantelzorgwaardering.

Inclusieve samenleving

- In 2024 hebben wij samen met Toegankelijk Noordenveld opnieuw veel aandacht besteed aan het vergroten van de bewustwording rondom toegankelijkheid, meedoen en het creëren van gelijke kansen. We hebben zowel lokaal als regionaal nieuwe samenwerkingen weten op te zetten met bijvoorbeeld (zorg)ondernemers, de zakenkring en VN panels uit collega gemeenten. Vanuit deze samenwerking lukt het onder meer om meer aandacht te hebben voor inclusief werkgeverschap binnen de eigen gemeente en om deze te vergroten. Ook lukt het zo om buiten de gemeentegrens voor onze inwoners van betekenis te kunnen zijn op onderwerpen als bijvoorbeeld vervoer, sport en vrijetijdsbesteding.

- Als gemeente Noordenveld hebben wij in 2024 meegedaan aan de verkiezing Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland. Samen met Toegankelijk Noordenveld en mensen uit het lokale netwerk hebben wij actief campagne gevoerd. Hierdoor is er veel aandacht geweest voor toegankelijkheid en zijn er tal van nieuwe verbindingen en initiatieven ontstaan. Noordenveld is opnieuw in de top 10 van meest toegankelijke gemeenten van Nederland geëindigd.
- In 2024 hebben wij ons aangesloten bij de Hoge Nood App. Samen met Toegankelijk Noordenveld hebben wij inmiddels alle bestaande openbare toiletten en opengestelde toiletten in kaart gebracht. Ook hebben wij samen alle geregistreerde wandelroutes en fietsroutes binnen Noordenveld in kaart gebracht om zo inzicht te verkrijgen in hoe wij aan de toiletnorm van de toiletalliantie kunnen gaan voldoen.
- Ook in de openbare ruimte is er in 2024 opnieuw veel aandacht geweest voor toegankelijkheid. Zo hebben wij bijvoorbeeld op verschillende plekken in de gemeente opritjes naar stoepen en wandelpaden aangepast of toegevoegd, zodat mensen in een rolstoel of met bijvoorbeeld een rollator of kinderwagen ook goed en veilig eropuit kunnen. Vanuit het beheer en onderhoud is er verder aandacht geweest voor de toegankelijkheid en een veilig gebruik van fietspaden, bospaden en obstakelvrije aansluitingen op stoepen, wegen en halfverharding. En wij geven advies of stellen kaders over bereikbaarheid en toegankelijkheid binnen tal van projecten in de buitenruimte en bij dorpenfondsaanvragen.
- Samen met Welzijn in Noordenveld en mensen van het Regenboogcafé organiseerden wij in 2024 een veilige plek voor ontmoeting voor LHBTIQ+A, te weten het Regenboogcafé. Samen hebben wij in 2024 stappen gemaakt om de bewustwording voor en acceptatie van LHBTIQ+A in Noordenveld te vergroten. We zijn gestart met een inventarisatie van LHBTIQ+A-beleid op scholen en organiseerden een Regenboogbijeenkomst voor gemeentelijk personeel in de Regenboogweek.
- De werkgroep Dementievriendelijk Noordenveld heeft in 2024 de Vergeet-Mij-Niet-Koffer ontwikkelt. Met de inhoud van deze koffer kunnen ondernemers aan de hand van een lokale Virtual Reality beleving (ontwikkelt door een stagiaire bij gemeente), een aantal vraagvormen en andere zaken met het eigen personeel het gesprek aangaan over mantelzorg, mantelzorg en werk en over mantelzorg in relatie tot dementie.

WMO

We hebben domeinoverstijgende casuïstiekbijeenkomsten als structureel onderdeel van de werkwijze binnen de Toegang ingevoerd. Daarnaast hebben we gewerkt volgens het principe van "één gezin, één plan, één regisseur". We hebben onze interne organisatie hierop aangepast, om deze aanpak effectief te ondersteunen.

Jeugd

- In 2024 heeft de NMD-samenwerking contract- en kwaliteitsmanagement uitgevoerd op de gecontracteerde aanbieders.
- In 2024 is de Uitvoeringsagenda Jeugd opgesteld en zijn er vier werkgroepen gestart op het gebied van kansengelijkheid, middelengebruik, kansrijke start en mentale gezondheid.
- In 2024 hebben we gewerkt volgens het principe 'één gezin, één plan, één regisseur'.
- In 2024 hebben we de samenwerking verstevigd met diverse samenwerkingsverbanden, onder andere via de Stuurgroep Jeugd.
- In 2024 zijn we verdergegaan met de doorontwikkeling van de samenwerking in de Jeugdhulpregio Drenthe, de transformatie jeugdhulp en acties die voortvloeien uit de Hervormingsagenda Jeugd.

Nieuwkomers

- In 2024 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuwe aanbieder voor de B1 route per 1 januari 2025. In 2024 is de maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk onverminderd voortgezet. Het programma Go Noordenveld is een vast onderdeel van de nieuwe Wet inburgering en is gericht op het participatieverklaringstraject (PVT). In Noordenveld hebben we de financiële ontzorging anders ingericht dan de wet voorschrijft. In plaats van inhouden van de vaste lasten werken we met automatische incasso's zodat de nieuwkomer wel het totaaloverzicht van zijn financiële mogelijkheden blijft houden.
- In 2024 maakte Noordenveld deel uit van een ontwikkelteam, samengesteld door de RUG, om een toolbox voor werkgevers en een training voor consulenten te ontwikkelen gericht op de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. De training is opgenomen in de WIZ-academie en is er een begin gemaakt met 'train-de-trainer'.
- In 2024 is er een start gemaakt met het beter op de kaart krijgen van de doelgroep statushouders in de arbeidsmarktregio Groningen. Deze doelgroep heeft een eigen aanpak nodig om toch deel uit te kunnen maken van de arbeidsmarkt. Zo is er weer gestart met tweemaandelijks overleggen bij WiZ om kansen en drempels met elkaar te bespreken. Door met elkaar te delen, komen we vooruit.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Notitie GO Noordenveld: Gewoon ontmoeten

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Gemeentelijke Opvang Oekraïners

In 2024 hebben we verdere stappen gezet in de opvang van Oekraïense vluchtelingen binnen onze gemeente. Een belangrijke verandering ten opzichte van 2023 is de beëindiging van de opvang in het Fletcher Hotel Langewold. Dit past binnen het beleid om opvang te realiseren in kleinschalige en zelfstandige voorzieningen, waarin bewoners zoveel mogelijk in staat worden gesteld zelfstandig te leven.

Ter vervanging van het Fletcher Hotel zijn twee nieuwe opvanglocaties in gebruik genomen: de Oude Gemeentewerf in Roden en de voormalige natuurexcursie Molenduin in Norg. Hiermee beschikt de gemeente in 2024 over vier gemeentelijke opvanglocaties, te weten de groepsaccommodatie 'De Hullen', Groene Zoom 2, de Oude Gemeentewerf en Molenduin Norg. Het aantal beschikbare opvangplaatsen komt daarmee op ruim 200.

De ontwikkeling van deze nieuwe locaties draagt bij aan de verdere verbetering van de kwaliteit van opvang en sluit aan bij de uitgangspunten van kleinschaligheid en zelfredzaamheid. In beide nieuwe locaties zijn voorzieningen getroffen die bewoners ondersteunen in het zelfstandig wonen en participeren in de lokale samenleving.

Drentse puzzel

Daarnaast is in 2024 een start gemaakt met de voorbereidingen voor een verdere uitbreiding van de gemeentelijke opvangcapaciteit. In de zogenaamde 'Drentse Puzzel' is vastgelegd dat de gemeente Noordenveld in de jaren 2025 en 2026 in totaal 503 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden zal

realiseren. Dit vormt een aanzienlijke opgave voor de gemeente, waarbij in 2024 de eerste voorbereidende stappen zijn gezet.

Particuliere Opvang Oekraïners

Ook in 2024 hebben inwoners van de gemeente hun huis beschikbaar gesteld voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Hoewel het aantal adressen waarop vluchtelingen particulier worden opgevangen in de loop van het jaar verder is afgenomen, werden eind 2024 nog circa vijftien personen op particuliere adressen opgevangen. Hiermee blijft de betrokkenheid van inwoners zichtbaar en waardevol, al neemt de particuliere opvangcapaciteit geleidelijk af.

Financiële compensatie van gemeenten voor de opvang van vluchtelingen

De financiële compensatie voor de gemeentelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt in 2024, evenals voorgaande jaren, verstrekt vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Het normbedrag voor de gemeentelijke opvanglocaties bedraagt in 2024 € 61,- per dag per gerealiseerde opvangplek. Dit bedrag kan door gemeenten worden gedeclareerd vanaf het moment dat een opvanglocatie daadwerkelijk operationeel is. Declaratie vindt plaats op basis van de SiSa-systematiek en geschiedt via een Specifieke Uitkering van het Rijk.

Ter ondersteuning van de particuliere opvang ontvangen gemeenten in 2024 een vergoeding van € 97 per maand per persoon die aanspraak maakt op een gemeentelijke tegemoetkoming, zoals een financiële toelage in de vorm van leefgeld.

Met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn de volgende bedragen gemoeid:

Opvang vluchtelingen Oekraïne	Realisatie 2024 (bedragen x € 1.000)
Lasten	5.363
Baten	5.697
Saldo	334

Asielzoekers: opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen zonder status

In Veenhuizen aan de Oude Asserstraat worden alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) opgevangen. Het gaat hier om een Procesopvanglocatie van het COA. Dit betekent dat de jongeren die hier verbleven geen status hebben en nog in de asielprocedure zitten. Er worden enkel jongens van 15 jaar en ouder opgevangen op deze locatie. Er is 24/7 begeleiding. De jongeren gaan naar de Internationale Schakelklas in Assen.

In 2024 was er sprake van 43 opvangplekken. Dit is een uitbreiding van 16 plekken ten opzichte van 2023. De 43 opvangplekken dragen bij aan de realisatie van de benodigde aantallen in de Drentse Puzzel.

Noodopvang asielzoekers

In 2024 is noodopvang in de PrinsWillemAlexanderHoeve in Alteveer gesloten.

Realiseren reguliere taakstelling opvang statushouders

Gemeente Noordenveld begon 2024 met een voorsprong van 18 personen, dankzij extra huisvestingen in 2023. Desondanks werd de taakstelling van het Rijk net niet gehaald en sloot de

gemeente af met een achterstand van twee personen. Dit komt vooral door de groeiende groep jongeren op de taakstellingslijst, waarvoor het woningaanbod beperkt is. In totaal zijn er 45 statushouders gehuisvest in 2024.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	8.722	9.941	4.812	6.034	10.867
Baten	5.016	6.259	386	1.658	6.621
Saldo	3.706	3.682	4.426	4.376	4.246

Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Afdeling:	
Portefeuillehouder:	

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Inwoners beschikken ten minste over een minimum inkomen om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien.
- We willen dat inwoners en vooral ook hun kinderen geen belemmeringen ondervinden in het meedoen omdat er thuis sprake is van een laag inkomen.
- Inwoners kunnen als dat nodig is op een duidelijke manier, snel en eenvoudig een uitkering aanvragen.

- We willen, binnen onze mogelijkheden, de armoedeval terugdringen en ervoor zorgen dat werken loont.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We onderzoeken hoe we onze minimaregelingen via een staffelregeling voor een grotere groep beschikbaar kunnen maken (ook werkenden met lage inkomens tot 130%). We helpen inwoners het energieverbruik omlaag te krijgen.
- We gaan onze regelingen gericht op meedoen vindbaarder, toegankelijker en duidelijker maken.
- We gaan in de bestrijding van (kinder)armoede en schulden de samenwerking met het Pact tegen Armoede en andere netwerkpartners versterken.
- We gaan de armoedeaanpak intensiveren en integraal benaderen, met speciale aandacht voor kinderen en jongeren, preventie en gezondheid.
- In het kader van de aanpak van energiearmoede willen we inwoners voorlichten en energiebesparende maatregelen aanbrengen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben in 2024 onze minimaregelingen door een staffel beschikbaar gemaakt voor een grotere doelgroep.
- Door de inzet van Fixteams konden in 2024 inwoners gratis energiebesparende maatregelen bij hen thuis laten aanbrengen. De Fixers laten een envelop met informatie over hulp vanuit het sociaal domein achter bij de inwoners die ze bezoeken. Ook worden inwoners in een aantal straten huis-aan-huis benaderd om ze te wijzen op de mogelijkheden van het Fixteam.
- We maken de uitvoering van de regelingen zo praktisch mogelijk. Inwoners met een uitkering hoeven de Meedoen regeling niet elk jaar opnieuw aan te vragen. Inwoners die gebruik hebben gemaakt van de regelingen en geen uitkering hebben, benaderen we het jaar daarop zelf.
- Eind 2024 is het besluit genomen om per 1 januari 2025 het Jeugdeducatiefonds mogelijk te maken op twee basisscholen in Roden. Hierdoor kunnen deze scholen kinderen in armoede helpen.
- De samenwerking binnen Pact is verder versterkt. Samen met de deelnemers van Pact is een voorstelling georganiseerd over armoede die twee keer in de gemeente is gespeeld. Na de voorstellingen is met de bezoekers nagepraat over armoede.
- We zijn extra alert binnen de schuldhulpverlening als er kinderen betrokken zijn. We doen in die situaties ook extra veel moeite om in contact te komen. Bij jongeren zoeken we op meerdere manieren contact, ook via SMS en Whatsapp. Wij gaan op huisbezoek bij de inwoners zodat we in de thuisomgeving met hen in gesprek kunnen gaan. We zijn in 2024 gestart om nog meer aandacht te besteden aan het voorkomen van schulden.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Verordening Meedoen in Noordenveld
- Verordening individuele inkomens toeslag gemeente Noordenveld
- Beleidsregels Meedoen Noordenveld

- Beleidsregels individuele inkomenstoeslag gemeente Noordenveld

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.3 Inkomensregelingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	11.331	12.916	10.354	12.989	11.798
Baten	8.061	8.771	8.122	10.185	9.274
Saldo	3.270	4.146	2.232	2.805	2.524

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen optimale dienstverlening en begeleiding bieden aan inwoners met een arbeidsbeperking die, ongeacht de wettelijke regeling, aangewezen zijn op aangepast werk. Werkgevers worden hierbij ook door ons ondersteund.
- We willen dat inwoners met een arbeidsbeperking voor wie wij aangepast werk hebben georganiseerd zich geen zorgen maken over hun arbeidstoekomst. Wij borgen werkzekerheid.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We ronden het verbeterplan uitvoering doelgroepen Participatiewet/Wsw af en borgen de resultaten ervan in de uitvoering. Op deze manier vergroten we expertise en optimaliseren de werkwijze van begeleiding en arbeidstoeleiding.
- We blijven met Novatec samenwerken waarmee werkzekerheid voor inwoners onder de Wsw geborgd is. Inwoners met aangepast werk onder de Participatiewet worden bij verlies van werk begeleid naar nieuw passend werk of dagbesteding/zorg.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- In 2024 is de samenwerking met Novatec (gemeente Westerkwartier) onverminderd voortgezet. Voor onze inwoners die daar werken verandert er daarom niets. De overeenkomst die we hierover hebben met Novatec is voor onbepaalde tijd.
- De overige Wsw-medewerkers werken binnen onze gemeentelijke organisatie of vallen rechtstreeks onder onze verantwoordelijkheid. Ook voor hen hebben we werkzekerheid geborgd.
- Het verbeterplan uitvoering doelgroepen Participatiewet/Wsw (het Radar-advies) is verder geborgd in de organisatie. In 2024 is de Cao aan de Slag ingevoerd. De doelstelling van de cao is om mensen die nu niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen te begeleiden naar regulier werk.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.4 WSW en beschut werk	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	3.256	3.527	3.708	3.790	3.613
Baten	148	267	311	316	264
Saldo	3.107	3.259	3.397	3.474	3.349

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen inwoners met een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt zo snel mogelijk weer helpen richting een werksituatie, waarmee de uitkeringssituatie zo kort mogelijk blijft.
- We gaan inwoners die kunnen werken maar buiten het arbeidsproces zijn gevallen in een vertrouwde omgeving en met persoonlijke begeleiding, (opnieuw) werk of dagbesteding laten vinden.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We werken samen met en maken gebruik van de mogelijkheden die de arbeidsmarkt Groningen Werk In Zicht (WIZ) ons biedt op het gebied van re-integratie en opleidingen.
- We hebben afspraken met de gemeente Westerkwartier over het gebruik van de re-integratietrajecten en opleidingen binnen de infrastructuur van Novatec voor onze inwoners.
- We gaan re-integratietrajecten bij voorkeur zelf ontwikkelen, gericht op de behoeften van specifieke groepen. Voorbeelden zijn o.a. het maatschappelijk verzamelgebouw CBN, werkboerderij De Eerste Wijk en het project GO Noordenveld (statushouders).

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Onze werk consultants hebben in 2024 opnieuw plaatsen voor re-integratie gevonden op basis van maatwerk. Deze plaatsen vinden zij binnen het netwerk van lokale maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- We werken samen met de arbeidsmarktregio Groningen Werk in Zicht, bijvoorbeeld op het terrein van opleidingen en het organiseren van banenmarkten. Voorbeelden hiervan zijn het traject Kansrijk Talent in samenwerking met Novatec, en het organiseren van het Startfest.
- Met Novatec is een overeenkomst afgesloten over re-integratietrajecten voor uitkeringsgerechtigden vanuit de Participatiewet.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.5 Arbeidsparticipatie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.032	1.182	1.316	1.316	1.383
Baten	10	4	5	5	34
Saldo	1.022	1.178	1.311	1.311	1.348

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We streven naar een duurzaam en inclusief ondersteuningssysteem. Zodat alle inwoners actief kunnen deelnemen aan de maatschappij en een gevoel van welzijn en zelfredzaamheid kunnen ervaren.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We gaan ons inzetten voor het bieden van kwalitatieve en persoonsgerichte ondersteuning aan onze inwoners. We doen dit o.a. door inkoop via NMD samenwerking en door regie te houden op de te leveren ondersteuning.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

We zijn betrokken bij onze inwoners. Om regie te houden op de te leveren ondersteuning, hebben we het regisseursmodel toegepast. Een onderdeel daarvan is dat we de zorg monitoren. Waar nodig schalen we de zorg bij en af. Verder hebben we meer inzicht gekregen in de wachtlijsten van huishoudelijke ondersteuning.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	1.554	1.487	1.669	1.716
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	1.554	1.487	1.669	1.716

Taakveld 6.71A t/m 6.71C Hulp bij het huishouden (WMO), Begeleiding (WMO) en Dagbesteding (WMO)

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema, Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Het bieden van passende ondersteuning aan inwoners die door beperkingen, psychische problemen of andere oorzaken ondersteuning nodig hebben bij het zelfstandig functioneren. Hierbij wordt gestreefd naar het vergroten van de zelfredzaamheid.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We willen nauw samenwerken met zorgaanbieders en andere relevante organisaties om een breed scala aan diensten aan te bieden. Dit omvat het bevorderen van synergie tussen formele en informele zorgverleners.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

WMO

Om onze inwoners passende ondersteuning te bieden hebben we in 2024:

- Aandacht gegeven aan de toegankelijkheid van ondersteuningsmogelijkheden. Dit omvat naast fysieke toegankelijkheid ook toegankelijkheid op het gebied van taal, cultuur, en digitale vaardigheden;
- Onze samenwerking met lokale partners verder versterkt om de ondersteuning aan inwoners te verbeteren en te verbreden. Door nauw samen te werken met organisaties zoals vrijwilligersgroepen, non-profitorganisaties en bedrijven, kunnen we een integrale aanpak van ondersteuning bieden.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

De decentralisatie van Beschermd Wonen is wederom uitgesteld, dit maakt dat het traject nog niet volledig is afgerond. Inmiddels zijn er wel concrete stappen gezet om onze Toegang in te richten op wat er gaat komen. Hiervoor sluiten we aan bij de regionale overleggen en is het samenwerkingsconvenant verlengd. Per 1 januari 2024 heeft onze toegang zelf de indicatiestelling voor Beschermd Wonen en Thuiswonen+ uitgevoerd bij nieuwe aanvragen. Hierbij zijn afspraken gemaakt over de taken en bevoegdheden van centrumgemeente Assen en de regiogemeenten.

Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGZ)

In het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) hebben we de uitvoering van de gemeentelijke taken gecontinueerd. De meldfunctie en het verkennend onderzoek zijn door de twaalf Drentse gemeenten belegd bij de GGD. De hoorplicht wordt voor 11 Drentse gemeenten door Altide (voorheen Zorgcentrale Noord) uitgevoerd.

Schuldhulpverlening

In het kader van vroegsignalering hebben we externe signalen ontvangen met betrekking tot betalingsachterstanden. Deze signalen kwamen binnen vanuit organisaties die zijn aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering en werden gestuurd zodra er sprake was van een betalingsachterstand bij een van deze organisaties. Deze signalen zijn direct binnengekomen bij de specialisten schulddienstverlening in Noordenveld.

Op basis van de ontvangen signalen hebben we een risicoanalyse gemaakt. Hierbij werd onder meer onderscheid gemaakt tussen een enkele betaalachterstand van een gering bedrag tot meerdere achterstanden en hogere schulden. Er werd extra aandacht gegeven in de volgende situaties:

- Jongeren (tot 27 jaar) in verband met een hoger risico op verdere opbouw van schulden
- Schulden die (gezamenlijk) hoger zijn dan € 1.000
- Inwoners van 75 jaar of ouder in verband met een gering inkomen

Bij een dreigende afsluiting van nutsvoorzieningen is er binnen 3 werkdagen contact gezocht met de inwoner. Als er na meerdere pogingen geen contact kon worden gelegd met de inwoner, dan werd de casus ingebracht bij de OGGZ (bemoeizorg).

We hebben deelgenomen aan de overleggen van het Armoedepact. Waar nodig hebben we samengewerkt met de partners uit het Armoedepact.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Verordening maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en schuldhulpverlening gemeente Noordenveld 2022
- Uitvoeringsregels Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020
- Financieel besluit Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020
- Resultatenmatrix
- Drents kwaliteitskader
- Regioplan beschermd wonen & maatschappelijke opvang, regio's Noord- en Midden-Drenthe & Zuidwest-Drenthe

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

Voor het verbeteren van de transparantie en doelgerichtheid in onze begrotingsprocessen zetten we in 2023/2024 een belangrijke stap naar meer specifieke taakvelden. Deze overgang biedt een gedetailleerder inzicht in de besteding van middelen en het behalen van doelstellingen.

De onderstaande taakvelden zijn afgeleid van taakveld 6.71. Deze herstructurering zorgt voor een betere afstemming op onze operationele activiteiten en stelt ons in staat om gericht te sturen op de diverse aspecten van onze taken en verantwoordelijkheden.

6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)

(bedragen x € 1.000)

6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	3.068	3.263	3.336	3.295
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	3.068	3.263	3.336	3.295

6.71B Begeleiding (WMO)

(bedragen x € 1.000)

6.71B Begeleiding (WMO)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	1.244	1.720	1.900	1.853
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	1.244	1.720	1.900	1.853

6.71C Dagbesteding (WMO)

(bedragen x € 1.000)

6.71C Dagbesteding (WMO)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	780	972	970	984
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	780	972	970	984

Taakveld 6.72A t/m 6.72C Jeugdhulp begeleiding, Jeugdhulp behandeling en Jeugdhulp dagbesteding

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen meer regie op de kwaliteit van zorg, de afstemming met het voorliggend veld versterken en dat de ondersteuning beschikbaar is in de eigen leefomgeving van een jeugdige.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- De NMD-samenwerking koopt deze ondersteuning in en voert contract- en kwaliteitsmanagement uit.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De NMD-samenwerking had deze ondersteuning in 2024 ingekocht en heeft contract- en kwaliteitsmanagement uitgevoerd.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Verordening Wmo-Jeugd 2020
- Uitvoeringsregels Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020
- Financieel besluit Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020

- Drents Kwaliteitskader
- Resultatenmatrix

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

Voor het verbeteren van de transparantie en doelgerichtheid in onze begrotingsprocessen zetten we in 2023/2024 een belangrijke stap naar meer specifieke taakvelden. Deze overgang biedt een gedetailleerder inzicht in de besteding van middelen en het behalen van doelstellingen.

De onderstaande taakvelden zijn afgeleid van taakveld 6.72. Deze herstructurering zorgt voor een betere afstemming op onze operationele activiteiten en stelt ons in staat om gericht te sturen op de diverse aspecten van onze taken en verantwoordelijkheden.

6.72A Jeugdhulp begeleiding

(bedragen x € 1.000)

6.72A Jeugdhulp begeleiding	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	1.152	1.055	1.462	1.553
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	1.152	1.055	1.462	1.553

6.72B Jeugdhulp behandeling

(bedragen x € 1.000)

6.72B Jeugdhulp behandeling	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	2.492	3.565	3.387	3.097
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	2.492	3.565	3.387	3.097

6.72C Jeugdhulp dagbesteding

(bedragen x € 1.000)

6.72C Jeugdhulp dagbesteding	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	457	486	691	711
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	457	486	691	711

Taakveld 6.73A t/m 6.73C Pleegzorg, Gezinsgericht en Jeugdhulp met verblijf overig

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien en dat het gezin daarbij de juiste ondersteuning ontvangt.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- De NMD-samenwerking koopt deze ondersteuning in en voert contract- en kwaliteitsmanagement uit.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De NMD-samenwerking had deze ondersteuning in 2024 ingekocht en heeft contract- en kwaliteitsmanagement uitgevoerd.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

6.73A Pleegzorg

(bedragen x € 1.000)

6.73A Pleegzorg	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	789	745	310	268
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	789	745	310	268

6.73B Gezinsgericht

(bedragen x € 1.000)

6.73B Gezinsgericht	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	348	389	320	156
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	348	389	320	156

6.73C Jeugdhulp met verblijf overig

(bedragen x € 1.000)

6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	37	0	1.013	945
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	37	0	1.013	945

Taakveld 6.74A t/m 6.74C Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf, Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf en Gesloten plaatsing

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen dat jeugdigen met complexe problematiek altijd terecht kunnen bij een zorgaanbieder die gespecialiseerd is hun problematiek.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- De NMD-samenwerking koopt deze ondersteuning in en voert contract- en kwaliteitsmanagement uit.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De NMD-samenwerking had deze ondersteuning in 2024 ingekocht en heeft contract- en kwaliteitsmanagement uitgevoerd.

Bijbehorende belangrijke documenten

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf

(bedragen x € 1.000)

6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	2.419	2.484	2.985	2.831
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	2.419	2.484	2.985	2.831

6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf

(bedragen x € 1.000)

6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	272	270	182	383
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	272	270	182	383

6.74C Gesloten plaatsing

(bedragen x € 1.000)

6.74C Gesloten plaatsing	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	0	0	0	10
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	10

Taakveld 6.81A Beschermd wonen (WMO)

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen financieel en inhoudelijk voorbereid zijn op de (door)decentralisatie van Beschermd Wonen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We geven uitvoering aan het vastgestelde regioplan door het opstellen van een werkplan, waarin we (lokale) uitvoeringsafspraken en samenwerkingsafspraken met andere gemeenten concretiseren.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De decentralisatie van Beschermd Wonen is wederom uitgesteld, dit maakt dat het traject nog niet volledig is afgerond. Inmiddels zijn er wel concrete stappen gezet om onze Toegang in te richten op wat er gaat komen. Hiervoor sluiten we aan bij de regionale overleggen en is het samenwerkingsconvenant verlengd. Per 1 januari 2024 heeft onze toegang zelf de indicatiestelling voor Beschermd wonen en Thuiswonen+ uitgevoerd bij nieuwe aanvragen. Hierbij zijn afspraken gemaakt over de taken en bevoegdheden van centrumgemeente Assen en de regiogemeenten.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

6.81A Beschermd wonen (WMO)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	-1.172	0	-1.000	-1.328
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	-1.172	0	-1.000	-1.328

Taakveld 6.82A en 6.82B Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen dat jeugdigen die worden bedreigd in hun ontwikkeling eerder en beter worden beschermd.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- De NMD-samenwerking koopt deze ondersteuning in en voert contract- en kwaliteitsmanagement uit.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De NMD-samenwerking had deze ondersteuning in 2024 ingekocht en heeft contract- en kwaliteitsmanagement uitgevoerd.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

6.82A Jeugdbescherming

(bedragen x € 1.000)

6.82A Jeugdbescherming	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	209	248	292	351
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	209	248	292	351

6.82B Jeugdreclassering

(bedragen x € 1.000)

6.82B Jeugdreclassering	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	75	76	123	147
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	75	76	123	147

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- In 2030 heeft Noordenveld een levendige, vitale samenleving. Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij.
- De uitvoering van de basistaken gezondheid ligt bij GGD Drenthe.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij voeren ons integraal preventief gezondheidsbeleid uit, door in te zetten op: een rookvrije omgeving, verantwoord alcoholgebruik, het tegengaan van drugsgebruik en het tegengaan en voorkomen van vereenzaming en (kinder)armoede.
- We willen er voor zorgen dat: inwoners voldoende eigen regie ervaren; jongeren zich geestelijk in balans voelen; inwoners zich gesteund voelen bij ingrijpende gebeurtenissen; het gezond gewicht bij alle leeftijdsgroepen toeneemt.
- GGD Drenthe zorgt voor de uitvoering van de basistaken gezondheid.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

De GGD Drenthe heeft zich ingezet voor de uitvoering van de basistaken gezondheid.

Vanuit ons integraal preventief gezondheidsbeleid is er ingezet op:

- Alle scholen en kinderopvang in de gemeente Noordenveld zijn rookvrij;
- WiN voert activiteiten uit voor jongeren op gezond gewicht (JOGG);
- Het project 'Way Out' om het alcohol en middelengebruik terug te dringen;
- WiN heeft alle activiteiten 'rookvrij' gemaakt;
- WiN heeft aandacht geschonken aan 'Stoptober', 'Dry January', NIX 18 en campagne 'Ik Pas';
- WiN heeft in het kader van 'Wij Buurten' 20 collectieve voorzieningen voor kwetsbare ouderen opgezet;
- Project 'NoSolo', samen tegen eenzaamheid;
- Maatjes Ondersteuning voor Jongeren;
- Ondersteuning provinciale programma's Drenthe samen gezond en bewegen;
- Structurele ondersteuning van de beweegdorpen 'Peize in Beweging' en 'Beweegdorp Norg';
- Ondersteuning jeugdfonds sport en cultuur Drenthe;
- Halt verzorgt voorlichtingen voor leerlingen en ouders in het basis - en voortgezet onderwijs. Thema's zijn: groepsdruk, middelengebruik, online veiligheid;
- Er is een werkgroep opgericht om alcohol- en middelengebruik onder jongeren tegen te gaan;
- De jongerenwerkers gaan samen met de jongerenwerkers van VNN in gesprek met de jeugd;
- WiN heeft actief ingezet op activiteiten ter voorkoming van vereenzaming (o.a. online meeting met jongeren, kletskwartiertjes voor ouderen, koffie-uurtjes);
- Aanbod Gecombineerde leefstijl interventie (GLI);
- Advies- en informatiepunt 'Lang en Gelukkig';
- Ingezet op gesprekstoel 'Positieve gezondheid';

- WiN richt zich op het stimuleren van gezonde scholen.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Nota integraal preventief gezondheidsbeleid
- Gemeenschappelijke regeling GGD Drenthe

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

7.1 Volksgezondheid	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.280	1.242	1.317	1.421	1.418
Baten	0	0	0	0	24
Saldo	1.280	1.242	1.317	1.421	1.395

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

6. Bewegingsonderwijs

In opdracht van RSG De Borgen heeft een consortium het plan voor een Beweegbox ontwikkeld, inclusief extra duurzaamheidsmaatregelen. De beweegbox is in 2024 opgeleverd en in gebruik genomen.

7. Integraal huisvestingsplan (IHP)

- Het project MFA De Flint in Nietap is volledig uitgewerkt en de aanbesteding ten behoeve van de realisatie is in 2024 afgerond (gunning in januari 2025). OBS De Flint is in december 2024 verhuisd naar de tijdelijke locatie in Roden.
- De oplegger IHP is in 2024 uitgewerkt en vastgesteld in het OOGO (Q1 2025 in de Raad).
- BBS De Verwondering en het Dr. Nassau College zijn opgenomen in het IHP (oplegger).
- Er is een onderzoek gestart naar een passende huisvesting voor BBS De Verwondering.
- De voorbereiding voor de realisatie van de nieuw te bouwen De Rank, school met de bijbel zijn tot een concreet bouwplan uitgewerkt.
- Voor de tijdelijke huisvesting ten behoeve van de nieuwbouw OBS De Hekakker is een project opgestart.
- Er is een begin gemaakt met de voorbereidingen voor de bouw van OBS De Hekakker.
- Er is een start gemaakt met voorbereidingen ten behoeve van de realisatie van de nieuw te bouwen fusieschool CBS De Parel - CBS De Hoeksteen.
- Er is een standaard (basisdocument) Bouwheerovereenkomst uitgewerkt (Q1 2025 in de Raad) ten behoeve van alle IHP projecten.

2. Samen ontwikkelen

Programmadoelstelling

- De unieke centrale ligging van Noordenveld in Noord-Nederland gebruiken we om de netwerksamenleving vorm te geven. We zoeken voortdurend een goede balans tussen bevolkingsopbouw en voorzieningenniveau.
- Wij blijven werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de (on)bebouwde omgeving.
- Wij willen bijdragen aan een goed woonklimaat waardoor het (economisch) aantrekkelijk wordt om in onze gemeente te wonen en te werken.

Programmaomschrijving

Tot programma 2. Samen ontwikkelen horen lasten en baten voor:

- Beheer overige gebouwen en gronden
- Ruimte en leefomgeving
- Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- Wonen en bouwen

Beleidsindicatoren

Ruimtelijke Ordening	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Demografische druk	% van inwoners <20 en >64 jaar ten opzichte van inwoners 20 t/m 64 jaar	Noordenveld	92,0	2024
		Nederland	70,4	2024
		Drenthe	81,9	2024
Gemiddelde WOZ-waarde	In duizenden euro's	Noordenveld	300	2024
		Nederland	379	2024
		Drenthe	307	2024
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	Noordenveld	798	2023
		Nederland	860	2023
		Drenthe	831	2023
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	Noordenveld	839	2023
		Nederland	942	2023
		Drenthe	883	2023
Nieuw gebouwde woningen	Per 1.000 woningen	Noordenveld	6,4	2023
		Nederland	9,1	2023
		Drenthe	5,8	2023

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	306	323	753	1.102	83
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.783	2.355	2.134	3.664	2.482
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.264	-2.869	113	-729	-1.470
8.3 Wonen en bouwen	748	855	973	919	-44
TOTAAL	5.100	664	3.973	4.956	1.051

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Afdeling:	Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel, Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Compacte vastgoed- en grondportefeuille dat ten dienste staat van beleidsdoelen of gebiedsontwikkelingen, met als uitgangspunt dat alle overeenkomsten actueel zijn.
- Wij geven uitvoering aan ons vastgoed- en grondbeleid.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij brengen en houden de basis op orde, door onze contracten te inventariseren en onder te brengen in het contractmanagementsysteem CBM en van daaruit te actualiseren.
- Vastgoedobjecten en gronden, die geen beleidsdoel dienen en ook niet voor (her)ontwikkeling in aanmerking komen, worden afgestoten.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben geconcludeerd dat CBM onvoldoende inzicht geeft in alle aspecten die nodig zijn om goed te kunnen adviseren en te sturen over grondzaken en vastgoed. Er is daarom verkend welk systeem dit wel zou kunnen en dus in de plaats zou kunnen komen voor CBM.
- Om goede keuzes te kunnen maken voor het afstoten van vastgoed en gronden is het noodzakelijk dat de gemeente inzicht nodig heeft in de staat en het gebruik van haar vastgoed en gronden, zodat hierover in de toekomst strategisch kan worden geadviseerd.
- Gestart met de actualisatie van de Nota Grondbeleid om weer up-to-date beleid te voeren die voldoet aan vernieuwde regelgeving.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	351	377	805	1.153	653
Baten	46	54	51	51	570
Saldo	306	323	753	1.102	83

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Afdeling:	Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel, Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Een organisatie die goed is voorbereid op de komst van de nieuwe Omgevingswet.
- Een actuele omgevingsvisie en Omgevingsplan(nen).
- Voldoen aan de vraag vanuit de samenleving. Dit wil zeggen: het handelen vanuit de 'ja, tenzij'-gedachte en aansluiten bij de veranderende maatschappij. Een omgevingsvisie en regelingen die aansluiten bij de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We actualiseren de Omgevingsvisie Noordenveld.
- Visies, verordeningen, beleid, bestemmingsplannen moeten vanuit verschillende vakdisciplines worden omgezet naar één visie en/of omgevingsplan.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

Omgevingsplan

- We zijn in 2024 gestart met de uitvoering van de transitiestrategie om te komen tot één omgevingsplan. Dit traject loopt door tot 2032. Dan moeten alle bestemmingsplannen geïntegreerd zijn in een omgevingsplan voor de gehele gemeente. In 2024 is er een pilot voor de aanpassing van het omgevingsplan afgerond om te oefenen met de nieuwe wet- en regelgeving van de omgevingswet. Verder is gestart met het kunnen wijzigen van een omgevingsplan voor de Kleine Kernen.
- In 2024 is begonnen met de wijziging van het omgevingsplan vanwege een particulier initiatief. Een noodzaak na de inwerkingtreding van de omgevingswet per 2024.
- Een groot aantal particuliere initiatieven is mogelijk gemaakt via een omgevingsvergunning.
- De meest recente bestemmingsplannen, die in 2023 zijn opgestart voor gemeentelijke projecten zijn in 2024 vastgesteld, waaronder Zuidpoort Terheijl en Maatlanden/De Zulthe.

- De actualisatie van de omgevingsvisie is gestart.

Omgevingsvisie

De gemeente Noordenveld was één van de eerste gemeenten in Nederland met een vastgestelde Omgevingsvisie. Deze visie werd zeven jaar vóór de inwerkingtreding van de omgevingswet (2024) vastgesteld, in een periode waarin de reikwijdte van de wet nog niet volledig kon worden overzien. Het is daarom begrijpelijk dat de huidige Omgevingsvisie inhoudelijk en technisch niet volledig voldoet aan de huidige wettelijke vereisten.

- In 2024 is door een extern bureau een scan uitgevoerd op de huidige omgevingsvisie om te kijken wat er nodig is om deze 'omgevingswet proof' te maken;
- Er is een projectleider aangesteld om het traject om te komen tot een geactualiseerde omgevingsvisie te begeleiden
- Is voor het actualiseren van de omgevingsvisie een plan van aanpak opgesteld;
- Zijn de voorbereidingen getroffen om het aanbestedingstraject voor een begeleidend bureau te kunnen starten.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

8.1 Ruimte en leefomgeving	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.823	2.404	2.165	3.664	2.498
Baten	40	49	31	0	16
Saldo	1.783	2.355	2.134	3.664	2.482

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Afdeling:	Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Uitbreiding van het aantal woningen door de ontwikkeling van nieuwe gebieden met ook voldoende woningen in de goedkopere én sociale sector.
- Actuele grondexploitaties en waardering van gronden.

Gebiedsontwikkeling

- Invulling geven aan onze ruimtelijke, volkshuisvestelijke en infrastructurele doelstellingen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Ontwikkelovereenkomsten sluiten met particuliere ontwikkelaars en corporaties.

- Jaarlijkse herziening van de grondprijzen, de parameters en de lopende grondexploitaties.
- Het ontwikkelen van plannen om te komen tot de verkoop van woningbouwkavels aan particulieren of ontwikkelende partijen, waaronder de corporaties.

Gebiedsontwikkeling

- Zie verder ook de paragraaf Grondbeleid.
- Roden Zuid: eind 2023 hebben we het concept Gebiedsplan afgerond en heeft de raad het stuk vrijgegeven voor participatie. We verwachten het Gebiedsplan begin 2024 aan te bieden aan de raad voor definitieve vaststelling.
- Peize Zuid: Afhankelijk van een uitspraak van de Raad van State over het vaststellen van het bestemmingsplan, zal bekend worden of het project gerealiseerd kan worden. Bij een positief besluit kan in 2024 de verkoop starten.
- Oude Velddijk: In 2023 heeft de openbare verkoop van de locatie aan een CPO-groep (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) plaatsgevonden. In 2024 wordt het plan verder uitgewerkt en definitief verkocht aan de betreffende CPO groep.
- Oosterveld: Fase 1 is volledig verkocht en woonrijp gemaakt. In fase 2 en 3 wordt volop gebouwd. De voorbereidingen voor het woonrijp maken van beide fasen zijn in volle gang. De vrije kavels van fase 3 zijn nog niet allemaal verkocht.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De actualisatie van de grondprijsbrief 2025 is halverwege 2024 gestart en ligt volgens de huidige planning in april ter vaststelling in de raad.

Gebiedsontwikkeling

- Oosterveld: Fase 1 en fase 2 zijn woonrijp gemaakt en gereed. Fase 3 is bouwrijp opgeleverd. Deels zijn woningen opgeleverd en er wordt ook nog volop gebouwd. In fase 3 moeten nog twee kavels passeren waar al wel een koopovereenkomst ligt.
- Roden Zuid: het Gebiedsplan is na een uitgebreid participatietraject vastgesteld door uw raad. In het Gebiedsplan zijn de verschillende opgaven en vraagstukken op het vlak van onder andere wonen, water, verkeer, sport, natuur en landschap binnen het gehele gebied gebundeld. Op basis daarvan zijn in het Gebiedsplan concrete locaties voor woningbouw benoemd samen met specifieke kaders en uitgangspunten voor de nieuwe ontwikkelingen. De rij- en menvereniging is druk bezig met de uitvoering van de verplaatsing en nieuwbouw van de manege.
- Peize Zuid: na een uitgebreid participatieproces is het bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad en deze ligt bij de Raad van State. We hebben doorgewerkt aan het Definitieve ontwerp en inrichting in afwachting van de uitspraak. Het stedenbouwkundig ontwerp is technisch uitgewerkt.
- Oude Velddijk 26 (Peize): de behandeling van de zes beroepschriften bij de Raad van State (RvS) wachten we af. Ondertussen zijn Woonborg en Knarrenhof de plannen verder aan het uitwerken en toetsen op haalbaarheid alvorens (bij een haalbaar plan) overgegaan kan worden tot definitieve verkoop aan Knarrenhof.
- Zuidpoort Terheijl: Uw raad heeft het bestemmingsplan vastgesteld en doordat er geen beroep is ingesteld is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De voorbereidingsfase (bestek, tekeningen, aanbesteding) van het bouwrijp maken is gestart. Er zijn makelaars ingeschakeld om de verkoop van de kavels voor te bereiden.

- Hoek Kanaalstraat/Wilhelminastraat: het bestemmingsplan is vastgesteld. Via een aanbesteding is er een ontwikkelaar gevonden, welke de locatie gaat ontwikkelen. Alle bewoners van de gemeente Noordenveld hebben bij de keuze van het plan kunnen stemmen. De plannen worden technisch verder uitgewerkt.
- Maatlanden/De Zulthe: de voorbereidingen zijn gestart voor de gebiedsontwikkeling. Het bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en is vastgesteld.. Tevens is de aankoop van de benodigde gronden gerealiseerd. De diverse benodigde onderzoeken zijn in gang gezet waarvoor de nodige voorinvesteringen zijn gedaan.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	7.251	4.112	5.678	9.386	4.619
Baten	4.987	6.980	5.565	10.115	6.089
Saldo	2.264	-2.869	113	-729	-1.470

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Afdeling:	Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel, Robert Meijer, Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Wonen

- Het beter laten aansluiten van het woningaanbod op verschillende aandachtsgroepen, leefstijlen, levensfasen en financiële mogelijkheden van onze inwoners.
- Komen tot nieuwe prestatieafspraken met de corporaties.

Beheer gemeentelijk vastgoed en gronden

- Er wordt integraal geadviseerd over de aan- en verkoop van vastgoed en gronden aan college en management.

Meerjarenplan Regio Groningen-Assen

- Een goede en constructieve samenwerking met omliggende gemeenten en provincies aan grensoverschrijdende thema's op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling

- Invulling geven aan onze ruimtelijke, volkshuisvestelijke en infrastructurele doelstellingen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Wonen

- Wij werken aan diverse woningbouwprojecten in de gemeente om aan de vraag te kunnen voldoen.

- Wij voeren het gemeentelijk woonbeleid uit zoals omschreven in de woonvisie. Deze woonvisie is vastgesteld in 2023.
- Wij actualiseren jaarlijks het woningbouwprogramma en analyseren aan de hand van periodiek woningmarktonderzoek in welke mate de beschikbare plancapaciteit toereikend is en welke aanvullende woningbouwopgave eventueel nodig is.
- Met de woningbouwcorporaties en hun huurdersorganisaties actualiseren we elk jaar de afspraken m.b.t. de sociale huursector. De woningbouwopgave is daarbij een vast agendapunt.

Beheer gemeentelijk vastgoed en gronden

- Op basis van het Vastgoedbeleid wordt er geadviseerd over het afstoten van niet-strategische objecten en gronden, oftewel, de objecten en gronden die geen beleidsdoel dienen.
- Het actueel houden van het contractmanagementsysteem.

Meerjarenplan Regio Groningen-Assen

- Met een langer termijn ontwikkelperspectief, een meerjarenplanning en een uitvoeringsstrategie onze krachten bundelen om maximaal aan de noodzakelijke versnelling en vergroting van de bouwproductie bij te dragen.

Gebiedsontwikkeling

- Er zijn op diverse inbreidingslocaties projecten aan de orde, waaronder de hoek Wilhelminastraat/Kanaalstraat en de Vrijetijdsboulevard in Roden en de Oude Velddijk in Peize.
- Er wordt gewerkt aan diverse projecten om te voorzien in de woningbehoefte waaronder Roden-Zuid, de Thedemaborglocatie in Nietap, Maatlanden/de Zulthe en Zuidpoort Terheijl.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

Wonen

- Er is voortvarend gewerkt aan de uitvoering van de woonvisie en de bestuursopdracht Woningbouwopgave, met specifieke aandacht voor de realisatie van diverse woningbouwprojecten.
- De meerjarige prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties en hun huurdersorganisaties zijn geactualiseerd zodat ze nog beter aansluiten bij de woonvisie.
- We hebben samen met onze partners gewerkt aan de Woonzorgvisie

Omgevingsplan

- We zijn in 2024 gestart met de uitvoering van de transitiestrategie om te komen tot één omgevingsplan. Dit traject loopt door tot 2032. Dan moeten alle bestemmingsplannen geïntegreerd zijn in een omgevingsplan voor de gehele gemeente. In 2024 is er een pilot voor de aanpassing van het omgevingsplan afgerond om te oefenen met de nieuwe wet- en regelgeving van de omgevingswet. Verder is gestart met het kunnen wijzigen van een omgevingsplan voor de Kleine Kernen.
- In 2024 is begonnen met de wijziging van het omgevingsplan vanwege een particulier initiatief. Een noodzaak na de inwerkingtreding van de omgevingswet per 2024.
- Een groot aantal particuliere initiatieven is mogelijk gemaakt via een omgevingsvergunning.
- De meest recente bestemmingsplannen, die in 2023 zijn opgestart voor gemeentelijke projecten zijn in 2024 vastgesteld, waaronder Zuidpoort Terheijl en Maatlanden/De Zulthe.

- De actualisatie van de omgevingsvisie is gestart.

Omgevingsvisie

De gemeente Noordenveld was één van de eerste gemeenten in Nederland met een vastgestelde Omgevingsvisie. Deze visie werd zeven jaar vóór de inwerkingtreding van de omgevingswet (2024) vastgesteld, in een periode waarin de reikwijdte van de wet nog niet volledig kon worden overzien. Het is daarom begrijpelijk dat de huidige Omgevingsvisie inhoudelijk en technisch niet volledig voldoet aan de huidige wettelijke vereisten.

- In 2024 is door een extern bureau een scan uitgevoerd op de huidige omgevingsvisie om te kijken wat er nodig is om deze 'omgevingswet proof' te maken;
- Er is een projectleider aangesteld om het traject om te komen tot een geactualiseerde omgevingsvisie te begeleiden
- Is voor het actualiseren van de omgevingsvisie een plan van aanpak opgesteld;
- Zijn de voorbereidingen getroffen om het aanbestedingstraject voor een begeleidend bureau te kunnen starten.

Beheer gemeentelijk vastgoed

In 2024 is door nieuwe inzichten geconcludeerd dat het van belang is eerst de organisatie rondom vastgoed en grondzaken op orde te maken. Met een stabiele organisatie en inzicht in de staat en het gebruik van ons vastgoed krijgen we grip en is het mogelijk om strategisch te kunnen sturen. Een goed vastgoed informatie systeem is daarin van cruciaal belang. Het contractmanagement hebben en houden we up-to-date.

Gebiedsontwikkeling

De projecten waar een grondexploitatie op van toepassing is zijn toegelicht onder taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen).

Er lopen nog drie projecten uit het uitvoeringsprogramma Centrumontwikkeling Roden. De woningbouw op de locaties hoek Kanaalstraat/ Wilhelminastraat (K/W) en aan de Vrijtijdsboulevard (VTB) zijn verder voorbereid:

- Het bestemmingsplan van de hoek K/W is vastgesteld en hier is geen beroep tegen ingesteld. Via een aanbesteding is er een ontwikkelaar gevonden, welke de locatie gaat ontwikkelen. De voorbereidingen voor het bouwrijp maken en bouwen zijn opgestart.
- De herinrichting van de parkeerplaats Trambaan is voorbereid. De aanbesteding heeft plaatsgevonden, uitvoering is een half jaar vertraagd i.v.m. nieuwe regelgeving rondom de bescherming van marterachtigen en start maart 2025.
- De VTB bestaat uit vier deelprojecten; drie woningbouwlocaties en daarnaast de herinrichting van de Kanaalstraat met bijbehorende parkeerterrein(en):
  - o Deelgebied A (de voormalige Bikelifelocatie), nu genaamd Roderstate, is in verkoop gegaan. Er worden 22 appartementen gerealiseerd door een projectontwikkelaar. Er is een beschermd plantje aangetroffen waarvoor in de zomer van 2025 mitigerende maatregelen genomen worden. Daarna wordt gestart met de bouw van de appartementen.
  - o Op deelgebied B (het voormalige mountainbikepark), nu genaamd de Boterlinie, is Woonborg gestart met de bouw van 20 sociale huurwoningen. De verkoop van 36 koopwoningen liep stroef en betreffende projectontwikkelaar heeft daarom de plannen enigszins aangepast waardoor er meer levensloopgeschikte woningen gerealiseerd gaan worden. De start/bouw vindt plaats zomer 2025.

- o Deelgebied C (waar zich nu o.a. Buiten bevindt). Dit gebied is deels in eigendom van een projectontwikkelaar en zal voorlopig nog niet ontwikkeld worden. Er wordt vanuit de projectontwikkelaar geprobeerd om meer gronden in eigendom te krijgen zodat er in een groter gebied woningbouw ontwikkeld kan gaan worden.
- o De herinrichting van de Kanaalstraat is in 2024 verder voorbereid door samen met de stakeholders uit het gebied te werken aan een schetsontwerp. Het is gelukt om tot een schetsontwerp te komen dat voldoende draagvlak heeft bij de aanwezige ondernemers. Het schetsontwerp wordt verder uitgewerkt tot voorlopig ontwerp en vervolgens een definitief ontwerp.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

8.3 Wonen en bouwen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.566	1.788	1.507	2.000	1.468
Baten	819	933	534	1.081	1.512
Saldo	748	855	973	919	-44

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

1. Meerjarenplan woningbouw

De woonvisie is vastgesteld en de uitvoering is in volle gang. We werken actief aan de projecten en acties die in de woonvisie zijn opgenomen, zodat we kunnen voldoen aan de woningbouwopgave. Dit doen we in lijn met de woningmarktonderzoeken voor de gemeente en de Regio Groningen-Assen, en in samenwerking met het Rijk en de provincie binnen de gemaakte woondeals.

11. Strategisch sturen vastgoed, projecten en gronden

- In 2024 is er mede door de ingezette organisatieontwikkelingen gekeken naar de organisatie van ons maatschappelijk vastgoed. Dit is uitgewerkt in de notitie 'Vastgoed in de organisatie'.
- Bij het actualiseren van beleidsnotities rondom vastgoed en grondzaken is rekening gehouden met de aandachtspunten uit het Didam arrest.

25. Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte

In 2024 zijn er opnieuw veel aanpassingen gedaan om de bereikbaarheid en toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en ook stemlocaties te vergroten. Zo is bijvoorbeeld het dorps huis Nieuw-Roden volledig toegankelijk gemaakt door onder andere de hoofdentree te voorzien van een volledige elektrische en automatische schuifdeur, een nieuw mindervaliden toilet en zijn alle nooduitgangen geschikt gemaakt voor onder meer mensen in een rolstoel. Bij het RAShuys Roderesch is de hoofdentree voorzien van een sensor-gestuurde automaat, is de steile afloop in het straatwerk rondom het gebouw aangepakt en is er een nieuwe rolstoelhelling gekomen zodat iedereen via dezelfde route op het veld kan komen. Bij v.v. Nieuw-Roden zijn zowel de deuren van de hoofdentree als de deuren naar het terras vervangen door volledige sensor-gestuurde schuifdeuren. Zo kan iedereen gelijk aan anderen gebruik maken van dezelfde routes.

3. Bestuur en samenleving

Programmadoelstelling

- We besturen de gemeente transparant.
- Onze dienstverlening is eigentijds waarbij wij rekening houden met de verschillende groepen inwoners in onze gemeente.
- Wij zorgen voor een veilige en prettig leefbare samenleving in Noordenveld.

Programmaomschrijving

Tot programma 3. Bestuur en samenleving horen lasten en baten voor:

- Bestuur
- Burgerzaken
- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Beleidsindicatoren

Veiligheid	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	Noordenveld	1,1	2023
		Nederland	1,3	2023
		Drenthe	1,1	2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	Noordenveld	2,2	2023
		Nederland	4,2	2023
		Drenthe	3,3	2023
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Noordenveld	4	2023
		Nederland	9	2023
		Drenthe	7	2023
Vernielingen en misdrijven in de openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners	Noordenveld	4,8	2023
		Nederland	5,8	2023
		Drenthe	5,3	2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	Noordenveld	0,5	2023
		Nederland	2,5	2023
		Drenthe	1,7	2023

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
0.1 Bestuur	1.799	1.298	1.131	1.238	2.327
0.2 Burgerzaken	234	378	356	376	336
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.682	1.846	1.831	2.022	1.987
1.2 Openbare orde en veiligheid	956	762	1.800	2.253	331
TOTAAL	4.671	4.283	5.117	5.889	4.981

Taakveld 0.1 Bestuur

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Klaas Smid

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Het bestuur staat voor grote inhoudelijke uitdagingen: o.a. het verder ontwikkelen van het sociaal domein, maatregelen nemen voor klimaat en energie, invulling geven aan de woningopgave en aandacht geven aan hoe we omgaan met informatie.
- We willen transparant zijn en de samenleving betrekken bij wat we als gemeente doen. Dit doen we o.a. door uitvoering te geven aan de nog vast te stellen participatienota van de raad.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij vertellen inwoners wat wij als bestuur doen en waar wij het gemeenschapsgeld voor gebruiken.
- We geven uitvoering aan het coalitieakkoord: Samen bouwen aan Noordenveld.
- We geven uitvoering aan doorlopende projecten uit het Meerjaren UitvoeringsProgramma (MUP).
- We geven uitvoering aan de Omgevingsvisie.
- We betrekken onze inwoners en organisaties tijdig bij het maken van plannen en beleid zodat zij invloed hebben op de eigen leefomgeving. Dit doen we o.a. door uitvoering te geven aan het door de raad vastgestelde participatiebeleid.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Wij hebben inwoners verteld wat wij als bestuur doen en waar wij het gemeenschapsgeld voor gebruiken. Dit hebben we niet alleen verteld maar we hebben inwoners ook betrokken bij hetgeen we doen.
- We hebben inwoners en andere belanghebbenden betrokken bij verschillende projecten in de gemeente. Dit gebeurde steeds vaker aan de hand van participatieplannen, in lijn met het participatiebeleid.

- We hebben inwoners zo vroeg mogelijk bij projecten betrokken. Goede voorbeelden hiervan zijn de herinrichting van Centrum Peize en de Kick-off Culturele Gemeente. In beide gevallen zijn inwoners al betrokken voordat er concrete plannen waren en worden de plannen nader uitgewerkt in werkgroepen.
- We zijn gaan experimenteren met nieuwe vormen van participatie. Hier is het aanbestedingstraject van de Hoek Kanaalstraat-Wilhelminastraat in Roden een mooi voorbeeld van. Inwoners konden hierbij stemmen op hun favoriete ontwerp voor het gebied.

Bijbehorende belangrijke documenten

Coalitieakkoord 'Samen bouwen aan Noordenveld'

- Participatiebeleid Noordenveld

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.1 Bestuur	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.840	1.408	1.194	1.301	2.357
Baten	41	110	63	63	30
Saldo	1.799	1.298	1.131	1.238	2.327

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Afdeling:	Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Klaas Smid

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Voor onze dienstverlening geldt "Digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig". De inwoner kiest zelf het kanaal van zijn of haar voorkeur.
- We verruimen het aantal standaard geopende balies van 2 naar 3.
- We breiden de digitale mogelijkheden op het gebied van burgerzaken verder uit voor zowel inwoners als ondernemers.
- We zorgen dat alle baliemedewerkers volledig geschoold en gediplomeerd zijn.
- We organiseren de verkiezingen voor het Europees Parlement zo makkelijk en toegankelijk mogelijk.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We hanteren ruime openingstijden, zowel telefonisch als fysiek. Inwoners kunnen zonder afspraak bij ons terecht.

- Onze baliemedewerkers zijn allround opgeleid waardoor inwoners niet verwezen hoeven te worden.
- Onze baliemedewerkers volgen jaarlijks een scholing en we passen waar mogelijk functiescheiding toe om fraude te voorkomen.
- Ondernemers kunnen nu ook veilig digitaal bij ons terecht via E-herkenning.
- Al onze stemlocaties zijn 100% toegankelijk en goed bereikbaar. Daarnaast breiden we het aantal stemlocaties uit en veranderen we de inrichting om de wachttijd te verkorten.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De ambities op het gebied van digitalisering bij burgerzaken zijn gerealiseerd. Onze 10 E-diensten zijn sinds dit jaar actief via de website. Dat betekent dat de aanvragen van inwoners niet meer handmatig in het systeem gezet worden maar direct digitaal in het systeem van burgerzaken terechtkomen wat tijdswinst oplevert en de kans op fouten verkleint.
- De verkiezingen voor het Europees Parlement zijn goed verlopen en georganiseerd volgens de richtlijnen vanuit de Kiesraad.
- De baliemedewerkers hebben het opleidingstraject voor 2024 succesvol afgerond.
- De zogenaamde paspoortpiek heeft bij ons niet geleid tot lange wachttijden of personele problemen door onze ruime openingstijden, de bezetting die op orde is en het feit dat we niet op afspraak werken. De paspoortpiek is een periode tussen 2023 en 2028 waarin het aantal aanvragen voor nieuwe paspoorten of identiteitskaarten explosief stijgt ten opzichte van de jaren daarvoor.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.2 Burgerzaken	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	588	695	880	950	959
Baten	354	317	524	574	623
Saldo	234	378	356	376	336

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Klaas Smid

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Wij zorgen in samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) voor een adequate crisismanagementorganisatie.
- De VRD wil een flexibele en wendbare organisatie zijn die snel kan acteren op maatschappelijke ontwikkelingen, ook wanneer die ontwikkelingen onverwacht op de samenleving afkomen.

- De VRD wil samen een brede focus hebben op natuurbrandbeheersing om beter voorbereid te zijn op de risico's bij een natuurbrand.
- De VRD zoekt naar oplossingen om dezelfde mate van paraatheid van vrijwilligers te kunnen garanderen.
- Met deze aanpak werken we gezamenlijk aan een veilige samenleving op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We zorgen we er voor dat de medewerkers van bevolkingszorg goed opgeleid worden en adequaat blijven voor de inzetten.
- We zorgen ervoor dat de VRD op een goede manier functioneert en dat de belangen van Noordenveld binnen de VRD goed worden behartigd.
- We zorgen er voor dat er voldoende bezetting is in het team bevolkingszorg en in het crisisteam.
- De VRD zorgt er voor dat het een aantrekkelijk werkgever is die mee blijft bewegen met het werk en blijft inzetten op talent om vrijwilligers te werven en te behouden.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De VRD heeft zich afgelopen jaar wendbaar ingezet. Zo hebben ze ondersteund bij een aantal incidenten in onze gemeente, zoals de grote brand in Roderwolde.
- De VRD heeft met het opleiden, trainen en oefenen van de crisisorganisaties de focus gelegd op de thema's vitale infrastructuur, natuurbrand en samenwerking met externe partners. Dat blijkt onder andere uit een herziening van het RBP Gasopslag Norg en uit het project rondom droogte in het Fochteloërveen.
- De VRD is gestart met het project Actualisering Bevolkingszorg. Hierin wordt gekeken of de bestaande organisatie van Bevolkingszorg in Drenthe nog past bij de huidige tijd. De adviezen vanuit het landelijke advies worden hierin meegenomen. Het project loopt door in 2025.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Beleidsvisie 2025-2028 VRD
- Gemeenschappelijke Regeling VRD
- Regionaal Risicoprofiel
- Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Noordenveld 2023-2026

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.686	1.850	1.832	2.023	1.989
Baten	4	4	1	1	2
Saldo	1.682	1.846	1.831	2.022	1.987

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Klaas Smid, Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We beschermen inwoners en bedrijven zo goed mogelijk tegen aantasting van hun leefomgeving en hun persoonlijke veiligheid.
- Samen met onder andere de politie, het Openbaar Ministerie, maatschappelijke instellingen, het Regionale Expertise en Informatie Centrum (RIEC) en de Veiligheidsregio Drenthe en onze inwoners werken we aan een veilig en leefbaar Noordenveld.
- Evenementen en veiligheid en jeugd en veiligheid blijven belangrijk. Daarom intensiveren we de samenwerking op deze thema's.
- Een veilige samenleving waarin ondermijning geen kans krijgt.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Zetten we in op waarborging van de veiligheid bij (risicovolle) evenementen.
- Zetten we in op preventie en aanpak van cybercrime.
- Richten we ons op het voorkomen en verminderen van het middelengebruik onder onze inwoners en zetten we in op repressie als preventie niet het gewenste effect heeft.
- Intensiveren we onze aanpak en opereren actief bij verdenking van ondermijnende activiteiten.
- Handhaven we de regelgeving en de openbare orde.
- Geven we uitvoering aan onze veiligheidsnota en ons integraal handhavingsbeleid.
- Gaan we ondermijning tegen door de organisatie weerbaarder te maken, zetten we in op bewustwording en zorgen we er voor dat inwoners en medewerkers laagdrempelig signalen kunnen melden.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

In samenwerking met onze in- en externe partners:

- Hebben we samen met de prioriteiten van de gemeenteraad in het IVP omgezet tot acties
- Is de aanpak naar ondermijning geïntensiveerd, hebben we lokale casussen opgepakt, hebben we voor medewerkers bewustwordingsbijeenkomsten georganiseerd, hebben we verder gewerkt aan de Drentse Aanpak Ondermijning en een start gemaakt om de organisatie weerbaarder te maken tegen ondermijning.
- Hebben we een start gemaakt met een overleg om de samenwerking op het thema jeugd te verbeteren.

- Samen met de jongerenwerkers hebben we dit jaar de inzet op preventie van middelengebruik voortgezet. Ook hebben we de verbinding gezocht met het beleidsteam van het sociaal domein om hier verder op in te zetten.
- Hebben we de veiligheid op evenementen geïntensiveerd door cameratoezicht en een betere samenwerking tussen in- en externe partners.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Integraal veiligheidsbeleid gemeente Noordenveld 2023-2026
- Integraal handhavingsbeleid

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

1.2 Openbare orde en veiligheid	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.007	848	500	971	1.532
Baten	51	87	-1.299	-1.282	1.201
Saldo	956	762	1.800	2.253	331

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

16A. Participatie

- In 2024 werkten we voor het eerst met het nieuwe participatiebeleid. Dit heeft er onder andere voor gezorgd dat er veel meer participatieplannen geschreven worden. Dit schept duidelijkheid voor alle betrokken partijen.
- Het jaar 2024 kende een aantal mooie voorbeelden van participatie: het referendum over het ontwerp van de Hoek Kanaalstraat-Wilhelminastraat, de opstart van de herinrichting Centrum Peize, evenals de Kick-Off Culturele Gemeente Noordenveld.
- Aan de hand van het beleid is er een 'Handreiking participatie bij omgevingsinitiatieven' geschreven. Met de invoering van de Omgevingswet, kwam een deel van de verantwoordelijkheid van participatie bij de initiatiefnemer te liggen. De handreiking is bedoeld om initiatiefnemers aan te sporen en te begeleiden.

16B. Jeugdraad

Jongerenparticipatie

In 2024 is er voorbereidend werk getroffen voor het vormgeven van structurele jongerenparticipatie. Daarnaast zijn er verkennende gesprekken gevoerd met o.a. het Tienskip, de Nationale Jeugdraad en het Nederlands Jeugdinstituut.

4. Groen beleven

Programmadoelstelling

- Wij willen dat groen beleven ook echt wordt beleefd. Dit willen we bereiken door wijkgericht te werken waarbij we dicht bij de inwoners aanwezig zijn. Hierdoor weten we wat de beleving van de inwoners in de dorpen, buurten en wijken is.
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie: wij willen bijdragen aan een groene, duurzame en klimaatbestendige leefomgeving waardoor het aantrekkelijk is om in onze gemeente te wonen, te werken en te recreëren.
- Afval: het doel is maximaal hergebruik van grondstoffen en het voorkomen van restafval.
- Riolering en water: wij werken aan de inrichting van waterrobuuste en klimaatbestendige dorpen, met 2040 als horizon.

Programmaomschrijving

Tot programma 4. Groen beleven horen lasten en baten voor:

- Verkeer en vervoer
- Parkeren
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Riolering
- Afval
- Begraafplaatsen en crematoria

Beleidsindicatoren

Afval	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Omvang huishoudelijk restafval (grijze container)	Kilogram per inwoner	Noordenveld	147	2023
		Nederland	150	2023
		Drenthe	128	2023

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
2.1 Verkeer en vervoer	5.201	5.746	5.123	5.407	5.107
2.2 Parkeren	30	83	47	52	63
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.484	3.984	3.913	4.243	4.240
7.2 Riolering	-1.033	-1.210	-1.365	-1.364	-1.257
7.3 Afval	-1.145	-742	-818	-842	-744
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	108	82	347	170	125
TOTAAL	6.645	7.943	7.247	7.667	7.534

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Wij willen de (economische) bereikbaarheid in stand houden of verbeteren, de verkeersveiligheid vergroten en het (leef)milieu verbeteren, waarbij weggebruikers de spelregels in het verkeer opvolgen.
- We willen meer mensen op de fiets en in het openbaar vervoer hebben.
- Wij willen dat de wegen, fiets en voetpaden veilig zijn en goed worden onderhouden.
- We willen dat de openbare verlichting zo veel mogelijk wordt ver'led' om energie te besparen.
- We willen dat de gemeente er schoon en netjes uitziet door veeg- en onkruidbestrijdingsrondes op de verhardingen uit te voeren.
- Een van de speerpunten binnen de RGA is het versterken van de interne samenhang door het verbeteren van de regionale bereikbaarheid. De opdracht voor de komende jaren is het versterken en beter benutten van de duurzame mobiliteitsketens.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij geven uitvoering aan de motie Kinderadviesraad (KAR).
- We willen de Zevenhuisterweg en Nieuweweg verkeersveiliger maken. Ook blijven we bij de provincie aandringen op een spoedige aanleg van de rotonde Dwaziewegen-Noordholt/N372.
- We vegen onze verhardingen in Noordenveld om het onkruid te verwijderen.
- We maken jaarlijks een onderhoudsplan voor het onderhouden van de wegen, fiets- en voetpaden en we voeren dit plan uit.
- We liften mee met groot onderhoud aan wegen en/of riolering waarbij we maatregelen treffen om de verkeersveiligheid en bereikbaarheid te verbeteren.
- We doen verkeerseducatieprojecten gericht op specifieke doelgroepen.
- Verkeerssituaties richten we eenduidig in conform landelijke richtlijnen.
- In 2024 worden circa 800 lichtmasten voorzien van led armaturen.

- In 2024 willen we een nieuwe mobiliteitsvisie opstellen, starten met uitvoering geven aan de Verkeersvisie bedrijventerrein Roden, de hub in Peize samen met de provincie Drenthe herinrichten en uitvoering geven aan de fietspaaltjesopgave.
- De Mobiliteitsstrategie van de RGA kan worden weergegeven door: 'vergroenen, verknopen en verslimmen'. Hiermee zetten we de samenwerking in 2024 voort, waarbij er focus ligt op de inhoudelijke samenhang met woningbouwlocaties.
- Bij elke ingreep in de openbare ruimte, klein of groot, proberen we de situatie voor de fietser te verbeteren.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben in 2024 binnen de Regio Groningen-Assen (RGA) gewerkt aan een Samenwerkingsagenda Mobiliteit met een maatregelenpakket 2025-2026. Daarnaast is bijgedragen aan een integrale Uitvoeringsagenda/Regionale Investeringsagenda in het kader van de gebiedsgerichte aanpak (NOVEX) vanuit het Rijk.
- We deden continu verkeerseducatieprojecten gericht op specifieke doelgroepen.
- We hebben meegelift met groot onderhoud aan de riolering in de Westerd in Peize waarbij de Doorfietsroute verbeterd is.
- Bij elke ingreep in de openbare ruimte, klein of groot, probeerden we de situatie voor de fietser te verbeteren. Bijvoorbeeld bij de tijdelijke maatregelen aan de Hullenweg hebben we de bocht van de Norgerweg naar de Hullenweg ook aangepast waardoor deze comfortabeler en veiliger is.
- Verkeerssituaties hebben we continu eenduidig ingericht waarbij we zoveel mogelijk de landelijke richtlijnen (zoals van het CROW) toepassen.
- We hebben de ontwerpen van een verkeersveiliger Zevenhuisterweg en Nieuweweg te Roden nagenoeg afgerond tot een Definitief Ontwerp. De eerste aanpassingen aan de Zevenhuisterweg hebben we uitgevoerd.
- We hebben samen met de provincie Drenthe een Definitief Ontwerp gemaakt voor de rotonde Dwaziewegen-Noordholt/N372.
- We zijn gestart met het opstellen van een nieuwe Mobiliteitsvisie, met het ontwerpen vanuit de Verkeersvisie bedrijventerrein Roden en samen met de provincie Drenthe werken we aan een verbeterde inrichting voor de HUB Peize.
- We hebben vanuit de motie Kinderadviesraad (KAR) locaties voor mobiele snelheidsmeters bepaald, snelheidsacties met Veilig Verkeer Nederland opgezet en fietslampjes uitgedeeld. Ook hebben we met de provincie Drenthe overleg gehad over verlichting langs de JP Santeeweg/N372, is groen gesnoeid op onveilige locaties en zijn snelheidsremmende maatregelen genomen op de Hullenweg.
- We hebben geen uitvoering gegeven aan de fietspaaltjesopgave.
- We hebben een wegenbeheerplan gemaakt voor de jaren 2024 - 2028.
- We hebben het onderhoud aan wegen, fiets- en voetpaden volgens het onderhoudsplan uitgevoerd.
- We hebben achterstallig onderhoud aan wegen weggewerkt door bijvoorbeeld de Koelenweg, Meerweg Nietap en een deel van de Fledders aan te pakken en mee te liften met rioleringsprojecten zoals de Ir. Mentropweg.
- De achterstand in de uitvoering van het vervangen van de masten en armaturen voor openbare verlichting hebben we grotendeels ingehaald. De projecten Norg West en Mentropweg zijn gestart in 2024. De afronding van deze projecten vindt in 2025 plaats.

- We vegen onze verhardingen in Noordenveld vijf keer per jaar om de straten schoon te houden en borstelen het twee keer om het onkruid te verwijderen.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2015-2025 'Noordenveld zet de fiets op 1' 2015-2025 (GVVP)
- Basisfietsplan Noordenveld
- Beleidsplan openbare verlichting 2021-2030
- Areaalnota 2019
- Wegenbeheerplan 2024-2028

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

2.1 Verkeer en vervoer	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	5.244	6.042	5.171	9.416	6.310
Baten	43	297	48	4.009	1.203
Saldo	5.201	5.746	5.123	5.407	5.107

Taakveld 2.2 Parkeren

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Robert Meijer, Jos Darwinkel

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Wij willen de (economische) bereikbaarheid in stand houden of verbeteren.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- De definitieve besluitvorming over de blauwe zone in Roden volgt in 2024.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- In 2024 hebben we de parkeerschijfzone in het centrum van Roden definitief gemaakt.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

2.2 Parkeren	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	30	83	47	52	63
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	30	83	47	52	63

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Afdeling:	Beheer, Beleid en Realisatie, Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Robert Meijer, Kirsten Ipema, Jos Darwinkel

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We stimuleren de bewoners om mee te denken aan de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte.
- Het buitengebied is voor iedereen actief te beleven.
- Wij richten de openbare ruimte klimaatrobuust in.
- We beschermen en benutten we de unieke en hooggewaardeerde cultuurhistorische landschappen en natuurgebieden.
- In Noordenveld beheren we de openbare ruimte op minimaal een basiskwaliteit.
- We streven naar het realiseren van de juiste kwaliteit van de openbare ruimte.
- De inrichting van de openbare ruimte nodigt uit tot bewegen.
- We willen de recreatieve sector in staat stellen zich te ontwikkelen tot een volwaardige en attractieve sector door te investeren en te innoveren.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We werken samen met de provincie, het Rijk en andere gebiedspartners in de pilot gebiedsgerichte aanpak Fochteloërveen om de natuur te versterken en ervaring op te doen voor andere gebieden.
- We verhogen de biodiversiteit in het openbaar groen in de dorpen en in het buitengebied.
- We streven naar een natuur- en beheervriendelijke inrichting. We gebruiken plantensoorten die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de biodiversiteit.

- We stimuleren groeninitiatieven adviseren in de planvorming met extra aandacht voor het bevorderen van de biodiversiteit en brengen inwoners in contact met stakeholders voor subsidiemogelijkheden en/of ondersteuning bij de uitvoering.
- We stellen een nieuwe beleidsnotitie op richting 2030 samen met de inwoners en sector en vertalen dit in een concreet uitvoeringsprogramma per jaar met investeringen.
- We geven met Natuurmonumenten uitvoering aan het gezamenlijk Bosbeheerplan.
- Hiermee krijgen de bossen een kwaliteitsimpuls, waarbij de biodiversiteit wordt vergroot en exoten worden bestreden/geen kans meer krijgen.
- We gaan verder met het optimaliseren van wijkgericht werken waarbij onze medewerkers een signalerende functie vervullen.
- We faciliteren inwoners bij initiatieven en ideeën voor het herinrichten van speeltuinen en openbare schoolpleinen. We stimuleren bewoners daarbij om beschikbare subsidies van externe partijen aan te spreken.
- We bestrijden de exoten (samen met stakeholders) op plaatsen waar dit tot gevaar leidt.
- Overige locaties met exoten worden zo mogelijk gemaaid om verdere verspreiding te voorkomen en/of de planten uit te putten.
- Speeltuinen worden in samenwerking met inwoners opgeknapt en heringericht.
- Natuurlijke speelaanleidingen spelen hierin een steeds grotere rol.
- Speeltoestellen worden jaarlijks geïnspecteerd op veiligheid en indien noodzakelijk, in samenspraak met bewoners, vervangen.
- Samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de boermarken en andere partners uitvoering blijven geven aan het Gebiedskompas Norger Esdorpenlandschap.
- Samen met klankbordgroep (NM, SBB, BM, IVN, ANWB etc) de wordt invulling en opvolging gegeven aan de opgeleverde rapport Voorstel tot recreatiezonering van het Norger Esdorpenlandschap.
- Samen met het Recreatieschap Drenthe en in afstemming met de dorpen en terreineigenaren wordt het finale wandel- en fietsknooppuntensysteem uitgerold over onze gemeente.
- Met overkoepelende organisaties en agrarische ondernemers, afspraken maken over biodiversiteit, zwerfafval, aanpak exoten, educatie en recreatie.
- Met het verhogen van de biodiversiteit neemt het aantal natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups toe. In alle gebieden worden de nesten gemarkeerd voor de veiligheid en zorgplicht. Alleen in de hoogrisicogebieden worden de nesten geruimd.
- Er wordt verschrallingsbeheer toegepast bij de bermen in het buitengebied. Wij willen hiermee de biodiversiteit verbeteren.
- Door stichting MoRoNeNo wordt een mountainbikeroute aangelegd in nauwe afstemming met de gemeente, natuurorganisaties en grondeigenaren.
- De klimaatverandering raakt ook de landbouw. Mogelijke kansen zijn kringlooplandbouw, aanpassen grondwaterstand, biodiversiteit.
- De gemeentelijke bomen worden elke 3 jaar geïnspecteerd en eens in de zes jaar onderhouden zodat aan de zorgplicht wordt voldaan.
- Bereikbaarheid, onderhoud van wegen en bermen zijn en blijven aandachtsgebieden.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

Openbaar groen

- We hebben het wijkgericht werken verder geoptimaliseerd.
- We hebben, daar waar mogelijk (met aangepast beheer, (kleinschalige) renovaties en het benutten van kansen binnen projecten), de biodiversiteit in de dorpen en het buitengebied verhoogd.
- We hebben bij nieuwe aanleg een beheervriendelijke inrichting gebruikt en hebben ingezet op het gebruik van plantensoorten die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de biodiversiteit.
- We onderhouden het openbaar groen, inclusief de centra, op kwaliteitsniveau Basis.
- De gemeentelijke bomen zijn geïnspecteerd en onderhouden, zodat aan de zorgplicht wordt voldaan.
- We hebben de locaties voor schadelijke bermplanten verder in kaart gebracht en bestrijden dit volgens de toezegging aan de raad.
- We hebben de achterstanden in het beheer van wegen, groen en kunstwerken verder aangepakt.
- We hebben inwoners gefaciliteerd om groeninitiatieven tot uitvoering te brengen.
- Voor de bestrijding van eikenprocessierupsen werken we op basis van de vastgestelde nieuwe aanpak, waarbij in hoog risicogebieden de nesten worden verwijderd. Het aantal eikenprocessierupsennesten wordt in de dorpen gemonitord. Door middel van het stimuleren van natuurlijke vijanden in bloemrijke bermen en door het ophangen van nestkasten voor mezen (eten de rupsen) en vleermuizen (eten de vlinders) vindt preventieve bestrijding plaats.
- Het bomenherstelplan is in uitvoering.

Spelen

- In samenwerking met inwoners en wijk- en dorpsbelangenverenigingen zijn speeltuinen opgeknapt en heringericht. Hierin zullen natuurlijke speelaanleidingen een steeds grotere rol gaan spelen.
- Inwoners zijn gefaciliteerd bij initiatieven en ideeën voor het herinrichten van speeltuinen, openbare schoolpleinen en beweegparken.
- Speeltoestellen zijn geïnspecteerd op veiligheid.

Bos, Natuur & Landschap

- Samen met Natuurmonumenten is gestart met de uitvoering van het bosbeheer conform het in 2023 vastgestelde Bosbeheerplan Norger Esdorpenlandschap.
- Vanaf 2020 wordt verschrallingsbeheer toegepast bij de bermen in het buitengebied. Wij verbeteren hiermee de biodiversiteit.
- De aanbesteding voor het opstellen van een Soortenmanagementplan (SMP) gebouwsgebonden soorten heeft plaatsgevonden. (Zie 6.4.2.3)

Recreatie

- In samenwerking met het Recreatieschap en in nauwe afstemming met de dorpen en terreineigenaren is het wandelknooppuntensysteem in onze gemeente afgerond.
- In samenwerking met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten is een bureau gevraagd een recreatiezonering voor het Norger Esdorpenlandschap op te stellen. Komende jaren wordt hier met betrokkenen invulling en uitvoering aan gegeven.

- Stichting MoRoNeNo heeft een MTB en gravel route aangeleverd, die samen met betrokken grondeigenaren verder vormgeven en gerealiseerd wordt.
- De projecten en doelstellingen van de uitvoeringsagenda 2024 zijn gerealiseerd en behaald.

Landbouw

- Bereikbaarheid, onderhoud van wegen en bermen zijn en blijven aandachtsgebieden.
- De problematiek rond de klimaatverandering raakt ook de landbouw op meerdere vlakken, met name op het gebied van water. Veranderingen die mogelijk kansen bieden voor kringlooplandbouw, verhoging van de grondwaterstand, biodiversiteit, etc. Niet alleen de sector zelf, maar ook het waterschap is een belangrijke gesprekspartner.
- We voeren periodiek overleg met de landbouwsector om bovenstaande en andere punten af te stemmen.

Noaberschap 2.0

- In het kader van Noaberschap waren we bezig samen met overkoepelende organisaties en agrarische ondernemers, gemeenschappelijke afspraken te maken over onder andere:
  - Biodiversiteit, waaronder natuurlijk bermbeheer
  - Zwerfafval
  - Aanpak exoten (zoals Japanse duizendknoop)
  - Educatie
  - Recreatie

Het Naoberschap 2.0 is tot nadere order opgeschort.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Omgevingsvisie
- Landschapsbeleidsplan
- Groenvisie
- Bomenbeleidsplan
- Speelbeleidsplan
- Noordenveldse Kwaliteitsgids
- Gebiedskompas Norger Esdorpenlandschap
- Bosbeheerplan Norger Esdorpenlandschap

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	5.263	5.057	4.977	5.499	5.547
Baten	1.779	1.073	1.064	1.256	1.307
Saldo	3.484	3.984	3.913	4.243	4.240

Taakveld 7.2 Riolering

Afdeling:	Beheer
Portefeuillehouder:	Robert Meijer, Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Zorgen voor een functionele riolering, separate inzameling en verwerking van hemelwater en beperken van structurele (grond)wateroverlast.
- Ten aanzien van klimaatadaptatie werken we aan de inrichting van een waterrobuust en klimaatbestendig bebouwd gebied met 2050 als horizon.
- Dit alles te bewerkstelligen tegen acceptabele kosten en een voor de inwoner redelijk te dragen tarief.
- Schade door verdroging, vernatting en bodemdaling, voor zover mogelijk, in beeld te brengen en te voorkomen.
- We willen dat er tijdig wordt betaald, al of niet via automatische incasso en/of betalingsregelingen en dat het aantal bezwaarschriften zo laag mogelijk blijft.
- We willen de heffingsadministratie op orde hebben en houden: volledigheid objecten en juiste registratie hoeveelheid afvalwater.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Zorgen voor goed werkende gemalen.
- Wij werken aan een klimaatbestendige inrichting en starten met een wijk in Norg. We kijken daarbij naar meer groen, waterberging, parkeren en spelen.
- We integreren het Bouwprotocol Noordenveld in de methode van werken.
- We gaan conform de verordening rioolheffing heffen en innen. Hiervoor leggen we eind februari de aanslagen op.
- Waterberging en infiltratievoorzieningen aanleggen.
- Repareren en vervangen van de riolen.
- Regenwater afkoppelen en hergebruiken.
- In de strategie uitgaan van de stresstesten voor klimaatadaptatie. Bij de uitvoering van werkzaamheden in de ondergrond is het Bouwprotocol Noordenveld leidend.
- Iedere vijf jaar het riool inspecteren en dit elke 10 jaar reinigen.
- Gezamenlijk met de provincies Drenthe en Groningen, de waterschappen van beide provincies en alle gemeentes uit de Kop van Drenthe uitvoering geven aan de regionale klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda.
- Een grondwatermeetnet optimaliseren en beheren.
- Bestaande rioolstelsels gefaseerd ombouwen naar gescheiden stelsels zodat rioolstelsels worden ontlast.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Het grondwatermeetnet is dekkend gemaakt voor de hele gemeente. Ook is het beheer en het digitaal beschikbaar stellen van de data geregeld. Voor projecten worden nog extra peilbuizen geplaatst in het kader van het bouwprotocol.
- Om wateroverlast in Norg-West te voorkomen is in 2020 een plan gemaakt voor Norg. Het project Norg-West is in 2024 gestart en wordt in 2025 afgerond.
- In 2022 is de Regionale Adaptatie Strategie voor klimaatadaptatie in gezamenlijkheid met ketenpartners vastgesteld. In deze strategie wordt rekening gehouden met hevigere neerslag, meer hitte(stress) en langere droge periodes en moet leiden tot maatregelen om toenemende overlast en hinder te voorkomen (klimaatadaptatie).
- In 2023 is hier met de werkregio nadere invulling aan gegeven en zijn projecten beschreven in de regionale uitvoeringsagenda.
- In 2024 hebben we gewerkt aan het verder uitwerken van een lokale strategie. Daarnaast zijn projecten aangedragen om impuls gelden en bijdragen vanuit de subsidie hoge zandgronden aan te vragen. Deze gelden zijn toegekend voor De Westerd, De Mentropweg en Norg West. De verantwoording moet nog plaatsvinden.
- De uitvoering van De Westerd in Peize is nagenoeg afgerond. Voor De Brink in Peize zijn de voorbereidingen afgerond en zijn de werkzaamheden gestart. Er zijn voorbereidingen getroffen voor Kortland in Peize en Landfort in Roden. De uitvoering van de Mentropweg in Veenhuizen is gestart. Het werk aan de Landfort is aanbesteed.
- Bij de uitvoering van werkzaamheden in de ondergrond wordt het Bouwprotocol Noordenveld gevolgd. Het voorziet in een stappenplan om mogelijke schade t.g.v. deze werkzaamheden in beeld te brengen en vervolgens, voor zover mogelijk, te voorkomen tijdens de uitvoering. Het bouwprotocol is geïntegreerd in de methode van werken waar nodig.
- We zijn op frequente basis in overleg met agrarische ondernemers.
- Het riool is volgens afspraken gereinigd en geïnspecteerd.
- Waar nodig zijn riolen gerepareerd, vervanging is meegenomen in de grotere projecten en werken.
- We hebben conform de verordening rioolheffing opgelegd en geïnd. Hiervoor zijn eind februari de aanslagen opgelegd.
- We houden de gegevens actueel, zoals objecten, belastingplicht, gezinsgrootte.

Bijbehorende belangrijke documenten

- DPRA, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2020
- Gemeentelijk Water en Rioleringsplan 2022-2026
- Verlengd Waterketenakkoord 'Samenwerking Vereniging van Groninger Gemeenten en Waterketen Groningen -Noord Drenthe', 31 oktober 2019
- Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord Drenthe
- Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Groningen en Noord-Drenthe

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

7.2 Riolering	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	3.044	3.255	3.645	3.902	3.810
Baten	4.077	4.464	5.010	5.266	5.067
Saldo	-1.033	-1.210	-1.365	-1.364	-1.257

Taakveld 7.3 Afval

Afdeling:	Beheer
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Wij willen maximaal hergebruik van grondstoffen en het voorkomen van restafval. We willen aandacht voor het verbeteren van het gescheiden inzamelen en het verruimen om vaker en dichterbij afval te kunnen brengen.
- Wij willen de dienstverlening verbeteren, de huishoudelijke afvalstromen beter scheiden en de huisvesting voor de medewerkers duurzaam verbeteren.
- We scheiden de afvalstromen op het nieuwe grondstoffencentrum. We willen de dienstverlening aan inwoners zichtbaar verbeteren en hen stimuleren afval in gescheiden stromen te brengen.
- We willen de noodzaak van het scheiden van afval onder de aandacht van inwoners brengen. Scholen en sportverenigingen zijn onderdeel van een campagne om het bewustzijn van zwerfafval te vergroten voor een schone leefomgeving.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We vergroten het aantal afvalstromen dat gratis geleverd kan worden.
- We realiseren ondergrondse containers in het kader van de centrumontwikkeling van Roden. De laatste wordt in 2024 geplaatst.
- Optimalisatie van het passenbeheer bij gebruik ondergrondse containers voor huishoudelijk restafval door onze inwoners.
- Het realiseren van de VANG doelstellingen door actieve voorlichting en communicatie.
- Continuering en optimalisering van inzet Afvalkraam in buurten, dorpen en wijken voor de kleinschalige inzameling van 'langzame' afvalstromen. Inwoners kunnen hier op gezette tijden terecht.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De nieuwbouw van de gemeentewerf en het grondstoffencentrum is reeds in 2023 gerealiseerd. In 2024 zijn de laatste punten afgehandeld om met name het grondstoffencentrum goed operationeel te krijgen.
- Van de in totaal 10 milieuparken met ondergrondse containers voor de inzameling van de 'snelle' afvalstromen (papier, glas, textiel en PMD) zijn er 7 gerealiseerd. We zijn bezig met de oplevering van de laatste 3 milieuparken. Deze vragen meer tijd.
- Voor het mobiel scheidingsstation 'de Afvalkraam' in buurten, dorpen en wijken voor de kleinschalige inzameling van 'langzame' stromen (hout, steen, puin, kca, kleine elektrische apparaten, metalen, harde kunststoffen en piepschuim) is de service verder uitgebreid naar 12 locaties, waar dit met belangstelling door onze inwoners wordt ontvangen.
- De VANG-doelstelling houdt in 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar. Deze doelstelling is erg ambitieus gebleken en wordt nog niet gehaald. Er heeft ondertussen landelijk een herijking van het VANG-beleid plaatsgevonden. Hiermee is het tijdstip om de doelstelling te behalen bijgesteld van 2020 naar 2030. Dat is ook regionaal en lokaal als zodanig bekrachtigd.
- We hebben afgelopen jaar ingezet op communicatie en voorlichting om de afvalscheiding bij onze inwoners te bevorderen. Hiermee is een waardevolle bijdrage geleverd om meer afvalscheiding bij inwoners te bereiken en bewustzijn te ontwikkelen. Het huishoudelijk afval wordt mede hierdoor meer en beter gescheiden.
- We hebben het project "Schoon Belonen" voortgezet, waarin scholen en sportverenigingen apart aandacht krijgen om enerzijds het PMD-verpakkingsmateriaal aan te bieden en anderzijds de middelen ontvangen om het zwerfafval tegen te gaan. Hieraan nemen 26 maatschappelijke organisaties deel.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Beleidsnota "Afvalstoffen in Noordenveld"
- Nota evaluatie en toekomst afvalbeleid van de gemeente Noordenveld
- Afvalstoffenverordening Gemeente Noordenveld 2022
- Uitvoeringsbesluit op de Afvalstoffenverordening Gemeente Noordenveld 2022 (eind 2023 is deze aangepast in verband met opening Grondstoffencentrum per 1-1-2024)
- Manifest Drenthe Van Afval Naar Grondstoffen, Samen op weg naar een Drentse Circulaire (grondstoffen) Economie (bestuurlijk ondertekend op 2 juni 2023)

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

7.3 Afval	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	4.101	4.315	4.136	4.220	4.434
Baten	5.247	5.057	4.955	5.061	5.178
Saldo	-1.145	-742	-818	-842	-744

Afvalindicatoren

Afval		Noordenveld			
Indicator	Eenheid	2021	2022	2023	2024
Afvalscheidingspercentage	%	69	70	69	71
Omvang fijn huishoudelijk restafval (grijze container)	kilogram per inwoner per jaar	159	147	144	158
Omvang grof huishoudelijk restafval (brengstation in de grof restafvalbak)	kilogram per inwoner per jaar	26	20	24	11
Omvang fijn en grof huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner per jaar	185	167	168	169
Beoordeling afvalinzameling*	Gemiddeld rapportcijfer	n.b.	8,1	n.b.	n.b.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Afdeling:	Beheer
Portefeuillehouder:	Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Nabestaanden kunnen op onze begraafplaatsen in alle rust en met waardigheid afscheid nemen van dierbaren. Onze begraafplaatsen zien er daarom verzorgd uit op niveau basis.
- We willen begraafplaatsen met voldoende capaciteit voor (natuur)begraven of het plaatsen van urnen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We voeren jaarlijks overleg met de begrafenisverenigingen.
- We realiseren voldoende capaciteit, zoals het uitbreiden van urnenmuren, het aanleggen en inrichten van nieuwe grafperken.
- We onderhouden de op de begraafplaatsen aanwezige groenvoorzieningen, paden en hekwerken, urnenmuren en gebouwen.
- We informeren en adviseren recht- en belanghebbenden. Bijvoorbeeld over verlopen grafrechten, verwaarlozing of schades aan een graf.
- We geven een vervolg aan het inventariseren van de waardevolle grafmonumenten.
- We faciliteren de vrijwillige onderhoudsgroepen voor het speciale onderhoud van de begraafplaatsen en de historische gemeentelijke graven.
- We breiden de capaciteit van begraafplaats Nieuw-Roden uit.

- Op de begraafplaatsen in Een en Nieuw Roden zijn mogelijkheden voor natuurbegraven. In Nieuw Roden is dat door middel van urnengraven.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben de op de begraafplaatsen aanwezige groenvoorzieningen, paden en hekwerken, urnenmuren en gebouwen onderhouden.
- We beheren de begraafplaatsen, conform aangepaste afspraken met de raad, op kwaliteitsniveau basis.
- We hebben nieuwe plekken gerealiseerd, om te kunnen blijven voldoen aan de vraag naar graven.
- Op de begraafplaatsen in Een en Nieuw-Roden is alleen de mogelijkheid tot het natuurbegraven van urnen.
- We hebben recht- en belanghebbende geïnformeerd en geadviseerd. Bijvoorbeeld over verlopen grafrechten, verwaarlozing of schades aan een graf.
- De inventarisatie van de waardevolle grafmonumenten blijft doorgaan.
- We hebben de vrijwillige onderhoudsgroepen voor het speciale onderhoud van de begraafplaatsen en de historische gemeentelijke graven gefaciliteerd.
- Er is een visie- en uitvoeringsplan voor de begraafplaats vierde gesticht Veenhuizen opgesteld. Er zijn voorbereidingen getroffen om te kunnen starten met de gedeeltelijke uitvoering in 2025.
- De Joodse Begraafplaats in Veenhuizen is in overleg met de Nederlandsch Israëlitisch Kerkgenootschap en Landschapsbeheer Drenthe hersteld, conform het projectplan van 2023.
- Op de begraafplaats Nieuw-Roden heeft archeologisch onderzoek plaatsgevonden, ter voorbereiding op de uitbreiding van de huidige capaciteit.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Begraafplaatsbeleidsplan
- Projectplan Onderzoek en herstel Joodse Begraafplaats Veenhuizen
- Visie en uitvoeringsplan begraafplaats Veenhuizen

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	331	284	497	320	333
Baten	223	202	150	150	207
Saldo	108	82	347	170	125

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

8. Eenduidige inrichting verkeerssituaties

Als de riolering wordt aangepast of er groot onderhoud aan de verharding wordt gepleegd, worden ook de verkeerssituatie en de plantsoenen beoordeeld en zo nodig aangepakt. In 2024 is deze werkwijze opgepakt bij bijvoorbeeld De Westerd in Peize.

12. Afval is grondstof

We werken toe naar de Van Afval Naar Grondstof (VANG) -doelstellingen. Hiervoor hebben we de inzet van het mobiele brengstation vergroot. We staan nu op meerdere standplaatsen. Ook hebben we volop ingezet op lokale en regionale afvalcommunicatie. Het project Schoon Belonen hebben we voortgezet. Daarbij krijgen organisaties die meedoen met het project van de gemeente opruimmaterialen en een beloning voor het opruimen van zwerfafval. Daarnaast hebben we de educatie op scholen om meer bewustwording te creëren doorgezet.

13. Nieuwbouw brengstation en gemeentewerf

De nieuwe gemeentewerf is in 2023 opgeleverd en in gebruik genomen. Het Grondstoffencentrum is in 2023 opgeleverd en is op 2 januari 2024 in gebruik genomen. In 2024 zijn de laatste aanpassingen gedaan om het Grondstoffencentrum operationeel te maken.

14. BOR wijkgericht werken

Wijkgericht werken is een dynamisch proces. We stellen regelmatig de plannen bij om wijkgericht werken nog beter uit te kunnen voeren.

5. Werken, ondernemen en ontspannen

Programmadoelstelling

- We streven naar het behoud en de groei van het aantal arbeidsplaatsen in de publieke en private sector.
- Met sport en bewegen willen we bereiken dat de (ervaren) gezondheid van alle inwoners, de sociale binding en de leefbaarheid in de dorpen verbeteren.
- Kunst en cultuur vinden we waardevol voor onze gemeente, en dragen bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Noordenveld.

Programmaomschrijving

Tot programma 5. Werken, ondernemen en ontspannen horen lasten en baten voor:

- Recreatieve havens
- Economische ontwikkeling
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische promotie
- Sportbeleid en activering
- Sportaccommodaties
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Musea
- Media
- Cultureel erfgoed

Beleidsindicatoren

Economie	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Func tiemenging	%	Noordenveld	43,0	2023
		Nederland	54,2	2023
		Drenthe	51,3	2023
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Noordenveld	169,3	2023
		Nederland	181,8	2023
		Drenthe	171,5	2023

Sport	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Niet-sporters	%	Noordenveld	49,9	2022
		Nederland	46,4	2022
		Drenthe	52,0	2022

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
2.3 Recreatieve havens	9	9	9	9	9
3.1 Economische ontwikkeling	762	306	339	962	347
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-662	-579	5	5	-928
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	115	183	104	104	109
3.4 Economische promotie	-313	-211	-233	-194	-340
5.1 Sportbeleid en activering	704	609	653	606	559
5.2 Sportaccommodaties	1.155	1.833	2.212	2.423	2.184
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	654	833	725	920	846
5.4 Musea	339	358	369	389	331
5.5 Cultureel erfgoed	423	445	551	516	490
5.6 Media	521	567	553	561	567
TOTAAL	3.705	4.354	5.288	6.300	4.173

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

2.3 Recreatieve havens	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	9	9	9	9	9
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	9	9	9	9	9

Financiële toelichting

Hoewel er momenteel geen doelen of activiteiten zijn op dit taakveld, zijn er wel circa € 9.000 aan jaarlijkse lasten begroot en gerealiseerd. Deze lasten bestaan uit kapitaallasten van eerder gedane investeringen die nog een boekwaarde hebben op de balans. Het betreft de vervanging van een onderleider in de Rodervaart en het uitbaggeren van het Leekster Hoofddiep.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel, Klaas Smid, Kirsten Ipema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We zijn een aantrekkelijke gemeente om in te werken en te ondernemen. De leefbaarheid in de kernen is op orde en biedt ruimte voor ondernemerschap. Dit moet een positieve bijdrage leveren aan het behoud en de groei van ondernemers en arbeidsplaatsen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We organiseren bezoeken bij recreatieve bedrijven, industriële bedrijven en de middenstand. Samen met het sociaal domein vergroten wij de bekendheid over wat we kunnen doen aan arbeidsbemiddeling.
- We laten ons als gemeente actief zien door contactmomenten met ondernemers te plannen. We organiseren netwerkbijeenkomsten, bedrijfsbezoeken en komen met de 10 grootste werkgevers (G10) op frequente basis bijeen.
- Voor Veenhuizen zal, samen met bewoners en ondernemers, gewerkt worden aan het opstellen van een nieuw visiedocument (vervangt Werken aan de Toekomst van Veenhuizen) t.b.v. het ontwikkelen en versterken van Veenhuizen als Werelderfgoed locatie.
- Samen met de Regio Groningen-Assen stemmen wij de uitgifte af van ruimte op bedrijventerreinen. Hierbij is een duidelijke positionering van de huidige bedrijventerreinen belangrijk door de schaarste aan ruimte.
- Ook de uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme zal hier onderdeel van uitmaken (2024-2026).
- In 2024 geven wij uitvoering aan de economische agenda.
- Deze gerichte actie- en investeringsagenda, waar gemeente Noordenveld aan bijdraagt, wordt jaarlijkse gemonitord.
- De UNESCO werelderfgoedstatus genereert ambities rond marketing en promotie voor Veenhuizen, die gaan leiden tot een gerichte actie- en investeringsagenda voor de Koloniën van Weldadigheid als geheel.
- Centrumvisie: Op basis van het koopstromenonderzoeken gaan we acquireren op ontbrekende winkels en faciliteiten. We blijven het winkelaanbod verbreden & maken samen met ondernemersverenigingen concrete afspraken over het verbeteren van de uitstraling

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- De bedrijventerreinenvisie is vastgesteld door de gemeenteraad. De eerste stappen in de uitvoering zijn gezet, waaronder het opstellen van selectieve uitgiftecriteria voor de gemeentewerf in Peize. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor de uitvoeringsagenda in 2025.
- Als gemeente hebben wij ons actief laten zien tijdens verschillende bijeenkomsten zoals onze jaarlijkse Ondernemersprijs bijeenkomst, het organiseren van Startfest, collegebezoeken aan verschillende bedrijven en diverse G10-bijeenkomsten.

- Centrumvisie Roden: op basis van het koopstromenonderzoek is er een start gemaakt om nieuwe bedrijvigheid in het centrum van Roden te acquireren. Ook hebben we de basis gelegd voor een terrassenbeleid en reclamebeleid dat later zal worden aangeboden. Daarnaast zijn wij actief betrokken bij de VTB-ontwikkelingen, waarbij wonen en werken in het centrum worden gecombineerd.
- Samen met de Noord-Drentse gemeente hebben wij een aanvraag ingediend voor de regiodeal. Met deze aanvraag willen wij de brede welvaart in dit gebied toekomstbestendiger maken. In totaal is er 15 miljoen toegekend voor Noord-Drenthe.
- Namens de Noord-Drentse gemeente nemen wij actief deel in de kwartiermakerij en het opzetten van de Economische Agenda Nij Begun. Hiermee zorgen wij ervoor dat de belangen van de Noord-Drentse economie goed vertegenwoordigd zijn in de agenda. In 2025 vindt hierover vaststelling plaats.
- Samen met de Regio Groningen-Assen hebben wij afstemming over de uitgifte van gronden op bedrijventerreinen en werken wij met andere gemeenten intensief samen op het gebied van gezondheidseconomie.
- Er is uitvoering gegeven aan de Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme 2024-2025. Daarnaast is uitvoering gegeven aan onderdelen van het programma Vitale Vakantieparken op het vlak van advies en begeleiding.
- De raad heeft besloten Marketing Drenthe als uitvoerende organisatie in 2024 een subsidie te verlenen van € 35.000,- voor de uitvoering van de gestelde marketingacties voor Veenhuizen binnen de investeringsagenda Koloniën van Weldadigheid.
- De accountmanager Sociaal Domein bracht de wensen van werkgevers en werkzoekenden in kaart en stimuleerde praktijkleren, skills-based werven en de inzet van statushouders. Daarnaast organiseerden we StartFest en faciliteerde de accountmanager de ontwikkeling van leerlijnen door scholen en werkgevers te verbinden.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Regiodeal aanvraag Noord-Drenthe
- Bedrijventerreinvisie
- Koopstromenonderzoek KSO 23
- Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme 2024-2026

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

3.1 Economische ontwikkeling	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	809	342	375	1.122	510
Baten	47	36	36	161	163
Saldo	762	306	339	962	347

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Afdeling:	Strategie en Ontwikkeling
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de werkgelegenheid en economie. Om bedrijventerreinen te behouden en uit te breiden is ruimte nodig. Daarnaast zijn onze bedrijventerreinen een aantrekkelijke en groene plek met een goed voorzieningsniveau.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Er is veel vraag naar bedrijfskavels, de beschikbare ruimte is in korte tijd afgenomen. Vanuit de bedrijventerreinenvisie onderzoeken we de mogelijkheden om extra bedrijfskavels toe te voegen en de kwaliteit van onze bedrijventerreinen te versterken.
- De laatste jaren is bedrijventerrein Haarveld in ontwikkeling en biedt ondernemers ruimte om te groeien. De laatste kavels zijn in uitgifte en de focus ligt nu op de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van infrastructuur, voorzieningen en groen.
- De bedrijventerreinen dienen in een goede staat te verkeren om aantrekkelijk te blijven. Om dit te bereiken wordt er ingezet om samen met de ondernemers collectief te verduurzamen en de inrichting toekomstbestendige te maken.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Het bestemmingsplan voor Haarveld is verruimd in 2019. Hierdoor is er meer mogelijk voor bedrijven. Dit is terug te zien in de verkopen van de afgelopen jaren. In 2023 was er een opbrengst kavelverkoop begroot van € 315.475 en gerealiseerd € 1.220.000. In 2024 was er begroot € 352.247 en gerealiseerd € 595.604.
- In 2024 zijn de laatste kavels op Haarveld uitgegeven conform Didam beleid en aanvullende selectiecriteria zijn toegepast om kwalitatief hoogstaande bedrijven aan te trekken. Alle (nog) beschikbare kavels op Haarveld zijn nu in optie.
- Op bedrijventerrein Westeres is nog één kavel beschikbaar. Afgelopen jaar is er hard gewerkt om hier invulling voor te vinden. Door omstandigheden heeft overdracht nog geen doorgang gevonden.
- Samen met de ondernemersverenigingen werken wij aan planvorming om onze bedrijventerreinen toekomstbestendiger te maken. Hierbij spelen verduurzaming, vergroening, waterberging, mobiliteit en veiligheid een belangrijke rol. Samen met de ondernemersvereniging de collectieve verduurzamingsaanpak en ondersteunden we individuele ondernemers middels het energieloket van IBDO. Problemen bij netbeheerders hebben echter voor vertraging gezorgd, waardoor oplossingen in sommige situaties complex zijn.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Bestemmingsplanwijziging Haarveld
- GREX Haarveld en Westeres 2024
- Bedrijventerreinenvisie 2030

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.294	921	373	172	125
Baten	1.955	1.499	368	167	1.053
Saldo	-662	-579	5	5	-928

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Publiekszaken
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel, Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Met deze BIZ bijdrage willen wij samen met de ondernemersverenigingen een aantrekkelijke omgeving maken waarin je goed kunt ondernemen, voldoende voorzieningen aanwezig zijn en een aantrekkelijk vestigingsklimaat aanwezig is.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Wij innen de BIZ-bijdrage en keren deze correct en op tijd uit aan de 2 verantwoordelijke stichtingen. We zoeken actief de samenwerking met de ondernemersverenigingen op om lokale initiatieven op te zetten en te stimuleren.
- We laten ons als gemeente actief zien door contactmomenten met ondernemers te plannen. We organiseren netwerkbijeenkomsten, bedrijfsbezoeken en zijn in gesprek met alle ondernemersverenigingen. Daarnaast komen we met de 10 grootste bedrijven bijeen.
- Samen met andere Drentse gemeenten en de provincie Drenthe onderzoeken we de mogelijkheden om ondernemerschap en innovatie te stimuleren. Dit om de krapte op de arbeidsmarkt op te vangen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Jaarlijks innen wij de bijdragen uit de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) en keren deze correct en op tijd uit aan de twee stichtingen.
- In samenwerking met de ondernemersverenigingen hebben wij de nieuwe BIZ-verordening opgesteld, een wettelijk verplichte draagvlakmeting uitgevoerd en de verordening door de raad laten vaststellen. Hierdoor is er van 2025-2029 opnieuw een BIZ in het centrum en op de bedrijventerreinen van Roden.
- Samen met de ondernemersverenigingen hebben wij de voortzetting van het bezoekersplatform Noordenveld (bezoeknoordenveld.nl) gerealiseerd.
- Binnen Energieke Bedrijven Noordenveld werken we gezamenlijk aan de verduurzaming van bedrijven op de bedrijventerreinen. Daarnaast zijn we, samen met IBDO, het verduurzamingsproject gestart voor bedrijfspanden in de dorpskernen. Hierin worden P1-meters geïnstalleerd in de panden en voorziet IBDO de ondernemers van 16 uur gratis advies.

- We hadden intensief contact met bedrijven, zowel individueel als collectief. Periodiek overlegden we met ondernemersverenigingen en organiseerden bijeenkomsten zoals collegebezoeken, de jaarlijkse ondernemersbijeenkomst, G10-bijeenkomsten en de Ondernemersprijs.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	404	511	409	409	426
Baten	290	329	305	305	317
Saldo	115	183	104	104	109

Taakveld 3.4 Economische promotie

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Jos Darwinkel

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen meer bekendheid van het goede vestigingsklimaat en het prettige ondernemen in Noordenveld.
- De gemeente heeft een duidelijk economisch profiel en is zichtbaar.
- Daarnaast willen we het beeld/imago van Noordenveld als verblijfsregio versterken.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We werken samen met de RGA-gemeenten en de NOM op het gebied van acquisitie en kavelaanbod.
- Voor het bedrijventerrein Haarveld gaan we door met ondernemers op de beschikbare kavels te wijzen. We vermarkten de Westeres intensiever.
- Stichting Kop van Drenthe voert sinds maart 2020 de regiopromotie uit d.m.v. het merkactivatieplan, met de gemeenten en ondernemers uit Noordenveld, Tynaarlo en Assen en sluit aan bij de strategie van Marketing Drenthe.
- Samen met de Regio-Groningen Assen is een gezamenlijk acquisitieprofiel opgesteld, hierin stemmen we af wat elke gemeente te bieden heeft.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- In samenwerking met de Regio Groningen-Assen (RGA) en de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) hebben wij het sterke vestigingsklimaat voor bedrijven in de gezondheidseconomie en maakindustrie gepromoot, met een focus op internationaal opererende ondernemingen.

- Op bedrijventerrein Haarveld zijn de laatste kavels aangeboden, waarbij aanvullende selectiecriteria zijn toegepast om kwalitatief hoogwaardige bedrijven aan te trekken. Alle kavels zijn momenteel in optie, en wij begeleiden deze bedrijven waar mogelijk bij hun vergunningaanvragen.
- Stichting Kop van Drenthe voerde het gezamenlijk opgestelde merkactivatieplan uit. Er werd uitvoering gegeven aan het gezamenlijk opgestelde merkactivatieplan. Acties hierbij waren onder andere het realiseren van een Geocach-tour, het ontwikkelen van een digitale beleefkaart voor bezoekers en het leveren van input voor de realisatie van een Erfgoed-wandelroute in het Mensingebos in Roden.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

3.4 Economische promotie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	257	297	304	376	282
Baten	570	508	537	571	621
Saldo	-313	-211	-233	-194	-340

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Toekomstbestendige sportverenigingen en sportaccommodaties.
- Duurzame sportverenigingen en sportaccommodaties die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Een stijging van het aantal mensen dat zichzelf gezond vindt (ervaren gezondheid).
- Meer samenwerking tussen sportaanbieders, sportcoaches, scholen en andere (maatschappelijke) organisaties in de buurten en wijken.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We voeren het Sport- en Preventieakkoord Noordenveld uit samen met: sportaanbieders; de beweegdorpen Roden Fit & Gezond, Peize in Beweging en Beweegdorp Norg; de sport- en cultuurcoaches; scholen en andere (maatschappelijke) organisaties.
- Stimuleren dat iedereen in beweging komt en blijft door bijvoorbeeld inzet van sportcoaches, investeringen in accommodaties en subsidiëring van activiteiten.
- Het Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld deel 2 uitvoeren samen met sportaanbieders.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- In 2024 zijn we verder gegaan met de uitvoering van het Sport- en Preventieakkoord Noordenveld. Sportclubs, gezondheids- en welzijnsinstellingen, scholen en andere (maatschappelijke) organisaties hebben voor tien projectaanvragen subsidie gekregen. Een kopgroep met vertegenwoordigers van partners van het akkoord heeft de aanvragen beoordeeld en gezorgd voor de verdeling van geld over de projecten. De kopgroep heeft ook de coördinatie van de uitvoering van het akkoord geregeld.
- Voetbalvereniging Peize en de binnensportverenigingen in Peize hebben Sporthuis Peize in gebruik genomen.
- We hebben met sportaanbieders een Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld deel 2 gemaakt. In 2024 hebben we geïnvesteerd in:
  - Een nieuw en duurzaam clubgebouw voor Voetbalvereniging GOMOS.
  - Een nieuw en duurzaam clubgebouw voor Norger Tennisvereniging.Verder hebben we samen met sportclubs plannen gemaakt die voorlopig niet uitgevoerd kunnen worden. Dat zijn:
  - Herinrichting van de sportaccommodatie aan de Norgerweg in Roden:
  - Herinrichting van de accommodaties aan de Eenerstraat in Norg.
  - Verbetering van de manege in Norg.
  - Een nieuw clubgebouw op het Speedcentre Roden.
  - Verduurzaming van het clubgebouw van Stichting Scouting Mensinghe.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld deel 1 en 2
- Sport- en Preventieakkoord Noordenveld

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.1 Sportbeleid en activering	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	931	981	773	748	786
Baten	227	371	120	141	227
Saldo	704	609	653	606	559

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen toekomstbestendige sportverenigingen en sportaccommodaties die voldoen aan de (toekomstige) vraag, duurzaam zijn en voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn.

- Sportaccommodaties die schoon, veilig en betaalbaar zijn. Daarnaast willen we een zo goed mogelijke bezetting van de binnensport accommodaties en gymzalen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We organiseren elk jaar bijeenkomsten met de gebruikers van onze binnensportaccommodaties.
- We gaan onderzoek doen naar de toekomst van zwembad De Hullen.
- We gaan onderzoek doen naar de toekomst van multifunctioneel centrum 'De Brinkhof' in Norg.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben afzonderlijke gesprekken gevoerd met gebruikers van onze accommodaties waar dit nodig was.
- We zijn gestart met een herontwikkeling van Zwembad De Hullen in Roden en krijgen daarbij hulp van Sportfondsen Nederland B.V. We zijn begonnen met een onderzoek naar de mogelijkheden voor een nieuw zwembad. In het onderzoek worden verschillende opties uitgewerkt om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de toekomstmogelijkheden van het zwembad. Het onderzoek wordt afgerond in 2025.
- We zijn samen met Stichting Platform Norg begonnen met het maken van een visie op Multifunctioneel Centrum De Brinkhof en de Brinkhofweide. De stichting en Zakenkring Norg zijn de opdrachtgevers voor de toekomstvisie. Onderzoeks- en ontwerp bureau PeetersenDaan is verantwoordelijk voor de inhoud van de toekomstvisie. Wij ondersteunen de toekomstvisie met een subsidie, kennis en informatie en ruimtes voor (bewoners)bijeenkomsten en vergaderingen. De planning is dat de visie eind 2025 klaar is.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Ruimte voor Sport in Noordenveld
- Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld
- Plan van aanpak toekomstvisie Brinkhofweide en omgeving Norg

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.2 Sportaccommodaties	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	2.152	3.031	3.002	3.206	3.298
Baten	997	1.198	790	783	1.114
Saldo	1.155	1.833	2.212	2.423	2.184

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Binnen de kernwaarden is ons cultuurbeleid gericht op deelname van al onze inwoners aan cultuur en het op peil houden van onze culturele voorzieningen.
- We willen bereiken dat zoveel mogelijk inwoners van en bezoekers aan onze gemeente in aanraking komen met kunst, cultuur en erfgoed, door het aanbieden van kunst en cultuur en het gezamenlijk in stand houden van de culturele voorzieningen.
- We stimuleren samenwerking tussen voorzieningen en instellingen en faciliteren dat inwoners zelf een actieve bijdrage leveren aan de instandhouding van de culturele voorzieningen.
- We willen alle leerlingen in het openbaar, bijzonder en speciaal basisonderwijs een kwalitatief sterk en gevarieerd cultuuronderwijs aanbieden.
- We hebben aantrekkelijke evenementen die een aanjaagfunctie hebben voor toerisme en economie en bijdragen aan de leefbaarheid.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We vinden het belangrijk dat inwoners dichtbij en laagdrempelig toegang hebben tot kleinschalige theater- en cinemavoorstellingen.
- We verhuren gebouwen zoals Activiteitscentrum De Dobbe en Kunstencentrum K38 voor sociaal-culturele activiteiten.
- We stellen lokale culturele programmeurs in staat een eigen, lokaal cultureel programma aan te bieden of mogelijk te maken (Norg, Roden, Peize).
- We ondersteunen aantrekkelijke evenementen die bijdragen aan de leefbaarheid.
- We hebben een kleinschalig beeldend kunstencentrum dat activiteiten en tentoonstellingen biedt voor een breed publiek in onze gemeente.
- We faciliteren kunst- en cultuurparticipatie door activiteiten van amateurkunstinstanties te ondersteunen, vooral op incidentele basis.
- We bieden onze inwoners de gelegenheid om cultuur te ervaren en zelf te beoefenen door het in standhouden van culturele voorzieningen en het ondersteunen van culturele activiteiten.
- Lokale omroep De Zulthe verzorgt lokale berichtgeving en houdt inwoners en belangstellenden op de hoogte van de laatste (culturele) activiteiten en nieuwtjes.
- Alle leerlingen in het basisonderwijs wordt een doordacht programma cultuureducatie aangeboden.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben culturele voorzieningen in stand gehouden en ondersteunen culturele activiteiten zodat onze inwoners kunst en cultuur kunnen ervaren en zelf kunnen beoefenen.

- Alle leerlingen in het primair onderwijs is een doordacht programma cultuureducatie aangeboden via het cultuurmenu Noordenveld. Hiervoor ondersteunden we Cultuureducatie Noordenveld (CEN) om een rijk en gevarieerd kunst- en cultuurmenu voor alle 4- t/m 12-jarige kinderen in Noordenveld samen te stellen.
- In het kunstencentrum K38 waren in 2024 in totaal 15 exposities te zien met bijbehorende activiteiten. Er waren twee lustrum exposities te zien; 25 jaar Verkuno! en Sporen van Expressionisme in het kader van het 10-jarig lustrum van K38.
- We hebben kunst- en cultuurparticipatie gefaciliteerd door activiteiten van amateurkunstinstellingen te ondersteunen, dit gebeurt vooral op incidentele basis.
- We hebben Theater De Winsinghhof ondersteund omdat we het belangrijk vinden dat onze inwoners dichtbij en laagdrempelig toegang hebben tot theater- en cinemavoorstellingen.
- We hebben lokale culturele programmeurs in staat gesteld om een eigen, lokaal cultureel programma aan te bieden of mogelijk te maken (Norg, Roden, Peize).
- We hebben gebouwen zoals Activiteitencentrum De Dobbe en K38 verhuurd voor sociaal-culturele activiteiten.
- We hebben de lokale omroep RTV De Zulthe ondersteund zodat zij de lokale berichtgeving kunnen verzorgen en inwoners en belangstellenden op de hoogte kunnen houden van de laatste (culturele) activiteiten en nieuwtjes.
- We hebben de buitenexpositie Femicide van stichting Open Mind naar Roden gehaald om aandacht te vragen voor een maatschappelijk probleem. De expositie Femicide alarmeert, informeert en geeft een gezicht aan slachtoffers van dodelijk (ex-)partnergeweld tegen vrouwen en geeft een stem aan hun nabestaanden.
- We hebben het kunstfestival Wondergronds gesubsidieerd, dit is een nieuw festival op Kunsterf Norg.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Convenant cultuureducatie 2020 – 2025
- Uitvoeringsovereenkomst 2022-2025 Gemeente Noordenveld - Theater & Cinema de Winsinghhof
- Evaluatierapport en subsidiëring Muziek Coöperatie Peize 2020

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.013	1.236	1.064	1.269	1.227
Baten	359	403	339	349	382
Saldo	654	833	725	920	846

Taakveld 5.4 Musea

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen dat onze inwoners en bezoekers van buiten een blik krijgen op ons heden in relatie tot ons verleden. Dit verleden wordt in deze musea gepresenteerd, verzameld en bestudeerd.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We werken op incidentele basis mee aan de groei van het Nationaal Gevangenis­museum Veenhuizen, uitgaande van hun rol in het Unesco Werelderfgoed dossier.
- We stimuleren de doorontwikkeling van de musea op de Brink in Roden, met specifieke aandacht voor de doorontwikkeling van Museum Havezate Mensinge en het speelgoedmuseum.
- We stimuleren dat onze musea op de Brink in Roden samenwerken rondom het thema 'spelen en opvoeden, toen en nu, hier en daar'.
- We bieden onze inwoners en bezoekers van buiten, via onze musea, een blik op ons heden in relatie tot ons verleden en faciliteren en ondersteunen onze musea daarin.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Via onze musea hebben we onze inwoners en bezoekers van buiten een blik op ons heden in relatie tot ons verleden aangeboden.
- Via het erfgoedproject 'Rondje om de Brink' hebben leerlingen van het basisonderwijs kennis gemaakt met vier erfgoedinstellingen op de Brink in Roden; Scheepstra Kabinet, Museum Havezate Mensinge, de Catharinakerk en Speelgoedmuseum Roden.
- Vijf verschillende erfgoedinstellingen (waaronder 3 musea) hebben samengewerkt in de Erfgoedkoepel Roden waar kennis, kunde en ervaringen gebundeld worden om erfgoedverhalen te delen.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Beleidsplan stichting Landgoed Mensinge 2018 – 2021
- Onderzoek doorontwikkeling Museum Havezate Mensinge en erfgoedinstellingen op de Brink in Roden 2019
- Masterplan Nationaal Gevangenis­museum 2019
- Gemeentelijke opdracht aan Stichting Museum Havezate Mensinge en Museum Kinderwereld 2020 -2021
- Uitvoeringsovereenkomst 2022-2025 Gemeente Noordenveld - Stichting Museum Havezate Mensinge
- Uitvoeringsovereenkomst 2022-2025 Gemeente Noordenveld - Stichting Nederlands Museum Kinderwereld
- Gemeentelijke opdracht aan Stichting de Oude Scheepstra School

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.4 Musea	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	373	401	380	408	374
Baten	34	43	11	19	43
Saldo	339	358	369	389	331

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen dat het cultureel erfgoed binnen onze gemeente in een goede staat verkeert.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We dragen zorg voor ons cultureel erfgoed en plegen hiervoor zowel preventief als groot onderhoud.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

We zorgen voor ons cultureel erfgoed en pleegden hiervoor zowel preventief als groot onderhoud (onder meer bij Theater de Winsinghof)

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.5 Cultureel erfgoed	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	462	455	568	542	509
Baten	39	10	17	26	19
Saldo	423	445	551	516	490

Taakveld 5.6 Media

Afdeling:	Beleid en Realisatie
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We hebben een bibliotheek die voldoet aan de eisen zoals deze omschreven zijn in de Wsob.
  - Een lokale bibliotheek die als fysieke voorziening aanwezig is, waar ruimte is voor de traditionele bibliotheekfuncties (lezen, leren en informatie) alsook de nieuwe sociaal-maatschappelijke functies van de bibliotheek.
- We willen de sociaal-maatschappelijke functie van de Bibliotheek Noordenveld versterken.
- De aanpak van leesbevordering, laaggeletterdheid en mediawijsheid, dit om de zelfredzaamheid van onze inwoners te ondersteunen.
- Het bevorderen van lezen met name bij de jeugd. We gaan uit van een doorgaande leeslijn.
- De bibliotheek geeft invulling aan haar ontmoetingsfunctie en haar culturele functie door uitnodigend, inspirerend en stimulerend te zijn.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We stimuleren het programma de Bibliotheek op School (dBOS), op alle PO-scholen.
- We onderzoeken mogelijkheden voor een programma de Bibliotheek op School in het VO.
- We houden drie bibliotheekvestigingen in stand: fysiek in Roden (hoofdvestiging), in Norg en in Peize (op maat) en digitaal (24 uur per dag bereikbaar).
- We faciliteren een Taalhuis in de bibliotheek in Roden.
  - We faciliteren de bibliotheek om samen met lokale partners activiteiten te verzorgen op het gebied van ontmoeting en debat. Te denken valt aan lezingen, discussie, voorstellingen, Drentse Taol, etc.
- We faciliteren de bibliotheek in het verzorgen van trainingen op het gebied van digitale vaardigheden.
- We faciliteren de bibliotheek in het organiseren van voor- en vroegschoolse leesprogramma's via het programma Kleintje Bieb en BoekStart in de kinderopvang.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We houden drie bibliotheekvestigingen in stand: de hoofdvestiging in Roden en in Norg en Peize een bibliotheek op maat en daarnaast digitaal (24 uur per dag bereikbaar).
- In de vernieuwde bibliotheek in Roden (Roden Centraal) kunnen we beter de nieuwe sociaal-maatschappelijke functies van de bibliotheek neerzetten naast de traditionele bibliotheekfuncties van lezen, leren en informeren. Zo hebben veel maatschappelijke organisaties een plek gevonden in Roden Centraal zoals het Informatiepunt Digitale Overheid, Welzijn in Noordenveld, Duurzaam Noordenveld, het Taalhuis, Woonborg, de wijkagent en de gebiedsverbinders van de gemeente Noordenveld.
- We hebben de bibliotheek gefaciliteerd om mee te doen met het programma Tel mee met Taal en faciliteren een Taalhuis in de bibliotheek in Roden.

- We hebben de bibliotheek gefaciliteerd in het verzorgen van trainingen op het gebied van digitale vaardigheden. De inloopspreekuren van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de Bibliotheek in Roden zijn goed bezocht.
- We hebben de bibliotheek gefaciliteerd zodat zij voor- en vroegschoolse leesprogramma's via het programma Kleintje Bieb en BoekStart kunnen organiseren.
- Het programma de Bibliotheek op School (dBOS) heeft (op 1 school na) plaatsgevonden op alle PO-scholen.
- Het programma de Bibliotheek op School (dBOS) vond plaats in het voortgezet onderwijs bij RSG de Borgen (Esborg en Ronerborg) en het Dr. Nassau College.
- We hebben de bibliotheek gefaciliteerd om samen met lokale partners activiteiten te verzorgen op het gebied van ontmoeting en debat. Zo zijn er lezingen, discussies, voorstellingen en Drentse Taal activiteiten georganiseerd.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Notitie bibliotheekwerk Noordenveld 2017 – 2020, verlengd
- Plan van aanpak laaggeletterdheid Noordenveld 2024-2025 (juli 2024 vastgesteld)

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

5.6 Media	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	621	699	553	1.047	877
Baten	100	132	0	486	310
Saldo	521	567	553	561	567

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

5. Integraal sportaccommodatieplan (ISAP)

We hebben het Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld deel 1 uitgevoerd. We hebben samen met sportclubs een deel 2 gemaakt. Voetbalvereniging GOMOS en Norger Tennisvereniging hebben een subsidie gekregen voor een nieuw en duurzaam clubgebouw. Zij starten dit jaar met de bouw. Tennisvereniging REO in Roden heeft de tennishal verduurzaamd en Voetbalvereniging Veenhuizen het clubgebouw. Het Speedcentre Roden heeft nieuwe boardingpalen en een veilige afscheiding voor publiek gekregen.

Andere plannen in het sportaccommodatieplan kunnen voorlopig niet worden uitgevoerd. Dat zijn:

- Herinrichting van de sportaccommodatie aan de Norgerweg in Roden:
- Herinrichting van de accommodaties aan de Eenerstraat in Norg.
- Verbetering van de manege in Norg.
- Een nieuw clubgebouw op het Speedcentre Roden.
- Verduurzaming van het clubgebouw van Stichting Scouting Mensinghe.

22. Acquisitiefunctie

Het afgelopen jaar hebben wij met succes diverse bijeenkomsten en evenementen georganiseerd voor onze ondernemers. Van de feestelijke opening van het nieuwe centrum van Roden tot inspirerende G10-bijeenkomsten, collegebezoeken en de prestigieuze jaarlijkse Ondernemersprijs. Daarnaast hebben wij intensief contact onderhouden met bedrijven binnen de gemeente, variërend van nieuw gevestigde ondernemingen tot gevestigde bedrijven met uitbreidingsvraagstukken. Tot slot zijn de BIZ-fondsen succesvol verlengd, wat bijdraagt aan de verdere versterking van het ondernemersklimaat in onze regio.

4. Centrumplan Norg

In 2022 heeft een werkgroep uit Norg het Dorpsplan Norg aangeboden. Een van de onderdelen van het dorpsplan is een visie op Multifunctioneel Centrum De Brinkhof en De Brinkhofweide. Stichting Platform Norg en Zakenkring Norg hebben als opdrachtgevers voor de visie een plan van aanpak gevraagd aan een extern onderzoeks- en ontwerpbureau. Wij ondersteunen de toekomstvisie met een subsidie, kennis en informatie en ruimtes voor (bewoners)bijeenkomsten en vergaderingen. Samen zitten we een projectgroep.

Naast de visie zijn we samen met betrokken partijen op zoek naar een mogelijke locatie voor gehele of gedeeltelijke realisatie nieuwbouw Dr. Nassau College.

4. Centrumplan Peize

Er is, samen met Dorpsbelangenvereniging Peize, omwonenden en ondernemers, gewerkt aan de voorbereidingen voor de herinrichting van De Brink. De uitvoering van De Brink is gestart en wordt in 2025 afgerond. Daarnaast is gewerkt aan de inventarisatie en planning van overige delen van het dorpsplan.

5. Dorpenfonds

Het Dorpenfonds maakt het mogelijk voor inwoners om plannen voor hun eigen leefomgeving te realiseren. In 2024 heeft de ambtelijke organisatie contact gehad met negen verschillende initiatiefnemers. Er is met hen gekeken naar de haalbaarheid van hun plannen. Daarna zijn ze begeleid in de eventuele vervolgstappen. In 2024 zijn er voor twee initiatieven subsidies toegekend.

- Sportveld Langelo: Een groot grasveld in het dorp Langelo wordt door dorpsbewoners omgetoverd tot een aantrekkelijke buitenruimte waar je kunt spelen, ontmoeten en leren. Er is o.a. ruimte voor diverse sportvelden, picknicktafels, een speeltuin, een boomgaard en een pluktuin.
- Pompstraat Nieuw-Roden: Het Pompstraatje bij het Brinkveld wordt heringericht, waarbij de historische pomp een prominentere plaats krijgt. Het idee is dat het een ontmoetingsplek voor de buurt wordt, door een mooie inrichting met bankjes en inheemse beplanting.

7. Uitvoering Vitale Vakantieparken (inclusief Expeditie Norgerduinen)

We hebben actief deelgenomen aan het reguliere coördinatoren overleg en daarmee berokken geweest bij het provinciale programma en de voortzetting voor de periode 2025-2027. Met de taskforce is het project Langeloërduinen bezocht, hen betrokken bij de aanbesteding camping Ot en Sien te Roden en begeleiding van het stichtingsbestuur van Parkbelangen Leekstermeer gestart.

6. Duurzaam voor nu en later

Programmadoelstelling

- We voorkomen negatieve effecten op het klimaat en willen waar mogelijk zelfs een positief effect op het klimaat hebben.

Programmaomschrijving

Tot programma 6. Duurzaam voor nu en later horen lasten en baten voor:

- Milieubeheer

Beleidsindiatoren

Duurzaamheid	Eenheid	Gebied	Waarde	Peiljaar
Hernieuwbare elektriciteit	%	Noordenveld	4,0	2022
		Nederland	41,3	2022
		Drenthe	73,3	2022

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
7.4 Milieubeheer	1.704	1.897	2.149	2.315	2.246
TOTAAL	1.704	1.897	2.149	2.315	2.246

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Afdeling:	Beleid en Realisatie, Beheer
Portefeuillehouder:	Kirsten Ipema, Alex Wekema, Robert Meijer

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We zorgen met een schone lucht, gezonde bodem en een goede waterbalans samen voor een gezonde leefomgeving voor mens en dier.
- We willen ons verplaatsen op duurzame brandstoffen door enerzijds fossiele verkeersbewegingen te ontmoedigen en anderzijds schoon verkeer te stimuleren en faciliteren.
- We willen veel minder energie verbruiken dan we nu doen en alle energie die we nog wel gebruiken uit een duurzame lokale bron putten.
- We willen veel minder afval produceren en het afval dat we produceren zoveel mogelijk hergebruiken.

- We werken samen met onze inwoners, bedrijven en instellingen aan een duurzamer Noordenveld.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We werken samen met onze energieke buurten om het energieverbruik terug te dringen en duurzame warmte toe te passen.
- We werken samen met netbeheerders om goedwerkende energie infrastructuur in de toekomst te kunnen garanderen.
- We werken samen met andere Drentse gemeenten en de provincie aan een regionaal mobiliteitsplan 2.0.
- We werken aan onze hernieuwbare energie ambities en leveren onze bijdrage aan de Regionale Energie Strategie (RES).
- We voeren het uitvoeringsplan maatschappelijk verantwoord inkopen uit met daarin extra aandacht voor het stimuleren van lokaal inkopen.
- We verminderen de hoeveelheid afval door het stimuleren van hergebruik van grondstoffen bij ons nieuwe grondstoffencentrum.
- We verduurzamen ons maatschappelijk vastgoed volgens de routekaart verduurzaming vastgoedportefeuille.
- We onderzoeken de haalbaarheid van de ambitie 'klimaatneutraal 2040' en heroverwegen de bijbehorende formulering.
- We maken een klimaatadaptatiestrategie en een bijbehorende uitvoeringsagenda, met zowel lokale als regionale partners, en voeren deze uit.
- We maken duurzaamheid zichtbaarder door bijeenkomsten voor onze inwoners te organiseren. We werken daarbij samen met onder andere het Drents Energieloket.
- We geven uitvoering aan het project energieke bedrijventerreinen in samenwerking met OCN/Parkmanagement.
- We geven uitvoering aan de warmtevisie.
- We geven een boost aan innovatie en alternatieve energieopwekking door deel te nemen aan projecten rondom groen gas en geothermie.
- We betrekken onze inwoners bij de verduurzaming van de gemeente door o.a. de website duurzaamnoordenveld.nu
- Met het oog op de nieuwe Omgevingswet is de gemeente verantwoordelijk voor het strategisch beleid op het gebied van bodem, stikstof en geur.
- De RUD voert, namens de gemeente, het toezicht uit op energiebesparing bij bedrijven.
- De RUD (Regionale UitvoeringsDienst) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de milieutaken (waaronder vergunningverlening, toezicht en handhaving) van het Jaarprogramma.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben een strategisch overleg met Enexis ingevoerd, waarbij we de impact van netcongestie op onze lange termijn ontwikkelingen zo veel mogelijk beperken. De provincie heeft hierover de leiding.
- In 2024 hebben we een start gemaakt met het herijken van onze hernieuwbare energieambities om te komen tot een ambitie na 2030. In 2024 hebben we uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Warmtevisie 2024. Tevens is er een Uitvoeringsprogramma Warmtevisie 2025 vastgesteld. Hierin is verantwoording afgelegd van het uitvoeringsprogramma Warmtevisie 2024.
- We hebben middels ons ondersteuningsprogramma de woningeigenaren van de energieke buurten ondersteund in het terugbrengen van het energieverbruik.
- We zijn gestart met een aanpassing van onze strategische sturing op maatschappelijk vastgoed, die ons in staat stelt om betere keuzes te maken omtrent de verduurzaming van ons vastgoed.
- We volgen de ontwikkelingen op het gebied van groen gas en geothermie.
- Enexis is in 2024 nauw betrokken geweest bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen voor de energieke buurten Vijfde Verloting en Hullenveld. Daarnaast hebben we structureel overleg met Enexis.
- Wij maken gebruik van groene stroom en kopen deels lokaal opgewekte energie in.
- In 2024 hebben we een energiemarkt georganiseerd voor alle inwoners in de gemeente Noordenveld. Hiermee maken we duurzaamheid zichtbaarder voor onze inwoners. We hebben onze samenwerking met het Drents EnergieLoket (DEL) voortgezet.
- Op onze website duurzaamnoordenveld.nu houden we onze inwoners op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.
- Met het nieuwe afvalbrengstation (opgeleverd in 2023) hebben we in 2024 geprobeerd de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval naar beneden te brengen.
- We hebben ons wagenpark en onze gebouwen verder verduurzaamd (zie MUP 17).
- We hebben het actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen uitgevoerd met daarin extra aandacht voor het stimuleren van lokaal inkopen.
- Wij hebben een start gemaakt voor een nieuw plan van aanpak voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. Het project Energieke bedrijven is vanwege tegenvallende resultaten gestopt.
- We passen het beleidskader en de kwaliteitstgids toe bij energieprojecten, bijvoorbeeld in het project Zuidvelde.
- We werken aan de lokale adaptatiestrategie (LAS) en de lokale uitvoeringsstrategie (LUA) ten behoeve van klimaatadaptatie. In 2025 verwachten we deze af te ronden.
- Ten behoeve van o.a. het versneld isoleren van particuliere woningen (conform wet- en regelgeving) hebben we een ecologisch adviesbureau opdracht gegeven voor het opstellen van het Soortenmanagementplan (SMP) voor gebouwgebonden soorten. In de loop van 2025 verwachten we dat onze inwoners kunnen isoleren onder de pre-SMP. Vanaf 2027 verwachten we ook de gemeentelijke gebouwen te kunnen verduurzamen (incl. het uitvoeren van bepaalde renovatiewerkzaamheden) onder de SMP.
- We voeren de inspanningen uit, die we hebben afgesproken bij het vaststellen van het programma Duurzaam Noordenveld.
- Met de doelstelling circulariteit is de gemeente Noordenveld bladbokashi aan het maken. Voor het produceren van deze bodemverbeteraar heeft de Omgevingsdienst Drenthe t/m juli 2025 vergunningen afgegeven. Het gemeentelijk blad (1.500 ton in totaal) wordt op

locaties in Veenhuizen en Peize verwerkt tot bokashi. De bokashi wordt ingezet voor gemeentelijk groen. Gezamenlijk met 60 andere overheden worden in pilots de resultaten gemonitord en gedocumenteerd. Deze pilots worden gecoördineerd door Circulair Terreinbeheer en de WUR. Het doel is om de meerwaarde van bokashi als bodemverbeteraar aan te tonen, waardoor er regelgeving komt om de productie volledig te legaliseren.

- Allerhande maatschappelijke ontwikkelingen zoals de stikstofimpasse, extra duurzaamheids-impulsen of de verbeteropgave van het VTH-stelsel hebben in 2024 een rol gespeeld bij het uitvoeren van het werk door de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUDD) in een zeer dynamische omgeving. Het was met recht een transitiejaar. Zo kregen we te maken met een nieuwe wet, de Omgevingswet, met bijbehorend loket, het Digitaal Stelsel. Dit jaar stond ook het verder verhogen van het dienstverleningsniveau centraal. De realisatie van alle opgaven en opdrachten was te volgen via een nieuw Dashboard. De RUDD kreeg per 1 oktober 2024 een nieuwe naam: de Omgevingsdienst Drenthe. Dit past beter bij wat ze doet.
- De inzet van de Omgevingsdienst Drenthe heeft in 2024 geleid tot realisatie van 97% van het totale jaarprogramma voor de regio Drenthe met in totaal 209.840 uur. Voor de gemeente Noordenveld is 84% van het jaarprogramma gerealiseerd met 7.698 uur van de in totaal 9.183 geplande uren.
- In het jaarprogramma 2024 van Noordenveld zijn 125 uren opgenomen voor de extra opdracht "Ondermijning". In totaal zijn er 33 uren aan deze extra opdracht besteed. Hiervoor is met verschillende ketenpartners, onder leiding van de gemeente, deelgenomen aan het project "De Boer op".
- Voorts zijn in het jaarprogramma 2024 van Noordenveld 75 uren opgenomen voor de complexe VTH-taken. Hiervan zijn er 58 uren ingezet voor 2 complexe VTH-zaken, waarbij er 1 is afgerond, de andere complexe VTH-zaak zal in 2025 nog verdere inzet vragen.
- Het toezicht door de Omgevingsdienst Drenthe heeft in 2024 geleid tot 73 toezichtzaken van bedrijven, een sterke stijging van overtredingen in de branche MKB & Gebouwen, 28 bedrijven bezocht voor energiecontrole (71 overtredingen geconstateerd, waarbij 23 overtredingen zijn opgeheven doordat er energiebesparende maatregelen zijn genomen), 14 handhavingszaken, 1 strafrechtelijk onderzoek, 14 klachten (waaronder 3 bodem, 3 geluid, 2 afvalwater, 1 asbest, 1 lozing en 1 lucht), 186 sloopmeldingen asbest en 93 controles. Er zijn 3 Vooraankondigingen Last Onder Dwangsom (VLOD's) uitgereikt, maar uiteindelijk 0 Lasten Onder Dwangsom (LOD's) opgelegd. Inzake de Wet open overheid (Woo) heeft de Omgevingsdienst Drenthe in 3 Woo-verzoeken ondersteuning geleverd. Hier zijn documenten aangeleverd en besluiten voorbereid.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Actieplan Verantwoord Inkopen
- Beleidskader energieprojecten in het landschap
- Routekaart verduurzamen gebouwen
- Voortgangsdokument RES regio Drenthe
- Jaarprogramma RUD Drenthe
- Regionale Adaptatie Strategie Groningen Noord Drenthe
- Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Groningen/Noord-Drenthe
- Warmtevisie/ Uitvoeringsprogramma warmtevisie
- Programma duurzaam Noordenveld

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

7.4 Milieubeheer	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.775	2.140	2.785	7.323	2.707
Baten	72	244	636	5.008	460
Saldo	1.704	1.897	2.149	2.315	2.246

Toelichting lopende projecten

Hieronder wordt aangegeven wat we per MUP-project in 2024 hebben gedaan.

17. Wagenpark en gemeentelijk vastgoed verduurzamen

Ook in 2024 zijn er weer elektrische voertuigen geleverd en gaat de verduurzaming van het wagenpark verder. Na bijna drie jaar wachten, is de waterstof aangedreven vuilniswagen in gebruik genomen.

De planning van de deelprojecten rondom de verduurzaming vastgoed lopen uit. Er is meer tijd nodig om de strategische sturing op vastgoed beter te borgen. In 2024 hebben we wel de sporthal Peize voorzien van zonnepanelen. Daarnaast is door de RVO een subsidie toegekend voor de verduurzaming van het speelgoedmuseum.

2. Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsopgave

In 2024 hebben we het voorgaande uitvoeringsprogramma geëvalueerd en grote stappen gemaakt voor het uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2025. Begin 2025 kan deze worden vastgesteld door het college.

21. Duurzame wijkvernieuwing

- Het proces om Norg-West klimaatbestendig te maken is voortgezet en is in 2024 gestart. De afronding vindt in 2025 plaats.
- In 2024 zijn voor de energieke buurten Vijfde Verloting en Hullenveld wijkuitvoeringsplannen opgesteld.
- We hebben onze inwoners met ons ondersteuningsprogramma ondersteund bij het verduurzamen van hun woning.
- Er wordt ook gewerkt aan de warmtetransitie voor die wijken waar al een Wijkuitvoeringsprogramma (WUP) is vastgesteld.

7. Helder zicht

Programmadoelstelling

- Doelstelling is een behoedzaam financieel beleid en een doelmatige bedrijfsvoering, waarover we transparant communiceren.

Programmaomschrijving

Tot programma 7. Helder zicht horen lasten en baten voor:

- Mutaties reserves
- Resultaat van de rekening van baten en lasten
- Overhead
- OZB woningen
- OZB niet-woningen
- Belastingen overig
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
- Overige baten en lasten
- Treasury
- Vennootschapsbelasting (VpB)

Beleidsindicatoren

Bedrijfsvoering		Noordenveld			
Indicator	Eenheid		2022	2023	2024
Apparaatskosten	€ kosten per inwoner	Begroot	888	898	1.102
		Werkelijk	933	920	1.049
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	Begroot	7,80	11,24	11,77
		Werkelijk	11,07	11,34	11,67
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom inclusief externe inhuurkosten	Begroot	6,46	12,99	13,41
		Werkelijk	14,90	19,65	17,82
Formatie	fte per 1.000 inwoners	Begroot	10,92	11,07	11,55
		Werkelijk	10,88	11,12	11,85
Overhead	% van totale lasten	Begroot	10,60	11,05	11,47
		Werkelijk	9,37	12,12	12,75

Toelichting per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Taakvelden	Gerealiseerd saldo 2022	Gerealiseerd saldo 2023	Primitief saldo 2024	Begroot saldo 2024	Gerealiseerd saldo 2024
0.10 Mutaties reserves	3.420	2.246	2.273	-2.026	500

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	975	2.716	1.174	-328	5.001
0.4 Overhead	11.631	13.380	12.410	14.841	15.084
0.5 Treasury	-215	15	-587	-623	-471
0.61 OZB woningen	-3.808	-4.127	-4.386	-4.534	-4.497
0.62 OZB niet-woningen	-1.875	-1.874	-2.036	-1.932	-1.983
0.64 Belastingen overig	1	1	3	3	4
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-60.871	-62.184	-64.397	-66.645	-66.773
0.8 Overige baten en lasten	1.159	360	50	126	-8
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	280	242	40	40	285
TOTAAL	-49.305	-49.226	-55.456	-61.078	-52.857

Taakveld 0.4 Overhead

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen zicht hebben op de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primair proces.
- We willen zicht hebben op de toerekening van de kosten van overhead aan de kostendekkende heffingen (rioolheffing en afvalstoffenheffing), bouwgrond en investeringen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We brengen overeenkomstig het BBV afzonderlijk alle kosten in beeld van de activiteiten die onder overhead vallen. Dit doen we in een aparte paragraaf in de begroting en in de jaarstukken.
- We brengen de kosten in beeld die doorberekend worden in de afvalstoffen- en rioolheffing. Dit vindt plaats op grond van een rekentarief per productief uur.
- Een deel van de overhead wordt doorgerekend aan bouwgrond en investeringen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben overeenkomstig het BBV afzonderlijk alle kosten in beeld gebracht van de activiteiten die onder overhead vallen. Dit deden we in een aparte paragraaf in de begroting en in de jaarstukken.
- We hebben de kosten in beeld gebracht die doorberekend werden in de afvalstoffen- en rioolheffing. Dit vond plaats op grond van een rekentarief per productief uur.
- Een deel van de overhead is doorgerekend aan grondexploitaties en investeringen.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.4 Overhead	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	11.787	13.607	12.554	14.995	15.321
Baten	156	227	143	153	237
Saldo	11.631	13.380	12.410	14.841	15.084

Taakveld 0.5 Treasury

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We willen over voldoende financiële middelen beschikken om de begrotingstaken binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren.
- We trekken zo optimaal mogelijk financiering aan. We streven naar een goede balans tussen kortlopende en langlopende leningen.
- We beheersen de risico's die verbonden zijn aan treasury (renterisico's, liquiditeitsrisico's, kredietrisico's).

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We volgen de geld- en kapitaalmarkt op de voet.
- We beheersen de risico's door zoveel mogelijk zekerheden te vestigen bij leningen en garanties die aan derden worden verstrekt.
- We anticiperen op onze liquiditeitsbehoefte door het aantrekken van een passende mix van kortlopende en langlopende geldleningen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt gevolgd.
- We hebben geanticipeerd op onze liquiditeitsbehoefte in 2024 door het aantrekken van een nieuwe langlopende geldlening van € 10 miljoen, tegen een rentepercentage van 2,98%, en een aantal kortlopende geldleningen. De kortlopende geldleningen zijn afgelost in 2024.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Treasurystatuut 2018

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.5 Treasury	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.302	1.810	2.248	2.179	2.152
Baten	1.517	1.795	2.835	2.802	2.623
Saldo	-215	15	-587	-623	-471

Taakveld 0.61 OZB woningen

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Op basis van het Coalitieakkoord is de inzet om lastenverzwaring voor inwoners zoveel als mogelijk te voorkomen.
- De eigenaren betalen over een marktconforme WOZ-waarde.
- Bij te late betaling: invordering via herinnering, aanmaning, dwangbevel, schuldregeling.
- Tijdige betaling, al of niet via automatische incasso en/of betalingsregelingen.
- Het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) voldoet aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria: toezicht Waarderingskamer.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We maken gebruik van de landelijke benchmark woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing).
- We bieden de mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijks termijnen.
- Het NBK legt eind februari aanslagen en WOZ-beschikkingen op.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing en de forensenbelasting.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We maken gebruik van de landelijke benchmark woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) en de instructies van de Waarderingskamer worden gevolgd.
- We hebben de meeste aanslagen gemeentelijke belastingen in februari verzonden.
- We bieden de mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijks termijnen, ook kan worden betaald met een QR-code op het aanslagbiljet.
- We houden BAG/WOZ-gegevens actueel: wijzigingen worden over-en-weer met het Noordelijk Belastingkantoor afgestemd.

- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing en de forensenbelasting.
- We behandelen bezwaar- en beroepschriften, met de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- We hebben in 2024 minder bezwaarschriften ontvangen dan in 2023, dit komt overeen met het landelijke beeld. Hiermee ligt het aantal bezwaren wel boven het meerjarig gemiddelde waardoor de kosten van de uitvoering en wettelijke proceskosten hoger zijn.
- We passen maatwerk toe bij betalingsproblemen.
- Oninbare vorderingen worden alleen als oninbaar afgeboekt op advies van deurwaarder of bij faillissement.
- Het aantal bezwaren blijft aanzienlijk, vooral vanwege de niet aflatende druk van no-cure-no-pay bureaus (NCNP). Bij 57,7% van de bezwaren is gebruik gemaakt van een NCNP bureau, in 2023 was dit bij 34,5% van de bezwaren het geval. Ondanks de daling van het totaal aantal ingediende bezwaren is het absolute aantal NCNP bezwaren gestegen ten opzichte van 2023.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.61 OZB woningen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	722	768	468	622	664
Baten	4.530	4.895	4.854	5.156	5.161
Saldo	-3.808	-4.127	-4.386	-4.534	-4.497

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- De eigenaren en/of gebruikers betalen over een marktconforme of op basis van taxatiewijzers vastgestelde WOZ-waarde.
- Bij te late betaling: invordering via herinnering, aanmaning, dwangbevel, schuldregeling.
- Tijdige betaling, al of niet via automatische incasso en/of betalingsregelingen.
- Het NBK voldoet aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria: toezicht Waarderingskamer.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We bieden de mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijkse termijnen.
- Het NBK legt eind februari aanslagen en WOZ-beschikkingen op.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de BIZ-bijdrage en de reinigingsrechten.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben de meeste aanslagen voor bedrijven in februari verzonden. Een deel van de aanslagen is later verzonden omdat de beoordeling van de taxatie niet op tijd beschikbaar was.
- We bieden de mogelijkheid te betalen via automatische incasso in maximaal 8 maandelijkse termijnen, ook kan worden betaald met een QR-code op het aanslagbiljet.
- We houden BAG/WOZ-gegevens actueel: wijzigingen worden over-en-weer met het Noordelijk Belastingkantoor afgestemd.
- De waardering vindt plaats op basis van de instructies van de Waarderingskamer.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de BIZ-bijdrage en de reinigingsrechten.
- We behandelen bezwaar- en beroepschriften, met de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- We passen maatwerk toe bij betalingsproblemen.
- Oninbare vorderingen worden alleen als oninbaar afgeboekt op advies van deurwaarder of bij faillissement.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.62 OZB niet-woningen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	41	57	68	71	82
Baten	1.916	1.931	2.104	2.003	2.065
Saldo	-1.875	-1.874	-2.036	-1.932	-1.983

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.64 Belastingen overig	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1	1	3	3	4
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1	1	3	3	4

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Kort na het uitkomen van de circulaire van het gemeentefonds willen we de financiële gevolgen voor onze gemeente in beeld hebben.
- We willen de effecten van de circulaire op de diverse budgetten van de gemeente in meerjarenperspectief afzonderlijk in beeld hebben.
- De raad wordt tijdig geïnformeerd over de effecten van binnengekomen circulaire.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We volgen ontwikkelingen op het gebied van het gemeentefonds.
- We brengen de specifieke gevolgen voor de diverse budgetten in beeld.
- We analyseren welke gevolgen elke circulaire heeft voor de meerjarenbegroting.
- Na het verschijnen van de mei-, september- of de decembercirculaire gaan we de financiële gevolgen meerjarig in beeld brengen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Na het verschijnen van de mei-, september- en de decembercirculaire hebben we de financiële gevolgen meerjarig in beeld gebracht.
- We hebben geanalyseerd welke gevolgen elke circulaire heeft voor de meerjarenbegroting.
- We hebben de specifieke gevolgen voor de diverse budgetten in beeld gebracht.
- We hebben de overige ontwikkelingen van het gemeentefonds gevolgd.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	60.871	62.184	64.397	66.645	66.773
Saldo	-60.871	-62.184	-64.397	-66.645	-66.773

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Alle baten en lasten die we (nog) niet aan een specifiek taakveld kunnen toerekenen zijn in beeld.
- We willen nog te realiseren bezuinigingen invullen met concrete maatregelen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We inventariseren alle baten en lasten die wij niet direct kunnen toerekenen aan andere taakvelden. Het gaat hierbij om budgetten die bijvoorbeeld te maken hebben met de doorbelasting van personele lasten of niet-ingevulde taakstellingen.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

We hebben alle baten en lasten geïnventariseerd die wij niet direct kunnen toerekenen aan andere taakvelden. Het gaat hierbij onder andere om diverse niet-begrote inkomsten. Deze inkomsten worden toegelicht in het jaarrekeningonderdeel 'Baten en lasten per programma' bij het programma Helder zicht.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.8 Overige baten en lasten	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.526	466	1.195	1.541	335
Baten	367	107	1.145	1.415	344
Saldo	1.159	360	50	126	-8

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Jaarlijks tijdig een aangifte vennootschapsbelasting indienen bij de Belastingdienst.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Jaarlijks toetsen welke verrichte ondernemersactiviteiten onder de vennootschapsbelasting vallen en welke gevolgen dit heeft voor de aangifte.
- Jaarlijks een aangifte vennootschapsbelasting indienen bij de Belastingdienst.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- We hebben getoetst welke ondernemersactiviteiten zijn verricht die onder de vennootschapsbelasting vallen en welke gevolgen dit heeft voor de al betaalde voorlopige aangifte.
- We hebben de belastingplicht over de afgelopen jaren in beeld gebracht en de gevolgen daarvan per einde van 2024 in deze jaarrekening verwerkt. Wij verwijzen naar het onderdeel *Onvoorzien en vennootschapsbelasting* voor het financiële resultaat.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	280	242	40	40	285
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	280	242	40	40	285

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- Het gebruik van reserves en voorzieningen vindt conform de kaders plaats, zoals deze door de raad in de begroting en nota reserves en voorzieningen zijn vastgelegd.

- We willen een actueel beeld hebben van de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves en voorzieningen.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- Per mutatie maken we zichtbaar ten laste of ten gunste van welke reserve de onttrekking of toevoeging plaatsvindt.
- Op basis van genomen raadsbesluiten gaan we de toevoegingen en onttrekkingen verwerken.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

- Op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten hebben we de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt.
- Per mutatie hebben we zichtbaar gemaakt ten laste of ten gunste van welke reserve de onttrekking of toevoeging heeft plaatsgevonden.

Bijbehorende belangrijke documenten

- Nota reserves en voorzieningen 2024-2027

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.10 Mutaties reserves	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	4.663	4.554	2.643	1.715	1.809
Baten	1.243	2.308	370	3.741	1.308
Saldo	3.420	2.246	2.273	-2.026	500

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Afdeling:	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder:	Alex Wekema

Wat wilden we bereiken?

Algemeen

- We hebben de saldi van de jaarrekening en de meerjarenbegroting in beeld. Dit is exclusief de begrote structurele bestedingsruimte die opgenomen wordt in de aanbiedingsbrief en waar de raad over kan beslissen.
- We hebben inzicht in het gerealiseerd resultaat of het verwachte overschot of tekort in de meerjarenbegroting. Hierdoor krijgen we inzicht in de aanwezige financiële ruimte.
- We willen een meerjarenbegroting die structureel in evenwicht is.

Wat zouden we gaan doen in 2024?

Algemeen

- We gaan verwachte baten en lasten actueel begroten.

Wat hebben we wel gerealiseerd en wat niet?

We hebben het jaarresultaat van alle baten en lasten 2024 bepaald.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Realisatie 2024
Lasten	1.065	2.716	1.174	-328	5.001
Baten	91	0	0	0	0
Saldo	975	2.716	1.174	-328	5.001

Paragrafen

1. Lokale heffingen

Inleiding

Ongeveer 17% van de inkomsten van de gemeente Noordenveld zijn afkomstig uit lokale heffingen. De lokale heffingen vormen daarmee een belangrijke inkomstenbron van de gemeente. Deze inkomsten worden vooral opgebracht door de inwoners.

Van de lokale heffingen die tot de algemene dekkingsmiddelen horen zijn de onroerendezaakbelastingen (OZB) de belangrijkste. Dit is circa 38% van de belastinginkomsten. Ook de opbrengsten uit de toeristenbelasting en de forensenbelasting vallen onder de algemene dekkingsmiddelen. De afvalstoffenheffing en rioolheffing behoren niet tot de algemene dekkingsmiddelen. Om een goed inzicht te geven in de lastendruk voor de inwoners zijn deze heffingen wel opgenomen in deze paragraaf.

Gemeentelijk tarievenbeleid

Uitgangspunten voor de lokale heffingen zijn:

- Schommelingen in retributies en belastingen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen door het handhaven van een, in relatie tot de inflatie, trendmatige verhoging;
- Tarieven en heffingen dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Gemeenten kunnen, met inachtneming van de Invorderingswet 1990, kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen. Gemeenten beslissen zelf voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Daarbij zijn ze gebonden aan de landelijke Uitvoeringsregeling. Alleen ten aanzien van de kosten van bestaan hebben gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van de regeling. De rijksregeling gaat uit van 90% van de bijstandsnorm. In onze gemeente is gekozen om 100% van de bijstandsnorm als bestaansminimum te hanteren. Daarnaast is ervoor gekozen om kwijtschelding mogelijk te maken voor onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (met uitzondering van extra containers) en rioolheffing. Het Noordelijk Belastingkantoor voert deze regeling voor ons uit.

Met de kwijtscheldingsregeling zijn de volgende bedragen gemoeid:

Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verleende kwijtschelding	69	88	90	82	94	94	224

Het aantal huishoudens dat gebruik maakte van de kwijtschelding in 2024 is stabiel ten opzichte van 2023. Doordat de rioolheffing met ingang van 2024 bij de gebruiker wordt geheven is het voor huurders mogelijk om kwijtschelding aan te vragen voor de rioolheffing. Als gevolg hiervan is het verleende bedrag aan kwijtschelding gestegen. Ook speelt de verhoging van het tarief voor de afvalstoffenheffing een beperkte rol in het totaal aan verleende kwijtschelding. Hoewel kwijtschelding ook mogelijk is voor de onroerendezaakbelasting en rioolheffing is van deze mogelijkheid in 2024 nagenoeg geen gebruik gemaakt. Dit komt omdat deze belastingen bij de eigenaar werden geheven. Door de huidige woningprijzen hebben de meeste woningen

“overwaarde” waardoor kwijtschelding niet mag worden verleend. Aanvullende kwijtscheldingsverzoeken over 2021 die zijn ingediend in 2022 geven een vertekend beeld van 2021 en 2022.

Overzicht van de lokale heffingen

Hieronder een overzicht van de gerealiseerde belastingen en heffingen in 2024:

Overzicht belastingen en heffingen 2024 (bedragen x € 1.000)	
Onroerendezaakbelastingen	7.226
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	4.013
Rioolheffing	4.726
Bouwleges	1.058
Overige leges	628
Lijkbezorgingrechten	207
Toeristenbelasting	289
Forensenbelasting	316
Marktgeden	18
BIZ-heffing	297
Totaal belastinginkomsten	18.778

Onroerendezaakbelastingen

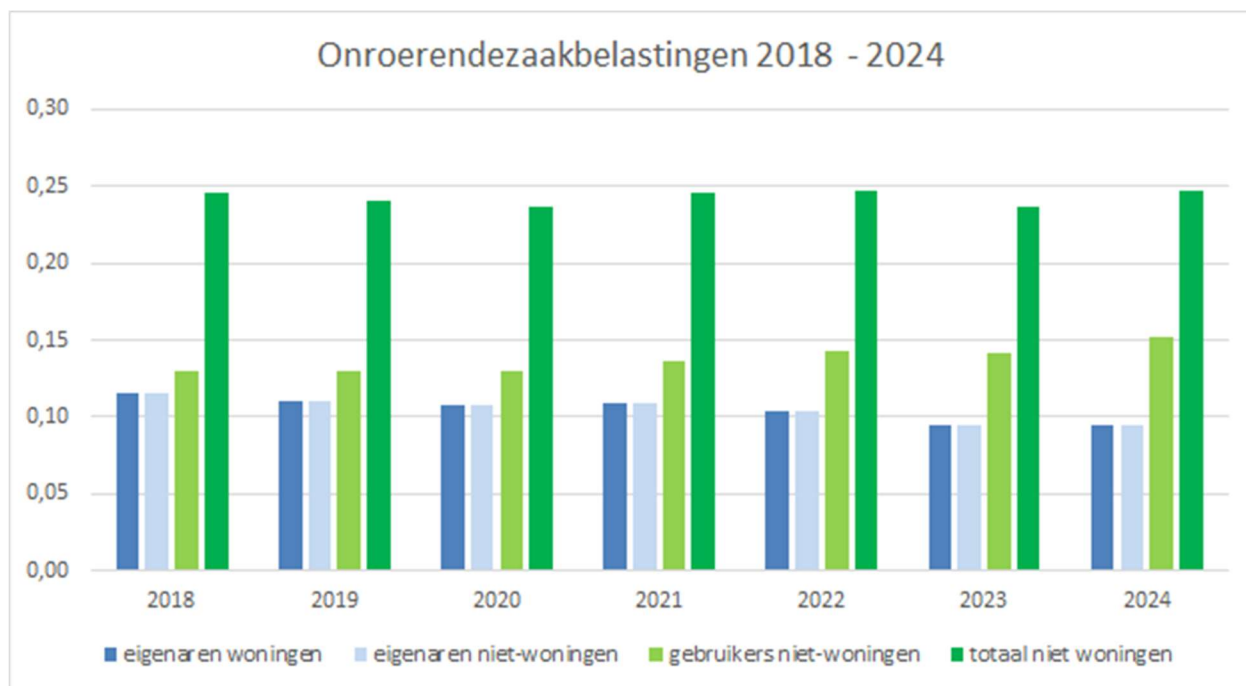
De onroerendezaakbelasting is de belangrijkste gemeentelijke belasting. Niet alleen qua omvang, maar ook omdat de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht besteed kan worden. De belangrijkste functie is het genereren van inkomsten. De hoogte van een aanslag is afhankelijk van de waarde van een pand en van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de heffing voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. De waarde van de woningen en bedrijven wordt ieder jaar opnieuw bepaald.

OZB-ontwikkelingen

Sinds 2017 is het percentage OZB voor eigenaren van woningen en eigenaren van niet-woningen gelijk. De gebruikers van niet-woningen betalen een hoger tarief. De ontwikkeling van onze tarieven van de OZB tot en met 2024 is hieronder opgenomen:

Onroerendezaakbelastingen (tarieven in %)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
eigenaren woningen	0,11585	0,11004	0,10755	0,10947	0,10429	0,09501	0,09519
eigenaren niet-woningen	0,11585	0,11004	0,10755	0,10947	0,10429	0,09501	0,09519
gebruikers niet-woningen	0,12994	0,13038	0,12936	0,13622	0,14263	0,14159	0,15184
totaal niet woningen	0,24579	0,24042	0,23691	0,24569	0,24692	0,2366	0,24703

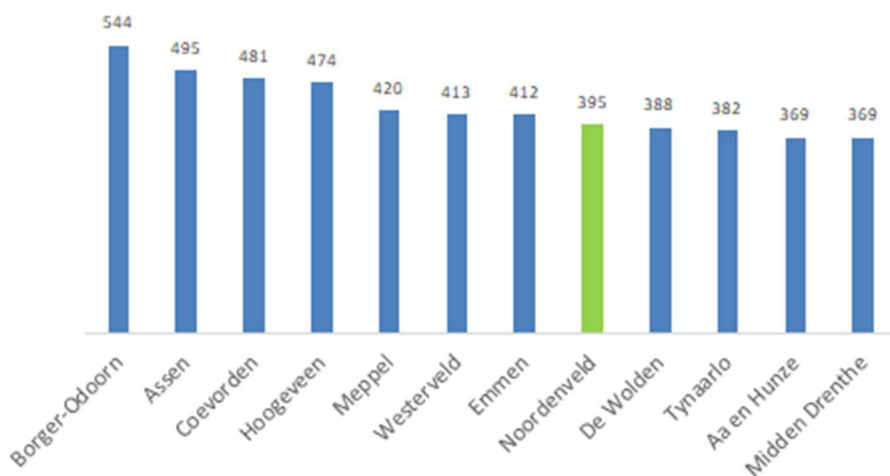
Het totale percentage aan te betalen OZB voor niet woningen kent een stabiele lijn. Wel is een verschuiving waarneembaar waarbij het aandeel OZB van de gebruiker stijgt ten opzichte van de OZB die de eigenaar moet betalen. Dit is het gevolg van de koppeling van de tarieven OZB voor eigenaren en de verschillen in prijsontwikkelingen tussen woningen en niet-woningen. Dit kan als volgt worden weergegeven:

Tarief maal de WOZ-waarde geeft het aanslagbedrag

De verschillende tarieven, in combinatie met de WOZ-waarde, bepalen de uiteindelijke hoogte van de aanslag OZB. Ter vergelijking zijn hieronder de OZB-bedragen opgenomen voor alle Drentse gemeenten in het jaar 2024 voor de particuliere woningeigenaren (bron: Coelo en Waarderingskamer):

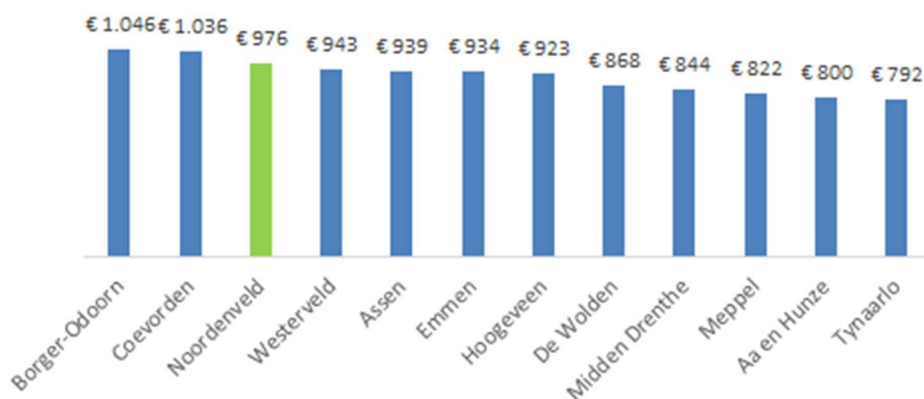
Gemiddeld betaalde onroerendezaakbelasting voor een eigen woning in Drenthe 2024

Gemeentelijke woonlasten

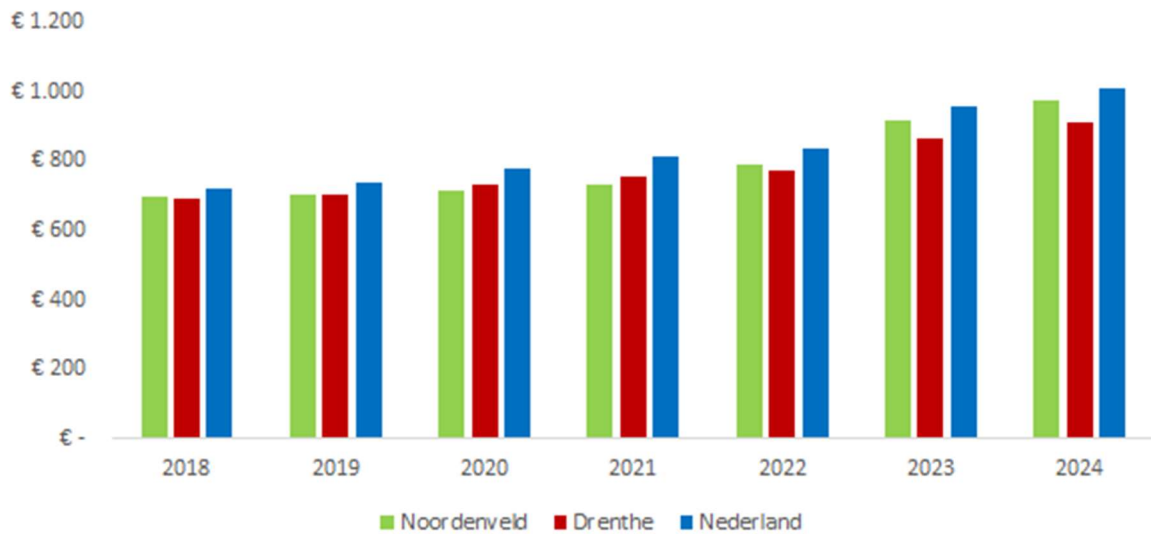
De gemeentelijke woonlasten per huishouden met een eigen woning bedroegen in 2024 gemiddeld € 1010 in Nederland. Dit betreft het totaal van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Gemeentelijke woonlasten 2024 voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning in Drenthe

De gemiddelde woonlasten in Drenthe in 2024 bedroegen € 910. De ontwikkelingen van de woonlastendruk kan als volgt worden weergegeven:

Woonlastendruk Noordenveld, Drenthe en Nederland 2018-2024

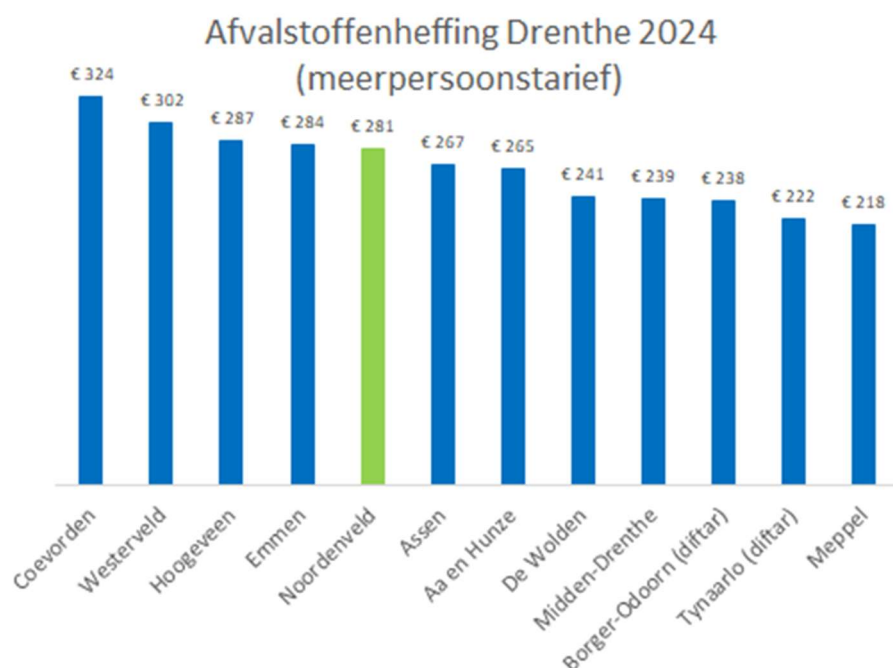

Reinigingsheffingen

Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is dat het tarief 100% kostendeckend moet zijn. Hieronder geven we de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing over de afgelopen jaren weer:

Afvalstoffenheffing (bedragen in €)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
eenpersoonshuishouden	161*	161	161	171	186	216	240
meerpersoonshuishouden	202*	202	202	212	227	257	281

De tarieven 2018 zijn exclusief de eenmalig korting van € 19,35. Het tarief voor een meerpersoonshuishouden ligt in Noordenveld op € 281 in 2024. De gemiddelde meerpersoonstarieven in de Drentse gemeenten in 2024 waren als volgt:

Het gemiddelde tarief in Drenthe bedraagt € 264. Dit gemiddelde is berekend aan de hand van de door alle Drentse gemeenten aangeleverde gegevens. De gemeenten Borger-Odoorn, Emmen en Tynaarlo heffen volgens het Diftar-systeem. Borger-Odoorn en Tynaarlo rekenen een bedrag per lediging aangevuld met een bedrag per kilo, Emmen rekent een bedrag per lediging. Een vast bedrag per meerpersoonshuishouden is hierdoor niet bekend. In deze vergelijking is ervoor gekozen om het gemiddelde aanslagbedrag van een meerpersoonshuishouden weer te geven in deze gemeenten (bron Coelo).

De berekening van de kostendekkendheid van de reinigingsheffing is als volgt:

Berekening kostendekkendheid van de reinigingsheffing (bedragen x € 1.000)			
Lasten			
Huisvuil	7.3 Afval	2.832	
Grof vuil	7.3 Afval	58	
Wegwerpglas	7.3 Afval	-27	
Brengstation	7.3 Afval	857	
Oud papier	7.3 Afval	-215	
Overige kosten	7.3 Afval	27	
Plastic	7.3 Afval	109	
Zwerfvuil	2.1 Verkeer en vervoer	0	
Perceptiekosten	0.64 Belastingen overige	17	
Btw	n.v.t.	602	
Overhead	0.4 Overhead	164	
Totaal lasten			4.424

Baten			
Afvalstoffenheffing	7.3 Afval	3.929	
Reinigingsrechten	7.3 Afval	84	
<i>Totaal baten</i>			4.013
Exploitatietekort			411
Dekkingspercentage			91%

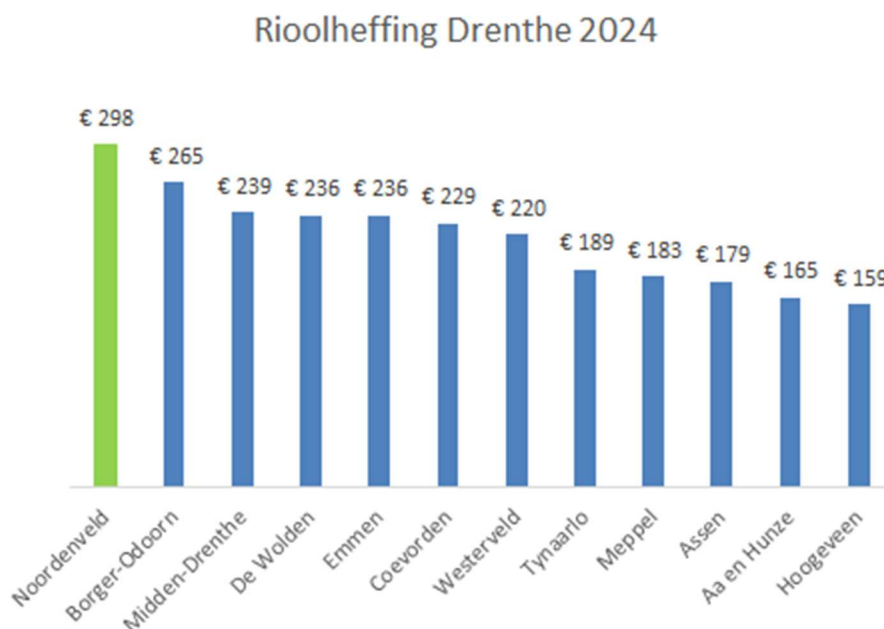
Het dekkingspercentage komt daarmee uit op 91%. Voor een analyse van de verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar het hoofdstuk Baten en lasten per programma onder het onderdeel Jaarrekening.

Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing is afhankelijk van de WOZ-waarde. De in dit overzicht opgenomen tarieven zijn gemiddelde tarieven voor een koopwoning:

Rioolheffing (bedragen in €)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
rioolheffing eigenaar	245	245	245	225	256	277	298

De gemiddelde rioolheffingen in de Drentse gemeenten in 2024 waren als volgt:

Het gemiddelde tarief voor rioolheffing in Drenthe bedraagt € 217. Bij deze vergelijking plaatsen we een aantal kanttekeningen. Het is niet bekend hoe de kostendekking van andere gemeenten is. In

onze gemeente is het 100%. Een aantal gemeenten financiert de lasten van de riolering voor een deel uit de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen. De gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Westerveld heffen een rioolheffing opgebouwd uit een vast bedrag en een variabel bedrag op basis van de WOZ-waarde. Emmen hanteert een percentage van de WOZ-waarde. In deze vergelijking is er daarom voor gekozen om het aanslagbedrag van een meerpersoonshuishouden met de gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente weer te geven (bron Coelo).

De berekening van de kostendeckendheid van de rioolheffing is als volgt:

Berekening kostendeckendheid van de rioolheffing (bedragen x € 1.000)			
Lasten			
Kapitaallasten	7.2 Riolering	2.247	
Vrijverval	7.2 Riolering	440	
Drukriolering	7.2 Riolering	243	
Gemalen	7.2 Riolering	254	
Randvoorzieningen	7.2 Riolering	6	
Iba's	7.2 Riolering	1	
Kolken	7.2 Riolering	81	
Overige taken en beleidsadvisering	7.2 Riolering	485	
Schouwsloten	7.2 Riolering	262	
Straatvegen	2.1 Verkeer en vervoer	175	
Perceptiekosten	0.64 Belastingen overige	34	
Btw	n.v.t.	681	
Overhead	0.4 Overhead	157	
<i>Totaal lasten</i>			5.066
Baten			
Rioolheffing	7.2 Riolering	4.726	
<i>Totaal baten</i>			4.726
Exploitatieoverschot			-341
Dekkingspercentage			93%

Het dekkingspercentage komt daarmee uit op 93%. Voor een analyse van de verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar het hoofdstuk Baten en lasten per programma onder het onderdeel Jaarrekening.

Leges

In de tarieventabel, behorende bij de verordening leges, is een veelheid aan producten en bijbehorende tarieven opgenomen, waaronder diverse tarieven die worden bepaald door bijzondere en/of hogere regelgeving (bijvoorbeeld reisdocumenten). De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening opgedeeld in drie hoofdstukken. In het kader van de BBV-voorschriften zijn de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- tussen de hoofdstukken is er geen kruissubsidiëring;
- voor de hoofdstukken 1 en 3 maken we gebruik van de 'Activity Based Costing' (ABC)-methode;
- de uitwerking van hoofdstuk 2 is gebaseerd op de realisatie (daadwerkelijke gerealiseerde verkoopbaten), kosten en ureninzet;
- de overheadkosten, zoals vastgelegd in de begroting onder taakveld 0.4 overhead, worden via tijdschrijven verdeeld.

Kostentoerekening hoofdstukken 1, 2 en 3

De berekening kostendekkendheid van de legestarieven voor de hoofdstukken 1 en 3 is gedaan via de ABC-methode. Daarmee wordt een gedetailleerder inzicht in oorzaak en gevolg van de kostendekkendheid verkregen. Voor het berekenen van de gerealiseerde kostendekkendheid conform de ABC-methode zijn een aantal kengetallen essentieel. De kengetallen bestaan uit de tijdsbesteding voor het uitvoeren van de activiteit of dienst ten behoeve van de aanvrager.

Daarnaast is het aantal verrichte diensten van belang, de opbrengsten en de personele en materiële kosten die met de dienstverlening verband houden. De berekening van de kostendekkendheid (de kostentoerekening) vindt in principe op de volgende wijze plaats:

- activiteiten x aantal uren x uurtarief = personele kosten;
- personele kosten + materiële kosten = totale kosten;
- aantal afgehandelde aanvragen x legestartief = baten;
- baten / totale kosten * 100% = percentage kostendekkendheid.

Voor een juiste berekening van de kostendekkendheid zijn alle elementen uit bovenstaande formules van belang. Daarmee kan in principe op activiteitsniveau in de tarieventabel de kostendekkendheid worden bepaald. In een onderliggende specificatie zijn voor de hoofdstukken 1 en 3 de elementen prestatiegegevens, tijdsbesteding, uurtarief en materiële kosten nader uitgewerkt. De uitwerking van hoofdstuk 2 is gebaseerd op daadwerkelijke kosten en ureninzet. De ureninzet per vergunning kan sterk verschillen en is bijvoorbeeld afhankelijk van de prijs van het gebouw dat gerealiseerd moet worden. In die zin is voor hoofdstuk 2 een meer algemene systematiek gekozen op basis van de gerealiseerde kosten en ureninzet voor de diverse soorten omgevingsvergunningen. Hierna volgt een overzicht van baten en lasten per hoofdstuk en de daaronder vallende paragrafen zoals opgenomen in de tarieventabel.

Hoofdstuk 1. Algemene dienstverlening

Kostendekkendheid Hoofdstuk 1 (bedragen in €)		Lasten	Overhead	Totaal	Baten	% kosten- dekkendheid
1.1	Burgerlijke Stand	29.756	25.035	54.791	37.298	68%
1.2	Reisdocumenten	313.506	88.677	402.183	414.619	103%
1.3	Rijbewijzen	90.873	39.520	130.393	133.117	102%
1.4	Verstrekkingsen uit de BRP	5.265	4.433	9.698	5.149	53%

1.7	Overige publiekszaken	4.584	1.123	5.707	4.695	82%
1.9	Bijzondere wetten	30.998	8.968	39.966	19.113	48%
1.10	Diversen	5.993	4.601	10.594	2.085	19%
	Totaal	480.975	172.357	653.332	616.076	94%

Hoofdstuk 2. Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet

Kostendekkendheid Hoofdstuk 2 (bedragen in €)		Lasten	Overhead	Totaal	Baten	% kosten-dekkendheid
2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	623.648	360.330	983.978	1.037.954	106%
2.7	Aanlegactiviteiten	6.388	5.117	11.505	5.319	46%
2.8	Overige	57.134	2.996	60.130	9.399	16%
	Totaal	687.170	368.443	1.055.613	1.052.672	100%

* De (personele) kosten voor de activiteiten met betrekking tot bouwwerken zijn volledig doorgerekend. Vandaar de hoge kostendekkendheid..

Hoofdstuk 3. Dienstverlening vallend onder dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

Kostendekkendheid Hoofdstuk 3 (bedragen in €)		Lasten	Overhead	Totaal	Baten	% kosten-dekkendheid
3.1	Horeca	405	310	715	532	74%
3.3	Winkeltijdenwet					
3.7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	1.212	931	2143	1594	74%
	Totaal	1.617	1.241	2.858	2.126	74%

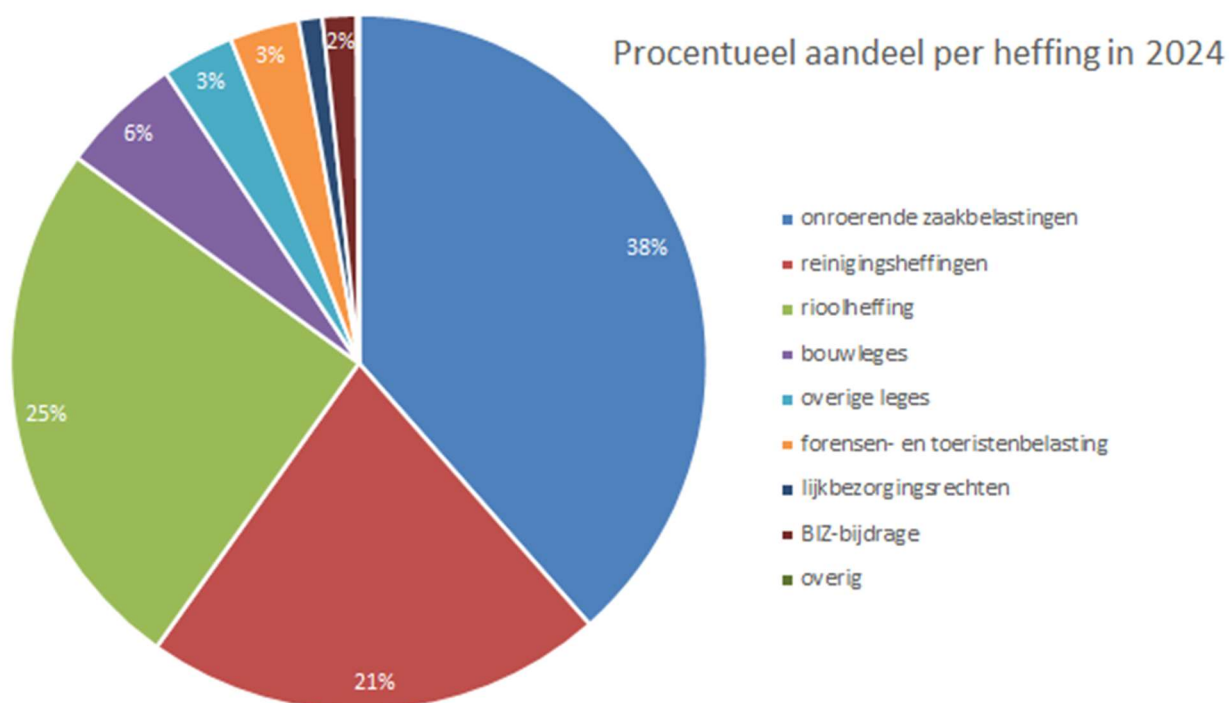
Lijkbezorgingsrechten

De uitwerking van de kostendekkendheid is gebaseerd op de realisatie 2024 (daadwerkelijke kosten, baten en ureninzet). Het dekkingspercentage komt uit op 53%. De berekening van de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten is als volgt:

Berekening kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten (bedragen x € 1.000)			
Lasten			
Begraafplaats Roden	7.5 Begraafplaatsen	314	
Overige taken	7.5 Begraafplaatsen	0	
Grafitgifte	7.5 Begraafplaatsen	19	
Btw	n.v.t.		
Overhead	0.4 Overhead	54	
Totaal lasten			387

Baten			
Begraafrechten	7.5 Begraafplaatsen	207	
<i>Totaal baten</i>			207
Exploitatietekort			180
Dekkingspercentage			53%

Van de belangrijkste heffingen is hieronder op basis van de jaarrekening 2024 het procentuele aandeel in het totaal weergegeven.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeentelijke financiële positie bestand is tegen tegenvallers. Met een zeker weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller meteen dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) maar ook op meerdere begrotingsjaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om de robuustheid van de financiële middelen te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en impact van mogelijke risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een basisset van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Interpreteren van kengetallen

De financiële kengetallen kunnen als volgt geïnterpreteerd worden:

		Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
<i>Kengetal</i>	<i>Hoe interpreteren</i>	<i>Signaalwaarden</i>		
1. Netto schuldquote				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 50%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	<95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Kengetallen

Per 31 december 2024 laten de kengetallen het volgende beeld zien:

Financiële kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	67%	72%	66%
b. met correctie doorgeleende gelden	65%	70%	65%

2. Solvabiliteitsratio	25%	20%	26%
3. Grondexploitatie	0%	3%	4%
4. Structurele exploitatieruimte	4%	6%	3%
5. Belastingcapaciteit	97%	92%	97%

Hieronder wordt de betekenis van de kengetallen beschreven en per kengetal volgt een conclusie.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36, onderdelen b en c, van het BBV).

Financieel kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	67%	72%	66%
b. met correctie doorgeleende gelden	65%	70%	65%

Hoe interpreteren	Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
	Signaalwaarden		
(a.) Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
(b.) Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130 %

Voor beide kengetallen netto schuldquote geldt dat voor toekomstige investeringen leningen aangetrokken kunnen worden, zonder aanvullende maatregelen te nemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Financieel kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
2. Solvabiliteitsratio	25%	20%	26%

Hoe interpreteren	Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
	Signaalwaarden		
Hoe hoger het percentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%

Ten opzichte van de jaarrekening 2023 is de solvabiliteit licht toegenomen, maar waakzaamheid is daarom nog steeds geboden. Een van de financiële uitgangspunten is om minimaal een solvabiliteit van 25% te bereiken en te behouden.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de gronden in exploitatie zorgen ervoor dat er geen maatregelen hoeven te worden genomen.

Financieel kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
3. Grondexploitatie	0%	3%	4%

Hoe interpreteren	Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
	Signaalwaarden		
Hoe lager het percentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 50%	> 35%

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de boekwaarden van de bouwgronden die in exploitatie zijn bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient beoordeeld te worden of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Financieel kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
4. Structurele exploitatieruimte	4%	6%	3%

Hoe interpreteren	Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
	Signaalwaarden		
Hoe hoger het percentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%

De structurele begrotingsruimte laat een positief percentage zien. Van belang blijft nog steeds om realistisch te blijven begroten en de werkelijke uitgaven en inkomsten goed te blijven monitoren.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang gezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2024 - op basis van de cijfers van het COELO - bedragen € 994. Het gemiddelde voor het jaar 2023 is € 960.

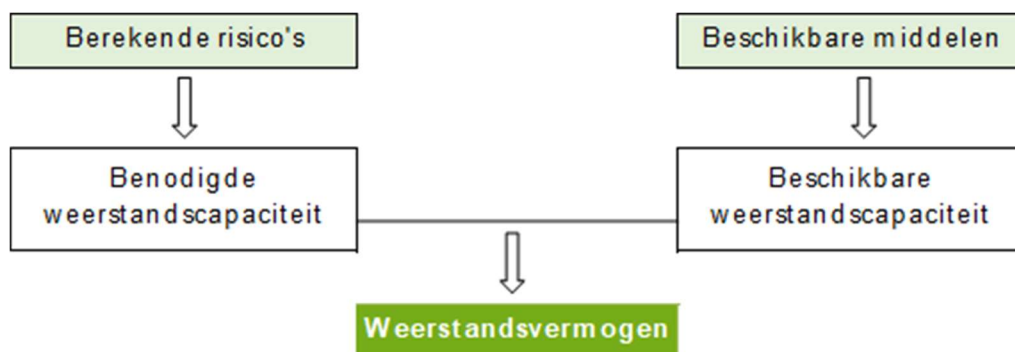
Financieel kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
5. Belastingcapaciteit	97%	92%	97%

Hoe interpreteren	Maatregelen niet nodig	Waakzaamheid geboden	Maatregelen nemen
	Signaalwaarden		
Hoe lager het percentage hoe beter	<95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Het kengetal belastingcapaciteit laat in vergelijking met het jaarverslag 2023 een stabiel niveau zien, maar waakzaamheid is geboden.

Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen, zonder dat het beleid hoeft te worden gewijzigd. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald -en bij elke nieuwe begroting en jaarstukken geactualiseerd- door:

- de verwachte kans keer gevolg;
- de waarschijnlijkheid dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen;
- de mate waarin risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

Risico's

Het weerstandsvermogen van een gemeente dient om die categorie risico's af te dekken die niet in de begroting is voorzien. Het gaat hier om bedrijfsrisico's met betrekking tot de grondexploitatie, open einde-regelingen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Reguliere risico's behoren dus niet tot deze categorie. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. In het vervolg van deze paragraaf zal nader worden ingegaan op de beschikbare incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Vervolgens kunnen conclusies worden getrokken over hoe het gewenste weerstandsvermogen zich verhoudt tot de weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit: reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen van het eigen vermogen. Noordenveld kent verschillende reserves, zoals:

- de algemene reserve;
- egaliseriereserves, ofwel bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht;
- overige bestemmingsreserves.

De bestemmingsreserves zijn door de gemeenteraad ingesteld voor het behalen van bepaalde doelstellingen. Bij aanwending voor andere doeleinden zou het oorspronkelijk voorgenomen besluit niet meer gerealiseerd kunnen worden. Daarom worden de bestemmingsreserves niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

In de nota reserves en voorzieningen 2024-2027 is bovenstaand beleid opgenomen.

Omvang weerstandscapaciteit

Noordenveld beschikt per ultimo 2024 over de volgende weerstandscapaciteit.

Reserve (bedragen x € 1.000)	
Algemene reserve	12.238

Voor de algemene reserve geldt dat er sprake is van (toekomstige) claims en toevoegingen op grond van besluitvorming van de gemeenteraad. In het bovenstaande bedrag is hiermee al rekening gehouden.

Structurele weerstandscapaciteit: onbenutte belastingcapaciteit

De hoogte van de algemene reserve geeft de incidentele weerstandscapaciteit aan. Tot de structurele weerstandscapaciteit van een gemeente behoort de onbenutte belastingcapaciteit van de OZB, te definiëren als het verschil tussen de door de raad vastgestelde tarieven en de 'maximum'-tarieven. Voor de OZB geldt echter geen wettelijk vastgesteld maximum meer, de ruimte binnen de onroerende zaakbelasting is in theorie dus onbeperkt. De omvang van deze belastingbuffer wordt dus bepaald door wat het gemeentebestuur als aanvaardbaar maximumtarief beschouwt.

Stand bestemmingsreserves

Reserve (bedragen x € 1.000)	
Reserve sociale volkshuisvesting Norg	996
Reserve grondexploitaties	6.030
Aankoop kunstwerken	25
Reserve sociaal domein	5.000
Dekking kapitaallasten	6.773
Starters-/zonnelingen	150
Reserve Middenveld	848
Onderhoud gebouwen	781
Totaal bestemmingsreserves	20.603

Stand algemene reserve en bestemmingsreserves

Bovenstaande bedragen van de algemene reserve en de bestemmingsreserves zijn de standen ultimo 2024. Hierin is het jaarresultaat nog niet verwerkt.

Omvang reserves

Hieronder worden de gemiddelde reserves per inwoner van Noordenveld over 2024 en 2025 vermeld.

Soort reserve bedragen in €	2023	2024
Algemene reserve	204	386
Bestemmingsreserves	732	650
Totaal	936	1.036

Omvang van het weerstandsvermogen

Wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen zijn er niet. Uitgangspunt is dat de omvang van het weerstandsvermogen in verhouding moet staan tot de risico's die de gemeente loopt. Iedere organisatie zal aan de gewenste omvang op haar eigen wijze, gelet op haar eigen situatie, invulling moeten geven.

Bij het kwantificeren van risico's wordt aangesloten bij de kans dat zich een risico voordoet en de financiële schade die daaruit kan voortvloeien. Bij elk risico is door de risicobeheerders aangegeven hoe groot de kans is dat zich een risico voordoet. De inschatting van een risico kan bijvoorbeeld gebaseerd zijn op ervaringsgegevens.

In de praktijk worden vijf risicoklassen gehanteerd. De indeling is gebaseerd op het aantal keren dat een risico zich in/over de jaren kan voordoen. Aan elke klasse is een percentage gehangen dat vermenigvuldigd wordt met het financiële gevolg. Ook deze zijn ingedeeld in (vijf) klassen. Die loopt op van € 25.000 - € 50.000 tot groter dan € 750.000.

Kans (klasse)	Referentiebeelden	Kwantitatief	Gevolg (klasse)	Financieel gevolg
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%	1	€ 25.000 - € 50.000
2	1 keer per 5 - 10 jaar	30%	2	€ 50.000 - € 100.000
3	1 keer per 2 - 5 jaar	50%	3	€ 100.000 - € 250.000
4	1 keer per 1 - 2 jaar	70%	4	€ 250.000 - € 750.000
5	1 keer per jaar of vaker	90%	5	> € 750.000

Ratio weerstandsvermogen

Er bestaat geen voorschrift met betrekking tot de minimale hoogte van het weerstandsvermogen/ratio. In het algemeen wordt een weerstandsvermogen/ratio van 1,0 tot 1,4 als voldoende beschouwd, van 1,4 tot 2,0 als ruim voldoende en groter dan 2,0 als uitstekend.

Bij het instellen van de bestemmingsreserve Middenveld is bepaald dat de hoogte van de reserve (€ 1.500.000) in mindering gebracht wordt op het benodigde weerstandsvermogen.

Hierna volgt een overzicht van de wijze waarop de maximale risico's zijn afgedekt door de algemene reserve en vertaald via het ratio weerstandsvermogen:

$$\text{Weerstandsvermogen / ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} \geq 1$$

Weerstandsvermogen - risico's (bedragen vermogen x € 1.000)	
Beschikbaar weerstandsvermogen (A)	12.238
Benodigd weerstandsvermogen (B)	6.601
Ratio (A/B)	1,9
Afwijking t.o.v. ratio 1,0	0,9
Ratio in programmabegroting 2025	2,1

Risicotabel

Risico's	Kans					Gevolg					Kans x gevolg (€)	
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	Minimaal	Maximaal
	< 1keer per 10 jaar 10%	1 keer per 5-10 jaar 30%	1 keer per 2-5 jaar 50%	1 keer per 1-2 jaar 70%	1 keer per jaar of > 90%	€ 25.000-€ 50.000	€ 50.000-€ 100.000	€ 100.000-€ 250.000	€ 250.000-€ 750.000	> € 750.000		
Algemene uitkering uit het gemeentefonds					x			x			90.000	225.000
Informatie- en communicatiesystemen			x							x	375.000	1.500.000
Organisatorische informatiebeveiliging	x							x			10.000	25.000
Technische informatiebeveiliging		x							x		75.000	225.000
Gegevensbescherming			x							x	375.000	1.125.000
Droogteschade en bodemdaling			x						x		125.000	375.000
Financiële gelijkstelling primair onderwijs (PO)		x								x	0	750.000
Garantstellingen en waarborgfondsen	x								x		25.000	75.000
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs			x						x		125.000	375.000
Milieuverontreinigingen			x					x			50.000	125.000
Ontwikkelingen Omgevingsdienst Drenthe				x			x				35.000	70.000
Publiek Vervoer				x			x				35.000	70.000
Toereikendheid voorzieningen (met name onderhoud kapitaalgoederen)			x						x		125.000	375.000
Veiligheidsregio Drenthe (VRD)			x						x		125.000	375.000
Wegenbeheer en groenbeheersplan			x					x			50.000	125.000
Grondexploitaties		x								x	2.061.000	2.061.000
Sociaal domein (inclusief BUIG en WSW)					x			x			90.000	225.000
Totaal risico's											3.771.000	8.101.000

Toelichting op de risico's

In deze toelichting zijn de nu bekende risico's benoemd en volgens een klassen-systematiek gewogen en gewaardeerd.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Het gemeentefonds groeit vanaf 2025 even hard als de economie, maar logisch is dat niet. Een groot deel van de uitgaven van het gemeentefonds is bijvoorbeeld bedoeld om de zorgkosten te dekken (Wmo en Jeugd); door de vergrijzing nemen deze kosten meer toe dan de economische groei. Het risico van de onduidelijkheid over de indexering van het gemeentefonds ligt bij de gemeenten, die rekening moeten houden met oplopende tekorten vanaf 2025.

Kwantificering algemene uitkering uit het gemeentefonds	
Kans	klasse 5 (1 keer per jaar: 90%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 90.000 (90% x € 100.000) tot maximaal € 225.000 (90% x € 250.000)

Informatie- en communicatiesystemen

Afgelopen jaren laten zien dat informatiebeveiliging en gegevensbescherming steeds belangrijker worden voor gemeenten. Besef, prioritering van risico's en verhoging van de digitale weerbaarheid zijn hierin belangrijk. Beveiligingsmaatregelen bestaan uit technische en organisatorische maatregelen. Technische maatregelen betreffen de wijze waarop de ICT (de techniek) is ingericht. Organisatorische maatregelen hebben bijv. te maken met procedures en verantwoordelijkheden.

Wij streven naar continue aandacht voor veilige omgang met gemeentelijke informatie, waarbij gegevensbescherming en informatieveiligheid een vast onderdeel van de bedrijfsvoering vormen. Dit doen we via de drie lijnen mens, proces en ICT. De gemeente Noordenveld heeft afgelopen jaren stappen gezet om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de normen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Gegevensbescherming en informatieveiligheid zijn gaan leven in de organisatie waardoor het bewustzijn is toegenomen. Gemeente Noordenveld ziet informatiebeveiliging dan ook als een continu proces, we hebben diverse zaken beter ingericht maar er blijft altijd ruimte voor verbetering.

In 2024 zijn diverse technische aanpassingen uitgevoerd, waardoor we veiliger zijn geworden. De meeste applicaties zijn naar de private Cloud omgezet en een aantal diensten worden door externe leveranciers uitgevoerd die specialistische kennis hebben en onderhouden. De procedure (bijna) datalekken wordt adequaat gevolgd en uitgevoerd en de werving voor de invulling van een vaste CISO/PO is in Q4 2024 gestart en gerealiseerd in Q1 2025.

Bewustwording is één van de belangrijkste speerpunten op het gebied van gegevensbescherming. We kunnen de kluis nog zo goed beveiligen, maar als iedereen de sleutel laat slingeren schiet je er weinig mee op. Medewerkers en managers die zich bewust zijn van de gevoeligheid van informatie en de daaraan verbonden risico's dragen bij aan het beschermen van gevoelige informatie. Daarom hebben functioneel beheerders een BIO training gevolgd en is er in 2024 een Cybersecurity Awareness Programma gestart. Alle medewerkers van gemeente Noordenveld volgen een meerjarig online programma, waarin verschillende modules aangeboden worden. De modules bevatten ook een spelkarakter. Hiermee wordt het aantrekkelijker om het programma te volgen. Er

wordt gebruik gemaakt van periodieke herhaling. Het belang van cybersecurity in de organisatie blijft zo op de voorgrond staan. En veilig online gedrag kan bij de deelnemers uitgroeien tot een gewoonte. Niet omdat mensen het 'moeten' maar omdat mensen het 'willen'.

Ondanks de inspanningen in 2024 blijven er risico's die een grote impact kunnen hebben. Hierbij kan gedacht worden aan de kans op een hack, maar ook het ontbreken van bedrijfscontinuïteitsmanagement en het ontbreken van een substitutie besluit (het mogen vervangen van analoge stukken door digitale stukken). Dat levert o.a. risico's bij het tijdig en actief openbaar maken van stukken en het tijdig overbrengen.

Kwantificering informatie- en communicatiesystemen	
Kans	klasse 3 (1 keer per 2 tot 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 5 (> € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 375.000 (50% x € 750.000) tot maximaal € 1.500.000 (50% x € 3.000.000)

Organisatorische informatiebeveiliging

Veel applicaties zijn naar de Cloud omgezet. Er zijn echter nog een paar informatiesystemen die nog op de On premise IT omgeving in ons datacenter in het gemeentekantoor draaien. De beoogde versnelde migratie van de On premise omgeving naar de cloudomgeving is tot nu toe nog niet volledig gerealiseerd. Deze vertraging van de cloudmigratie en de situatie dat binnen de gemeente sprake is van een verouderde IT-infrastructuur maken dat de leveranciers van die informatiesystemen in steeds mindere mate kunnen garanderen dat bij verstoringen adequaat beheer en onderhoud kan plaatsvinden. Ook neemt de kans toe op IT-verstoringen. De verdere verSaaSing is gepland voor 2025.

Kwantificering organisatorische informatiebeveiliging	
Kans	klasse 1 (minder of 1 keer per 10 jaar)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 10.000 (10% x € 100.000) tot maximaal € 25.000 (10% x € 250.000)

Technische informatiebeveiliging

In 2024 is extra aandacht besteed aan beveiliging door het vernieuwen van de netwerk infrastructuur volgens het "Zero Trust" principe. Dit betekent niemand automatisch vertrouwd wordt, zelfs niet binnen het netwerk van gemeente Noordenveld. Elke toegangs aanvraag moet worden gecontroleerd, ongeacht waar iemand zich bevindt of welk apparaat wordt gebruikt.

Het netwerk is gesegmenteerd en beschermd door een firewall.

In 2024 is met de leverancier een vernieuwde versie van hun beveiligingsmonitoring-platform uitgerold. Het nieuwe platform koppelt verschillende systemen aan elkaar, waardoor verbanden zichtbaar worden die anders onopgemerkt zouden blijven. Hierdoor beschikken we nu over een SIEM (Security Information and Event Management). De leverancier bewaakt dit systeem en informeert de gemeente bij verdachte activiteiten en vormen zo ook ons SOC (Security Operation Centre). Bij acute dreigingen kan de leverancier direct ingrijpen.

Kwantificering technische informatiebeveiliging	
Kans	klasse 2 (1 keer per 5 à 10 jaar: 30%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 75.000 (30% x € 250.000) tot maximaal € 225.000 (30% x € 750.000)

Gegevensbescherming

In 2024 heeft de gemeente Noordenveld een aantal stappen gezet om de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming te verbeteren. Het AVG Jaarverslag van de Functionaris Gegevensbescherming over de periode 2022 t/m medio 2023 heeft daarbij centraal gestaan.

AVG Verbeterplan 2024/2025

Er is een ambitieus AVG Verbeterplan 2024/2025 opgesteld door de PO waarmee de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen van de FG moeten worden aangepakt en opgevolgd. Dit AVG Verbeterplan is door het Management Team (MT) vastgesteld en aangeboden aan het college. De FG heeft als reactie op het AVG Verbeterplan een AVG-toezichtplan opgesteld. Dit toezichtplan is ter informatie aangeboden en gepresenteerd aan het MT. De FG gebruikt het toezichtplan om de juiste prioriteiten te kunnen stellen bij de uitvoering van zijn toezichthoudende activiteiten.

Verwerkingsregister AVG onderdeel Project Documentair Structuur Plan (DSP)

In 2024 is uitvoering gegeven aan het Project Documentair Structuur Plan (DSP). Een van de op te leveren producten binnen het DSP is het Verwerkingsregister AVG. Door omstandigheden heeft de oplevering van het DSP vertraging opgelopen. De gemeente beschikt daarom ook niet over een volledig actueel Verwerkingsregister AVG.

Awarenessprogramma Informatiebeveiliging & Privacy (Arda)

In juni 2024 is gemeente Noordenveld begonnen met de uitrol van het Arda Awarenessprogramma voor Informatiebeveiliging & Privacy. Arda Awareness is modulair opgebouwd en kent een spelelement waarmee deelnemers punten kunnen verdienen. Er is een groeiende groep medewerkers die actief deelneemt aan de Arda modules en zo leert omgaan met informatieveilig werken én het beschermen van persoonsgegevens in het dagelijkse werk.

Governance/organisatie Informatiebeveiliging & Privacy (IB&P)

In 2024 begon de gemeente Noordenveld met een Chief Information Security Officer (CISO)/ Privacy Officer (PO), totaal 1,0 fte en een Functionaris Gegevensbescherming (FG) voor 0,1 fte. In de loop van 2024 is de aanstelling van de FG uitgebreid tot 0,2 fte. Beide functionarissen werden als externe medewerkers ingehuurd.

De CISO/PO is per 1 september 2024 vertrokken. De FG heeft de PO-taken (0,5 fte) vanaf medio november waargenomen. De FG mag als toezichthouder geen uitvoerende taken op het gebied van Informatiebeveiliging & Gegevensbescherming op zich nemen. Omdat het in de huidige markt erg lastig is om gekwalificeerde functionarissen aan te trekken is toch voor deze constructie gekozen. Met het vertrek van de CISO/PO en onder invloed van de wijzigingen in de organisatie van de gemeente Noordenveld heeft de uitvoering van het Verbeterplan AVG 2024/2025 vertraging opgelopen.

Om aan de AVG-compliance vereisten te kunnen voldoen zal de gemeente Noordenveld in 2025 opnieuw aandacht moeten besteden aan het op sterkte brengen en houden van de interne IB&P-organisatie.

Kwantificering gegevensbescherming	
Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 5 (> € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 375.000 (50% x € 750.000) tot maximaal € 1.125.000 (50% x € 2.250.000)

Droogteschade en bodemdaling

We ervaren de gevolgen van klimaatverandering steeds meer. Dat merken we aan de buien die heviger worden, aan de verschuivende neerslagperiode, de langere perioden van droogte en toenemende temperaturen. Het is daarom denkbaar dat hevige wind, zware buien, maar vooral droogte en de daarmee verbonden bodemdaling tot schades aan gemeentelijk vastgoed gaan leiden. Te denken valt aan waterschade in vastgoed, maar ook verzakking van wegen en paden, of schade aan gemeentelijke riolering. Bovenop onze reguliere beheeropgave kunnen we dus te maken krijgen met extra werkzaamheden of schadeposten.

Naar aanleiding van de verzakkingsschades in de wijk Middenveld hebben we, ter voorkoming van toekomstige schades ten gevolge van onze activiteiten, het Bouwprotocol ingevoerd. Ook al valt weliswaar niet uit te sluiten dat er schade ontstaat, hiermee worden wel de grootste risico's ondervangen die betrekking hebben op gemeentelijke bouwactiviteiten.

Het gaat hier om schades die zijn terug te voeren op gemeentelijke activiteiten (en waar wij dus verantwoordelijk voor kunnen worden gehouden). Dit geldt dus niet voor schade aan woningen en ander particulier vastgoed door verzakkingen ten gevolge van bodemdaling door langdurige droogte.

Kwantificering droogteschade en bodemdaling	
Kans	klasse 2 (1 keer per 5 à 10 jaar: 30%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 75.000 (30% x € 250.000) tot maximaal € 225.000 (30% x € 750.000)

Garantstellingen en waarborgfondsen

De gemeente heeft zich borg gesteld voor een aantal instanties voor het verstrekken van een geldlening. De gemeente loopt hierbij een risico als de verplichtingen door de geldnemer niet worden nagekomen.

De in het verleden afgegeven gemeentegaranties ten behoeve van door woningbouw-corporaties aangetrokken geldleningen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Hiervoor geldt een ander risicoprofiel. Corporaties die in de problemen komen dienen eerst het Centraal Fonds Volkshuisvesting voor financiële steun te benaderen. De borgstellingreserve van het WSW vormt de tweede zekerheid. De derde (tertiaire) achtervangpositie betreft een door het rijk en gemeenten (elk 50%) af te geven renteloze lening aan het WSW. Het risicoprofiel kan wijzigen indien door corporaties een toenemend beroep wordt gedaan op het WSW.

Kwantificering garantstellingen en waarborgfondsen	
Kans	klasse 1 (minder of 1 keer per 10 jaar: 10%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 25.000 (10% x € 250.000) tot maximaal € 75.000 (10% x € 750.000)

Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen voor basis-, speciaal basis-, voortgezet en speciaal voortgezet onderwijs die zijn gehuisvest op het grondgebied van de gemeente. Er vinden met regelmaat gesprekken plaats met de schoolbesturen over de nodige capaciteit van schoolgebouwen. Vanaf 2015 zijn de schoolbesturen integraal verantwoordelijk voor het gehele onderhoud. De gemeente blijft verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, en tijdelijke huisvesting. Daarnaast is de gemeente samen met de schoolbesturen verantwoordelijk voor renovatie en verduurzaming van onderwijshuisvesting. In samenwerking met de schoolbesturen is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld, hier is inmiddels een oplegnotitie aan toegevoegd. Bij in gebruik zijnde scholen zijn de schoolbesturen financieel verantwoordelijk en draagt de gemeente geen financieel risico. Als gevolg van het opgesteld IHP zal voor vrijkomende schoolgebouwen die niet langer nodig zijn voor onderwijs vroegtijdig naar een vervangende bestemming worden gezocht. Desondanks blijft er een behoorlijk risico, omdat het niet altijd eenvoudig is nieuwe gebruikers voor de vrijkomende gebouwen te vinden.

Kwantificering integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs	
Kans	klasse 3 (1 keer per 2 tot 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 125.000 (50% x € 250.000) tot maximaal € 375.000 (50% x € 750.000)

Milieuverontreinigingen

Bedrijven moeten voldoen aan steeds strengere milieuwetgeving. Indien schade wordt toegebracht aan het milieu dan zullen zij de kosten voor de reiniging moeten betalen. Is de dader echter niet meer te achterhalen dan kan het zijn dat deze kosten voor rekening van de gemeente komen. De kosten van bijvoorbeeld bodem- of grondwatersanering kunnen hoog oplopen.

Kwantificering milieuverontreinigingen	
Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 50.000 (50% x € 100.000) tot maximaal € 125.000 (50% van € 250.000)

Ontwikkelingen Omgevingsdienst Drenthe

In Drenthe is de RUD (vanaf 1 oktober 2024 Omgevingsdienst Drenthe) per 1 januari 2014 operationeel. De RUD moet de basis op orde brengen zodat er een robuuste en toekomstbestendige organisatie staat die zorg draagt voor het milieu in de Provincie Drenthe. Wij hebben als uitgangspunt gesteld dat de RUD financieel neutraal dan wel voordeliger moet zijn dan de eerdere gemeentelijke opzet. Of aan dit uitgangspunt zal worden voldaan is afhankelijk van de uitvoering en de resultaten van voorgenomen veranderingen en ontwikkelingen.

Kwantificering ontwikkelingen Omgevingsdienst Drenthe	
Kans	klasse 4 (1 keer per 1 à 2 jaar: 70%)
Gevolg	klasse 2 (€ 50.000 - € 100.000)
Kans x gevolg	minimaal € 35.000 (70% x € 50.000) tot maximaal € 70.000 (70% van € 100.000)

Publiek Vervoer

Betreft samenwerking van alle 22 gemeenten van Groningen en Drenthe, de provincies en het OV-bureau Groningen Drenthe op het gebied van onder andere lokaal vervoer en vervoer speciaal

toegespitst op doelgroepen, zoals het Wmo- en leerlingenvervoer. De samenwerking moet publiek vervoer in de toekomst betaalbaar houden, duurzamer maken en de service aan de reizigers verder verbeteren.

Kwantificering Publiek Vervoer	
<i>Kans</i>	klasse 4 (1 keer per 1 à 2 jaar: 70%)
<i>Gevolg</i>	klasse 2 (€ 50.000 - € 100.000)
<i>Kans x gevolg</i>	minimaal € 35.000 (70% x € 50.000) tot maximaal € 70.000 (70% van € 100.000)

Toereikendheid voorzieningen

Er zijn voldoende onderbouwingen van het benodigde voorzieningenniveau aanwezig, desondanks kan vanwege onvoorziene omstandigheden of calamiteiten (zoals storm, waterschade en bodemdaling) het voorkomen dat de voorzieningen op enig moment niet toereikend zijn.

Kwantificering toereikendheid voorzieningen	
<i>Kans</i>	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
<i>Gevolg</i>	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
<i>Kans x gevolg</i>	minimaal € 125.000 (50% x € 250.000) tot maximaal € 375.000 (50% x € 750.000)

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Op basis van de notitie "Samen werken voor Drenthe" heeft de Algemene Reserve van de VRD een bestemming gekregen en kan deze alleen worden ingezet voor het opvangen van loon- en prijsontwikkelingen. De VRD heeft daardoor zelf geen beschikbaar weerstandsvermogen. Dit betekent dat de VRD onvoldoende in staat is om mogelijke risico's zelf op te vangen en zal bij het zich voordoen van de risico's een beroep doen op de bij de gemeente aanwezige weerstandscapaciteit. De VRD heeft de risico's in kaart gebracht. Alle risico's zijn gewogen naar de kans dat ze zich kunnen voordoen en de financiële impact die ze voor de VRD kunnen hebben. Op geld gewaardeerd betekent dit een totaalbedrag van € 4.800.000. Het benodigd weerstandsvermogen voor Noordenveld is: € 281.597.

Kwantificering Veiligheidsregio Drenthe (VRD)	
<i>Kans</i>	klasse 4 (1 keer per 1 à 2 jaar: 70%)
<i>Gevolg</i>	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
<i>Kans x gevolg</i>	minimaal € 70.000 (70% x € 100.000) tot maximaal € 175.000 (70% x € 250.000)

Wegenbeheer en groenbeheersplan

Voor het beheer van de openbare ruimte wordt gewerkt met een systematiek om de jaarlijkse benodigde budgetten in beeld te krijgen. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van beheerplannen en scenario's uit de BOR-systematiek. De onderhoudssituatie van bepaalde wegvakken kan door intensief gebruik en als gevolg van weersomstandigheden sneller achteruitgaan, waardoor versneld onderhoud moet worden uitgevoerd. Indien schade aan personen, voertuigen of gebouwen ontstaat door onvoldoende onderhoud aan infrastructuur kan een schadeclaim ingediend worden door de benadeelde persoon. Daarnaast bestaan de risico's van schadeclaims door takbreuk en achterstallig onderhoud van speeltoestellen.

Kwantificering wegenbeheer en groenbeheersplan	
Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 50.000 (50% x € 100.000) tot maximaal € 125.000 (50% x € 250.000)

Grondexploitaties

De omvang van de risico's met betrekking tot de actuele grondexploitaties is herzien en in deze jaarstukken bepaald op € 2061.000. Voor een toelichting op dit bedrag verwijzen wij naar de paragraaf **Grondbeleid**.

Verwachte druk op de reserve grondexploitaties blijft bestaan

Hoewel de nieuwbouwmarkt aantrekt blijven de risico's voor grondexploitaties bestaan. De vertraging die opgelopen wordt door bezwaren is een steeds groter risico. Bij grotere projecten is het meer regel dan uitzondering dat er bezwaar wordt aangetekend. Daarnaast blijft de betaalbaarheid van nieuwbouwwoningen voor velen een heikel punt. Ondanks dat deze prijzen door gestegen (bouw)kosten goed verklaarbaar zijn, zet dit de haalbaarheid van de gewenste woningbouwprogramma's wel onder druk.

Noordenveld heeft momenteel drie woningbouwprojecten vastgesteld waar de bouw nog niet is begonnen. Dit brengt onzekerheid over het financieel resultaat met zich mee op lange termijn. Zeker als ook de ontwikkeling van Roden Zuid wordt meegenomen waar nog vele belangen afgewogen moeten worden. Hierdoor blijft het noodzakelijk om een gezonde reserve in stand te houden.

Positief is wel dat op korte termijn groei verwacht blijft doordat twee lopende projecten waarschijnlijk nog twee jaar tussentijdse winst kunnen nemen.

Sociaal Domein

Bij de WMO, Jeugdwet en Participatiewet is er sprake van een zogenaamde opneinde regeling. Het blijft moeilijk te voorspellen hoeveel inwoners in een jaar een beroep gaan doen op deze regelingen. Dit brengt financiële risico's met zich mee. De financiële risico's worden afgedekt met de reserve Sociaal Domein maar leggen wel een structureel beslag op de middelen. De omvang van de risico's met betrekking tot het sociaal domein is per regeling becijferd op minimaal € 90.000 en maximaal € 225.000.

Kwantificering Sociaal Domein	
Kans	klasse 5 (1 keer per jaar of >: 90%)
Gevolg	klasse 3 (> € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 90.000 (90% x € 100.000) tot maximaal € 225.000 (90% x € 250.000)

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Noordenveld is een gemeente met een grondoppervlakte van ruim 20.000 hectare en 26 (dorps)kernen. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij gaat het om de volgende kapitaalgoederen:

- infrastructuur, zoals wegen, water, riolering en civiele kunstwerken (bijvoorbeeld bruggen);
- voorzieningen, zoals plantsoenen en bermen, speel- en sportterreinen, openbare verlichting;
- gebouwen, zoals scholen, dorpshuizen, brandweerkazernes, bedrijfsgebouwen, sportaccommodaties en monumenten.

Beheer Openbare Ruimte (BOR)

De huidige wijze van het onderhoud van de openbare ruimte is in de BOR (Beheer Openbare Ruimte) vastgelegd. Deze systematiek is op beeldkwaliteit gebaseerd. Met de BOR kunnen keuzes worden gemaakt in het ambitieniveau van beheer met de daarbij benodigde budgetten. De huidige beeldkwaliteit is vastgesteld op het Basis niveau.

Door monitoring wordt het ambitieniveau getoetst aan de daadwerkelijke kwaliteit. Daarnaast geeft de BOR de mogelijkheid om in gesprek te gaan over de kwaliteit van de openbare ruimte met zowel het bestuur als de inwoners.

In de BOR wordt voor de verschillende kapitaalgoederen aangegeven: het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Kwaliteitsambities

De vastgestelde kwaliteit voor het beheer van de openbare ruimte is voor zowel de technische staat als de verzorging een basisniveau.

Totaal	Verzorging	Groen	Meubilair	Verharding asfalt	Verharding elementen
Dorpen en woonwijken	B	B	B	B	B
Centra	B	B	B	B	B
Hoofdinfrastructuur	B	B	B	B	B
Buitengebied	B	B	B	B	B
Bedrijventerrein	B	B	B	B	B
Begraafplaatsen	B	B	B	B	B
Sport- en recreatiegebied	B	B	B	B	B
Accenten	B	B	B	B	B
Totaalindruk	B	B	B	B	B

Kwaliteitsniveaus

In de volgende tabel is een algemene indruk van het behaalde kwaliteitsniveau per structuurelement in 2024 weergegeven. Het totale resultaat van de kwaliteit is een optelling van de schouwrondes die in de loop van het jaar uitgevoerd zijn. Er wordt 4 maal per jaar op vaste punten geschouwd. Waarvan eenmaal door een extern bureau. De wegeninspecties worden eenmaal per

jaar uitgevoerd. De schouwresultaten geven een gemiddeld cijfer van het hele jaar aan. Per seizoen kan de kwaliteit van de onderdelen van verzorging variëren.

Totaal	Verzorging	Groen	Meubilair	Verharding asfalt	Verharding elementen
Dorpen en woonwijken	6,3	6,3	6,1	5,6	5,3
Centra	6,5	7,2	6,4	7,4	5,7
Hoofdinfrastructuur	6,4	7,6	6,2	6,0	5
Buitengebied	5,7	6,0	N.v.t.	5,7	4,9
Bedrijventerrein	6,6	6,7	7,3	6,7	4,8
Begraafplaatsen	8,0	6,0	8,0	N.v.t.	N.v.t.
Sport- en recreatiegebied	6,0	6,0	6,7	N.v.t.	N.v.t.
Accenten	6,9	6,0	6,4	N.v.t.	N.v.t.
Totaalindruk	6,4	6,0	6,4	5,8	5,3

Beleidskader

Het beleid van de gemeente Noordenveld voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in:

- Omgevingsvisie Noordenveld;
- Groenvisie Noordenveld;
- Landschapsbeleidsplan Noordenveld;
- Waterplan Noordenveld;
- Bosbeheerplan Norger Esdorpenlandschap Gemeente Noordenveld en Natuurmonumenten;
- GWRP 2022-2026 (Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan);
- Beleidsplan openbare verlichting 2021-2030;
- Speelbeleidsplan;
- IHP (integraal huisvestingsplan);
- VTA-controle voor gemeentelijke bomen (Visual Tree Assessment – boomveiligheid);
- Monumentale bomenlijst Noordenveld;
- Bomenbeleidsplan;
- Gedragscode Flora en fauna;
- Rotonde-adoptieplan;
- Beleidsnota groenadoptie;
- Gebouwenbeheerplan 2023-2026;
- Areaalnota;
- Wegenbeheerplan 2024-2028;
- Noordenveldse Kwaliteitsgids.

Speelbeleidsplan

In 2022 is er een participatiebijeenkomst voor het groen aan de Leemakkers en Smeulerhof in Veenhuizen geweest. Een van de te realiseren uitkomsten was het gezamenlijke herinrichting van de speeltuinen aan de Leemakkers en Smeulerhof. In 2024 zijn deze speeltuinen hier gerealiseerd. Aan de Drostlaan is de speeltuin aangevuld met een vogelnestschommel. In Nietap een forse ballenvanger en aan de Geerakker een tweetal minigoals geplaatst. Daarnaast zijn er aan de hand

van de verplichte controles op meerdere locatie herstelwerkzaamheden aan toestellen en val ondergronden verricht om de veiligheid te waarborgen.

Bomenbeleidsplan

In het bomenbeleidsplan zijn de kaders voor de inspecties, het onderhoud, de kap, en daarmee de zorgplicht van de gemeentelijke bomen vastgelegd. De nadere uitwerking van de APV voor de kap van particuliere bomen is in het beleidsplan opgenomen. Particuliere bomen zijn kapvergunningsvrij, behalve als ze waardevol zijn (monumentale bomen, bomen op brinken en in laanstructuren, bomen als zijnde erfbeplanting dikker dan 30 centimeter en houtopstanden op recreatieterreinen dikker dan 10 centimeter).

Ook zijn in het beleidsplan de ontwerprichtlijnen voor de aanplant van bomen in de openbare ruimte benoemd. Evenals de bescherming en het behoud van waardevolle bomen voor de leefomgeving zodat het groene karakter van de gemeente behouden blijft.

De bepalingen over bomen en landschapselementen in de vigerende bestemmingsplannen komen veelal niet overeen met de regels van het bomenbeleidsplan en de APV. Dit leidt tot op heden voor onduidelijkheden en onbegrip bij inwoners en ondernemers. In sommige gevallen leidt dit tot illegale kap met extra werkdruk bij de vak discipline groen en juridische zaken tot gevolg. In de nu van kracht zijnde omgevingswet moet hier duidelijke afstemming over komen.

Bosbeheerplan Norger Esdorpenlandschap

De gemeente heeft 130 hectare bos en landschapselementen in beheer. In 2020 is een boskartering uitgevoerd die de basis vormt voor het nieuwe bosbeheerplan, die in 2023 is afgerond (vaststelling januari 2024).

Het nieuwe beheerplan (Bosbeheerplan Norger Esdorpenlandschap Gemeente Noordenveld en Natuurmonumenten) is gezamenlijk met Natuurmonumenten opgesteld. Het bosbeheer in één en hetzelfde gebied is hiermee op elkaar afgestemd. Aandachtspunten in het nieuwe bosbeheerplan zijn de klimaatdoelen zoals het verbeteren van de biodiversiteit, differentiatie in soorten en leeftijden, en CO2 opslag. Het recreatief gebruik van onze bossen is gewenst daar waar het gecombineerd kan worden met de aanwezige natuurwaarden. Het beheer zal de komende jaren conform de werkplanning uitgevoerd worden.

Landschapsbeheer Drenthe

De gemeente heeft een prestatieafpraak met Landschapsbeheer Drenthe voor het jaarlijkse onderhoud van cultuurhistorisch- en landschappelijk waardevolle gebieden en elementen in onze gemeente zoals grafheuvels, monumentale bomen en heideterreinen. Binnen de prestatieafpraak begeleidt Landschapsbeheer Drenthe diverse vrijwilligersgroepen in onze gemeente, zoals vogelwerkgroepen en fruitboom brigades. De vrijwilligers worden ondersteund met gereedschap (depotbeheer) en cursussen. Voor meer omvangrijkere, specialistische werkzaamheden en/of werkzaamheden waarbij extra veiligheidseisen gelden, waar de vrijwilligers niet aan kunnen voldoen, wordt gebruik gemaakt van aannemers. In 2024 is, zowel met aannemers als vrijwilligers, op verschillende locaties gewerkt.

Waterplan Noordenveld

Het onderhoud van de schouwplichtige gemeentelijke watergangen is een wettelijke verplichting. Het schoonhouden van de overige watergangen is enkel een wettelijke taak als de volksgezondheid

in het geding is. De gemeente onderhoud jaarlijks de schouwsloten evenals een groot deel van de reguliere watergangen aan de hand van een onderhoudsbestek.

Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan

Vanuit het GWRP worden projecten uitgevoerd, waarmee gestreefd wordt naar een integraal en duurzaam waterbeheer. Integraal betekent een samenhang tussen de verschillende waterstromen (regenwater, oppervlaktewater, grondwater, drinkwater en afvalwater), waarbij het waterbeheer wordt afgestemd op andere beleidsterreinen. Er wordt gestreefd naar optimale waterkwaliteit en -kwantiteit. In 2022 is het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan 2022 - 2026 vastgesteld. In dit plan heeft water en klimaatadaptatie een prominenter rol dan in het voorgaande plan.

Gebouwenbeheerplan

In 2023 is het Gebouwenbeheerplan 2024-2027 vastgesteld. In 2025 worden de mjop's (meerjarenonderhoudsplanningen) geactualiseerd. Daarna zal de onderhoudsbehoefte voor de komende 10 jaar inzichtelijk zijn. In 2025 wordt er verder ingelopen op het uitgestelde onderhoud. In 2024 is de wetgeving ecologie strenger geworden. Hierdoor moeten er meer onderzoeken worden uitgevoerd die ook langer duren. Dit leidt ertoe dat dak- en gevelprojecten naar achteren schuiven en niet eerder dan najaar 2026 vergund kunnen worden door het bevoegd gezag.

4. Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de in de begroting opgenomen programma's. De financieringsfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Volgens de ministeriële voorschriften, neergelegd in het BBV, dient de paragraaf financiering minimaal de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te bevatten.

Volgens de vastgestelde financiële verordening gemeente Noordenveld (ex artikel 212 gemeentewet) dient in de paragraaf financiering verslag te worden gegeven over:

- kasgeldlimiet;
- renterisiconorm;
- liquiditeitsplanning en -positie;
- omvang en samenstelling van het vreemd vermogen;
- omvang en samenstelling van de uitzettingen.

De financieringsparagraaf is, in samenhang met het financieringsstatuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Het treasury statuut geeft de infrastructuur voor de inrichting van de financieringsfunctie aan (in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten). Ingevolge de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet wordt door het college het treasury statuut vastgesteld en ter kennisname aan de gemeenteraad gebracht. Er wordt gewerkt binnen het juridische kader van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Gemeentefinanciering

De berekening van de kapitaalbehoefte per 1 januari 2024, respectievelijk 31 december 2024 is als volgt:

Berekening kapitaalbehoefte (bedragen x € 1.000)	begin 2024	eind 2024
Reserves en voorzieningen	39.065	45.117
Vaste schuld	68.608	74.132
	107.673	119.250
Totaal geïnvesteerd bedrag	114.501	126.210
Financieringstekort	-6.828	-6.961

Het totaal geïnvesteerd bedrag betreft het totaal van de balansposten vaste activa en bouwgronden in exploitatie. In het onderdeel *Balans en toelichting* worden deze balansposten verder toegelicht.

De toename van het financieringstekort met ruim € 0,1 miljoen is als volgt tot stand gekomen:

Financieringstekort (bedragen x € 1.000)		
Af:		-6.828
- netto investeringen	17.678	
- aflossing opgenomen geldleningen	4.476	
- afname voorzieningen	484	
- toename gronden in exploitatie	4.573	
		27.210
Bij:		
- jaarresultaat 2024	5.001	
- afschrijvingen op activa	10.980	
- toename reserves	770	
- toename langlopende geldleningen	10.000	
- ontvangen aflossingen verstrekte geldleningen	327	
		27.078
Financieringstekort einde jaar		-6.961

Kasgeldlimiet

Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5%. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) was in het verslagjaar (8,5% van het begrotingstotaal van € 103.881.000) € 8.830.000. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een langlopende geldlening worden aangetrokken.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	<i>kwartaal 1</i>	<i>kwartaal 2</i>	<i>kwartaal 3</i>	<i>kwartaal 4</i>
Omvang vlottende korte schuld (A)	7.311	1.388	584	932
Opgenomen gelden < 1 jaar	3.407	190	0	0
Schuld in rekening courant	3.904	1.198	584	932
Vlottende middelen (B)	258	296	180	168
Totaal netto vlottende schuld (A-B)	7.053	1.092	404	765
Toegestane kasgeldlimiet	8.830	8.830	8.830	8.830
Ruimte onder de kasgeldlimiet	1.777	7.738	8.426	8.065
Begrotingstotaal 2024 (C)	103.881	103.881	103.881	103.881
Percentageregeling (D)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet (C x D)	8.830	8.830	8.830	8.830

In het verslagjaar is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Rente(ontwikkeling)

In het verslagjaar heeft geen renteherziening van een bestaande vaste geldlening plaatsgevonden. De gemeente Noordenveld heeft per einde van 2024 14 langlopende leningen. De rentepercentages van deze leningen liggen tussen de 0,198% en 4,89%. Het gewogen gemiddelde rentepercentage (per 1-1) bedraagt 2,95%. De geldleningen met een hoger rentepercentage betreffen leningen die niet boetevrij vervroegd kunnen worden afgelost. In het verslagjaar is de kapitaalmarktrente (lineaire vaste geldleningen met rentevaste periode van 30 jaar) gestegen tot 3,15%.

Om een goed inzicht te geven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening in 2024 is het volgende renteschema opgenomen.

Renteschema (bedragen x € 1.000)		
a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	2.151
b.	Externe rentebaten (idem)	-/- 139
Saldo rentelasten en rentebaten		2.012
c.	Rente grondexploitatie	-/- 104
Saldo door te rekenen externe rente		1.908
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+ 0
d2.	Rente over voorzieningen	+/+ 0
Aan taakvelden toe te rekenen rente		1.908
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende (omslag)rente	-/- 2.308
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		-401

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld

De rente van vaste geldleningen vormt een kostenpost voor gemeenten. Bij de gemeente Noordenveld bedraagt de rentelast op de langlopende leningen in 2024 € 2.024.000. Om forse schommelingen in de exploitatielasten te voorkomen is de zogenaamde renterisiconorm ingevoerd. Volgens de wettelijke regeling mogen de vaste geldleningen voor herfinanciering samen met de leningen waarop renteherziening plaatsvindt in enig jaar niet meer bedragen dan 20% van het begrotingsvolume. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten.

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (bedragen x € 1.000)	
<i>Renterisico op vaste schuld</i>	
1. Renteherziening	0
2. Aflossingen	4.476
3. Renterisico	4.476
4. Renterisiconorm	20.776
5. Ruimte onder renterisiconorm	16.301
4a. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
4b. Begrotingstotaal	103.881
4. Renterisiconorm	20.776

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in 2024 de renterisiconorm niet is overschreden.

Liquiditeitspositie

De gemeente beschikt over een aantal bankrekeningen. Bij tegoeden of schulden in rekening-courant worden de overtoollige middelen belegd of worden de tekorten met kasgeldleningen gefinancierd.

De liquiditeitspositie is als volgt:

Liquiditeitspositie (bedragen x € 1.000)	begin 2024	eind 2024
<i>Tegoeden</i>		
Kassaldi	40	110
Rabobank	40	38
BNG (Belastingen)	25	92
BNG (Debiteuren SOZA)	53	30
Saldo Schatkistbankieren	0	76
Totaal tegoeden	158	346
<i>Verschuldigd</i>		
BNG	6.351	2.809
Totaal verschuldigd	6.351	2.809

Ten opzichte van 2023 is de liquiditeitspositie per 31 december 2024 met € 3,5 miljoen afgenomen. Het financieringstekort is in 2024 voornamelijk door middel van geldleningen met een korte looptijd gefinancierd.

Omvang en samenstelling vreemd vermogen

De activa worden gefinancierd met eigen en vreemd vermogen. Tot het eigen vermogen behoren de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Bij het vreemd vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen lang vreemd vermogen (voorzieningen en de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar) en het kort vreemd vermogen. Het onderscheid wordt bepaald door de rente typische looptijd. Bij kort vreemd vermogen is deze tot één jaar.

Het verloop in 2024 ziet er als volgt uit:

Omvang en samenstelling vreemd vermogen (bedragen x € 1.000)	begin 2024	eind 2024
<i>Lang vreemd vermogen</i>		
Voorzieningen	6.994	0
Vaste schulden		
- geldleningen	68.608	0
	68.608	0
Totaal	75.602	0
<i>Kort vreemd vermogen</i>		
Banksaldi	6.351	0
Overige schulden	5.309	8.700
Totaal	11.660	8.700

Het beleid van de gemeente Noordenveld is om de tijdelijke overtollige middelen risicomijdend uit te zetten. Overtollige middelen kunnen op een deposito worden gestort bij een kredietinstelling die voldoet aan de voorwaarden die in het treasury statuut zijn gesteld. Daarnaast heeft de gemeente Noordenveld diverse uitzettingen/beleggingen uit hoofde van haar publieke taak. Het betreffen aandelen en achtergestelde leningen. Zie verder de toelichting op de balans.

5. Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor het creëren van de juiste randvoorwaarden om de ambities van onze gemeente te realiseren. Dagelijks draagt deze functie zorg voor het goed en betrouwbaar (laten) uitvoeren van de bedrijfsvoeringsprocessen. Daarnaast is de afdeling bezig met het inzetten op vernieuwing. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een toekomstbestendige gemeente die de dienstverlening aan de inwoners op de eerste plaats heeft staan. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en vormt een terugblik op de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Communicatie

Ook in 2024 hebben we onze inwoners weer zo goed mogelijk geïnformeerd over veranderingen in hun leefomgeving. Dat betrof veelal nieuws over de opvang van vluchtelingen en informatie over bodem- en rioleringsprojecten. Maar ook aan de oproep om te participeren zoals bij het stemmen op het ontwerp hoek Kanaalstraat-Wilhelminastraat en op de genomineerden voor de ondernemersprijs, werd massaal gehoor gegeven. We hebben meer inwoners bereikt door onze social media kanalen beter en vaker te benutten. Daarnaast hebben we een nieuwe manier van werken rondom bestuurlijke communicatie uitgerold om ons als gemeente beter te profileren.

Financiën

Er is vanuit de raad een toenemende behoefte aan (financiële) informatie om het inzicht te vergroten en verantwoorde keuzes te kunnen maken. De planning & control documenten spelen hierin een belangrijke rol. Gedurende het jaar is het proces rondom de verschillende planning & control producten telkens iets aangepast om de kwaliteit van de documenten te verbeteren.

Digitalisering en automatisering spelen steeds meer een belangrijke rol. Wij hebben voortdurend gewerkt aan het verder optimaliseren en digitaliseren van de financiële processen. Zo is het verwerken van de facturen volledig gedigitaliseerd en is het aantal contante betalingen gereduceerd en vervangen door een digitaal systeem. Ook is ingezet op het verder versterken van de financiële administratie.

In 2024 zijn de eerste stappen gezet op het professionaliseren van de financiële functie. Dit is essentieel om de financiële gezondheid van gemeente Noordenveld te waarborgen, risico's te beheren en strategische doelen te behalen. Dit zal in 2025 verder worden vormgegeven.

Informatisering en automatisering

Ontwikkelingen 2024

De gemeente Noordenveld werkt hard aan het realiseren van haar ambities. Op bestuurlijk niveau zijn de ambities onder andere gericht op de Digitale Dienstverlening en Professionele Bedrijfsvoering. Op uitvoerend niveau zijn de ambities vooral gericht op procesmatig werken, sturen, samenwerken, professionaliteit en transparantie. Voor het Strategisch Informatiebeleid is de ambitie gericht op de Digitale transitie, waarbij de e-dienstverlening en procesgericht ketenwerken de meest belangrijke zijn. Om al deze ambities te realiseren is een hoogwaardige informatievoorziening nodig als fundament.

Basis op orde

We brengen de basis van onze I&CT organisatie op orde zodat het beheer stabiliseert en er ruimte ontstaat voor het verder inrichten van verandering. We willen dat het volwassenheidsniveau van de beheerorganisatie stijgt, als randvoorwaarde voor meer procesgericht, voorspelbaar, betrouwbaar en doelgericht werken. We richten een flexibele basis informatie infrastructuur in waarmee we in staat zijn in te spelen op veranderingen. In 2024 is team ICT gestart met verschillende activiteiten om een steviger fundament te bouwen, zodat de informatievoorziening zich verder kan door ontwikkelen van een activiteit- en afdelingsgerichte informatievoorziening naar een procesgerichte- en concern brede informatievoorziening. Dit gebeurt pragmatisch door gelijktijdig te werken aan de 'voorkant' (concrete resultaten voor burgers en bedrijven) als aan de 'achterkant' (fundamenten in de organisatie). De informatievoorziening ontwikkelt zich door richten, inrichten en verrichten. Het MT richt, waarbij zij geadviseerd wordt door de (strategische) I-adviseurs.

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd?

- *De Wet open overheid* kreeg een nieuwe projectleider, die de eerste fundamenten heeft gelegd voor het afhandelen van Woo-verzoeken. Ook heeft de gemeente een Redacteur Open Overheid (ROO) aangesteld die de eerst 5 verplichte informatiecategorieën tijdig heeft gerealiseerd. De Woo-implementatie is in 2024 conform de landelijke planning van de grond gekomen.
- *Verdere verSaaSing van het applicatielandschap* heeft veel aandacht gekregen. Er zijn nog slechts 3 applicaties die on premise draaien in het datacenter van gemeente Noordenveld. Alle overige applicaties zijn inmiddels naar de private Cloud overgegaan.
- *Aanschaf Software Broker*. Door de aanbesteding van een Software Broker is er veel meer flexibiliteit ontstaan. Keuzes voor bepaalde softwareoplossingen hebben een kortere doorlooptijd gekregen vergen door de begeleiding van de Software Broker minder inspanningen vanuit gemeente Noordenveld.
- *Cybercrime en Privacy bewustwordingsprogramma*. Alle medewerkers bij gemeente Noordenveld worden via een awareness programma op de hoogte gebracht van deze dreigingen. Via digitale modules wordt er aandacht gevraagd voor online dreigingen. Er wordt uitleg gegeven en er worden toetsen afgenomen. Door een speleffect krijgt dit een positieve flow. Ook is er af en toe een fysieke bijeenkomst gepland. Het is een continu programma dat op een laagdrempelige manier het gesprek aangaat over cybersecurity en privacy.
- *Doorontwikkeling I & CT team*. In Q4 is een externe adviseur gestart met het uitwerken van een Koersplan I & CT. Dit plan beschrijft een inrichting en een structuur, die duidelijkheid geeft voor zowel de medewerkers in het team I & CT als voor de organisatie.

Informatiebeveiliging en privacybescherming

In het tweede kwartaal van 2024 is het informatiebeveiligingsplan door de Chief Information Security Officer opgesteld. Het primaire doel van dit informatiebeveiligingsplan is het toetsen van de ambitie uit het informatiebeveiligingsbeleid door het uitvoeren van een globale vergelijking met de bestaande praktijk. Het plan biedt een goed beeld over waar de gemeente Noordenveld staat als het gaat om informatiebeveiliging en biedt handvaten om verbeteringen door te voeren in 2025.

Op hoofdlijnen stelt de Functionaris Gegevensbescherming (FG) dat op beleidsniveau privacy-beleid is georganiseerd. Op procesniveau moeten er stappen worden gezet, het verwerkingsregister wordt geactualiseerd. Dan kan er, waar nodig, een Data Privacy Impact Assessment (DPIA)

worden ingezet. De FG heeft daarnaast vastgesteld dat de gemeente de verantwoordelijkheden voor contractmanagement en GIBIT (Gemeentelijke Inkoop bij IT Toolbox) vereisten decentraal zijn belegd.

Informatiebeveiliging heeft een bredere scope dan de bescherming van enkel persoonsgegevens. Informatiebeveiliging draait om de bescherming van alle gevoelige informatie tegen aantasting van integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid. De bescherming van persoonsgegevens (Gegevensbescherming) maakt daarmee onderdeel uit van informatiebeveiliging. Binnen onze bedrijfsvoering heeft informatiebeveiliging vanuit de aspecten beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid, fraude, privacybescherming en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit. Zo wordt er middels de ARDA module alle collega's korte interactieve sessies gegeven om digitale bewustwording te verbeteren.

Inkoop

In 2024 is geïnvesteerd in het centraal vastleggen van de contracten. Daarnaast is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van de doorontwikkeling van het contractbeheer en contractmanagement.

Duurzame inzetbaarheid

Door samenwerking met een nieuwe arbodienstverlener is in 2024 een nieuwe koers ingezet. Er is een omslag ingezet van de tot dan toe veelal curatieve aanpak van verzuim (behandelen van problemen) naar een preventieve aanpak (voorkomen van uitval). Uiteindelijk streven we naar het optimaliseren van het welbevinden en functioneren van al onze medewerkers (amplitie). Daarmee focussen we niet langer alleen op medewerkers met problemen of ziektes, maar juist op het versterken van de vitaliteit en inzetbaarheid van álle medewerkers. De leidinggevenden binnen gemeente Noordenveld zijn getraind in deze nieuwe aanpak. Het gemiddelde verzuim over 2024 komt uit op 10,3%. Kijken we naar het verzuimcijfer exclusief de 'doelgroepmedewerkers' dan bedraagt deze 8,3%.

Aantrekkelijk werkgeverschap

In 2024 heeft gemeente Noordenveld een reiskostenregeling woon-werkverkeer en een vergoedingsregeling voor thuiswerkmiddelen toe kunnen voegen aan haar arbeidsvoorwaardenpakket. Hiermee zijn wij voor onze medewerkers én voor potentiële nieuwe medewerkers als werkgever weer een stukje aantrekkelijker geworden. Door de reiskostenregeling vergroten we tevens ons wervingsgebied wat positief kan bijdragen aan voldoende instroom op schaarse functies.

In onze arbeidsmarktcommunicatie hebben we in 2024 een aantal concrete aanpassingen gedaan waardoor wij ons als werkgever meer hebben kunnen profileren. De interesse van potentiële nieuwe medewerkers voor het werken bij gemeente Noordenveld lijkt toegenomen, het aantal sollicitaties stijgt.

Tot slot is ook een start gemaakt met het bevragen van medewerkers die gemeente Noordenveld verlaten. Daarmee krijgen we een beter beeld van onze positie als werkgever en vertrekredenen, en kunnen we gericht en sneller benodigde aanpassingen doen.

Cultuur & Leiderschap

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor een beperkte organisatiewijziging per 1 januari 2025. Door het aanpassen van de organisatiestructuur kan een aantal weeffouten en knelpunten worden

opgelost en ontstaat een meer logische verbinding en samenwerking. Met deze structuurwijziging kan de organisatie zich in 2025 verder door ontwikkelen.

Arbobeleid

Gemeente Noordenveld vindt het belangrijk dat medewerkers veilig en gezond hun werk kunnen doen. Het afgelopen jaar is daarom o.a. geïnvesteerd in procedures en scholing van medewerkers in het omgaan met ongewenst gedrag, agressie, fysieke belasting, infectiepreventie, gevaarlijke stoffen en asbestherkenning.

Digitalisering van P-processen

In 2024 zijn de in-, door- en uitstroom processen grotendeels gedigitaliseerd. Deze worden verder gefinetuned en geoptimaliseerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 27 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3,9 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag 8,3 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3,9 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van 5,8 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen zijn:

Begrotingscriterium

Binnen het begrotingscriterium onderscheiden wij drie onderdelen:

1. Overschrijding van de lasten binnen de programma's en investeringsbudgetten;
2. Ongeautoriseerde reservemutaties;
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.

De overschrijdingen binnen onderdeel 1 bedragen in totaal € 5,8 miljoen, maar passen allemaal binnen het beleid. Deze tellen daarom niet mee bij het bepalen van de onrechtmatigheid binnen de gestelde grens van € 3,9 miljoen. Voor onderdeel 2 geldt dat zich in de jaarrekening geen ongeautoriseerde reservemutaties hebben voorgedaan. Onderdeel 3 levert geen formele onrechtmatigheid op.. Middels een addendum is het begrip tijdigheid opgenomen in de financiële verordening. Het melden van overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten aan de raad in de jaarrekening is vastgesteld als tijdige melding.

Voorwaardencriterium

De gemeente heeft een tolerantiegrens van €3,9 miljoen voor onrechtmatigheid. In het inkoop- en aanbestedingsproces zijn er onrechtmatigheden geconstateerd, in totaal is er € 2,5 miljoen onrechtmatig. Dit is onder andere opgebouwd uit:

- € 1.417 duizend opvang en begeleiding Oekraïners en asielzoekers niet aanbesteed;
- € 320.000 inhuur medewerkers, boven de Europese aanbestedingsdrempel;
- € 300.000 levering van bakstenen. boven de Europese aanbestedingsdrempel.
- € 138.000 inkoop expertise boven de Europese aanbestedingsdrempel.
- € 118.000 grondwateronderzoek niet Europees aanbesteed.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Wij hebben geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Wet open overheid

Inleiding

De overheid dient transparanter te worden voor de maatschappij en haar inwoners. Daarnaast heeft digitalisering een blijvende impact op hoe inwoners en organisaties zich tot de overheid verhouden. Zij vragen dat de overheid digitaal bereikbaar is en informatie digitaal beschikbaar en direct toegankelijk is. Door hieraan te voldoen, zijn we als overheidsinstantie meer transparant in ons handelen. Verschillende (aankomende) wetwijzigingen beogen een steeds meer transparante, digitale en toegankelijke overheid.

De transparante overheid, de faciliterende overheid en de toegankelijke overheid vormen de drie pijlers van de Nederlandse invulling van Open Overheid. De Wet open overheid (woo) is integraal met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), het BDTO (digitale toegankelijkheid) en de modernisering van de Archiefwet het fundament.

Waar staat de gemeente Noordenveld nu?

1. Plan van aanpak 2024

In 2024 zijn er diverse stappen gezet voor de implementatie van de Woo binnen de organisatie. Er is een nieuwe projectleider gestart die een implementatieplan heeft opgesteld.

2. Register van overheidsorganisaties, de Woo-index en de ROO

Om documenten vanuit de Woo vindbaar te maken vanuit één centrale plek, is de landelijke Woo-index ontwikkeld. In de Woo-index worden de linkjes geplaatst naar de verplichte informatiecategorieën die ergens op het publicatieplatform van de gemeente staan gepubliceerd.

Om mis-informatie te voorkomen, kan de Woo-index uitsluitend gevuld worden door een

formeel benoemde Redacteur Open Overheid (ROO). Gemeente Noordenveld heeft in de zomer van 2024 tijdelijk een ROO aangesteld.

3. Eerste informatiecategorieën Woo vanaf 1 november 2024 verplicht
Per 1 november 2024 werden de eerste 5 informatiecategorieën van de Woo verplicht openbaar gemaakt door de ROO. Voor gemeente Noordenveld betreft dit informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder de taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en haar organisatieonderdelen.
4. Overige al gepubliceerde categorieën:
[Besluitenlijsten van het college](#)
[Vergaderstukken van de raad en raadscommissies](#)
[Officiële publicaties](#)
[Ruimtelijke plannen](#)
[Financiële stukken](#)
5. Anonimiseringtool
Voordat informatie openbaar kan worden gemaakt, moet deze informatie vaak nog geanonimiseerd worden, op basis van specifieke juridische grondslagen. In 2024 is hiervoor een nieuwe applicatie in gebruik genomen. In 2025 wordt het gebruik van deze applicatie organisatiebreed verder geïmplementeerd.
6. Woo-verzoeken proces
Voor Woo-verzoeken is een eerste Woo-verzoeken proces ingericht.

Frauderisico

Het college van de gemeente Noordenveld is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van de gemeentelijke activiteiten. Het college heeft in 2024 een frauderisicoanalyse laten uitvoeren. Uit dit onderzoek blijkt de gemeente Noordenveld op geen enkel onderdeel in haar bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance.

Het college heeft door middel van de beleidsnota fraude, het fraudebeleid 2023 vastgesteld. De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) publiceerde twee brochures met aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders van organisaties voor het toepassen van preventie maatregelen en detectie van fraude. Hoewel de aanbevelingen zijn gericht op het voorkomen en detecteren van fraude én corruptie in al haar verschijningsvormen, zijn de aanbevelingen ook breder toepasbaar in het kader van naleving van wet- en regelgeving en het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag.

Aan de hand van deze twee publicaties is het fraudebeleid van de gemeente Noordenveld tot stand gekomen. Deze beleidsnota fraude kent de volgende doelstellingen:

- Het ontwikkelen van bewustwording bij management en medewerkers;
- Het verstrekken van praktische handvatten voor het opzetten, uitvoeren en controleren van processen met betrekking tot fraude, corruptie en misbruik & oneigenlijk gebruik;
- Inzicht bieden in de gemeente brede analyse van de frauderisico's en beheersmaatregelen;
- Het definiëren van duidelijke procedures voor de te nemen stappen bij (het vermoeden van) fraude inclusief de taken en verantwoordelijkheden van iedereen in dat proces.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat gemeente Noordenveld en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft gemeente Noordenveld een gedragscode opgesteld. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is een gespreksonderwerp tussen leidinggevende en medewerker. Er is een externe vertrouwenspersoon, een integriteitsfunctionaris en een meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. Hiervoor is continue aandacht in de organisatie.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken, afwickelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks het toepassen van beheersingsmaatregelen bestaat er restrisico dat management of directie maatregelen doorbreken en/of het risico van samenspanning van medewerkers. Transparante besluitvorming, governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersonen - om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne én externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten deze er toe bijdragen dat overrides of controls wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, in de vorm van ransomware-aanvallen (gijzelsoftware) en datalekken. Gezien de activiteiten van gemeente Noordenveld heeft informatiebeveiliging vanuit de aspecten beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid, fraude, privacybescherming en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit. In 2024 is in het kader het toezicht en naleving van informatiebeveiliging en de risicobeheersing daarvan een informatiebeveiligingsplan door de Chief Information Security Officer (CISO) opgesteld.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze de aandacht krijgen bij de gemeente Noordenveld.

6. Verbonden partijen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (gebaseerd op artikel 186 van de Gemeentewet) is in artikel 9, lid 2 onder f bepaald dat in de begroting een afzonderlijke paragraaf gewijd wordt aan de verbonden partijen. Een verbonden partij is een partij waarin de gemeente samen met derde partijen, ter uitvoering van een bepaalde publieke taak zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. De gemeente kan bestuurlijk en financiële belangen hebben in verschillende verbonden partijen. Dit kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen (GR), stichtingen, verenigingen en vennootschappen. Uitgangspunt is dat deze partijen beleid uitvoeren voor de gemeente. De gemeente blijft beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

Hieronder wordt een opsomming gegeven van alle verbonden partijen en hoe wij daaraan deelnemen. Waar mogelijk is de visie opgenomen op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen zoals deze zijn opgenomen in de begroting en worden de beleidsvoornemens over de verbonden partijen vermeld. Daarnaast wordt kort weergegeven wanneer er bijzondere ontwikkelingen zijn.

De visie

Verbonden partijen zijn of worden ingesteld ter uitvoering van een bepaalde activiteit, waarbij de redenen van instelling gelegen zijn in doelmatigheid, doeltreffendheid en/of bestuurlijke krachtenbundeling. De kern hierbij is dat gebruik wordt gemaakt van verbonden partijen wanneer dat een meerwaarde heeft voor het bereiken van politieke doelstellingen. De door de VDG opgestelde nota verbonden partijen bevat een aantal aanbevelingen. De kern van de aanbevelingen is dat de rollen moeten worden verhelderd en dat het contact tussen de GR en de gemeente die eraan deelneemt wordt geïntensiveerd. Dat geldt zowel voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie. Daarbij is het uitgangspunt dat de gezamenlijke gemeenten een veel helderder taakformulering voor de GR aangeven, zodat geen situatie ontstaat dat bij GR's in feite de regeling haar eigen agenda bepaalt.

Verbonden partijen: een opsomming

Hieronder is weergegeven welke typen verbonden partijen worden onderscheiden en aan welke vormen de gemeente deelneemt:

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenteraad of colleges van burgemeester en wethouders van twee of meer gemeenten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van de gemeente. De gemeente neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Veiligheidsregio Drenthe (VRD);
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Drenthe;
- Recreatieschap Drenthe;
- Gemeenschappelijke regeling inzake aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's);
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe;
- Publiek Vervoer Groningen-Drenthe;

- Noordmidden-Drentse (NMD) samenwerking.

Deelnemingen

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen. De gemeente beschikt over aandelen in de volgende bedrijven:

- Enexis NV;
- NV Waterleiding Maatschappij Drenthe;
- NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Stichtingen en verenigingen

Het college kan, de raad gehoord hebbende, besluiten deel te nemen in een stichting of vereniging. De gemeente neemt op dit moment niet deel in een stichting of vereniging.

PPS-constructies

Een publiek-private samenwerking (PPS) is een middel om bepaalde doelen te realiseren. De samenwerking met marktpartijen moet een meerwaarde opleveren. Meerwaarde in de vorm van het benutten van kennis en expertise van andere partijen en het spreiden van risico's kan leiden tot efficiëntere uitvoering van plannen en projecten. De gemeente neemt op dit moment niet deel in PPS-constructies.

Verbonden partijen: een nadere toelichting/bijzondere ontwikkelingen

Hierna wordt aangegeven welke doelstelling met de betreffende verbonden partij wordt nagestreefd. In het kader van het vermelden van beleidsvoornemens wordt aangegeven welke bijzondere ontwikkelingen zich voordoen. De opgenomen bedragen zijn afgerond naar een veelvoud van € 1.000.

1. Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Doel: de gemeente Noordenveld maakt deel uit van de gemeenschappelijke regeling (GR) Veiligheidsregio Drenthe (VRD). Deze GR is een wettelijke verplichting op basis van de Wet veiligheidsregio's. De 12 Drentse gemeenten financieren gezamenlijk voor een groot deel de veiligheidsregio Drenthe. Naast de 12 Drentse gemeentelijke bijdragen wordt de VRD voor een (klein) deel gefinancierd vanuit een Brede Doeluitkering (BDUR) van het Rijk. De VRD behartigt de belangen van de Drentse gemeenten op het terrein van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening in de regio. Daarnaast heeft de VRD de zorg voor een adequate samenwerking met de gemeenschappelijke meldkamer Noord Nederland. Ook is de VRD verantwoordelijk voor de gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: alle 12 Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang/bevoegdheid: het bestuur van de VRD is verantwoordelijk voor de brandweezorg en rampen- en crisisbeheersing in Drenthe. Het algemeen bestuur bestaat uit alle Drentse burgemeesters. Een afvaardiging vanuit het algemeen bestuur vormt het dagelijks bestuur. Het veiligheidsbestuur wordt geadviseerd door het Directieoverleg Veiligheid. Hierin zitten de verantwoordelijke managers van de politie, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en regionale brandweer, onder voorzitterschap van de coördinerende gemeentesecretaris (Emmen).

Financieel belang: De gemeentelijke bijdrage is gekoppeld aan de component die de gemeente via het gemeentefonds ontvangt voor brandweezorg (OOV-nieuw). De huidige rijksbijdrage uit het gemeentefonds wordt gezien als een weerspiegeling van de daadwerkelijke kosten van gemeenten voor de brandweer en rampenbestrijding. Concreet betekent dit dat elke gemeente een gelijk aandeel aan inkomsten uit het gemeentefonds jaarlijks afdraagt aan de VRD. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan de VRD bedroeg in 2024 € 1.855.506.

- Resultaat 2024: € 834.437;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 3.102.220
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 35.060.489

Risico's:

Voor het berekenen van de weerstandscapaciteit wordt alleen de Algemene Reserve meegenomen. De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate de VRD in staat is de risico's in financiële zin op te vangen. Op basis van de notitie "Samen werken voor Drenthe" heeft de Algemene Reserve van de VRD een bestemming gekregen en kan deze alleen worden ingezet voor het opvangen van loon- en prijsontwikkelingen. De VRD heeft daardoor zelf geen beschikbaar weerstandsvermogen. Dit betekent dat de VRD onvoldoende in staat is om mogelijke risico's zelf op te vangen en zal bij het zich voordoen van de risico's een beroep doen op de bij de gemeente aanwezige weerstandscapaciteit.

De VRD heeft de risico's in kaart gebracht. Alle risico's zijn gewogen naar de kans dat ze zich kunnen voordoen en de financiële impact die ze voor de VRD kunnen hebben. Op geld gewaardeerd betekent dit een totaalbedrag van € 4.800.000. Het benodigd weerstandsvermogen voor Noordenveld is: € 281.597. Dit bedrag wordt meegenomen in de risicoparagraaf.

Ontwikkelingen: De VRD heeft zich afgelopen jaar wendbaar ingezet. Zo hebben ze bijvoorbeeld ondersteund bij de aanpak van incidenten in Noordenveld en bij verschillende belangrijke projecten, zoals bij de Gasopslag te Norg. De VRD is gestart met het project Actualisering Bevolkingszorg. Hierin wordt gekeken of de bestaande organisatie van Bevolkingszorg in Drenthe nog past bij de huidige tijd. De adviezen vanuit het landelijke advies worden hierin meegenomen. Het project loopt door in 2024. De VRD heeft met het opleiden, trainen en oefenen van de crisisorganisaties de focus gelegd op de thema's vitale infrastructuur, natuurbrand en samenwerking met externe partners. Komend jaar richt de VRD zich onder andere op Klimaatadaptatie, duurzaamheid en energietransitie; Data en informatie als essentiële schakels; Veranderend vakmanschap en arbeidsmarktontwikkelingen.

2. Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Drenthe

Doel: Binnen het programma Samen Doen valt GGD Drenthe onder de Openbare gezondheidszorg. De GGD is voor de 12 Drentse gemeenten de uitvoeringsorganisatie voor de publieke gezondheid. Zij voert de taken uit zoals vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Daarnaast adviseert en ondersteunt zij de gemeenten bij het maken en uitvoeren van het lokale gezondheidsbeleid. Dit alles wordt bekostigd door een jaarlijkse bijdrage van de deelnemers.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: De 12 Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Een collegelid is lid van het algemeen bestuur.

Financieel belang: Jaarlijkse bijdrage voor de uitvoering van het wettelijk vastgelegde basispakket, op basis van een vastgestelde begroting. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan de GGD bedraagt voor 2024 € 1.340.596 en komt overeen met de begroting 2024 van de GGD.

- Resultaat 2024: € 328.000

- Eigen vermogen 31-12-2024 € 2.808.000
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 9.036.000

Risico's: In 2021 heeft de werkgroep GRIP op GR-en, de notitie 'Samen werken voor Drenthe' opgesteld. In de notitie, die vanaf 2022 van toepassing is voor de gemeenschappelijke regelingen zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. Weerstandscapaciteit is aanwezig bij de deelnemers en in beperkte mate bij de gemeenschappelijke regeling;
2. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regelingen vermeldt in de begroting het verschil tussen benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen in totaal en naar rato voor de afzonderlijke deelnemers;
3. Een algemene reserve is toegestaan om ontwikkelingen in het loon- en prijspeil af te dekken, met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar;
4. Als de verwachting is dat de ontwikkelingen in het loon- en prijspeil boven de maximale omvang van 2,5% uitkomt, is afwijken van de richtlijn van 2,5% mogelijk;
5. Het bedrag boven het vastgestelde maximum van de algemene reserve, vloeit naar rato van de deelnemersbijdrage terug naar de deelnemers.

De GGD Drenthe heeft deze afspraken in zijn geheel overgenomen en uitgevoerd.

Voor het berekenen van de weerstandscapaciteit mag op basis van de richtlijnen van het Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader (GTK) alleen de Algemene Reserve worden meegenomen.

De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate GGD Drenthe in staat is de risico's in financiële zin op te vangen. Op basis van de notitie 'Samen werken voor Drenthe' heeft de Algemene Reserve van de GGD Drenthe een bestemming gekregen en kan deze alleen worden ingezet voor het opvangen van loon- en prijsontwikkelingen. GGD Drenthe heeft daardoor zelf geen beschikbaar weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen:

In 2024 heeft de GGD Drenthe verder gewerkt aan de uitvoering van de geformuleerde speerpunten voor de bestuursperiode 2022 - 2026 in het kader van de nieuwe visie en strategische agenda van GGD Drenthe. Deze speerpunten zijn versterking van de publieke gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering, bescherming tegen infectieziekten, transformatie van de jeugdgezondheidszorg, implementatie 'geweld hoort nergens thuis', datagestueerd werken en veiligheid van informatievoorziening en privacy.

3. Recreatieschap Drenthe

Doel: Behartiging van de belangen van recreatie en toerisme van de deelnemende gemeenten.

Vestigingsplaats: Dwingeloo.

Betrokken: Alle 12 Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Een collegelid is lid van het dagelijks bestuur.

Financieel belang: Jaarlijkse bijdrage op basis van de begroting 2024. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan het Recreatieschap bedraagt voor 2024 € 88.193 en komt overeen met de begroting 2024 van het Recreatieschap.

- Resultaat 2024: € 0;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 1.184.168
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 1.286.336

Risico's: Niet van toepassing.

Ontwikkelingen: Het Recreatieschap is, als gemeenschappelijke regeling van de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf, één van de instrumenten die de deelnemende gemeenten inzetten om snel, effectief, daadkrachtig en succesvol de toegevoegde waarde van de recreatief-toeristische sector te vergroten. De onderlinge samenwerking is een voorwaarde om tot effectief beleid te komen. Immers de doelgroep, toeristen en recreanten, kent geen grenzen. We werken aan het creëren van kansen voor onze opdrachtgevers, mogelijkheden voor de ondernemers en resultaten voor de recreanten en toeristen.

Het Recreatieschap ziet de volgende kansen c.q. opdrachten voor zich in 2024:

- Beleidsontwikkeling en ondersteuning
- Projectontwikkeling en beheer stimuleringsfonds
- Routebureau
- Integrale aanpak vrijetijdseconomie
- Duurzaam ondernemerschap
- Benutten wandelknooppuntensysteem
- Inzet wandelplatform Drenthe
- Beleidsontwikkeling nieuwe fietsrecreant (E-bike)
- Ontwikkeling en interpretatie data
- Ondersteuning ondernemers en onderwijs

4. Gemeenschappelijke regeling inzake aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's)

Vestigingsplaats: Groningen.

Doel: Aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater.

Vestigingsplaats: Niet van toepassing.

Betrokken: Noordenveld en waterschap Noorderzijlvest.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Niet van toepassing.

Financieel belang: De bijdrage wordt toegekend op basis van verleende diensten. De kosten hiervoor worden voldaan uit het GWRP.

Risico's: Niet van toepassing.

Ontwikkelingen: Geen bijzonderheden.

5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe

Doel: De oprichting van een RUD vloeit voort uit de packagedeal tussen Kabinet, Het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Landelijk wordt de noodzaak voor de vorming van een RUD gevoeld om de kwaliteit van de uitvoering te vergroten en om de bestuurlijke versnippering over verschillende bestuursorganen tegen te gaan. Voor de totstandkoming van de RUD is in Drenthe gekozen voor het aangaan van een gemeenschappelijke regeling, omdat voor deze bij uitstek publieke taak de publieke rechtsvorm goede waarborgen biedt. Het takenpakket bestaat uit de milieutaken en omvat zowel de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving alsmede milieu-specialistisch advies. Met deze samenwerking tussen de bestuursorganen en bestuurslagen wordt kennis, kwaliteit en capaciteit gebundeld. De intentie is dat deze samenwerking leidt tot een robuuste en toekomstbestendige organisatie. Op termijn zal dit mogelijk leiden tot kostenbesparing voor de deelnemers.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: Alle 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Een collegelid is lid van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en is tevens voorzitter van de RUD.

Financieel belang: Jaarlijkse bijdrage voor de uitvoering van de milieutaken op basis van een vastgestelde begroting. De verrekeningssystematiek is aangepast zodat deelnemersbijdragen gebaseerd zijn op daadwerkelijk ingezette uren. De bijdrage van de gemeente Noordenveld bedraagt in 2024 € 887.812. Dit is € 176.00 lager dan in de aangepaste begroting 2024 van de RUD.

- Resultaat 2024: € 1.112.000;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 1.837.000
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 8.908.000

Risico's: Tegenvallende resultaten in de bedrijfsvoering van de RUD kunnen ertoe leiden dat de gemeentelijke eigen bijdrage incidenteel of structureel wordt verhoogd. Daarnaast kunnen vraaggestuurde werkzaamheden (zoals onvoorziene klachten en extra asbestmeldingen) ook leiden tot extra kosten. Ook grotere projecten in de gemeente waarbij sprake is van milieuonderzoeken leiden tot meerkosten.

Ontwikkelingen:

Er wordt gewerkt aan een toekomstbestendige organisatie. Deze levert binnen de gestelde kaders een toegevoegde waarde aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving in Drenthe. De Omgevingswet is geïmplementeerd en wordt uitgevoerd. Met de keuze om over te gaan tot gefaseerde invoering van risicogericht werken wordt een steeds beter inhoudelijk afwegingskader gecreëerd waarmee op basis van risico inschatting en milieurendement de uitvoering kan worden geprioriteerd.

Een van de belangrijke pijlers voor een toekomstbestendige organisatie is het werven van nieuwe medewerkers. Hiervoor is een samenwerking gestart met de noordelijke omgevingsdiensten om elkaar bij de zoektocht naar nieuwe medewerkers te versterken. Ook is gestart met het werven van trainees.

6. Publiek Vervoer Groningen-Drenthe

Doel: Een optimaal, duurzaam, betaalbaar en toekomstbestendig vervoersysteem. Het is een samenwerking op het gebied van onder andere lokaal vervoer en vervoer speciaal toegespitst op doelgroepen, zoals het Wmo- en leerlingenvervoer. De samenwerking moet Publiek Vervoer in de toekomst betaalbaar te houden, duurzamer te maken en de service aan de reizigers verder verbeteren.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: Alle 22 gemeenten van Groningen en Drenthe, de provincies en het OV-bureau Groningen Drenthe.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Het bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit een afvaardiging van de collegeleden van de deelnemers, te weten 1 vertegenwoordiger per deelnemer per regio (er zijn 7 regio's). De verantwoordelijk wethouder van Noordenveld, Kirsten Ipema, vertegenwoordigt het perceel Noord/Midden-Drenthe in het bestuur. Tevens is er een vertegenwoordiger van het OV-bureau lid van het bestuur. Aan het bestuur komen alle bevoegdheden toe die aan de Regeling zijn opgedragen.

Financieel belang: In de besluitvorming begin 2016 hebben colleges en het bestuur van het OV-bureau aangegeven in totaal voor de contractperiode een jaarlijks bedrag van maximaal € 800.000 op te brengen. Per deelnemer is een jaarlijkse bijdrage hiervoor vastgesteld, waarbij de gemeenten een onderlinge verdeelsleutel hanteren op basis van het gemeentefonds 2015 voor de Wmo. Volgens deze verdeelsleutel is de bijdrage van de gemeente Noordenveld in 2024 € 23.102, exclusief BTW. De deelnemersbijdrage en de vervoerskosten worden betaald vanuit het Wmo-budget.

- Resultaat 2024:
- Eigen vermogen 31-12-2024:
- Vreemd vermogen 31-12-2024:

Deze cijfers zijn nog niet bekend op moment van schrijven. Zodra de (concept) stukken van Publiek Vervoer binnen zijn, worden deze naar Patrick verzonden.

Risico's: tegenvallende resultaten in de bedrijfsvoering van Publiek Vervoer kunnen ertoe leiden dat de gemeentelijke eigen bijdrage incidenteel of structureel wordt verhoogd. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie:

- De kleine omvang van de organisatie en het feit dat er maar één persoon per functiesoort aanwezig is, zorgt ervoor dat er geen vervanging is bij ziekte of afwezigheid. Alle vervanging wordt daarom ingehuurd. Een ander gevolg is dat een groot deel van de kennis en kunde bij externe medewerkers ligt en Publiek Vervoer daarom afhankelijk is van inhuurkrachten;
- De Algemene Verordening Gegevensbeheer (AVG) blijft een aandachtspunt.

Ontwikkelingen:

- De vervoerscontracten eindigden op 31 juli 2024. Deze zijn (nogmaals) verlengd voor een periode van twee aaneengesloten jaren. Dit betreft de periode van 31 juli 2024 tot 1 augustus 2026.
- De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn in 2024 gestart. De nieuwe vervoersovereenkomst dient in te gaan op 1 augustus 2026.
- Er is in 2024 gestart met een onderzoek naar de juiste vorm van bedrijfsvoering.

7. Noordmidden-Drentse (NMD) samenwerking

Doel: De NMD-samenwerking heeft als belangrijkste doel de inkoop van ondersteuning die voortvloeien uit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke opvang (Wmo) gezamenlijk uit te voeren. Ook de daaruit voortvloeiende (voorbereidende) werkzaamheden als beleidsvorming, contractmanagement, kwaliteitsmanagement en handhaving vormen onderdeel van de samenwerking.

Vestigingsplaats: Assen

Betrokken: gemeente Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Het bestuur bestaat uit portefeuillehouders van de vijf deelnemende gemeenten die de Jeugdwet en/of Wmo in portefeuille hebben. Hieruit volgt dat de gemeente vertegenwoordigd kan worden door twee bestuurders.

Financieel belang: jaarlijkse bijdrage voor het samen inkopen van ondersteuning en/of behandeling vanuit de Jeugdwet en de Wmo op basis van een vastgestelde begroting. De bijdrage van de gemeente Noordenveld voor 2024 is vastgesteld op € 430.395,-. De bijdrage komt ten laste van het sociaal domein.

- Resultaat 2024: € 0;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 0;
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 0.

Risico's: Tegenvallende resultaten in de bedrijfsvoering kunnen ertoe leiden dat de gemeentelijke eigen bijdrage incidenteel of structureel wordt verhoogd.

Ontwikkelingen: De NMD-samenwerking huurt werkplekken bij de gemeente Noordenveld (tweede verdieping van het Inwonersplein).

7. Enexis NV

Doel: Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Vestigingsplaats: Den Bosch.

Betrokken: Provincies en gemeenten bezitten de aandelen.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang: De gemeente bezit 0,0469% van de aandelen en ontvangt dividend.

- Resultaat per 31-12-2024: € 254 miljoen;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 5.538 miljoen;
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 5.949 miljoen.

Risico's: Het financieringsbeleid van Enexis Groep is erop gericht om de zelfstandige financiering zeker te stellen door tijdig, blijvend en voldoende toegang te realiseren tot kapitaal- en geldmarkten en tegelijk de financieringsstructuur, financieringskosten en -risico's te optimaliseren. De uitvoering van het financieringsbeleid is vastgelegd in een Treasury Statuut, met daarin opgenomen doelstellingen, taakomschrijving en mandaat van de afdeling Treasury, rapportering, risicobeheer en organisatorische en administratieve kaders ten behoeve van de financiering.

De financiering van Enexis Groep vindt plaats door het aantrekken van externe financiering door Enexis Holding N.V., welke financiering intercompany wordt doorgeleend aan de groepsmaatschappijen. In het kader van haar bedrijfsvoering is Enexis Holding N.V. blootgesteld aan een aantal risico's, zoals onder meer: marktrisico, kredietrisico, solvabiliteits-/liquiditeitsrisico en procesrisico. Het beleid is er mede op gericht om de impact van de vermelde risico's op de financiële resultaten en het vermogen te minimaliseren. Hiervoor kan Enexis Holding N.V. financiële instrumenten/derivaten inzetten.

Ontwikkelingen: Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel cashflow negatief. Om de groei in het elektriciteitsnet te kunnen betalen, moet Enexis de komende jaren veel gaan lenen op de kapitaalmarkt. Zo heeft de rvc afgelopen jaar goedkeuring gegeven aan de uitgifte van de vierde groene obligatie waarmee Enexis nieuwe investeerders kan aantrekken. Om voldoende leningen tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te kunnen blijven aantrekken moet Enexis financieel solide blijven. Dat is een uitdaging met zulke grote investeringen. Het bedrijf is op koers om de besparingen van € 220 miljoen in de periode 2022-2026 te realiseren. Letten op de eigen kosten is en blijft belangrijk. De genomen maatregelen zijn echter niet voldoende om de opgave die de energietransitie voor Enexis met zich meebrengt in de toekomst te blijven financieren en de zelfstandigheid van Enexis te waarborgen. Er is op termijn meer eigen kapitaal nodig en het is verstandig tijdig maatregelen te treffen. Dit heeft ertoe geleid dat Enexis medio 2024 gesprekken met de aandeelhouderscommissie heeft opgestart over de mogelijkheden om het eigen vermogen van Enexis te versterken.

8. NV Waterleidingmaatschappij Drenthe

Doel: Gewaarborgde levering van water.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: Provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang: De gemeente Noordenveld bezit 72 aandelen.

- Resultaat 2023: € 3,2 miljoen;
- Eigen vermogen 31-12-2023: € 64,8 miljoen;
- Vreemd vermogen 31-12-2023: € 158,5 miljoen.

Risico's: Niet van toepassing.

Ontwikkelingen: Het jaarverslag 2023 van WMD Drinkwater is goedgekeurd in de aandeelhoudersvergadering 14 juni 2024.

9. NV Bank Nederlandse Gemeenten

Doel: Behartiging van de bancaire zaken van onder meer de Nederlandse gemeenten.

Vestigingsplaats: Den Haag.

Bestuurlijk belang of bevoegdheid: Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Betrokken: Nederlandse staat, provincies en gemeenten.

Financieel belang: De gemeente Noordenveld bezit 0,05% (30.771) van de aandelen.

- Resultaat 2024: € 294 miljoen;
- Eigen vermogen 31-12-2024: € 4.777 miljoen;
- Vreemd vermogen 31-12-2024: € 123.816 miljoen.

Risico's: Niet van toepassing.

Ontwikkelingen: Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

7. Grondbeleid

Inleiding

Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording zijn wij als gemeente verplichting een paragraaf Grondbeleid op te nemen in onze begroting en jaarrekening. In deze paragraaf nemen we onder andere op:

1. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De basis voor ons gemeentelijk grondbeleid ligt nu nog vast in de vastgestelde Nota Grondbeleid 2018-2021. Deze nota is 29 november 2017 door de gemeenteraad vastgesteld en wordt op moment van schrijven geactualiseerd. Daarnaast geldt de Omgevingsvisie Noordenveld 2030 als leidend principe bij de uitvoering van het grondbeleid.

De tabellen in deze paragraaf zijn nog niet volledig geactualiseerd. Dit gebeurt bij het opstellen van de jaarrekening als de cijfers definitief zijn.

Visie grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's

Het grondbeleid staat ten dienste van de realisatie van de bestuurlijk gewenste ruimtelijke doelstellingen, het is geen doel op zich. In de nota Grondbeleid is de doelstelling van het grondbeleid als volgt geformuleerd: *“De gemeente wil haar grondbeleidsinstrumentarium optimaal inzetten zodat zij haar ruimtelijke doelstellingen kan behalen, en de financiële risico's beheersbaar kan houden.”* De gemeente kiest daarom voor situationeel grondbeleid: faciliterend waar het kan, en actief waar het moet of gewenst is.

Onderwerp bij de nota Grondbeleid 2018-2021 is de veranderende rol van de overheid en het gegeven dat bij ruimtelijke ontwikkeling het inzetten van het grondbedrijf instrumentarium steeds meer maatwerk is. De financiële verordening 2018 schrijft voor dat de nota Grondbeleid iedere 4 jaar moet worden herzien. Om die reden is de nota Grondbeleid geactualiseerd.

Kostenverhaal

Kort gezegd verplicht de Omgevingswet de gemeente haar kosten te verhalen op een initiatiefnemer van een mogelijk gemaakte ruimtelijke ontwikkeling, zoals omschreven in het besluit ruimtelijke ordening. Dit kostenverhaal kan plaatsvinden ofwel via haar gronduitgifte, ofwel via het publiekrechtelijk kostenverhaalsinstrumentarium: een exploitatieplan. Tenzij er in een eerdere fase van het proces een kostenverhaalscontract met de initiatiefnemer is gesloten. Het uitgangspunt van de gemeente is om eerst te komen tot een kostenverhaalscontract (privaatrechtelijk spoor). Het kostenverhaal via het exploitatieplan wordt in principe als laatste middel ingezet.

Uitvoering gemeentelijk grondbeleid

Bij de diverse ruimtelijke ontwikkelingen, wordt situationeel grondbeleid toegepast. Dat betekent dat per situatie het juiste instrumentarium wordt ingezet dat het meest geschikt is om de gewenste doelstellingen te bereiken. Wanneer we kiezen voor actief grondbeleid worden middelen als WVG (Wet Voorkeursrecht Gemeenten) toegepast en worden gronden door de gemeente aangekocht. Vanuit een eigendomspositie van de gemeente kan het best gestuurd worden op de gestelde doelen uit de Omgevingsvisie ten aanzien van onder andere duurzaamheid, wonen en bedrijvigheid. Onze gronden worden op verschillen wijzen weer verkocht, middels kaveluitgifte of door het uitschrijven van een tender (aanbestedingsprocedure), waarbij de kaders vanuit de verschillende beleidsdisciplines worden meegegeven.

Vennootschapsbelasting

In 2024 is de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2024 voldaan van € 131.000. Het nadelige resultaat van € 245.000 is ontstaan vanwege nog te verwachten correcties over de jaren 2023 en 2024.

Markt in relatie tot projecten

Net als vorig jaar is de druk op de woningmarkt hoog. De landelijk gewenste woningbouw van 100.000 nieuwe woningen wordt niet gehaald en Noordenveld is daar geen uitzondering op. In combinatie met hoge CAO's en weer dalende hypotheekrentes blijven de marktprijzen stijgen. Op basis van de uitgegeven vergunningen en verwachte bijstellingen van de ECB wordt hier ook geen verandering op verwacht.

Positief is dat de kosten voor nieuwbouw in 2024 minder hard zijn gestegen dan verwacht en wordt deze lijn ook verwacht in 2025 en 2026.

Waar vorig jaar nog 75 woningen te koop stonden is dat op het moment van schrijven nog maar 69 woningen in heel Noordenveld. Daarvan is de helft nieuwbouw. Dit is een hoog percentage wat betekent dat er relatief weinig bestaande bouw te koop komt in Noordenveld.

De markt in Noordenveld blijft dus een verkopersmarkt waar veel gegadigde kopers blijven per aangeboden woning.

Vastgestelde grondexploitaties

Per 31 december 2024 zijn de volgende gronden 'in exploitatie' (BIE):

Voorraden - gronden	Kern	Laatst vastgestelde exploitatie
<i>Woningbouw</i>		
Oosterveld	Norg	Jaarrekening 2023
Peize-Zuid	Peize	Jaarrekening 2023
Zuidpoort-Terheijl	Norg	Begroting 2024
Maatlanden/de Zulthe	Peize	Begroting 2024
<i>Bedrijventerreinen</i>		
Haarveld	Roden	Jaarrekening 2023
Westeres	Peize	Jaarrekening 2023

Oosterveld

De woningbouwlocatie Oosterveld krijgt steeds meer vorm. Fase 1 en 2 zijn afgerond. Fase 3 zijn woningen deels opgeleverd, maar er wordt ook nog volop gebouwd. Er moeten nog een aantal kavels verkocht worden.

Peize-Zuid

Het bestemmingsplan is na een intensief participatieproces vastgesteld door de gemeenteraad. Het is nu wachten op een uitspraak van Raad van State. Indien de Raad van State besluit dat het bestemmingsplan akkoord is, zal er spoedig gestart kunnen worden met het bouwrijp maken van fase 1 en het aanpakken van de Achteromweg.

Zuidpoort-Terheijl

Het bestemmingsplan is vastgesteld en doordat er geen beroep is ingesteld is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De voorbereidingsfase (bestek, tekeningen, aanbesteding) van het bouwrijp maken is gestart. Er zijn makelaars ingeschakeld om de verkoop van de kavels voor te bereiden.

Maatlanden/de Zulthe

Het bestemmingsplan is vastgesteld. Er loopt een beroepsprocedure bij de Raad van State en het is nog onduidelijk wanneer de uitspraak verwacht wordt. Momenteel worden het voorlopige ontwerp en definitieve ontwerp afgerond, waarna de aanbesteding en het bouwrijpmaken worden gestart.

Haarveld

De vraag naar kavels op bedrijventerrein Haarveld is groot. De verkoopresultaten van de afgelopen jaren liggen aanzienlijk hoger dan begroot. In 2024 zijn de laatste kavels aangeboden, waarbij aanvullende selectiecriteria zijn gehanteerd om kwalitatief hoogwaardige bedrijven aan te trekken. Alle kavels zijn momenteel in optie, en wij begeleiden deze bedrijven waar mogelijk bij hun vergunningaanvragen. Kavels die om welke reden dan ook vrijkomen, worden openbaar aangeboden via onze website.

Uitbreiding Westeres

In 2024 is concrete belangstelling getoond voor de kavels op bedrijventerrein Westeres door partijen die binnen het bestemmingsplan passen. Dit heeft echter nog niet tot een verkoop geleid. In samenwerking met diverse marktpartijen voeren wij gesprekken om de beschikbare kavels op een passende wijze te verkopen.

Afgesloten grondexploitaties

Bij de jaarrekening 2024 worden geen grondexploitaties afgesloten.

Immateriële vaste activa

De boekwaarde, als gevolg van voorbereidingsbudgetten, die onder de immateriële vaste activa (IMVA) vallen bedraagt per 31 december 2024 € 741.000.

Immateriële vaste activa - onderzoek en ontwikkeling	Kern
Roden-Zuid	Roden
Kanaalstraat / Wilhelminastraat	Roden
Supermarkt Veenhuizen	Veenhuizen
Oude Velddijk	Peize
Voormalige schoollocaties	Norg

Toelichting per project

Roden Zuid

Het (concept) Gebiedsplan is na een zorgvuldig participatietraject vastgesteld door uw raad. In het Gebiedsplan zijn de verschillende opgaven en vraagstukken op het vlak van onder andere wonen, water, verkeer, sport, natuur en landschap binnen het gehele gebied gebundeld. Op basis daarvan zijn in het Gebiedsplan concrete locaties voor woningbouw benoemd samen met specifieke kaders en uitgangspunten voor de nieuwe ontwikkelingen. De rij- en menvereniging is druk bezig met de uitvoering van de verplaatsing en nieuwbouw van de manege.

Kanaalstraat/Wilhelminastraat

Het bestemmingsplan is vastgesteld. Via een aanbesteding is er een ontwikkelaar gevonden, welke de locatie gaat ontwikkelen. Alle bewoners van de gemeenten hebben mee kunnen beslissen door het stemmen op verschillende uitgewerkte plannen. Het winnende plan wordt verder uitgewerkt en ook de voorbereiding voor het bouwrijp maken is opgestart.

Supermarkt Veenhuizen

In 2024 is de voormalige school De Vlinderhof aangekocht van De Nieuwe Rentmeester en vervolgens gesloopt. De herontwikkeling van deze locatie wordt in samenhang met de naastgelegen voormalige supermarkt aan de Kerklaan vormgegeven, met als doel het woningaanbod in Veenhuizen te vergroten.

Ter voorbereiding hiervan wordt een woonbehoefteonderzoek uitgevoerd in combinatie met een bewonersavond om de lokale behoeften in kaart te brengen. Woningcorporatie Actium wordt actief betrokken bij de gesprekken om een evenwichtige verdeling van sociale huurwoningen, reguliere huurwoningen en koopwoningen te realiseren. Door de gecombineerde herontwikkeling van beide locaties verwachten wij een substantiële bijdrage te leveren aan een divers en passend woningaanbod in Veenhuizen, waarmee wordt ingespeeld op de actuele vraag naar woonruimte. In deze jaarrekening is een voorziening gevormd van € 285.000 voor de vanaf 2018 gemaakte voorbereidingskosten bij de voormalige supermarkt. Voorbereidingskosten mogen maximaal vijf jaar geactiveerd worden. Op deze manier blijft de mogelijkheid bestaan om deze kosten alsnog te betrekken in een nog voorziene grondexploitatie.

Oude Velddijk 26 (Peize)

De behandeling van de zes beroepschriften bij de Raad van State (RvS) wachten we af. Ondertussen zijn Woonborg en Knarrenhof de plannen verder aan het uitwerken en toetsen op haalbaarheid alvorens (bij een haalbaar plan) overgegaan kan worden tot definitieve verkoop aan Knarrenhof.

Toelichting op overige projecten

Naast de gronden die al in exploitatie zijn of in voorbereiding, zijn er ook nog andere projecten waar we een nadere toelichting op willen geven.

Projecten van externe partijen

Projecten van externe partijen zijn private initiatieven waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft. Aangezien de gemeente bij deze projecten weinig tot geen financiële risico's loopt rapporteren wij niet uitgebreid over deze projecten. Wel is in het kader van projecten van externe partijen noemenswaardig dat de nieuwbouw op TNT-locatie Roden afgerond is.

Materiële vaste activa

De boekwaarde van gronden die onder de materiële vaste activa vallen bedraagt € 1,8 miljoen en betreft circa 36 hectare.

In 2024 zijn gronden verplaatst naar de grondexploitatie Maatlanden / de Zulthe en zijn gronden aangekocht voor een toekomstige ontwikkeling in Veenhuizen. Daarnaast zijn er in 2024 twee percelen verkocht die onder de Regiovisie vielen. Dit heeft er per saldo voor gezorgd dat het aantal hectares en de boekwaarde van de gronden onder de materiële vaste activa is verlaagd.

Materiële vaste activa - gronden	Kern	Oppervlakte (m ²)
Regiovisie	gemeente	308.219
Oude Veldwijk	Peize	6.696
Hoofdstraat	Een	30.000
Kavel hoek Wilhelminastraat/Kanaalstraat	Roden	4.910
Bedrijvenkavel bij Feeder One	Roden	2.586
Bedrijvenkavel bij Westeres (naast tankstation)	Roden	5.899
Veenhuizen (vm school De Vlinderhof)	Veenhuizen	4.206
		362.516

Waardering materiële vaste activa

De boekwaarden van de gronden die onder de materiële vaste activa vallen zijn op de actuele marktwaarde beoordeeld. Dit heeft niet geleid tot verlaging van de boekwaarden. Volgens de geldende regelgeving dient een marktwaardetoets minimaal eens in de twee jaar uitgevoerd te worden.

Tussentijdse winst

Bij het bepalen van tussentijdse winst dient de percentage of completion (POC)-methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar zoals blijkt uit de voorbeelden en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door gemeenten worden uitgevoerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

In de jaarrekening 2024 zijn drie winstnemingen verwerkt, waarvan 'één (Westeres Roden) een correctie op een eerder genomen winstneming:

Grondcomplex	Winstneming (x € 1.000)
Oosterveld Norg	918
Haarveld Roden	960
Westeres Roden	-29
	1.849

Raming toekomstige resultaten

Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties komt de raming van het toekomstige resultaat van de lopende grondexploitaties uit op een totale positieve eindwaarde van € 4,7 miljoen. Dit bedrag is een momentopname en het moment waarop deze middelen beschikbaar komen is geheel afhankelijk van het daadwerkelijk realiseren van opbrengsten. Daarnaast speelt mee het eindresultaat beïnvloed wordt door de tussentijdse winstnemingen.

Risico's

Jaarlijks wordt er intern een risicoanalyse uitgevoerd voor de bepaling van de hoogte van het weerstandsvermogen voor de grondcomplexen. Daarnaast laten we om de 3 à 4 jaar een risicoanalyse door een extern bureau uitvoeren. De laatste externe risicoanalyse is voor de jaarstukken 2022 uitgevoerd. Deze is voor de jaarstukken 2024 intern geactualiseerd. Dit leidt tot een risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties van € 2.061.000.

Grondcomplex (bedragen x € 1.000)	Risicoanalyse april 2024	Actualisatie april 2025
<i>Woningbouw</i>		
Oosterveld	0	0
Peize-Zuid	1.050	1.050
Zuidpoort Terheijl	0	258
Maatlanden / de Zulthe	0	753
<i>Bedrijventerreinen</i>		
Haarveld	0	0
Westeres	0	0
<i>Overig (toekomstig)</i>		
-	0	0
	1.050	2.061

Reserve grondexploitaties

Het verloop van de reserve grondexploitatie is als volgt:

Reserve grondexploitaties	Bedrag (x € 1.000)
Stand reserve 1 januari 2024	1.943
<i>Toevoegingen</i>	
- Resultaat 2023	3.307
- Verkoop kavel Vrijtijdsboulevard	939
Totaal toevoegingen	4.246
<i>Onttrekkingen</i>	
- Vennootschapsbelasting 2024	40
- Bijdrage ontwikkeling Oude Velddijk 26 Peize	20
Uitgaven eenmalige budgetten:	
- Sloop vm school De Vlinderhof	76
- Strategisch sturen vastgoed, projecten en gronden	23
Totaal onttrekkingen	159
Stand reserve 31 december 2024	6.030

Resultaat 2024

Resultaatbestemming	Bedrag (x € 1.000)
(Tussentijdse) winstneming / resultaat 2024	1.849
Voorziening Supermarktlocatie Veenhuizen	-285
Flexwonen	-48
Resultaat vennootschapsbelasting 2024	-245
Totaal resultaatbestemming	1.271

Per saldo is binnen de grondexploitaties een voordelig resultaat behaald van € 1.271.000. Dit bedrag is als volgt tot stand gekomen. In totaal wordt voor een bedrag van € 1.849.000 aan (tussentijdse) winst genomen. Voor de Supermarktlocatie in Veenhuizen is een voorziening getroffen van € 285.000. De voorbereiding op het flexwonen levert een overschrijding op van € 48.000. Ten slotte is een negatief resultaat behaald van € 245.000 op het onderdeel vennootschapsbelasting.

We stellen voor het totale positieve resultaat binnen de grondexploitaties van € 1.271.000 bij de bestemming van het jaarresultaat 2024 toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.

Beslagen op de reserve grondexploitaties

Op de reserve ligt nog een begroot beslag van € 230.000 en bestaat uit de volgende budgetten:

	Bedrag (x € 1.000)
Strategisch sturen vastgoed, projecten en gronden	25
Ontwikkeling Oude Velddijk 26 Peize	205
Totaal begroot beslag op reserve grondexploitaties	230

Toekomstige beslagen op de reserve grondexploitaties

In de begroting 2025 zijn twee onttrekkingen aan de reserve grondexploitaties opgenomen.

Opgenomen in begroting 2025	Bedrag (x € 1.000)
Vennootschapsbelasting 2025	40
Bijdrage investering Vrijetijdsboulevard 2025	939
Flexwonen	275
Totaal opgenomen in begroting 2025	1.254

Vrij beschikbaar reserve grondexploitaties

De reserve komt, met de hierboven opgenomen (toekomstige) bestemmingen, uit op een vrij besteedbaar bedrag van € 5.817.000. De reserve is noodzakelijk om gewenste ontwikkelingen in gang te zetten.

8. Overhead

Inleiding

Voorgeschreven is dat in de programmaverantwoording een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's zijn de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead, ondersteuning organisatie. In het BBV zijn geen verdere eisen opgenomen met betrekking tot de presentatie. Het minimum betreft een opgaaf van de baten en lasten van het geheel aan overhead.

Definitie

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd. Deze luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiermee kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

Tarieven

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te bepalen. Om deze reden is het van groot belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend. In de paragraaf lokale heffingen moet een berekening worden opgenomen hoeveel overhead aan een tarief is toegerekend. De berekening van de tarieven geschiedt dan extracomptabel. De overhead moet daarbij op een consistente wijze worden toegerekend. Deze methode wordt niet door de wetgever voorgeschreven, maar wordt door de raad vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening. De toerekening van de overhead aan tarieven is in 2024 gebaseerd op de directe uren toegerekend aan het taakveld. Het overhead uurtarief voor de binnendienst bedroeg € 39 en voor de buitendienst € 7.

Overzicht

Hieronder is een overzicht getoond van de begrote en gerealiseerde baten en lasten van overhead voor 2024. De totale overhead was na wijziging begroot op € 14.841.000. Het werkelijke saldo bedraagt € 15.019.000, waardoor er een negatief saldo resteert van € 178.000.

Er is gekozen voor een indeling volgens de economische categorieën uit de Iv3 (Informatie voor derden). Beschrijvingen van de economische categorieën zijn te vinden in het Iv3 Informatievoorschrift voor Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Deze definities zijn in het overzicht gespecificeerd voor de baten en lasten van onze gemeente. Daaronder staat een verschillenanalyse, waarbij de verschillen per economische categorie groter dan € 100.000 zijn toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Categorie	Omschrijving	Uitgaven/ inkomsten	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
1.1	Salarissen en sociale lasten	U	8.922	8.922	8.223	699
2.1	Belastingen	U	44	44	4	39
3.5.1	Ingeleend personeel	U	14	1.296	1.604	-308
3.6	Huren	I	-75	-85	-85	0
3.8	Overige goederen en diensten	U/I	3.381	4.527	4.501	26
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	U	14	14	14	0
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	U	5	5	5	0
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	U	147	147	175	-28
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	U	3	3	3	0
7.2	Mutatie voorzieningen	U/I	-9	-9	428	-437
7.3	Afschrijvingen	U	518	529	532	-3
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	U	107	109	114	-5
	Totaal overhead		13.071	15.502	15.518	-16
7.5	Doorberekende overhead grondexploitatie	I	-226	-226	-226	-0
7.5	Doorberekende overhead kapitaalwerken	I	-435	-435	-273	-162
	Totaal doorberekende overhead		-661	-661	-499	-162
	Per saldo onverdeelde overhead		12.410	14.841	15.019	-178

Toelichting

Categoriebeschrijvingen zijn te vinden in het Iv3 Informatievoorschrift voor Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen. Voor een nadere en specifiek voor onze gemeente geldende definiëring van bovenstaande categorieën lichten wij hieronder de componenten van de diverse categorieën toe:

1.1 Salarissen en sociale lasten

Dit zijn de personele lasten die volgens voorschriften van de BBV toegerekend worden tot de overhead. Dit betreft voor onze gemeente (delen van) de volgende personele categorieën: Administratieve Ondersteuning Bedrijfsvoering; Algemene Zaken; Automatisering; Communicatie; Concerncontrol; Directie; Financiën en Facilitair; Juridische Zaken; Managers; Secretaris Ondernemingsraad; Teamleiders Bedrijfsvoering, Beheer, Ontwikkeling en Strategie en Publiekszaken; en overige personele lasten Bestuursondersteuning en Flankerend Beleid.

2.1 Belastingen

Dit zijn de gemeentelijke belastingen op de gemeentelijke huisvesting.

2.2.1 Belastingen op producenten

Dit is de opbrengst uit vervolgingskosten, maningskosten en overige inkomsten.

3.5.1 Ingeleend personeel

Betreft het personeel dat wordt ingeleend en toegerekend tot de overhead. In 2024 werd inhuur gepleegd op de vakgroepen Automatisering, Beleid, Communicatie, Financiën, Huishoudelijke Dienst, Personeelszaken, Realisatie / Ruimtelijke ordening en stedenbouw en Secretariële Ondersteuning. Daarnaast is ingehuurd binnen Afdelingsmanagers en Huisvestingskosten gemeentehuis.

3.6 Huren

In 2024 zijn dit huuropbrengsten vanuit het Consultatiebureau, MEE Drenthe, stichting WiN en de NMD-samenwerking.

3.8 Overige goederen en diensten

Dit zijn diverse kosten voor (delen van): Accountantscontrole; Advertenties; Arbeidsomstandighedenwet; Bedrijfs hulpverlening; Bezwaar- en Beroepschriften; Contributies; Elektronische Dienstverlening; Flexibele Beloning; Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering; Functiewaardering; Jubilea; Kerstmarkt; Klachtenbehandeling; Leveringen Derden Algemene Zaken, Communicatie en Personeel en Organisatie; Opleiding; Organisatieontwikkeling; Participatie; Promotie; Reis- en Verblijfkosten; Relatiegeschenken; Sociaal Wijkbeheer; en Verzekeringen. Ook overige goederen en diensten gerelateerd aan administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting zijn inbegrepen.

4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk

Dit is een bijdrage aan het Arbeidsmarkt- en Ontwikkelingsfonds.

4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten

Dit is een subsidie aan de Personeelsvereniging.

4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen

Dit is een bijdrage aan BAN PersoneelsDiensten.

7.2 Mutatie voorzieningen

Dit zijn mutaties op de voorziening non-activiteitenregeling.

7.3 Afschrijvingen

Dit zijn afschrijvingen op kapitaallasten van investeringen, voornamelijk in relatie tot administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting.

7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente

Dit is de toerekening van rente, voornamelijk in relatie tot administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting.

7.5 Doorberekende overhead grondexploitaties

Dit is de toerekening van overhead aan grondexploitaties.

7.5 Doorberekende overhead kapitaalwerken

Dit is de toerekening van overhead aan kapitaalwerken.

7.5 Doorberekende overhead eenmalige budgetten

Dit is de toerekening van overhead aan eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

In dit onderdeel lichten we de verschillen tussen de begroting 2024 en de realisatie 2024 per economische categorie groter dan € 100.000 toe en de doorberekende overhead naar de grondexploitaties en investeringen.

1.1. Salarissen en sociale lasten

(bedragen x € 1.000)

Categorie	Omschrijving	Uitgaven/ inkomsten	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
1.1	Salarissen en sociale lasten	U	8.922	8.922	8.223	699

Het voordeel op de salarissen en sociale lasten binnen de overhead is opgebouwd uit twee facetten. Enerzijds vielen de salarisbetalingen op eigen overheadmedewerkers € 699.000 lager uit dan begroot. Dit voordeel wordt voor € 308.000 gecorrigeerd door hoger dan begrote inhuurkosten (zie categorie 3.5.1 Ingeleend personeel). Het uiteindelijke voordeel kan worden verklaard doordat functies lang vacant waren en ook door inhuur niet altijd snel ingevuld konden worden.

3.5.1 Ingeleend personeel

(bedragen x € 1.000)

Categorie	Omschrijving	Uitgaven/ inkomsten	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
3.5.1	Ingeleend personeel	U	14	1.296	1.604	-308

De hogere inhuur ter hoogte van € 308.000 wordt geheel gecompenseerd door de lagere loonsom voor medewerkers in eigen dienst (zie categorie 1.1 Salarissen en sociale lasten). Voor de personele knelpunten binnen de organisatie wordt er soms gekozen om over te gaan tot inhuur van derden

ten laste van beschikbare vacatureruimte. Dit brengt soms hogere kosten met zich mee, maar kan een uitkomst zijn in de huidige krappe arbeidsmarkt.

3.8 Overige goederen en diensten

(bedragen x € 1.000)						
Categorie	Omschrijving	Uitgaven/ inkomsten	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
3.8	Overige goederen en diensten	U	3.381	4.527	4.501	26

Een grote hoeveelheid uitgaven en inkomsten worden tot de categorie 3.8 Overige goederen en diensten gerekend. Het voordeel van € 26.000 is dan ook opgebouwd uit meerdere na- en voordelen. Hieronder een overzicht met een rapportagegrens van € 20.000 met bijbehorende toelichtingen.

Toelichting (x € 1.000)

Nadelig

Vakgroepen VTH -Burgerzaken en Beheer buitendienst	50	
Advertentie, website en kosten elektronische dienstverlening	29	
		79

Voordelig

Kosten van administratie en algemeen beheer	36	
Opleidingskosten	66	
		102
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		49
Per saldo een voordelig resultaat van		26

Nadelig

Overhead diverse goederen en diensten (€ 50.000)

Dit betreft overhead van de vakgroepen VTH Burgerzaken en Beheer, centrale dienst en reiniging.

Advertentie, -website en kosten elektronische dienstverlening (€ 29.000).

Deze kosten zijn in 2024 gestegen. Dit betreft beleidsmatige keuzes.

Voordelig

Kosten van administratie en algemeen beheer (€ 36.000)

Dit betreft de dalende portiekosten, kosten van fotokopiëren en schrijfbenodigdheden.

Opleidingskosten (€ 66.000)

Een groot deel van de geplande opleidingen konden vanwege drukte in het dagelijks proces, in 2024 nog geen doorgang vinden.

7.5 Doorberekende overhead kapitaalwerken

(bedragen x € 1.000)

Categorie	Omschrijving	Uitgaven/ inkomsten	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
7.5	Doorberekende overhead kapitaalwerken	I	-435	-435	-273	-162

Er is in 2024 minder geïnvesteerd dan begroot. Dit betekent dat er ook minder personele inzet is gepleegd op de kapitaalwerken, waardoor er tevens minder overhead is toegerekend over deze inzet. Het totale effect op overhead in 2024 bedraagt € 162.000 nadelig.

9. Personele lasten

Inleiding

Het is gebruikelijk om in de jaarstukken een overzicht van de personele lasten te presenteren. Dit overzicht moet de transparantie bevorderen en naast de gerealiseerde salarislasten ook de gerealiseerde dekking van de salarislasten presenteren.

Overzicht

Hieronder is een overzicht opgenomen van de begrote en gerealiseerde totale personele lasten in 2024. Dit betreft salarislasten van eigen personeel en personeel dat is ingeleend bij derden. Er is gekozen voor een indeling in afdelingen en overige categorieën waarmee personele lasten zijn gemoeid. Betalingen voor voormalig personeel en flankerend beleid zijn in de tellingen niet meegenomen.

De totale begrote salarislasten bedroegen € 32.586.000 voor 2024, waarvan € 27.271.000 ten laste kwam van de gewone dienst. Het totaal aan gerealiseerde salarislasten kwam in 2024 uit op € 32.040.000, waarvan € 26.290.000 ten laste van de algemene dekkingsmiddelen. Later in deze paragraaf volgt een verschillenanalyse voor de verschillen groter dan € 100.000.

(bedragen x € 1.000)

Afdeling	Betreft	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
Raadsleden, Griffie en Raadscommissies	In dienst	679	667	660	19
	Ingeleend	0	120	108	
College	In dienst	615	615	644	-29
Management Team (1)	In dienst	928	956	909	-6
	Ingeleend	0	36	89	
Bedrijfsvoering	In dienst	5.468	5.602	5.375	126
	Ingeleend	14	1.244	1.345	
Beheer	In dienst	6.815	7.022	6.444	67
	Ingeleend	0	98	609	
Beleid en Realisatie (2)	In dienst	2.226	2.098	2.065	58
	Ingeleend	0	189	164	
Strategie en Ontwikkeling	In dienst	3.227	2.743	2.447	680
	Ingeleend	585	1.604	1.219	
Publiekszaken	In dienst	7.013	7.187	6.772	-457
	Ingeleend	345	1.019	1.890	
Sport en Accommodaties	In dienst	1.129	1.175	1.214	-26
	Ingeleend	36	80	67	
Ambtenaren Burgerlijke Stand		13	14	18	-5
Vervangingsbudget		323	24	0	24

Knelpuntenbudget	19	95	0	95
Totale personeelslasten	29.436	32.586	32.040	546
Dekkingsbron	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
Investerings	-1.134	-1.134	-922	-213
Grondexploitatie	-601	-601	-573	-28
Eenmalige budgetten / SPUK's	0	-1.082	-1.347	265
Tarieven afval en riolering	-1.531	-1.531	-1.657	126
Overige tarieven	-967	-967	-1.253	286
Totaal dekkingsbronnen	-4.233	-5.315	-5.751	436
Ten laste van gewone dienst	25.203	27.271	26.290	981
(1) Betreft directie, afdelingsmanagers en concerncontrol.				
(2) Inclusief conciërges OPON en avondverzorging.				

Ontwikkelingen

In 2024 is gewerkt aan het herstellen van stabiliteit en een herstructurering in de organisatie. Het team van managers en leidinggevendenden wordt steeds verder ingevuld met interne/vaste medewerkers.

In 2024 hebben we bij de gemeente Noordenveld 61 nieuwe collega's verwelkomd (t.o.v. 45 in 2023). Het Instroompercentage bedraagt 16,4% (Personeelsmonitor A&O Fonds: Personeelsinstroom 2023 gemeenten van vergelijkbare omvang 20,9%). Daarnaast hebben 45 collega's de organisatie verlaten (t.o.v. 28 in 2023). Ongeveer de helft van de vertrekkende collega's is met (keuze)pensioen of AOW gegaan. Het uitstroompercentage bedraagt 11,8% (Personeelsmonitor A&O Fonds: Personeelsverloop 2023 gemeenten van vergelijkbare omvang 10,8%). Het totaal aantal dienstverbanden in 2024 bedraagt 434 (t.o.v. 412 in 2023).

Het ziekteverzuim over het totale medewerkersbestand is in 2024 nog steeds hoog, rond de 10%. Het percentage is 8,3% exclusief medewerkers WSW/Participatiewet. De stijging in het verzuimpercentage van de afgelopen jaren lijkt zich te stabiliseren. Door intensieve samenwerking met een arbodienstverlener en meer inzet op duurzame inzetbaarheid en preventie ligt verdere stabilisatie en daling van het verzuimpercentage in de lijn der verwachting.

Verschillen en toelichtingen

In dit onderdeel lichten we de verschillen tussen de begroting 2024 en de realisatie 2024 per afdeling en dekkingsbron groter dan € 100.000 toe.

Bedrijfsvoering

(bedragen x € 1.000)					
Afdeling	Betreft	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
Bedrijfsvoering	In dienst	5.468	5.602	5.375	126
	Ingeleend	14	1.244	1.345	

De afwijking van € 126.000 komt deels door hogere kosten voor inhuur, vooral voor systeembeheer en ICT- en beveiligingsspecialisten. Aan de andere kant zijn er meevallers door onverwachte inkomsten van het UWV en minder gebruikte communicatie-uren bij projecten.

Strategie en Ontwikkeling

(bedragen x € 1.000)					
Afdeling	Betreft	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
Strategie en Ontwikkeling	In dienst	3.227	2.743	2.447	680
	Ingeleend	585	1.604	1.219	

Toelichting: Het voordelige verschil wordt met name verklaard doordat het budget voor capaciteit decentrale overheden voor energie- en klimaatbeleid gedeeltelijk is benut. Wij stellen voor deze middelen over te hevelen naar 2025.

Publiekszaken

(bedragen x € 1.000)					
Afdeling	Betreft	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
Publiekszaken	In dienst	7.013	7.187	6.772	-457
	Ingeleend	345	1.019	1.890	

De hogere salarislaster van de afdeling Publiekszaken komen door uitgaven voor Oekraïne, vooral voor ingehuurd beveiliging (€ 551.000). Deze kosten worden gecompenseerd door het Rijk. Daarnaast is er een besparing van € 94.000, omdat sommige functies langer openstonden door de krappe arbeidsmarkt. Per saldo leidt dit tot een tekort van € 457.000.

Investerings

(bedragen x € 1.000)				
Dekkingsbron	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
Investerings	-1.134	-1.134	-922	-213

Er is in 2024 minder geïnvesteerd dan begroot. Dit heeft niet alleen geleid tot een financieel voordeel op de kapitaallaster, maar ook tot een financieel nadeel op de dekking van personele lasten door investeringen. Waar verwacht werd dat de organisatie voor € 1.134.000 aan uren zou toeschrijven aan de investeringen, kwam de realisatie uit op € 922.000. Het nadeel over 2024 bedraagt daardoor € 213.000.

Eenmalige budgetten / SPUK's

(bedragen x € 1.000)				
Dekkingsbron	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Vershil
Eenmalige budgetten / SPUK's	0	-1.082	-1.347	265

Het voordeel op de eenmalige budgetten / SPUK's is voornamelijk ontstaan door de specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïners.

Tarieven afval en riolering

(bedragen x € 1.000)

Dekkingsbron	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
Tarieven afval en riolering	-1.531	-1.531	-1.657	126

De hogere dekking uit de tarieven afval en riolering is voornamelijk ontstaan doordat meer uren zijn gemaakt door eigen medewerkers. Op het nieuwe grondstoffencentrum is meer aanbod van huisvuil en dus ook bemensing nodig. Daarnaast is zijn er meer uren gemaakt ten behoeve van de riolering.

Overige tarieven

(bedragen x € 1.000)

Dekkingsbron	Primitief begroot	Begroot na wijziging	Realisatie	Verschil
Overige tarieven	-967	-967	-1.253	286

De hogere dekking uit de overige tarieven (leges) is toe te schrijven aan een hoger dan begrote kostendekkendheid van de meeste diensten en in het bijzonder op de omgevingsvergunningen. Er zijn veel aanvragen ontvangen en afgehandeld in 2024, waaronder ook een groot aantal projecten. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een relatief hoge kostendekkendheid. Er zijn meer reisdocumenten aangevraagd dan begroot, waardoor er ook meer uren zijn gemaakt. Dit komt voornamelijk doordat sinds 2021 voor het reizen naar het Verenigd Koninkrijk een paspoort nodig is. Daarnaast zijn er meer rijbewijzen afgegeven dan in eerste instantie is begroot.

Jaarrekening

1. Resultaat en bestemming

Jaarresultaat 2024

Tot en met de slotwijziging 2024 leiden alle begrotingswijzigingen 2024 tot een prognose van een nadelig jaarresultaat over 2024 van € 328.000.

De jaarrekening 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 3.409.000. Het bruto resultaat laat een overschot zien van € 5.001.000, maar voor een bedrag van € 1.592.000 stellen we voor de besteding te verplaatsen naar 2025. Dit gaat om meerjarige projecten (overloopbudgetten) en een voorlopig resultaat (Nij Begun).

In de jaarstukken stellen we voor de besteding van € 1.592.000 te verplaatsen naar 2025:

- Overloopbudgetten: € 756.000
- Bekostiging additionele werkzaamheden Nij Begun: € 836.000

De besteding van de overloopbudgetten wordt in 2025 hervat. Voor het resultaat op Nij Begun stellen we voor een bestemmingsreserve te vormen, omdat nog onduidelijk is hoe wij de ontvangst van het rijk moeten verantwoorden.

Het netto resultaat komt vervolgens uit op € 3.409.000. Binnen het netto resultaat zien wij de volgende nadelen en voordelen groter dan € 100.000:

Belangrijkste verschillen na de slotwijziging 2024 bedragen x € 1.000

Raming nadelig jaarresultaat tot en met de slotwijziging 2024

€ -328

Nadelig

- Voorziening oud-wethouders	€ 1.063	
- Voorziening voormalig personeel	€ 428	
- Sociaal domein - Jeugd	€ 160	
		€ 1.651
		€ -1.979

Voordelig

- Algemene uitkering	€ 127
- Grondexploitaties	€ 1.271
- Personele lasten	€ 981
- Sociaal domein - WMO	€ 289
- Sociaal domein - Participatiewet, BUIG/Bbz en overig	€ 581
- Opvang Oekraïners	€ 334
- Leges omgevingsvergunningen	€ 458
- Maatregelen verduurzaming	€ 138
- Invoering Omgevingswet	€ 135
- Uitvoering Warmtevisie	€ 115

- Bijdrage RUD Drenthe	€ 175	
- Schatkistbankieren	€ 102	
- Kaartverkoop zwembad & verhuur sportcentrum De Hullen	€ 105	
		€ 4.811
		€ 2.832
Diverse kleinere afwijkingen (< € 100.000)		577
Voordelig netto jaarresultaat 2024		€ 3.409

Voor een nadere analyse wordt verwezen naar de onderdelen **Baten en lasten per programma** en **Algemene dekkingsmiddelen**.

Bestemming jaarresultaat

Een aantal beschikbare budgetten is (nog) niet (geheel) besteed. Voor deze budgetten is of wordt nog wel een verplichting aangegaan. Het gaat hierbij om een bedrag van afgerond € 10,6 miljoen, waarvan € 8,3 miljoen ten laste van subsidies, overige bijdragen van derden, reserves en voorzieningen. Voor een bedrag van € 756.000 dient voor 2025 de dekking nog te worden herbevestigd. Voor een overzicht van deze budgetten wordt verwezen naar de ter inzage liggende bijlage bij de jaarstukken.

De bekostiging over 2024 van de additionele werkzaamheden die regionale overheden uitvoeren in het kader van de uitwerking van Nij Begun is vastgesteld op € 17.597.000. Het aandeel van de gemeente Noordenveld hierin is € 1.033.000. Per saldo bedraagt het voordeel € 836.000. Er worden nadere afspraken gemaakt over de wijze van verantwoorden van de uitgaven. Hierover is vanuit gemeente Noordenveld contact met de provincie Groningen. In deze jaarrekening stellen wij om deze reden voor om hiervoor in 2025 een bestemmingsreserve te vormen.

Samenvattend leidt dit tot de volgende uitkomst:

Bestemming jaarresultaat 2024 bedragen x € 1.000	
Saldo rekening van baten en lasten	€ 5.001
Af: beschikbaar houden overloopbudgetten	€ -756
Af: resultaat Nij Begun ten gunste van bestemmingsreserve Nij Begun	€ -836
Netto jaarresultaat 2024	€ 3.409

De grondexploitaties zijn geactualiseerd, de uitgaven op de voorbereidingsbudgetten zijn geïnventariseerd en de fiscale positie voor de vennootschapsbelasting is bepaald. Dit heeft geleid tot een voordelig resultaat op de grondexploitaties van € 1.271.000. Voor een nadere toelichting op dit resultaat verwijzen wij u naar de paragraaf **Grondbeleid** van het jaarverslag. Wij stellen voor het voordelige resultaat toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.

In 2024 hebben wij onderhoudswerkzaamheden aan onze gemeentelijke gebouwen kunnen uitvoeren die in eerdere jaren waren uitgesteld, maar per saldo is een onderschrijving van € 90.000 ontstaan. Wij stellen voor dit bedrag toe voegen aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

Het resterende jaarresultaat kan als volgt worden samengevat:

Resterend jaarresultaat 2024 bedragen x € 1.000	
Saldo jaarresultaat na aftrek reserveringen	€ 3.409
Af: resultaat grondexploitaties ten gunste van reserve grondexploitaties	€ -1.271
Af: resultaat onderhoud gebouwen ten gunste van reserve onderhoud gebouwen	€ -90
Resterend resultaat 2024	€ 2.048

Het resterende positieve jaarresultaat van € 2.048.000 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

We stellen daarnaast voor een bedrag van € 74.000 te reserveren voor budgetten waarvan de middelen via de decembercirculaire in 2024 al zijn ontvangen. Van dit bedrag is € 64.000 bedoeld voor meerkosten in het sociaal domein als gevolg van Oekraïense ontheemden.

Rekening houdende met bovenstaande mutaties kan de stand van de algemene reserve als volgt worden weergegeven:

Algemene reserve bedragen x € 1.000	
Saldo volgens jaarrekening	€ 12.238
Af: beschikbaar gestelde budgetten tot en met de begroting 2024	€ -1.398
Bij: resterend jaarresultaat	€ 2.048
Af: beschikbaar stellen budgetten uit de decembercirculaire 2024	€ -74
Bij: jaarlijkse dotatie en vrijval beslag Dorpenfonds in begroting 2025	€ 350
Beschikbaar, inclusief begrotingswijzigingen tot 1 mei 2025	€ 13.164

De stand van de reserve grondexploitaties bedraagt na vaststelling van de jaarrekening, inclusief toekomstige wijzigingen en voor afdekken van risico's, € 5.817.000. Voor het verloop van deze reserve verwijzen wij naar de paragraaf **Grondbeleid** van het jaarverslag.

2. Balans en toelichting

Balans per 31-12-2024

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	6.546	3.058
Materiële vaste activa	112.712	108.737
Investerings economisch nut	51.003	53.499
Investerings maatschappelijk nut	18.657	17.650
Investerings economisch nut, gedekt door een heffing	43.052	37.588
Financiële vaste activa	2.413	2.741
Kapitaalverstrekking aan:		
- deelnemingen	104	104
Leningen aan:		
-deelnemingen	235	235
Overige langlopende leningen u/g	2.028	2.343
Overige langlopende vorderingen	47	59
Totaal vaste activa	121.672	114.535
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	4.556	-16
Onderhanden werk	4.539	-34
Grond- en hulpstoffen	17	18
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	12.974	12.239
Vorderingen op openbare lichamen	11.253	9.780
Overige vorderingen	1.721	2.459
Liquide middelen	270	158
Kassaldi	110	40
Banksaldi	160	118
Overlopende activa	5.865	7.637
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	221	4.243
Overige overlopende activa	5.644	3.394
Totaal vlottende activa	23.665	20.018
	145.337	134.553

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	37.842	32.071
Algemene reserve	12.238	6.450
Gerealiseerde resultaat	5.001	2.499
Bestemmingsreserves	20.603	23.122
Vorzieningen	7.275	6.994
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.458	3.031
Vorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.817	3.963
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	74.132	68.608
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	74.132	68.608
Totaal vaste passiva	119.250	107.673
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.700	11.660
Banksaldi	2.809	6.351
Overige schulden	5.891	5.309
Overlopende passiva	17.388	15.220
Vooruitontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU, Nederlandse overheidslichamen en overige	9.897	7.661
Verplichtingen	7.490	7.559
Totaal vlottende passiva	26.087	26.880
	145.337	134.553
Gewaarborgde geldleningen	36.665	39.376

Vaste activa

Het verloop van de vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	6.546	3.058
Materiële vaste activa	112.712	108.737
Investerings economisch nut	51.003	53.499
Investerings maatschappelijk nut	18.657	17.650
Investerings economisch nut, gedekt door een heffing	43.052	37.588
Financiële vaste activa	2.413	2.741
Kapitaalverstrekking aan:		
- deelnemingen	104	104
Leningen aan:		
-deelnemingen	235	235
Overige langlopende leningen u/g	2.028	2.343
Overige langlopende vorderingen	47	59
Totaal vaste activa	121.672	114.535

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa in 2024 is als volgt:

Immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Her- rubricering	Desinves- teringen	Inves- teringen	Afschrij- vingen	Voorziening	31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling - gronden	1.162	-190		53		285	741
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.896			4.100	190		5.805
Totaal	3.058	-190	0	4.153	190	285	6.546

Vorbereidingskosten die in een jaar gemaakt worden voor grondexploitaties zoals kosten van onderzoek en ontwikkeling worden geactiveerd onder de immateriële vaste activa. De kosten hiervan mogen maximaal vijf jaar geactiveerd blijven.

Herrubricering 'Kosten van onderzoek en ontwikkeling - gronden' (€ -190.000)

De overboeking van € 190.000 is een gevolg van het verplaatsen van de boekwaarden van twee grondexploitaties in voorbereiding, waarvoor in de loop van 2024 een grondexploitatie is

vastgesteld. Het gaat om de grondexploitaties Maatlanden / de Zulthe (€ 150.000) en Zuidpoort-Terheijl (€ 40.000).

In 2024 is een groot bedrag aan bijdragen in activa in eigendom van derden verstrekt. Twee voorbeelden hiervan zijn:

- Manege Roden (€ 1.845.000);
- Clubgebouw voetbalvereniging GOMOS Norg (€ 1.815.000).

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut;
- investeringen met een economisch nut, gedekt door een heffing.

Investerings met een economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten. Het onderstaande overzicht geeft de (verplichte) onderverdeling en het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Investerings met economisch nut (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Her-rubricering	Desinves-teringen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaarder-ingen	Bijdragen derden	31-12-2024
Gronden en terreinen	2.031	-94		551	115			2.373
Grondcomplexen	4.752	-2.400	852	304				1.804
Woonruimten	1							1
Bedrijfsgebouwen	42.273		110	2.137	1.921			42.379
Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	496			52	31			517
Vervoermiddelen	1.465			553	304			1.714
Machines, apparaten en installaties	409			23	105			326
Overige materiële activa	2.071			240	423			1.889
Totaal	53.499	-2.494	962	3.859	2.898	0	0	51.003

In 2024 is veel geïnvesteerd in de categorie 'Bedrijfsgebouwen'. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

- beweegbox Ronerborg € 1.767.000;
- voorbereidingen op de nieuwbouw van de scholen CBS de Rank in Roden en OBS De Hekakker in Norg (in totaal € 262.000).

Herrubricering 'Grondcomplexen' (€ -2.400.000)

De overboeking bij grondcomplexen is een gevolg van het verplaatsen van circa 84 hectare naar de grondexploitatie Maatlanden / de Zulthe in Roden.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en parken worden, conform de vastgestelde verordening, geactiveerd en afgeschreven in twintig jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Investerings openbare ruimte met een maatschappelijk nut vóór 2017 (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Her-rubricering	Desinves-teringen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.978				806		4.172

Investerings openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 2017 (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Her-rubricering	Desinves-teringen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.673	101		2.723	825	186	14.485

Investerings met een economisch nut, gedekt door een heffing

Tot de categorie 'investerings met een economisch nut, gedekt door een heffing' behoren onder andere investeringen in riolering, afvalverwijdering en begraaftplaatsen. De voorziening is ingesteld mede gezien de juridische consequenties die een onjuiste kostenrekening aan de taken rioolheffing en afvalstoffenheffing kan hebben. Indien gemeenten in de heffing bijdragen hebben opgenomen voor de toekomstige vervanging van investeringen voor deze beide taken, komen deze gelden in een vervangingsvoorziening. Indien de daadwerkelijke vervanging plaats vindt worden deze investeringen geactiveerd. Vervolgens moeten de bedragen opgenomen in deze voorziening (ex artikel 44 1e lid d) rechtstreeks op de vervangingsinvesteringen in mindering worden gebracht. Eind 2024 bedraagt de voorziening vervangingsinvestering riolering € 765.321.

In 2024 is onder andere geïnvesteerd in:

- riolering de Westerd Peize (€ 1.691.000);
- riolering Norg-West (€ 1.933.000);
- riolering ir. Mentropweg Veenhuizen (€ 1.705.000).

Investerings met economisch nut, gedekt door een heffing (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Her-rubricering	Verminder-ingen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	31-12-2024
Gronden en terreinen	113				8		104
Bedrijfsgebouwen	5.295			70	144		5.221
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	30.805	-7		6.709	1.577	60	35.870
Vervoermiddelen	1.020			56	189		888
Mach., app. en installaties	47				18		29
Overige materiële activa	1.073			115	248		941
Totaal	38.353	-7	0	6.950	2.184	60	43.052

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Vermeer- deringen	Aflossing	31-12-2024
<i>Kapitaalverstrekking aan:</i>				
Deelnemingen	104			104
<i>Leningen aan:</i>				
Deelnemingen	235			235
Overige langlopende leningen	2.343		315	2.028
Overige langlopende vorderingen	59		12	47
Totaal	2.740	0	327	2.413

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

Onder kapitaalverstrekking aan deelnemingen wordt verstaan participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's:

Kapitaalverstrekking (aan deelnemingen)	Verkrijgingsprijs in €	Aantal aandelen
Bank Nederlandse Gemeenten	69.816	30.771
Waterleidingmaatschappij Drenthe	2.450	72
Bank Nederlandse Gemeenten	45	
<i>N.a.v. verkoop aandelen Essent:</i>		
- Enexis Holding NV	31.685	70.255
- Vordering op Enexis BV	14	
- Essent Milieu Holding	1	
Totaal	104.011	

Leningen aan deelnemingen

Aandelen Essent

Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2009 hebben de verkopende aandeelhouders een belang gehouden in een aantal speciale vennootschappen, opgericht ter bewaking en registratie van hun rechten en verplichtingen uit hoofde van de verkoop van de aandelen Essent NV.

Uit de verkoopovereenkomst met Essent vloeien de volgende leningen aan deelnemingen voort:

Leningen (aan deelnemingen)	31-12-2023	Lening	Aflossing	31-12-2024
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1			1
- Vordering op Enexis BV	129			129
- Versterking eigen vermogen Enexis	234.681			234.681
Totaal	234.811	0	0	234.811

Overige langlopende leningen

Het verloop van de overige langlopende leningen in 2024 is als volgt:

Overige langlopende leningen	31-12-2023	Lening	Aflossing	31-12-2024
- Personeelsvereniging gemeente	179.689		8.860	170.830
- Startersleningen	1.173.425			1.173.425
- Zonneleningen	200.000			200.000
- Fietsprivé personeel gemeente	3.473		925	2.548
- Coöperatie NoordseVeld op Rozen	85.967		5.172	80.794
- Coöperatie Glasvezel Noord	300.000		300.000	0
- Verzilverlening	400.000			400.000
Totaal	2.342.554	0	314.957	2.027.597

Startersleningen

In 2013 is besloten om 25 starters in de gelegenheid te stellen een starterslening bij de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) aan te gaan ter hoogte van maximaal € 20.000 voor het verwerven van een nieuwbouwoorwoning met een VON-prijs tot maximaal € 150.000. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten nog eens 25 startersleningen onder dezelfde voorwaarden beschikbaar te stellen. Tevens is het mogelijk gemaakt om blijversleningen te verstrekken. In 2023 is het verstrekte leningbedrag voor starterswoningen verhoogd met € 525.000 en leningen worden verstrekt zolang het budget toereikend is. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2024 is 61.

Zonneleningen

In de najaarsnota 2016 is vermeld dat € 200.000 zal worden ingezet voor zogenaamde zonneleningen. Met de zonnelening worden duurzaamheidsleningen verstrekt aan particuliere woningeigenaren. De zonnelening is bedoeld voor de aanschaf en installatie van systemen voor het opwekken van zonne-energie. De zonnelening kan door de particuliere woningeigenaar digitaal worden aangevraagd bij het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN). Het SNN fungeert daarbij als het voorportaal van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn), een onafhankelijke financiële partner van de Provincie Drenthe en de Drentse gemeenten. Het SNN neemt de aanvraag in behandeling. Het SVn verstrekt de lening als de particuliere woningeigenaar kredietwaardig is bevonden. Om de uitvoering van de provinciale regeling voor de zonnelening mogelijk te maken stelt de provincie Drenthe een bedrag van € 200.000 beschikbaar

onder voorwaarde dat de gemeente eenzelfde bedrag van € 200.000 beschikbaar stelt (uitgaande van 50:50 cofinanciering). Noordenveld stelt dus cofinanciering beschikbaar in de vorm van een lening met een looptijd van tien jaar aan het SVn. Dit is mogelijk door binnen de bestaande deelnemingsovereenkomst die de gemeente al heeft met het SVn het bedrag met € 200.000 te verhogen. Daarop stelt de provincie het plafond vast voor wat er totaal beschikbaar is voor het verstrekken van Zonneleningen aan particuliere woningeigenaren in Noordenveld. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2024 is 71.

Coöperatie NoordseVeld op Rozen

In 2024 zijn er geen nieuwe initiatieven voor Noordseveld op Rozen (NoR) gerealiseerd. Het restantsaldo per einde van 2024 zal gedurende de looptijd van de verstrekte lening worden afgelost. In 2024 heeft de coöperatie NoR € 5.000 bij SVn afgelost.

Coöperatie Glasvezel Noord

13 oktober 2023 ontving het college een vaststellingsverzoek van Coöperatie Glasvezel Noord (CGN) met het verzoek om de verstrekte lening en subsidie vast te stellen. Tevens vroeg CGN het college om in te stemmen met de verkoop van het glasvezelnetwerk aan een gerenommeerde internetprovider. Het college heeft ingestemd met de verkoop van het netwerk. CGN heeft inmiddels het netwerk verkocht aan de internetprovider. In totaal zijn er voor de gemeente Noordenveld (en randgebieden) in fase 1 en 2 tezamen 2.724 aansluitingen gerealiseerd. Deze zijn 'homes passed' (HP), tot de erfgrans, aangelegd. Dit is meer dan 70% van het totaal aantal gerealiseerde aansluitingen door CGN in het buitengebied van de provincie Drenthe. De verstrekte lening aan CGN is, inclusief de verschuldigde rente, terugbetaald aan de gemeente.

Verzilverlening

In 2021 is de Verzilverlening opengesteld. Met deze lening stuurt de overheid aan op de wens van ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen. In 2022 is € 400.000 hiervoor beschikbaar gesteld. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2024 is acht.

Overige langlopende vorderingen

Het verloop van de langlopende vordering Bbz in 2024 is als volgt:

Overige langlopende vorderingen	31-12-2023	Vermeerde- ringen	Verminderen	31-12-2024
- Vordering Bbz	58.992		12.007	46.985

Bij het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) geeft het saldo van de door ons verstrekte leningen en de daaraan gekoppelde terugbetalingsverplichting aan het Rijk een rekenkundig voordeel van € 159.065. De voorziening voor 2024 is berekend op € 112.081. Het netto resultaat bedraagt hierdoor € 46.984.

Vlottende activa

Het verloop van de vlottende activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	4.556	-16
Onderhanden werk	4.539	-34
Grond- en hulpstoffen	17	18
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	12.974	12.239
Vorderingen op openbare lichamen	11.253	9.780
Overige vorderingen	1.721	2.459
Liquide middelen	270	158
Kassaldi	110	40
Banksaldi	160	118
Overlopende activa	5.865	7.637
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	221	4.243
Overige overlopende activa	5.644	3.394
Totaal vlottende activa	23.665	20.018
	145.337	134.553

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën.

Vorraden (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	4.539	-34
Overige grond- en hulpstoffen	17	18
Totaal	4.556	-16

Van onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie, kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven.

Verloopoverzicht onderhanden werk (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Her- rubricering	Vermeerde- ringen	Verminder- ingen	Resultaat- nemingen	Boekwaarde 31-12-2024	Verlies- voorzieningen	Netto boekwaarde
Bouwgronden in exploitatie	-34	2.590	2.450	2.316	1.849	4.539		4.539

Herrubricering (€ 2.590.000)

De overboeking is een gevolg van het verplaatsen van circa 84 hectare naar de in 2024 vastgestelde grondexploitatie Maatlanden / de Zulthe in Roden (€ 2.400.000). Daarnaast is € 190.000 verplaatst, dat is opgebouwd uit twee boekwaarden van grondexploitaties in voorbereiding, waarvoor in de loop van 2024 een grondexploitatie is vastgesteld. Het gaat om de grondexploitaties Maatlanden / de Zulthe (€ 150.000) en Zuidpoort-Terheijl (€ 40.000).

Per 31 december 2024 zijn voor de bouwgronden in exploitatie in totaal de volgende kosten en opbrengsten geraamd:

(bedragen x € 1.000)	
Nog te maken kosten	33.492
Nog te realiseren opbrengsten	42.718

Grondexploitaties worden berekend op eindwaarde. Dit is het resultaat op het tijdstip dat de grondexploitatie wordt afgesloten. De berekende positieve eindwaarde van de grondexploitaties bedraagt € 4,7 miljoen.

Voor een gedetailleerde specificatie per grondexploitatie van de nog te maken kosten, de te realiseren opbrengsten en de contante waarde van het eindresultaat wordt verwezen naar de vertrouwelijk ter inzage liggende actualisatie grondexploitaties 2024.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald conform de richtlijnen zoals opgenomen in het treasury statuut.

Vorderingen (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Openbare lichamen	11.253	9.780
Debiteuren BUIG	1.074	1.262
Debiteuren Gouw	1.035	1.377
Overige debiteuren	481	883
Voorziening debiteuren	-113	-128
Voorziening debiteuren BUIG	-832	-934
	1.645	2.459
Saldo Schatkistbankieren	76	0
Totaal	12.974	12.239

Voorziening dubieuze debiteuren BUIG

Bij de bijstandsdebiteuren is een voorziening getroffen voor dubieuze debiteuren. De voorziening wordt in mindering gebracht op de nominale waarde van de bijstandsdebiteur zodat de reële waarde van de debiteuren op de balans vermeld staat. Deze voorziening bedraagt per 31 december 2024 € 832.000.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Kassaldi	110	40
Banksaldi	160	118
Totaal	271	158

De tegoeden bij de bank kunnen vrij gebruikt worden.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderverdeeld:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	221	4.243
Overige overlopende activa	5.644	3.394
Totaal	5.865	7.637

Van de nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel kan de volgende specificatie per 31 december 2024 worden gegeven:

Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel (x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
- Rijksbijdrage Opvang Oekraïners	2.901		2.901	0
- Bijdrage provincie Drenthe aankoop Health Hub	36	38	36	38
- Subsidie provincie Groningen busstation Norg	79		79	0
- Subsidie Regio Groningen-Assen HOV Roden	815		815	0
- Subsidie Regiospecifiek pakket HOV Roden	225		225	0
- Subsidie aanleg fietspad Veenhuizen	94		94	0
- Subsidie project HRK Plus	50		50	0
- Subsidie procesgeld woondeals	23		23	0
- SPUK stimulering sport	0	157		157
- Klimaatakkoord (gem. Emmen)	0	26	0	26
- diverse bedragen < € 20.000	20		20	0
Totaal	4.243	221	4.243	221

Vaste passiva

Het verloop van de vaste passiva gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	37.842	32.071
Algemene reserve	12.238	6.450
Gerealiseerde resultaat	5.001	2.499
Bestemmingsreserves	20.603	23.122
Voorzieningen	7.275	6.994
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.458	3.031
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.817	3.963
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	74.132	68.608
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	74.132	68.608
Totaal vaste passiva	119.250	107.673

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen (x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	31-12-2024
Algemene reserve	6.450	6.536	748		12.238
Gerealiseerde resultaat	2.499	5.001		-2.499	5.001
Bestemmingsreserves	23.122	4.611	7.130		20.603
Totaal	32.071	16.149	7.878		37.842

Algemene reserve

Toevoegingen

In 2024 is € 6.569.000 overgeheveld van de bestemmingsreserve sociaal domein naar de algemene reserve. Voor een toelichting hierop verwijzen wij naar de reserve sociaal domein bij het onderdeel **Bestemmingsreserves**. Daarnaast is € 500.000 toegevoegd om te sparen voor het jaar 2026 en heeft de jaarlijkse dotatie aan het eigen vermogen van € 275.000 plaatsgevonden. Van het positieve jaarresultaat 2023 is € 3.307.000 toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Daarnaast is € 140.000 beschikbaar gehouden voor de dekking van overloophudgetten en € 637.000 voor de budgetten uit de decembercirculaire 2023.

Onttrekkingen

Het resterende negatieve jaarresultaat 2023 van € 948.000 is onttrokken aan de algemene reserve.

Toekomstig beslag

Beslag op algemene reserve (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2024
Toekomstig beslag algemene reserve	1.491	777	748	122	1.398

Toevoegingen

De overloopbudgetten 2023 (€ 140.000) en budgetten uit de decembercirculaire 2023 (€ 637.000) zijn na vaststelling van de jaarrekening 2023 toegevoegd aan het beslag op de algemene reserve.

Onttrekkingen

Op basis van diverse raadsbesluiten is € 748.000 onttrokken aan de algemene reserve.

Vrijval

Heroverwegingen bij het voorstel **Overheveling eenmalige budgetten 2024** hebben er voornamelijk voor gezorgd dat € 122.000, van het beslag op de algemene reserve, vrijgevallen is.

Op de reserve ligt nog een beslag als gevolg van het niet of gedeeltelijk uitvoeren van raadsbesluiten. Het totale beslag bedraagt € 1.398.000 en bestaat uit de budgetten in het volgende overzicht:

Toekomstig beslag algemene reserve	Bedrag (x € 1.000)
- Onderzoek uitvoering IHP 2016-2022	21
- Uitvoeren centrumvisie Roden	40
- Dorpenfonds	419
- Bedrijvenregeling Drenthe	36
- Culturele Alliantie	10
- Opstellen Kerkenvisie	11
- Uitvoeringsagenda	33
- Actualiseren omgevingsvisie	50
- Actualiseren wegenlegger	11
- Gebiedsdekkend omgevingsplan	50
- Knelpuntenbudget	104
- Uitvoering klimaatakkoord	116
- Onderzoek sportcentrum De Hullen	9
- Invoeringskosten Omgevingswet	376
- Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	63
- Gebiedsontwikkeling Veenhuizen	50
Totaal	1.398

Gerealiseerde resultaat

Jaarresultaat 2023

Het positieve jaarresultaat 2023 van € 2.499.000 is, conform raadsbesluit bij de vaststelling van de jaarrekening, als volgt bestemd:

Verdeling jaarresultaat 2023	Bedrag
- overloopbudgetten	€ 140.000
- dotatie reserve grondexploitaties	€ 3.307.000
- onttrekking algemene reserve	€ -948.000

Jaarresultaat 2024

Voor een toelichting op de bestemming van het voordelige jaarresultaat 2024 van € 5.001.000 wordt verwezen naar het hoofdstuk **Resultaat en bestemming**.

Bestemmingsreserves

De stand per 31 december van het verslagjaar per reserve is:

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
Reserve sociale huisvesting Norg	996			996
Grondexploitaties	1.943	4.246	159	6.030
Aankoop kunstwerken	24	1		25
Reserve sociaal domein	11.569		6.569	5.000
Dekking kapitaallasten	6.833	270	330	6.773
Reserve Middenveld	826	94	72	848
Reserve starters- en zonnelingen	150			150
Reserve onderhoud gebouwen	781			781
Totaal	23.122	4.611	7.130	20.603

Hierna volgt een nadere toelichting op de aard en de reden van de bestemmingsreserves en de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Reserve sociale huisvesting Norg

Over 2024 zijn er geen mutaties op deze bestemmingsreserve geweest.

Reserve grondexploitaties

Over 2024 is € 4.246.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Dit bedrag bestaat uit het voordelige resultaat uit de grondexploitaties 2023 van € 3.307.000 en de verkoop van de kavel aan de Vrijetijdsboulevard in Roden (€ 939.000). Daarnaast is € 159.000 onttrokken op basis van diverse raadsbesluiten.

Reserve aankoop kunstwerken

De reserve is gevormd ten behoeve van de aankoop van kunstwerken voor culturele doeleinden.

Reserve sociaal domein

In 2024 zijn de kaders van de bestemmingsreserve door de raad geactualiseerd: de reserve sociaal domein is bedoeld voor eenmalige initiatieven die uiteindelijk leiden tot lagere zorgkosten op het totale programma sociaal domein. De reserve kan worden besteed aan bijvoorbeeld initiatieven op het gebied van preventie. De reserve is niet bedoeld voor het afdekken van risico's. De reserve is vastgesteld op maximaal € 5.000.000 en minimaal op € 2.000.000. Dit heeft in 2024 geleid tot een onttrekking aan de reserve van € 6.569.000 ten gunste van de algemene reserve.

Reserve dekking kapitaallasten

Investerings moeten bruto op de balans worden opgenomen. Slechts de kapitaallasten, voortvloeiend uit de investering, mogen worden gedekt door een reserve. Consequentie hiervan is dat kapitaallasten van investeringen gedurende de looptijd van een actief ten laste van de betreffende reserve wordt gebracht. Indien de raad besluit een bestemmingsreserve aan te wijzen ter dekking van een investering wordt deze op begrotingsbasis in zijn geheel overgeboekt naar de reserve dekking kapitaallasten. Met deze systematiek wordt beoogd dat de balans een reëler beeld van de bezittingen van de gemeente geeft. Over 2024 is € 330.000 onttrokken aan de reserve (op basis van al lopende investeringen) en 270.000 toegevoegd voor het gedeeltelijk dekken van de kapitaallasten die horen bij de investering van de manege Roden.

Reserve Middenveld

In 2018 zijn in de wijk Middenveld, mede als gevolg van rioleringswerkzaamheden, schades ontstaan aan meerdere woningen. In het kader van de afwikkeling van de schades Middenveld heeft het college in 2019 een aantal beleidslijnen geformuleerd. Daarbij wordt met betrekking tot de schadeafhandeling als uitgangspunt gehanteerd dat alle schades op een nette manier worden afgehandeld en dat de kosten daarvan zo veel mogelijk op de verzekeraars zullen worden verhaald. De resterende kosten worden ten laste gebracht van de gevormde bestemmingsreserve Middenveld. In het verslagjaar 2024 is € 94.000 toegevoegd als gevolg van een uitkering van de verzekeraar en is er € 72.000 onttrokken aan de reserve.

Reserve starters- en zonneleningen

Om starters een betere kans geven op de koopwoningenmarkt en een impuls te geven aan de woningbouwmarkt is vanaf 2013 starters in de gelegenheid te stellen een starterslening bij de SVn aan te gaan. Met de zonnelening worden duurzaamheidsleningen verstrekt aan particuliere woningeigenaren. De zonnelening is bedoeld voor de aanschaf en installatie van systemen voor het opwekken van zonne-energie. Beide leningen hebben over het verslagjaar 2023 niet geleid tot een mutatie in de stand van de reserve.

Reserve onderhoud gebouwen

In 2021 is het saldo van de voorziening onderhoud gebouwen, aangezien er geen sprake was van achterstallig onderhoud, gestort in de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. Over 2024 zijn er geen mutaties op deze bestemmingsreserve geweest.

Toekomstig beslag algemene reserve

Voor het toekomstig beslag op de algemene reserve ten gevolge van nog niet (geheel) uitgevoerde raadsbesluiten zijn reserveringen binnen de algemene reserve gevormd. Bij de jaarrekening 2023 bedroeg het beslag op de algemene reserve nog € 1.491.000. Eind 2024 is het beslag afgenomen met € 93.000 tot € 1.398.000.

Vermogensvergelijking

De mutatie in het eigen vermogen (algemene reserve en de bestemmingsreserve) moet gelijk zijn aan de in de exploitatie opgenomen mutaties reserves.

Mutatie eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	
<i>Begin verslagjaar:</i>		
- Algemene reserve	6.450	
- Bestemmingsreserves	23.122	
		29.572
Mutatie reserves:		
- Overzicht baten en lasten	5.001	
- Bestemming resultaat 2023	2.499	
		7.501
		37.073

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	
<i>Eind verslagjaar:</i>		
- Algemene reserve	12.238	
- Bestemmingsreserve	20.603	
		32.841

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2024
<i>Verplichtingen/verliezen/risico's:</i>					
- Pensioenverplichting voormalig wethouders	444	1.030	12		1.462
- Wachtgeldverplichtingen voormalig wethouders	18			18	0
- Wachtgeldverplichting non-activiteitsregeling	16	502	74		444
- Bovenwettelijk verlof	1.341			8	1.333
- Achterstallig onderhoud wegen	1.212		993		219
Subtotaal	3.031	1.532	1.079	26	3.458
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:</i>					
- Afvalverwijdering	710		412		298
- Parkeerfonds	254		158		96
- Riolering	3.764		341		3.423
Subtotaal	4.728	0	911	0	3.817
Totaal	7.759	1.532	1.990	26	7.275

Voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders

Uit deze voorziening worden de pensioenverplichtingen aan oud-wethouders bekostigd. Bij het bepalen van de omvang van het fonds is uitgegaan van de levensverwachting op basis aan de CBS-index. In het verslagjaar is € 12.000 onttrokken aan de voorziening en is € 1.030.000 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening is toereikend om de toekomstige verplichtingen af te dekken. Voor een toelichting op de toevoeging van € 1.030.000 verwijzen wij naar het onderdeel **Baten en lasten per programma**, programma Bestuur en samenleving.

Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

De voorziening is bestemd voor wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders. In het verslagjaar is het gehele saldo van de voorziening van € 18.000 vrijgevallen. Er zijn geen toekomstige verplichtingen die afgedekt hoeven te worden.

Voorziening wachtgeldverplichtingen non-activiteitsregeling

De voorziening is bestemd voor wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel. In het verslagjaar is € 74.000 onttrokken aan de voorziening en is € 502.000 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening is toereikend om de toekomstige verplichtingen af te dekken. Voor een toelichting op de toevoeging van € 502.000 verwijzen wij naar het onderdeel **Baten en lasten per programma**, programma Helder zicht.

Voorziening bovenwettelijk verlof

De voorziening is gevormd vanwege de ruimere mogelijkheden voor het personeel om specifieke soorten verlof mee te kunnen nemen naar volgende jaren. Op basis van een actuele raming is € 8.000 vrijgevallen.

Voorziening afvalverwijdering

De voorziening is bestemd voor het egaliseren van nacalculatorische verschillen in de tarieven afvalverwijdering. In het verslagjaar is € 412.000 aan de voorziening onttrokken.

Voorziening parkeervonds

De voorziening is bestemd voor het aanleggen van parkeervoorzieningen. Het fonds wordt gedoteerd door de afkoop van de verplichting tot het treffen van parkeer plaatsen in de openbare ruimte. In het verslagjaar is € 157.500 onttrokken aan de voorziening.

Voorziening riolering

De voorziening riolering, op grond van artikel 44 lid 2 BBV, wordt aangewend voor de egalisatie van tarieven. Omdat de middelen verkregen zijn door een rioolheffing is deze voorziening in de categorie 'door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting' ondergebracht. De middelen uit rioolheffing verkregen moeten dan ook specifiek worden aangewend voor investeringen in riolering. In het verslagjaar is € 341.000 aan de voorziening onttrokken. De voorziening vervangingsinvesteringen riolering, die gevormd wordt door onderuitputting op de kapitaallasten als gevolg van achterblijvende investeringen, is in de balanspresentatie op de activa (investeringen met een economisch nut gedekt door een heffing) in mindering gebracht. Deze voorziening, op grond van artikel 44 lid 1d BBV, bedraagt per 31 december 2024 € 765.000.

Voorziening achterstallig onderhoud wegen

Bij het opstellen van het wegenbeheerplan 2024-2028 is onderzocht wat de huidige omvang van het achterstallige onderhoud is. Er is geconstateerd dat er aanvullend achterstallig onderhoud was aan de wegen ten opzichte van 2021. De hoogte van dit achterstallige onderhoud betrof € 962.000. In de jaarrekening 2023 is hiervoor een voorziening getroffen, die in de onderhoudsplanning verdeeld is over 2024 (€ 762.000) en 2025 (€ 200.000). Samen met het restant van de in de jaarrekening 2020 getroffen voorziening bedroeg het saldo van de voorziening achterstallig onderhoud wegen aan het begin van 2024 € 1.212.000. Het wegwerken van het achterstallig onderhoud dat gepland stond voor 2024 is grotendeels afgerond en gaat om de volgende wegen: Rietweg in Peize, Meerweg in Nietap, Camper Erf, Broeninger Erf, Smeulerhof en Generaal van den Boschweg (stille kant) in Veenhuizen, Hertendijk in Peize, Donderseweg in Norg en Olde Hofweg in Westervelde. In 2024 is € 993.000 onttrokken aan de voorziening.

Vaste schulden langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Leningen (x € 1.000)	31-12-2023	Vermeerde- ringen	Aflossing	31-12-2024	Rente
<i>Onderhandse leningen:</i>					
- Binnenlandse banken	68.608	10.000	4.476	74.132	2.024

Onderhandse leningen

Eind 2024 staan 14 langlopende geldleningen op de balans.

In het verslagjaar is een nieuwe langlopende lening aangetrokken van € 10 miljoen.

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd van langer dan één jaar bedraagt afgerond € 2.024.000.

Vlottende passiva

Het verloop van de vlottende passiva gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2023
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.700	11.660
Banksaldi	2.809	6.351
Overige schulden	5.891	5.309
Overlopende passiva	17.388	15.220
Vooruitontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU, Nederlandse overheidslichamen en overige	9.897	7.661
Verplichtingen	7.490	7.559

Totaal vlottende passiva

Gewaarborgde geldleningen

	26.087	26.880
	145.337	134.553
	36.665	39.376

Vlottende schulden korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Kortlopende schulden (x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Banksaldi	2.809	6.351
Overige schulden	5.891	5.309
Totaal	8.700	11.660

Per 31 december van het verslagjaar is er een schuld in rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Schatkistbankieren

Openbare lichamen zijn verplicht om hun overtollige middelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Conform de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn middelen tot aan het drempelbedrag uitgezonderd. De hoogte van dat drempelbedrag wordt berekend op basis van het begrotingstotaal van het verslagjaar. Conform het BBV moet in de toelichting op de balans het drempelbedrag worden vermeld en het totaal aan middelen dat per kwartaal van dat jaar door gemeenten buiten 's Rijks schatkist wordt gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	2.078			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	0	0	16
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.078	2.037	2.008	2.041
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	103.881			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	103.881			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1.000.000	Drempelbedrag	2.078			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	0	3.677	6.369	3.364
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	40	69	37

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva (x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitontvangen bedragen	9.897	7.661
Nog te betalen bedragen	7.490	7.559
Totaal	17.388	15.220

Van de vooruitontvangen bedragen kan de volgende specificatie per 31 december 2024 worden gegeven:

Vooruitontvangen bedragen (x € 1.000)	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
<i>het Rijk</i>				
- SPUK Onderwijsvertraging	238	0	47	191
- SPUK Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	607	0	468	139
- SPUK Onderwijsroute	28	0	28	0
- SPUK Toeslagenproblematiek	11	0	11	0
- SPUK Energiearmoede	698	0	182	516
- SPUK Lokale Aanpak Isolatie	1.468	2.132	0	3.600
- SPUK Woningbouw - bovenplanse infrastructuur	2.883	0	0	2.883
- SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	124	186	168	142
- SPUK Klimaatakkoord	459	746	459	746
- SPUK Bekostiging opvang ontheemden Oekraïne	419		294	125
- SPUK Huisvesting grote gezinnen vergunninghouders	30	0	30	0
- SPUK Bibliotheekvoorzieningen	0	351	175	176

- SPUK Ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen	0	176	0	176
- SPUK inburgering	179	660	179	660
- Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed	0	125	0	125
<i>Provincie:</i>				
- Impuls Volkshuisvesting	115	81	105	91
- Landinrichtingsplan Veenhuizen	130	41	0	171
- Landschapsherstelvisie	28	0	0	28
- HRK+	125	0	125	0
- Schoolpleinrevolutie	20	0	20	0
<i>Overige vooruit ontvangen bedragen</i>				
- SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA) (gem. Emmen)	0	48	0	48
- Klimaataakkoord (gem. Emmen)	0	26	0	26
- BNG Bank Erfgoedprijs	10	0	10	0
- Terugontvangsten De Tip	22	0	10	12
- Exploitatiebijdrage Thedemaborg	42	0	32	10
Diverse subsidies < € 20.000	25	36	29	32
Totaal	7.661	4.608	2.372	9.897

De specificatie van nog te betalen bedragen (> € 20.000) ziet er per 31 december 2024 als volgt uit:

Specificatie nog te betalen (> € 20.000) bedragen x € 1.000		<i>31-12-2024</i>
Rente langlopende geldleningen		764
Afrekeningen sociaal domein		948
Gemeentefonds		315
Personeelskosten opvang Oekraïners		108
Onkruidbestrijding		119
Reiniging sloten		57
Onderhoud bomen		36
Btw-nadeel Molenduinbad		52
Afrekening BIZ-bijdrage		102
SPUK stimulering sport 2023		77
Gas en elektra		76
Verkeerseducatie		65
Nij Begun		117
Vennootschapsbelasting		154
Personeel derden		228
Afvalverwerking		23
Werkkostenregeling		21
RUD Drenthe		28

Herinrichting Norg-West	227
Bodemverontreiniging Bremstraat Norg	80
Belastingafdracht	1.791
Kruisposten Wmo en overige kleine kruisposten	1.684
Reservering en uitbetaling IKB	82
Overige kleine bedragen < € 20.000	336
Subtotaal	7.490

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Hieronder een overzicht van de rechten en verplichtingen, die niet in de balans zijn opgenomen.

Waarborgen en garanties

Het onder de niet uit de balans blijken de verplichtingen opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen, kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Specificatie van in het verleden afgegeven garanties (x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Restant aanvang 2024	Nieuwe garantstelling 2024	Restant einde 2024	Aard van garantstelling
Voetbal Vereniging Roden	150	76		66	Bouw nieuwe kleedkamers
Stichting Molenduinbad Norg	84	79		74	Duurzaamheidsmaatregelen
Voetbal Vereniging Nieuw-Roden	23	19		18	Duurzaamheidsmaatregelen
Voetbal Vereniging Peize	75	75		70	bouw van Sporthuis Peize
Totaal	332	249	0	228	

Specificatie van in het verleden afgegeven borgstellingen (x € 1.000)	% van het lening-bedrag waarvoor borgstelling is verleend	Oorspronkelijk bedrag	Restant aanvang 2024	Restant einde 2024	Aard van borgstelling. Investering in:
Interzorg	100%	5.910	2.389	2.178	Ouderenhuisvesting
Woonborg	50%	62.300	28.650	26.150	Volkshuisvesting
Actium	50%	12.000	6.000	6.000	Volkshuisvesting
Habion	50%	2.300	1.150	1.150	Ouderenhuisvesting
Woonzorg	50%	2.074	1.037	1.037	Ouderenhuisvesting
De Huiskamer van Langelo	100%	150	150	150	Ontmoetingsplaats inwoners en verenigingen
Totaal		84.734	39.376	36.665	

In de jaren negentig zijn de door de gemeente verstrekte borgstellingen aan woningbouwcorporaties overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeente neemt hierin een tertiaire achtervangpositie in. Dat houdt in dat indien corporaties in de problemen komen de corporatie eerst het Centraal Fonds Volkshuisvesting zal moeten benaderen voor financiële steun (primaire zekerheid). De borgstellingsreserve van het WSW vormt de tweede

(secundaire) zekerheid aangevuld met obligo's te verstrekken door de WSW deelnemers. De derde (tertiaire) achtervangpositie betreft rijk en gemeenten (elk voor 50%) in de vorm van het verstrekken van renteloze leningen aan het WSW.

Overige niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De gemeente kan voor een aantal toekomstige jaren verbonden zijn aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Op grond van artikel 53 BBV dienen deze verplichtingen in de toelichting bij de balans opgenomen te worden. Hierbij moet gedacht worden aan (langlopende) huurovereenkomsten, operationele leasecontracten, et cetera. Hieronder volgen korte toelichtingen:

Operationele leasecontracten

In totaal lopen op acht contracten op leaseauto's nog verplichtingen. De nog resterende leaseverplichtingen bedragen € 11.000.

Rechtsgeding overschrijdingsregeling

Op basis van artikel 142 tot en met 147 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) dient een gemeentebestuur dat basisonderwijs in stand houdt, jaarlijks vast te stellen of er sprake is van overschrijding van de rijksvergoeding. Indien er meer uitgaven zijn geweest dan de ontvangen rijksvergoeding, dan is er sprake van een overschrijding. Deze overschrijding (meer uitgaven dan ontvangsten) dient proportioneel ook aan de scholen voor bijzonder onderwijs te worden doorbetaald. Veelal wordt een bedrag per leerling vastgesteld, die ook op basis van het leerlingenaantal van de bijzondere scholen wordt betaald. Hiermee wordt het openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs in eenzelfde gemeente gelijkgesteld. In 2020 is de afrekening voor de periode 2006-2010 vastgesteld met als conclusie dat er geen overschrijding is geweest. Hier is door de bijzonder schoolbesturen bezwaar tegen ingediend. Het bezwaar loopt nog. Pas na definitieve vaststelling kunnen de periodes 2011-2015 en 2016-2020 worden vastgesteld.

3. Baten en lasten per programma

Overzicht baten en lasten

Bedragen x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's</i>									
Samen doen	39.735	9.132	-30.603	46.742	12.791	-33.951	49.809	16.937	-32.872
Samen ontwikkelen	9.663	6.181	-3.482	16.203	11.247	-4.956	9.238	8.187	-1.051
Bestuur en samenleving	4.406	-711	-5.117	5.245	-644	-5.889	6.837	1.856	-4.981
Groen beleven	18.473	11.227	-7.247	23.409	15.742	-7.667	20.496	12.963	-7.534
Werken, ondernemen en ontspannen	8.300	2.522	-5.778	9.307	3.008	-6.300	8.424	4.251	-4.173
Duurzaam voor nu en later	2.785	636	-2.149	7.323	5.008	-2.315	2.707	460	-2.246
Helder zicht	17.876	75.478	57.602	19.180	78.174	58.994	18.573	77.202	58.629
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	101.238	104.465	3.227	127.411	125.326	-2.084	116.085	121.856	5.772
<i>Mutatie reserves</i>									
Samen doen	1.080		-1.080	0	242	242	0	171	171
Samen ontwikkelen			0	0	1.948	1.948	94	437	343
Bestuur en samenleving				0	0	0	0	0	0
Groen beleven				0	92	92	0	17	17
Werken, ondernemen en ontspannen	1		-1	1	673	672	1	117	116
Duurzaam voor nu en later				0	116	116	0	0	0
Helder zicht	1.562	370	-1.192	1.984	671	-1.313	1.984	567	-1.417
<i>Totaal mutatie reserves</i>	<i>2.643</i>	<i>370</i>	<i>-2.273</i>	<i>1.985</i>	<i>3.741</i>	<i>1.756</i>	<i>2.079</i>	<i>1.308</i>	<i>-770</i>
Gerealiseerd totaal	103.881	104.835	954	129.395	129.067	-328	118.164	123.165	5.001

Toelichting op de afwijkingen

Belangrijke afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijziging worden hierna per programma aangegeven. Tot de lasten per programma behoren onder meer de toerekening van kosten (uren) van eigen personeel en overhead. Aangezien een toename van deze toegerekende kosten op een programma (nagenoeg geheel) wordt gecompenseerd door een afname van deze kosten op andere programma's zijn deze verschillen niet op alle programma's nader toegelicht. Voor eventuele afwijkingen met betrekking tot de totale personeelskosten en de kosten van overhead wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken.

Als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) moeten investeringen die onttrokken worden aan (bestemmings-)reserves ten laste van een programma worden begroot. De dekking wordt opgenomen bij het gerealiseerde totaal (toevoeging of onttrekking aan reserves). Deze wijze van administreren kan tot gevolg hebben dat, indien de uitgaven substantieel lager uitvallen, op rekeningbasis een fors verschil op het programma ontstaat. Het voordelige verschil wordt vervolgens gecompenseerd bij 'toevoeging of onttrekkingen aan reserves'. Per saldo is het budgettaire effect nihil.

Een overzicht van de eenmalige budgetten, waarvoor voorgesteld wordt deze over te hevelen naar 2024, is opgenomen als bijlage bij de behandeling van deze jaarstukken.

In deze toelichting van verschillen op de baten en lasten is de rapportagegrens van € 20.000 gehanteerd. Alle genoemde bedragen zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000.

1. Samen doen

Saldo van baten en lasten

Dit saldo wordt veroorzaakt doordat wij de uitgaven en inkomsten die horen bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne niet begroten. De werkelijke uitgaven bedragen € 5.363.000 en worden gecompenseerd door een specifieke uitkering van het rijk.

Programma 1. Samen doen (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Lasten	49.809	46.742	-3.067
Baten	16.937	12.791	-4.146
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	32.872	33.951	1.079
Toevoeging/onttrekking aan reserves	171	242	71
Gerealiseerde totaal	32.701	33.709	1.008

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo van de toevoeging/onttrekking aan reserves op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten) en reservemutatie(s):

Eenmalige budgetten (bedragen x € 1.000)

Over te hevelen

	Restant
Int. preventief gezondheidsbeleid	46
Onderzoek uitvoer IHP 2016-2022	21

Af te sluiten

	Restant
Meerkosten Oekraïne sociaal domein / GGD	2
Lokaal onderwijsbeleid	2

71

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Het onderdeel Sociaal domein wordt apart toegelicht.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen/heffingen	-86	-86	
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-141	-141	
Huur verenigingen/groepen gymnastieklokalen	-27		-27
Sociaal domein - Jeugd	-159	-159	
Uren	-181	-181	
<i>Voordelig</i>			
Salarissen huidig personeel	76	76	
Subsidie maatschappelijke dienstverlening	31	31	
Kansencoach De Parel	31	31	
Kosten leerlingenvervoer	72	72	
Dienstverlening gemeentelijke aanpak armoede en schulden	51	51	
Inburgering	111	111	
Opvang vluchtelingen Oekraïne	334	-5.363	5.697
Sociaal domein - WMO	289	289	
Sociaal domein - Participatiewet, BUIG/Bbz en overig	581	566	15
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	97	97	
Resultaat vóór correctie reservemutatie	1.079	-4.606	5.685
Per saldo een voordelig resultaat van	1.008		

Nadelig

Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen/heffingen (€ 86.000)

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad het Amendement Kwijtschelding afvalstoffenheffing aangenomen. Als gevolg hiervan worden de kosten die gemoeid zijn met de kwijtschelding afvalstoffenheffing niet meer doorberekend in het tarief van de afvalstoffenheffing. Deze kosten vormen nu een onderdeel van het minimabeleid.

Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (€ 141.000)

Het groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is verspreid over alle programma's en is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Het MJOP is een beheerplan dat op individueel gebouwniveau wordt opgesteld. In 2024 hebben wij onderhoudswerkzaamheden aan onze gemeentelijke gebouwen kunnen uitvoeren die in eerdere jaren waren uitgesteld. Per saldo is een voordeel gerealiseerd van € 90.000. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. In dit onderdeel wordt per programma ingegaan op de afwijkingen binnen het onderdeel groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, te beginnen met het programma Samen doen.

Voor het programma Samen doen geldt dat wij in 2015 het beleid voor dorps- en buurthuizen hebben geharmoniseerd. Een van de onderdelen van het beleid is dat wij verantwoordelijk zijn voor het groot- en renovatieonderhoud. Buurthuis De Bomenburcht heeft toen niet meegedaan aan de harmonisatie en altijd zelf de kosten voor groot onderhoud betaald. We voeren nu ook het groot- en renovatieonderhoud uit aan De Bomenburcht zodat we alle dorps- en buurthuizen gelijk behandelen.

Huur verenigingen/groepen gymnastieklokalen (€ 27.000)

In 2024 is de verhuur aan verenigingen in het sportcentrum toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Daarentegen is de verhuur van verenigingen in de gymlokalen afgenomen. Het extra bedrag dat het sportcentrum heeft ontvangen, is deels te wijden aan meer inhuur en het gevolg van verenigingen die buiten de gemeente Noordenveld hebben ingehuurd op het sportcentrum.

Voordelig

Salarissen huidig personeel (€ 76.000 voordelig)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Subsidie maatschappelijke dienstverlening (€ 31.000)

Een aantal subsidies die normaal gesproken uit het budget voor maatschappelijke dienstverlening worden betaald, konden in 2024 worden geboekt op de SPUK IZA/GALA. Hierdoor is er minder uitgegeven vanuit het oorspronkelijke subsidiebudget.

Kansencoach De Parel (€ 31.000)

De provincie verstrekke een subsidie voor de inzet van een kansencoach op drie scholen. Door een personeelstekort konden niet alle middelen binnen de subsidieperiode worden benut.

Kosten leerlingenvervoer (€ 72.000)

Er zijn minder aanvragen geweest voor taxivervoer dan afgelopen jaar. Dit heeft geresulteerd in lagere kosten dan begroot.

Dienstverlening gemeentelijke aanpak armoede en schulden (€ 51.000)

Gemeenten ontvangen vanaf 2024 middelen om te voldoen aan de basisdienstverlening schuldhulpverlening. Op dit moment wordt een plan geschreven hoe wij de basisdienstverlening schuldhulpverlening verder gaan versterken. In 2025 wordt gestart met de uitvoering van het plan.

Inburgering (€ 111.000)

De specifieke uitkering Wet inburgering 2021 was toereikend voor 2024, omdat de ontvangsten hoger waren dan voorgaand jaar. Hierdoor is er geen beroep gedaan op dit budget.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (€ 335.000)

Voor de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne worden zowel lasten als baten verantwoord die beide niet zijn begroot. Voor de gemaakte kosten worden we door het rijk gecompenseerd. Per saldo zijn de baten € 335.000 hoger dan de niet begrote lasten. Voor een nadere toelichting op de opvang Oekraïners verwijzen wij naar het programma Samen doen, taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.

Uren (€ 181.000)

Een nadelig saldo op doorbelaste uren ontstaat onder meer door een groter personeelsbestand, grotere verlofsaldi en lager ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Sociaal domein

In onderstaand schema worden alle verschillen binnen het sociaal domein weergegeven. Onder het overzicht volgen de toelichtingen op de in de tabel genoemde onderdelen.

Sociaal domein (x € 1.000)	Begroot na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
<i>Uitvoeringskosten WMO</i>			
Algemene voorzieningen	820	862	-42
WMO Zorg in Natura (ZIN)	1.500	1.572	-72
Hulp bij het huishouden	3.200	3.187	13
PGB HH	136	109	28
PGB dagbesteding/begeliding	0	0	0
Begeleiding (WMO)	1.550	1.565	-15
PGB dagbesteding/begeliding	350	288	61
Dagbesteding (WMO)	970	984	-14
Arbeidsmatigdagbesteding (WMO)	20	18	2
Beschermd wonen (WMO)	-1.000	-1.328	328
Totaal uitgaven WMO	7.546	7.257	289
<i>Uitvoeringskosten Jeugd</i>			
Algemene voorzieningen	706	793	-87
Sportstimulering-Beweegdorpen	169	144	25

Jeugdhulp begeleiding	1.277	1.438	-161
PGB jeugdhulp	185	115	70
Jeugdhulp behandeling	1.153	1.285	-131
Jeugdhulp dagbesteding	691	711	-20
Pleegzorg	310	268	42
Gezinsgericht	320	156	164
Jeugdhulp met verblijf overig	1.013	945	68
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	2.985	2.831	154
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	182	383	-201
Jeugdbescherming	292	351	-59
Jeugdreclassering	123	147	-24
Totaal uitgaven Jeugd	9.407	9.566	-160
overig			
Personele kosten	3.429	3.127	303
Eigen bijdragen	-165	-279	114
Saldo BUIG/Bbz	0	-72	72
Saldo Re-integratie	547	585	-38
DVO's sociale werkvoorziening (SW)	3.469	3.338	131
Totaal overig	7.281	6.699	581
Totaal uitgaven/inkomsten sociaal domein	24.233	23.522	711

Uitvoeringskosten WMO/Jeugd

WMO (€ 289.000 voordelig)

De voorlopige afrekening beschermd wonen 2024 bedraagt € 1.327.000 positief. In de begroting is uitgegaan van een bedrag van € 1.000.000. Dit levert een voordeel op van € 327.000.

Verklaring overschot beschermd wonen

Met de openstelling van de Wet langdurige zorg voor BW-cliënten per 1 januari 2021 zijn sindsdien veel cliënten uitgestroomd vanuit onze BW-regio. De nieuwe instroom is beperkt. De verwachting was dat de rijksbijdrage ten aanzien van Beschermd Wonen zou worden verlaagd in de jaren die hierop zouden volgen. In de jaren die volgden stroomden meer cliënten uit dan vooraf verwacht, zowel door de gemeenten als het Rijk. Een bijstelling van de rijksbijdrage heeft sindsdien nog niet plaatsgevonden en gaat naar verwachting voor 2025 ook niet plaatsvinden. Als gevolg van een fors lager aantal cliënten en daarmee lagere kosten, en een rijksbijdrage die hier niet op is aangepast, hebben we de afgelopen jaren een flink overschot op deze Rijksmiddelen. Aangezien deze rijksmiddelen een algemeen dekkingsmiddel zijn hoeven deze overschotten niet terugbetaald te worden en staan deze ter vrije beschikking van de gemeente.

Bij de kosten WMO zorg in natura zien we een toename van € 72.000. In deze post zitten de aanpassingen in huizen. Er zijn meerdere trapliften verstrekt en ook een aantal woningaanpassingen geweest om het huis bewoonbaar te maken voor iemand met een beperking. Deze kosten zijn zeer moeilijk te voorzien.

De lagere kosten ad € 28.000 hulp in het huishouden komt voornamelijk door de wachtlijsten die zijn ontstaan en er niet altijd uren geleverd kunnen worden. Daarnaast is de PGB dagbesteding lager uitgekomen dan verwacht met € 62.000.

Jeugd (€ 160.000 nadelig)

De gemaakte kosten in jeugdhulp begeleiding en jeugdhulp behandeling vallen hoger uit doordat meer jeugdigen gebruik hebben gemaakt van duurdere indicaties op het gebied van “ambulante hulpverlening/GGZ”. Bij de slot prognose van het hele jaar is gekeken naar wat er op dat moment bekend was. Op andere onderdelen zijn de kosten lager uitgevallen. Dit levert op totaal een nadeel op van € 160.000.

Personele kosten (€ 302.000 voordelig)

In 2024 is een deel van de inhuur personeelskosten van beleid doorbelast aan de specifieke uitkering GALA en IZA. Door deze doorbelasting is het budget van inhuur niet volledig benut. Daarnaast zijn er door ziekte, zwangerschapsverlof of niet tijdig opvullen van vacatures binnen toegang en beleid minder uren doorbelast dan begroot.

Inkomsten WMO/Jeugd

Eigen bijdrage WMO (€ 113.000 voordelig)

Er is een toename van eigen bijdrage WMO omdat er bij meer mensen de eigen bijdrage en de bijdrage met ingang van 2024 € 20,60 is geworden in plaats van 19 euro per maand is opgelegd.

Uitvoering Participatiewet

BUIG uitgaven inkomensdeel (€ 21.000 voordelig)

Het verstrekken van bijstandsuitkeringen is een openeindregeling. Het aantal bijstandsontvangers is ongeveer gelijk gebleven aan dat van 31 december 2023. Ondanks de hogere kosten door een verhoging van 10% van het minimumloon zijn er positieve ontwikkelingen te melden. De wetgeving "Breed offensief" heeft geleid tot aanzienlijke investeringen in loonkostensubsidies, zowel op gemeentelijk als wettelijk niveau. Deze wetgeving biedt nieuwe kansen en benadrukt het belang van financiële investeringen om de huidige doelgroep aan het werk te helpen. Dankzij deze ontwikkelingen is er in het budget BUIG rekening gehouden met de nodige aanpassingen. In totaal resulteert dit in een klein voordeel van € 21.000 voor BUIG/Bbz, wat een positieve uitkomst is gezien de omstandigheden.

Bbz uitgaven bedrijfskrediet (€ 94.000 voordelig)

Het blijft altijd moeilijk om in te schatten hoeveel investeringen nodig zijn in een jaar qua bedrijfskredieten. € 100.000 leek vorig jaar de beste inschatting. Bij nader inzien is hier minder in geïnvesteerd, maar volgend jaar kan dit juist weer meer zijn afhankelijk van wat nodig is voor de doelgroep. Dit is ook in eerdere jaren gebleken.

Rijksbijdrage Bbz - Declaratiedeel (€ 115.000 nadelig)

Doordat de betaling aan het ministerie al heeft plaatsgevonden, terwijl de ontvangst vermoedelijk pas in 2025 of 2026 zal plaatsvinden is hier sprake van dit nadelige effect. Dit patroon hebben we ook in voorgaande jaren gezien. Het is belangrijk te benadrukken dat deze vertragingen buiten onze controle liggen en te wijten zijn aan de administratieve processen van het ministerie. Ondanks deze

uitdagingen blijven we ons inzetten om de processen van het ministerie te volgen en te ondersteunen, zodat we onze financiële administratie zo efficiënt mogelijk kunnen beheren.

Ontvangsten debiteuren (€ 126.000 voordelig)

Er zijn in 2024 twee krediethypotheeken afgelost, waardoor er veel grotere ontvangsten zijn geweest dan in eerdere jaren.

Ontvangsten BBZ bedrijfskrediet (€ 54.000 nadelig)

In 2023 hebben we enkele ontvangsten gehad tegen finale kwijting, wat dit jaar niet het geval is. Het blijft altijd een uitdaging om dit nauwkeurig in te schatten, vooral omdat het moeilijk is om vooraf te bepalen hoeveel zelfstandigen kunnen aflossen.

Re-integratie (€ 35.000 nadelig)

In 2024 hebben we een nadelig budget van € 35.000. Dit komt met name, omdat we € 27.000 meer hebben uitgegeven aan reiskosten voor inburgering, wat aantoont dat we ons meer inzetten om nieuwkomers effectief te ondersteunen en hen te helpen integreren in onze samenleving. Daarnaast is er een toename van het aantal personen dat gebruikmaakt van loonkostensubsidie van 107 naar 117 en een verhoging van de begeleidingskosten op de werkplek met € 28.000. Deze stijging weerspiegelt onze voortdurende inspanningen om werkgelegenheid te bevorderen en mensen te helpen bij het vinden van duurzame banen. Al deze investeringen zijn essentieel voor de ondersteuning en ontwikkeling van onze kwetsbare inwoners.

DVO's sociale werkvoorziening (SW) (€ 131.000 voordelig)

Er is sprake van verschillende DVO's met betrekking tot de sociale werkvoorziening. De kosten van de DVO Nieuw Beschut Werk zijn dit jaar lager uitgevallen dan begroot. Er wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van het aantal inwoners dat in aanmerking kan komen voor een Nieuw Beschut Werk plek. Deze aantallen groeien elk jaar, maar de mate waarin de groei plaats vindt, valt niet altijd precies te voorspellen. Daarnaast is het budget versterken uitvoering doelgroep niet volledig ingezet. Ten derde is er een grotere teruggave geweest van Novatec met betrekking tot betaalde loonkosten. Die loonkosten zijn voor een deel gecompenseerd door het UWV vanwege ziekte van werknemers.

SPUK GALA

In 2024 hebben we € 429.000 uitgegeven aan verschillende onderdelen binnen de SPUK GALA, zoals de sociale basis, de gezondheidsachterstanden en valpreventie. Aangezien we niet alle middelen hebben besteed moet er een deel over 2024, € 66.000, terugbetaald worden.

2. Samen ontwikkelen

Saldo van baten en lasten

Binnen het programma Samen ontwikkelen valt op dat zowel de lasten als de baten een flinke onderschrijding laten zien. Dit wordt veroorzaakt doordat bij enkele eenmalige budgetten, zoals voor de invoering van de Omgevingswet, de uitgaven achterbleven op de verwachting. Daarnaast geldt bij het voorbereidingsbudget Roden-Zuid dat het in 2024 beschikbaar gestelde budget nog maar voor een klein deel is ingezet. In de vastgestelde actualisaties van de grondexploitaties waren in 2024 meer uitgaven begroot dan werkelijk zijn gerealiseerd. Dit zorgt er ook voor dat de begrote baten (verhogen van de boekwaarde) achtergebleven zijn.

Programma 2. Samen ontwikkelen (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	9.238	16.203	6.966
Baten	8.187	11.247	3.061
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	1.051	4.956	3.905
Toevoeging/onttrekking aan reserves	343	1.948	1.605
Gerealiseerde totaal	708	3.008	2.300

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Enmalige budgetten (bedragen x € 1.000)

Over te hevelen

	Restant
Gebiedsdekkend omgevingsplan	50
Actualiseren omgevingsvisie	50
Invoeringskosten Omgevingswet	376
Strat. sturen vastgd, proj., gronden	25
Ontwikkeling Oude Velddijk 26 Peize	206
Project Veenhuizen	50

757

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)

Bijdrage bestemmingsreserve Middenveld	848

848

1.605

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Leges bijzondere procedures	-34	-34	
Levering derden: Projecten	-33	-33	

Sloop voormalige school De Vlinderhof Veenhuizen	-25	-25	
Ingehuurd personeel	-491	-491	

Voordelig

Salarissen huidig personeel	515	515	
Leges omgevingsvergunningen	458		458
Invoering Omgevingswet	135	135	
Invoering Omgevingswet - incident t/m 2027	263	263	
Winstnemning grondexploitatie Oosterveld Norg	918		918
Uren	972	972	

Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	379	379	

Resultaat vóór correctie reservemutatie	3.905	1.681	1.376

Per saldo een voordelig resultaat van

2.300

Nadelig

Leges bijzondere procedures (€ 34.000)

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 worden geen nieuwe bestemmingsplanprocedures meer doorlopen. Merendeel van deze bestemmingsplanprocedures worden nu opgevangen in het vergunningenspoor via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarvoor andere legesbedragen gelden. De structurele inkomstenraming kan derhalve vanaf 2025 vervallen

Levering derden: Projecten (€ 33.000 nadelig)

Op enkele projecten in voorbereiding zijn kosten van een projectleider verantwoord en zijn er kosten gemaakt voor aanplant in het centrum van Roden.

Sloop voormalige school De Vlinderhof Veenhuizen (€ 25.000)

Bij de sloop van de voormalige school is vanwege meerwerk de oorspronkelijk raming overschreden.

Ingehuurd personeel (€ 491.000 nadelig)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Voordelig

Salarissen huidig personeel (€ 515.000 voordelig)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Leges omgevingsvergunningen (€ 458.000 voordelig)

Als gevolg van de invoering van de Omgevingswet zijn de opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen voorzichtig begroot. Ondanks de bijstelling in de trimesterrapportage zijn er in 2024 aanmerkelijk meer leges opgelegd dan van tevoren was ingeschat. Ook zijn er enkele grote projecten vergund waarvoor de maximale leges in rekening zijn gebracht.

Invoering Omgevingswet (€ 135.000) en invoering Omgevingswet - incidenteel t/m 2027 (€ 263.000)

Aangezien de procesregisseur pas in september is begonnen, zijn de hiervoor geraamde kosten (een heel jaar) niet uitgeput. Ook is er, vanwege een uitgebreid aanbestedingstraject, in 2024 niet begonnen met de update van de huidige omgevingsvisie aangezien het bureau pas in februari 2025 is geselecteerd. De hiervoor geraamde kosten, evenals die voor een eventuele MER gaan pas in 2025 komen. Daarnaast is de geselecteerde projectleider inmiddels vertrokken en wordt er gezocht naar vervanging.

Uren (€ 972.000)

Een nadelig saldo op doorbelaste uren ontstaat onder meer door een groter personeelsbestand, grotere verlofsaldi en lager ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Winstneming grondexploitatie Oosterveld Norg (€ 918.000 voordelig)

Zie de paragraaf Grondbeleid voor een verdere toelichting op de grondexploitaties.

(bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Oosterveld Norg	-918	0	918
Peize-Zuid	0	0	0
Maatlanden - de Zulthe Roden	0	0	0
Zuidpoort - Terheijl	0	0	0
	-918	0	918

3. Bestuur en samenleving

Saldo van baten en lasten

De overschrijding op baten wordt voornamelijk door de nog te verwachten rijksbijdrage voor Nij Begun. De overschrijding van de lasten wordt veroorzaakt door een storting in de voorziening van voormalig personeel. Op beide onderwerpen wordt verder ingegaan in het vervolg van dit onderdeel.

Programma 3. Bestuur en samenleving (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Lasten	6.837	5.245	-1.592
Baten	1.856	-644	-2.500
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	4.981	5.889	908
Toevoeging/onttrekking aan reserves	0	0	0
Gerealiseerde totaal	4.981	5.889	908

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Kosten integraal veiligheidsbeleid	-26	-26	
Levering derden Toegang A&O	-36	-36	
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-23	-23	
Voorziening voormalig personeel	-1.063	-1.063	
Ingehuurd personeel	-203	-203	
<i>Voordelig</i>			
Salarissen huidig personeel	272	272	
Nij Begun	836	-197	1.033
Leges paspoorten	29		29
Participatie griffie	23	23	
Uitkering rioleringschade Middenveld	918	918	
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	119	181	
Resultaat vóór correctie reservemutatie	908	-154	1.062
Per saldo een voordelig resultaat van	908		

Nadelig

Kosten integraal veiligheidsbeleid (€ 26.000)

Dit jaar hebben we extra kosten gemaakt voor de beveiliging van het gemeentehuis en college vanwege toenemende spanningen vanuit de maatschappij. We onderzoek op dit moment welke maatregelen we voor de interne veiligheid nodig achten en welke kosten hiermee gemoeid gaan. Ook de kosten voor het Zorg- en Veiligheidshuis stegen door de pilot stalking, de aanpak van mensenhandel en hogere personeels- en huisvestingskosten. Door nieuwe APV-regels over woonoverlast en de toename van online oplichting investeerden we extra in samenwerking en bewustwording.

Levering derden Toegang A&O (€ 36.000)

We hebben voor deze verkiezingen extra geïnvesteerd in nieuwe stembussen en stemhokjes waardoor de kosten eenmalig hoger zijn uitgevallen.

Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (€ 23.000)

Bij de brandweerpost in Roden is niet-gepland vervangingsonderhoud aan het dak uitgevoerd. De kunststof dakbedekking verouderde te snel en ging al na 15 jaar lekken.

Voorziening oud-wethouders (€ 1.063.000)

Het nadeel bij de voorziening voormalig personeel wordt voornamelijk verzaakt door een benodigde extra storting in de voorziening voor oud-wethouders van € 796.000. In het kader van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) bestuderen zowel BZK als VNG momenteel de verschillende

implementatie-scenario's voor de WTP en de fondsvorming Appa, waarbij aan ieder scenario specifieke voor- en nadelen kleven. Een dergelijke overgang naar een nieuw pensioenstelsel betekent dat alle opgebouwde pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers worden overgezet in een nieuwe pensioenregeling. Waarbij de decentrale overheden gevraagd zullen worden om de gevormde voorzieningen over te dragen ter financiering aan het ABP. Tot op heden werd voor de nominale berekening de BZK-grondslagen gehanteerd. Onze pensioen adviseur PROambt adviseert echter bij de berekening van de benodigde waarde, de nFTK methode toe te passen, omdat zij er van uitgaan dat deze rekenregels gehanteerd gaan worden bij een collectieve waardeoverdracht. De overdracht naar het ABP zal naar verwachting in 2027 plaatsvinden.

Ingehuurd personeel (€ 203.000)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Voordelig

Salarissen huidig personeel (€ 272.000 voordelig)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Nij Begun (€ 836.000)

In april 2023 heeft het kabinet gereageerd op de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen met de kabinetsreactie, genaamd 'Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief'. Deze reactie omvat 50 concrete maatregelen die voortkomen uit de aanbevelingen van de commissie. Veel van deze maatregelen vereisen dat lokale overheden individueel en gezamenlijk actie ondernemen. Dit zorgt voor aanvullende werkzaamheden, bovenop de reguliere werkzaamheden, waarvoor geen financiële middelen zijn voorzien bij de gemeenten en de provincie. Tijdens het Bestuurlijk Overleg Groningen van 11 december 2024 zijn tussen Rijk en regio afspraken gemaakt over de additionele werkzaamheden die regionale overheden uitvoeren in het kader van de uitwerking van Nij Begun. De bekostiging over 2024 is vastgesteld op € 17.597.000. Het aandeel van de gemeente Noordenveld hierin is € 1.033.000. In 2024 is aan levering derden en interne uren € 197.000 voor Nij Begun uitgegeven. Per saldo bedraagt daarom het voordeel € 836.000. Er worden nadere afspraken gemaakt over de wijze van verantwoorden van de uitgaven. Hierover is vanuit gemeente Noordenveld contact met de provincie Groningen. In deze jaarrekening stellen wij om deze reden voor om hiervoor in 2025 een bestemmingsreserve te vormen.

Leges paspoorten (€ 29.000)

Omdat het verschil in de kosten tussen een paspoort en een ID-kaart nog maar € 8 is, kiezen meer mensen voor een paspoort. Daarnaast nemen inwoners vaker aanvullend een paspoort af om naar het Verenigd Koninkrijk te kunnen reizen.

Participatie griffie (€ 23.000)

Van het participatiebudget voor de raad is in 2024 weinig gebruik gemaakt, omdat er geen grote participatietrajecten, geëntameerd vanuit de raad, zijn geweest.

Uitkering rioleringschade Middenveld (€ 918.000 voordelig)

Dit betreft een eenmalig budget dat gedekt wordt door de algemene reserve. De reservemutatie is onder Programma 2. Samen ontwikkelen verantwoord. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de naar de bijlagen met betrekking tot de overheveling van de eenmalige budgetten.

4. Groen beleven

Saldo van baten en lasten

De baten en lasten laten in 2024 een vergelijkbare onderschrijding zien. Dit komt door drie begrote specifieke uitkeringen van in totaal € 2,9 miljoen waarop geen uitgaven zijn verantwoord. De werkzaamheden worden vanaf 2025 uitgevoerd.

Programma 4. Groen beleven (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Lasten	20.496	23.409	2.913
Baten	12.963	15.742	2.779
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	7.534	7.667	134
Toevoeging/onttrekking aan reserves	17	92	74
Gerealiseerde totaal	7.517	7.576	59

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (bedragen x € 1.000)

Over te hevelen	Restant	
Actualiseren wegenlegger	11	
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	63	
		74

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

De onderdelen riolering en afvalverwerking worden apart toegelicht.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Ingehuurd personeel	-129	-129	
Smeermiddelen en reparaties	-40	-40	
Gladheidsbestrijding	-28	-28	
Stortkosten parken en plantsoenen	-26	-26	

Kapitaallasten	-78	-78	
Uren	-282	-282	

Voordelig

Salarissen huidig personeel	309	309	
Vorbereidingsbudget Verkeersprojecten	25	25	
Begrafenisrechten	57	57	
Openbare verlichting	46	46	
Uitbreiding begraafplaats Nieuw-Roden	20	20	
Exploitatie voormalige gemeentewerven	46	46	
Verhuur kantoor/bedrijfsruimten Ekkelkamp Roden	40		40
Aanpak zwerfvuil	22	22	
Vergoeding derden zwerfvuil	67		67

Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	84	84	

Resultaat vóór correctie reservemutatie	133	26	107

Per saldo een voordelig resultaat van	59		

Nadelig

Ingehuurd personeel (€ 129.000 nadelig)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Smeermiddelen en reparaties (€ 40.000)

Er zijn meer, en duurdere reparaties uitgevoerd dan voorzien

Gladheidsbestrijding (€ 28.000)

Er zijn meerkosten gemaakt voor het inregelen van de nieuwe werkwijze vanwege de verhuizing naar de Ekkelkamp.

Stortkosten parken en plantsoenen (€ 26.000)

De indexatie voor deze post is niet toereikend voor de daadwerkelijke prijsstijgingen.

Kapitaallasten (€ 78.000)

Een voordelig saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder geïnvesteerd is dan begroot. In het hoofdstuk Investerings vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Uren (€ 282.000)

Een voordelig saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner personeelsbestand, lagere verlofsaldi en hoger ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Voordelig

Salarissen huidig personeel (€ 309.000)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Vorbereidingsbudget Verkeersprojecten (€ 25.000)

Uit dit doorlopende vorbereidingsbudget zijn we het ontwerpproces voor de Nieuweweg en de Zevenhuisterweg gestart. Ook zijn we gestart met het uitwerken van de verkeersvisie voor het bedrijventerrein Roden.

Begrafenisrechten (€ 57.000)

De ingekomen leges aan begrafenisrechten zijn afhankelijk van het aantal overledenen, het aantal dat kiest voor een begrafenis i.p.v. voor een crematie en of iemand in Noordenveld begraven wenst te worden. Deze variabelen zijn erg lastig om accuraat te voorspellen en verschillen jaarlijks.

Openbare verlichting (€ 46.000)

Dit betreft de nasleep van het voortijdige beëindigen van het contract met energieleverancier DVEP. Er is een compensatie van € 14.000 en een correctie over het energieverbruik in 2023 van € 26.000.

Uitbreiding begraafplaats Nieuw-Roden (€ 20.000)

Voor de uitvoering bleek onverwacht een archeologisch onderzoek noodzakelijk. De uitkomst hiervan laat op zich wachten. Pas daarna kan een definitief plan worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Exploitatie voormalige gemeentewerven (€ 46.000)

Dit budget is bedoeld voor onder meer de onderhoudskosten. Doordat het gebouw nieuw is, is hiervan geen gebruik gemaakt.

Verhuur kantoor/bedrijfsruimten Ekkelkamp Roden (€ 40.000)

De gemeente ontvangt een vergoeding voor het gebruik van de voormalige werkplaats aan de 1e Energieweg. Deze vergoeding is ter dekking van de doorlopende kapitaallasten (rente en afschrijving) en was niet voorzien.

Aanpak zwerfvuil (€ 22.000)

Voor project Schoon Belonen zijn veel minder uren gemaakt door de extern projectleider. Daarnaast is de jaarlijkse vergoeding aan de 26 deelnemers in dit project verlaagd van € 750 naar € 250 per deelnemer.

Vergoeding derden zwerfvuil (€ 67.000)

De vergoeding voor zwerfafval is een nieuwe vergoeding. Deze vergoeding gebruiken we ter dekking van de kosten van bijvoorbeeld het legen van prullenbakken.

Riolering

Afwijkingen op de uitgaven en inkomsten op het taakveld Riolering leiden niet tot een verschil in het jaarresultaat. Een eventueel tekort of overschot wordt namelijk verrekend via de egalisatievoorziening riolering. De begrote onttrekking aan de voorziening na wijziging was in 2024 € 210.000. De uiteindelijke onttrekking bedroeg € 341.000. Er is dus per saldo € 131.000 meer

onttrokken aan de voorziening dan verwacht. De onderliggende verschillen worden hieronder uiteengezet. Na het overzicht volgt een algemene toelichting.

Toelichting riolering (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Kapitaallasten	-63	-63	
Levering derden	-104	-104	
Uren/overhead	-24	-24	
<i>Voordelig</i>			
Rioolheffing	66		66
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	-6	-6	
Per saldo meer aan de voorziening onttrokken	-131	-197	66

Het nadelig verschil op riolering wordt veroorzaakt door hogere kapitaallasten en hogere kosten voor derden bij onderhoud aan het vrij verval rioolstelsel. Daarnaast zijn door vervanging bij ziekte en door extra inzet voor klimaatadaptatie zijn de personeelskosten gestegen. Ook bleek een deel van de inzet voor klimaatadaptatie achteraf niet subsidiabel. Hierdoor is ook de overhead gestegen. In vergelijking met het vastgestelde GRP ligt de onttrekking aan de voorziening in lijn met de verwachting.

Afval

Afwijkingen op de uitgaven en inkomsten op het taakveld Afval leiden niet tot een verschil in het jaarresultaat. Een eventueel tekort of overschot wordt namelijk verrekend via de egalisatievoorziening afvalverwijdering. De begrote onttrekking aan de voorziening na wijziging was in 2024 € 407.000. De uiteindelijke onttrekking bedroeg € 412.000. Er is dus per saldo € 6.000 meer onttrokken aan de voorziening dan verwacht. De onderliggende verschillen worden hieronder uiteengezet. Na het overzicht volgt een algemene toelichting.

Toelichting afvalverwerking (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Uren	-229	-229	
BTW	-26	-26	
<i>Voordelig</i>			
Materieel	22	22	
Inkomsten uit reststromen	88		88
Kwijtschelding niet ten laste van de afvalbegroting en compost	79	79	
Afvalstoffenheffing	63		63
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	-3	-3	
Per saldo meer aan de voorziening onttrokken	-6	-157	151

Voor de afvalinzameling is door ziekte en reparaties aan het materieel meer personeel ingezet dan vooraf begroot. Daarnaast zijn meer auto's ter vervanging ingezet. In 2024 is het nieuwe grondstoffencentrum in gebruik genomen. Hiervoor zijn vooraf geen opstartkosten opgenomen in de begroting. Het inregelen van de nieuwe werkwijze heeft extra kosten voor personeel met zich meegebracht. Daarnaast is er minder inzet geweest van medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt, deze zijn vervangen door reguliere medewerkers waar hogere kosten mee gemoeid zijn. Voor papier en plastic, metaal en drankkartons (PMD) zijn meer inkomsten ontvangen dan begroot door hogere vergoedingen. Het oude brengstation is afgestoten als werkplek waardoor de kapitaallasten lager uitvallen. Ook is er meer afvalstoffenheffing ontvangen dan begroot en iets minder reinigingsrecht.

5. Werken, ondernemen en ontspannen

Saldo van baten en lasten

De overschrijding op de baten wordt voornamelijk veroorzaakt door de verkoop van bedrijfskavels bij de grondexploitatie Haarveld. De lagere realisatie van de uitgaven dan begroot wordt mede veroorzaakt doordat uitgaven op eenmalige budgetten achtergebleven zijn op de verwachting vooraf in de begroting.

Programma 5. Werken, ondernemen en ontspannen (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	8.424	9.307	883
Baten	4.251	3.008	-1.243
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	4.173	6.300	2.126
Toevoeging/onttrekking aan reserves	116	672	556
Gerealiseerde totaal	4.057	5.628	1.570

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo van de toevoeging/onttrekking aan reserves op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten) en reservemutatie(s):

Eenmalige budgetten (bedragen x € 1.000)	
Over te hevelen	Restant
Bedrijvenregeling Drenthe	36
Opstellen Kerkenvisie	11
Uitvoeren centrumvisie	40
Dorpenfonds	418
Uitvoeringsagenda	32
Culturele alliantie	10
Onderzoek sportcentrum De Hullen	9

556

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Bijdrage OPON	-32	-32	
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-47	-47	
Correctie op eerder genomen winstneming grondexploitatie Westeres Roden	-29		-29
Kapitaallasten	-21	-21	
<i>Voordelig</i>			
Ingehuurd personeel	44	44	
Huur verenigingen/groepen sportcentrum De Hullen	34		34
Opbrengst forensenbelasting	58		58
Uitvoeringsagenda	21	21	
Culturele gemeente	90	90	
Bijdragen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: onderhoud Havezathe Mensinge	22		22
De Wensinghof	29	29	
Kaartverkoop zwembad De Hullen	71		71
Winstneming grondexploitatie Haarveld Roden	960	960	
Uren	314	314	
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	612	612	
Resultaat vóór correctie reservemutatie	2.126	1.970	156
Per saldo een voordelig resultaat van	1.570		

Nadelig

Bijdrage OPON (€ 32.000)

De kosten voor de conciërges OPON worden gedekt door een rijksbijdrage en door een bijdrage van OPON. De rijksbijdrage is in 2023 verhoogd. Verzuimd is de raming van de te ontvangen bijdrage van OPON naar beneden bij te stellen.

Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (€ 47.000)

Bij onder andere de gebouwen De Dobbe in Roden en De Brinkhof in Norg zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd die in eerdere jaren waren uitgesteld. Hierdoor is op dit programma een overschrijding van € 47.000 ontstaan.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)-bijdrage (23.000)

De opbrengst uit de BIZ is gestegen als gevolg van de nieuwe bedrijfspanden op van het bedrijventerrein. Omdat het tarief voor vijf jaar vaststaat geeft dit een meeropbrengst. De opbrengsten uit de BIZ worden uitgekeerd aan de ondernemersfondsen.

Correctie op eerder genomen winstneming grondexploitatie Westeres Roden (€ 29.000)

Zie de paragraaf Grondbeleid voor een verdere toelichting op de grondexploitaties.

Kapitaallasten (€ 21.000)

Een voordelig saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder geïnvesteerd is dan begroot. In het hoofdstuk Investerings vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Voordelig

Ingehuurd personeel (€ 44.000)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Huur verenigingen/groepen sportcentrum De Hullen (€ 34.000)

In 2024 is de verhuur aan verenigingen in het sportcentrum toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Daarentegen is de verhuur van verenigingen in de gymlokalen afgenomen. Het extra bedrag dat het sportcentrum heeft ontvangen, is deels te wijden aan meer inhuur en het gevolg van verenigingen die buiten de gemeente Noordenveld hebben ingehuurd op het sportcentrum.

Opbrengst forensenbelasting (€ 58.000)

De ontwikkeling van de WOZ-waarden van recreatiewoningen voor belastingjaar 2023 naar 2024 was hoger dan berekend. Hierdoor moet een hoger bedrag aan forensenbelasting worden voldaan.

Uitvoeringsagenda (€ 21.000)

Twee redenen; De fysieke realisatie MTB route heeft vertraging opgelopen en zal plaats vinden in Q1 2025 en daarmee zullen de kosten in 2025 komen te vallen.

Culturele gemeente (€ 90.000)

Vooruitlopend op de te ontvangen subsidie van de provincie in 2025, is in 2024 bij raadsbesluit besloten het deel van de cofinanciering vanuit Noordenveld ten laste van het begrotingssaldo 2024 beschikbaar te stellen. Er is in 2024 nog weinig uitgegeven. Het resterende budget is nodig voor de voorbereiding en uitvoering van het project Noordenveld culturele gemeente.

Bijdragen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: onderhoud Havezathe Mensinge (€ 22.000)

Dit betreft een jaarlijks terugkerende subsidie waarvan vooraf niet zeker is of deze wordt uitbetaald vanwege de subsidievereisten.

De Winsinghhof (€ 29.000)

Dit betreft een vergoeding vanuit de verzekering voor de gemaakte kosten om de schade van de brand in 2023 te herstellen.

Kaartverkoop zwembad De Hullen (€ 71.000)

In 2024 zagen we een toename in het aantal bezoekers, omdat Zwembad Nienoord vier maanden gesloten was voor onderhoud. Veel gezinnen en kinderen zochten een alternatief, wat zorgde voor meer drukte in ons zwembad. Om in te spelen op de verhoogde vraag naar zwemlessen, hebben we extra personeel aangetrokken. Hierdoor hebben we meer zwemlessen voor kinderen kunnen aanbieden. Dit alles heeft geresulteerd in een beduidende meer opbrengsten voor het zwembad.

Uren (€ 314.000)

Een voordelig saldo op doorbelaste uren ontstaat onder meer door een kleiner personeelsbestand, lagere verlofsaldi en hoger ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Winstneming grondexploitaties bedrijventerreinen (€ 931.000 voordelig)

Zie de paragraaf Grondbeleid voor een verdere toelichting op de grondexploitaties.

(bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Haarveld Roden	-960	0	960
Westeres Roden	29	0	-29
	-931	0	931

6. Duurzaam voor nu en later

Saldo van baten en lasten

De baten en lasten laten in 2024 een vergelijkbare onderschrijding zien. Dit komt door vier begrote specifieke uitkeringen van in totaal € 4,7 miljoen waarop weinig of geen uitgaven zijn verantwoord. De werkzaamheden worden vanaf 2025 uitgevoerd.

Programma 6. Duurzaam voor nu en later (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Lasten	2.707	7.323	4.617
Baten	460	5.008	4.548
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	2.246	2.315	69
Toevoeging/onttrekking aan reserves	0	116	116
Gerealiseerde totaal	2.246	2.200	-47

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Enmalige budgetten (bedragen x € 1.000)

Over te hevelen

Restant

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

116

116

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Toelichtingen op de verschillen

Nadelig

Ingehuurd personeel (€ 74.000)

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Bodemverontreiniging Bremstraat Norg (€ 80.000)

Uit verplicht onderzoek naar de bodem voorafgaand aan werkzaamheden, bleek een vervuiling aanwezig in de speeltuin aan de Bremstraat te Norg. Hiervoor heeft in 2024 onderzoek plaatsgevonden, waaruit blijkt dat er nader onderzoek nodig is om uiteindelijk een sanering uit te voeren. De kosten voor nadere onderzoeken en sanering worden geschat op € 80.000. Hiervoor nemen we in deze jaarrekening een voorziening op.

Uren (€ 64.000)

Een voordelig saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner personeelsbestand, lagere verlofsaldi en hoger ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Voordelig

Bijdrage RUD Drenthe (€ 175.000)

De afrekening over 2024 vindt plaats op basis van de afgesproken verrekensystematiek, waarbij wordt betaald voor de daadwerkelijke inzet. Noordenveld heeft een lagere vraag en krijgt daardoor geld terug. Er wordt betaald voor de daadwerkelijke inzet. Daarmee betaalt iedereen alleen voor de uren die deze afneemt. Deelnemers met een lagere vraag krijgen daardoor geld terug en een hogere bijdrage volgt voor degene die meer inzet hebben gevraagd.

Uitvoering Warmtevisie t/m 2026 (€ 115.000)

Het geraamde budget om de projecten en inspanningen van het uitvoeringsprogramma warmtevisie 2024 uit te kunnen voeren is hoger gebleken dan benodigd. Voor 2025 is daarom het beschikbare budget voor de uitvoering van het warmteprogramma naar beneden bijgesteld.

Maatregelen verduurzaming € 138.000

In 2024 is het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid voorbereid. Daardoor zijn inspanningen later gestart dan oorspronkelijk voorzien. Sinds Q1 2025 wordt hieraan gericht gewerkt, om zo optimaal bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelen van onze gemeente.

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Ingehuurd personeel	-74	-74	
Bodemverontreiniging Bremstraat Norg	-80	-80	
Uren	-64	-64	
<i>Voordelig</i>			
Bijdrage RUD Drenthe	175	175	
Uitvoering Warmtevisie t/m 2026	115	115	
Maatregelen verduurzaming	138	138	
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	-141	-141	
Resultaat vóór correctie reservemutatie	69	69	0
Per saldo een nadelig resultaat van	-47		

7. Helder zicht

Saldo van baten en lasten

De overschrijding op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door het boeken van het bruto jaarresultaat 2024 van € 5.001.000 en een storting van € 502.000 in de voorziening van voormalig personeel. Op beide onderwerpen wordt verder ingegaan in het vervolg van dit onderdeel.

Programma 7. Helder zicht (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	23.575	18.852	-4.723
Baten	77.202	78.174	972
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-53.628	-59.322	-5.694
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-1.417	-1.313	105
Gerealiseerde totaal	-52.210	-58.009	-5.799

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast. Het saldo van de toevoeging/onttrekking aan reserves op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten) en reservemutatie(s):

Eenmalige budgetten (bedragen x € 1.000)

Over te hevelen

Restant

Knelpuntenbudget

105

105

Hieronder volgt het overzicht van de verschillende nadelen en voordelen op het programma die groter zijn dan € 20.000.

Voor een verdere toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Toelichtingen op de verschillen

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Totaal	Lasten	Baten
<i>Nadelig</i>			
Voorziening voormalig personeel	-428	-428	
Overhead	-178	-178	
Vennootschapsbelasting	-245	-245	
Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	-25	-25	
Bezwaar en beroepsschriften WOZ	-47	-47	
Verschil jaarresultaat en slotwijziging	-5.329	-5.329	
<i>Voordelig</i>			
Salarissen huidig personeel	486	486	
Onroerendezaakbelastingen	67		67
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	127		127
Onvoorzien	31	31	
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)	-153	-153	
Resultaat vóór correctie reservemutatie	-5.694	-5.888	194
Per saldo een nadelig resultaat van	-5.799		

Nadelig

Voorziening voormalig personeel (€ 428.000)

Het nadeel bij de voorziening voormalig personeel wordt voornamelijk verzaakt door een benodigde extra storting in de voorziening flankerend beleid van € 502.000. Deze storting is nodig om de verplichtingen ten aanzien van voormalig medewerkers te kunnen betalen. Enerzijds behelst dit verplichtingen voortkomende uit de RVU, anderzijds WW verplichtingen ten aanzien van voormalig personeel.

Overhead (€ 178.000)

Het nadeel op de overhead in 2024 bedraagt € 178.000 en wordt uitgebreid toegelicht in de paragraaf Overhead.

Vennootschapsbelasting (€ 245.000)

Het nadelige resultaat van € 245.000 is ontstaan vanwege nog te verwachten correcties over de jaren 2023 tot en met 2024.

Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) (€ 25.000)

De kosten van de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten via de VNG worden lopen net zoals in voorgaande jaren via het Fonds GGU. De verdeling vindt plaats op basis van het aantal inwoners, peildatum jaar t-1. T.o.v. 2023 is in 2024 de bijdrage per inwoner gestegen naast een lichte stijging van het aantal inwoners.

Bezwaar en beroepsschriften WOZ (€ 47.000)

Het aantal bezwaarschriften is in 2024 is afgenomen ten opzichte van 2023. Echter ligt het aantal nog boven het meerjarig gemiddelde wat het gevolg is van de toename van het aantal bezwaren ingediend door een no-cure-no-pay bedrijf. Daarnaast is sprake van een toename van de beroepsprocedures, ook deze toename is grotendeels toe te schrijven aan de bedrijven die zeggen "gratis" te zijn voor de inwoners.

Verschil jaarresultaat en slotwijziging (€ 5.329.000)

In de slotwijziging werd nog rekening gehouden met een negatief jaarresultaat van € 328.000. Het bruto jaarresultaat is uitgekomen op € 5.001.000. Voor het programma Helder zicht betekent dit een verschil van € 5.329.000.

*Voordelig***Salarissen huidig personeel (€ 486.000)**

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Personele lasten.

Onroerendezaakbelastingen (OZB) (€ 67.000)

De opbrengsten uit de OZB zijn hoger dan voorzien. Dit is het gevolg van de ontwikkeling van de WOZ-waarden van woningen. Daarnaast is de invulling van het bedrijventerrein Haarveld een factor bij de OZB van de niet-woningen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds (€ 127.000)

Het voordeel op de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt toegelicht in het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen.

Onvoorzien (€ 31.000)

In 2024 hebben wij hierop geen aanspraak gemaakt.

WNT-verantwoording

De WNT is van toepassing op de gemeente Noordenveld. Het voor de gemeente Noordenveld toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog vier jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	H. Huttinga	D.S. Ruddijs
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.831	117.137
Beloningen betaalbaar op termijn	16.501	19.241
<i>Subtotaal</i>	<i>114.332</i>	<i>136.378</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	114.332	136.378
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	H. Huttinga	D.S. Ruddijs
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functieervulling in 2023	01-01 - 31-12	01-09 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	93.293	36.723
Beloningen betaalbaar op termijn	15.676	6.298
<i>Subtotaal</i>	<i>108.969</i>	<i>43.021</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	74.537
Bezoldiging	108.969	43.021

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 27 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3,9 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag 8,3 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3,9 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 5,8 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen zijn:

Model rechtmatigheidsverantwoording (bedragen (x € 1.000))	
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	4.475
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	1.357
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	5.832
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdelen 1 +2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid	5.832

5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
Voorwaardencriterium	
Inkoop en aanbesteding onrechtmatig	2.548
Overige rechtmatigheidsfouten	52
M&O criterium	
Geen bevindingen	

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Toelichting overschrijding lasten programma's

Programma Samen doen

Binnen het programma Samen doen zijn de lasten in 2024 voor de opvang Oekraïners verantwoord (€ 5,4 miljoen). Deze uitgaven zijn, met uitzondering van € 199.000, niet begroot. Tegenover deze uitgaven staat hetzelfde bedrag aan inkomsten, dat wij voor een groot deel nog moeten ontvangen. Voor een nadere toelichting op de financiële verwerking van de opvang Oekraïners verwijzen wij naar het programma **Samen doen**, taakveld **6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**.

Programma Bestuur en samenleving

Binnen het programma Samen doen is de storting van € 1,1 miljoen in de voorziening voormalig personeel verantwoord. Voor een nadere toelichting op deze storting verwijzen wij naar het onderdeel **3. Toelichting op de afwijkingen in deze jaarrekening**.

Toelichting overschrijding investeringsbudgetten

Het totaal van de overschrijdingen op de investeringsbudgetten bedraagt € 1,4 miljoen. Voor toelichtingen op de overschrijdingen op de investeringsbudgetten verwijzen wij naar onderdeel **10. Investerings** in deze jaarrekening.

In de onderdelen **3. Toelichting op de afwijkingen** en **10. Investerings** in deze jaarrekening worden de oorzaken van deze overschrijdingen nader aangegeven. Uit de argumentatie blijkt dat de overschrijdingen passen binnen het door de gemeenteraad vastgestelde beleid zodat geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid. Voorgesteld wordt dan ook om deze overschrijdingen alsnog te accorderen.

Toelichting ongeautoriseerde reservemutaties

In deze jaarrekening is geen sprake van ongeautoriseerde reservemutaties.

Toelichtingen overschrijding baten en onderschrijding baten en lasten

In deze jaarrekening constateren wij de volgende overschrijdingen van de baten en onderschrijdingen van de baten en lasten die niet tijdig zijn gemeld.

Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten (bedragen (x € 1.000))	
Begrotingscriterium	
Overschrijding van de baten	846
Onderschrijding van de lasten	658
Onderschrijding van de baten	56
Totaal	1.560

Voor alle bovenstaande begrotingsonder- en overschrijdingen op de programma's geldt dat deze als onrechtmatig worden beschouwd.

In onderdeel **3. Toelichting op de afwijkingen** van deze jaarrekening worden de oorzaken van deze overschrijdingen nader aangegeven.

Toelichting op voorwaardencriterium

Toelichting op voorwaardencriterium

In het proces Inkoop en aanbesteding is € 2,45 miljoen aan onrechtmatigheid geconstateerd. Dit is onder andere opgebouwd uit:

- € 1,4 miljoen opvang en begeleiding vluchtelingen niet aanbesteed;
- € 320.000 inhuur medewerkers, boven de Europese aanbestedingsdrempel;
- € 300.000 levering van bakstenen, boven de Europese aanbestedingsdrempel.
- € 138.000 inkoop expertise boven de Europese aanbestedingsdrempel.
- € 118.000 grondwateronderzoek niet Europees aanbesteed.

Toelichting op M&O criterium

Wij hebben geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting eigen bijdrage CAK

Gemeente Noordenveld ontvangt overzichten van het CAK met diverse gegevens; door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten is de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid als geheel vast te kunnen stellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Gemeente Noordenveld kan hierdoor geen zekerheid geven over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage.

5. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgelegd.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het eind van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De algemene uitkering wordt in de jaarrekening opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercircular van het boekjaar. Eventuele gevolgen van de ontwikkeling van de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af systematiek die bekend worden na de septembercircular zoals bijvoorbeeld in de jaarlijkse Najaarsnota van het rijk, vinden nog geen doorvertaling in het accres. Omdat de decembercircular geen bijstellingsmoment is voor het accres zijn de gevolgen hiervan voor het accres nog onbekend. Op grond hiervan dienen alle gemeenten en provincies in de jaarrekening van jaar t de gemeente- respectievelijk de provinciefondsuitkering op te nemen overeenkomstig de in jaar t laatste gepubliceerde accresmededeling, te weten de septembercircular van jaar t. Voor een toelichting op de ontvangen budgetten uit de decembercircular 2024 wordt verwezen naar onderdeel *Algemene dekkingsmiddelen*.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (éénmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) wordt wel een verplichting opgenomen.

Investerings moeten verplicht worden geactiveerd en afgeschreven over de verwachte gebruiksduur conform de voorschriften voor investeringen met economisch nut.

Taakvelden

In het Besluit Begroting en Verantwoording is opgenomen dat bij het opstellen van de begroting respectievelijk de jaarrekening er een totaaloverzicht is opgenomen met geraamde dan wel gerealiseerde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld. Dit overzicht is na de toelichting op het overzicht van baten en lasten opgenomen in de jaarrekening (bijlage *Jaarrekening op taakveld*).

Grondslagen balans

In dit onderdeel van de jaarstukken zijn de grondslagen per categorie balanspost opgenomen:

Immateriële vaste activa

De op de balans opgenomen immateriële vaste activa betreffen voorbereidingskosten die gemaakt zijn voor nog niet in exploitatie genomen gronden. De kosten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Deze kosten worden voor een periode van ten hoogste vijf jaar geactiveerd. Ook worden bijdragen aan activa in eigendom van derden onder de immateriële vaste activa geactiveerd.

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Strategische gronden, voorheen Niet in exploitatie genomen bouwgronden

De strategische gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Onder de materiële vaste activa bevinden zich eigendommen van de gemeente Noordenveld die in erfpacht zijn uitgegeven.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op slijtende investeringen wordt vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, zoals opgenomen in de financiële verordening artikel 212. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. In afwijking van de bepalingen in de financiële verordening worden de activa van vóór de invoering van verordening artikel 212 Gemeentewet afgeschreven op basis van het destijds geldende afschrijvingsbeleid.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen worden geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalvestrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt voor een langere periode mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal duurzame waardevermindering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar geschatte marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Er wordt een voorziening gevormd voor grondexploitatieplannen die naar verwachting verliesgevend zullen gaan sluiten.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit verrekenprijzen van

grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening opgenomen. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden alleen ingesteld indien de gemeenteraad daartoe als zodanig een besluit heeft genomen. Op deze reserves wordt geen rente bijgeschreven, tenzij de gemeenteraad hiertoe uitdrukkelijk heeft besloten.

Grondslagen balans

Voorzieningen worden op grond van het BBV gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (bijdragen van overheden zijn verantwoord onder de overlopende passiva).

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting en/of het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen.

Vaste schulden langer dan 1 jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van financial lease van vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Borg- en garantstellingen

Leningen door de gemeente gewaarborgd, zijn buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 27 november 2024 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 3,9 miljoen) is gehanteerd, waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

6. Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Noordenveld bestaan uit het saldo van de lokale heffingen, de algemene uitkeringen en dividendopbrengsten.

Omschrijving algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Vershil
Baten			
Onroerendezaakbelastingen	7.226	7.159	67
Algemene uitkering gemeentefonds	63.309	63.182	127
Integratie-uitkeringen	3.463	3.463	0
Dividend	71	84	-13
Totaal baten	74.070	73.888	182
Lasten			
Onroerendezaakbelastingen	746	693	52
Overige belastingen	4	3	2
Totaal lasten	750	696	54
Resultaat algemene dekkingsmiddelen	73.320	73.192	128

Bij de algemene dekkingsmiddelen zien we het gecumuleerde jaarresultaat van afzonderlijke onderdelen. Per saldo is over 2024 een voordelig resultaat gerealiseerd van € 128.000. Hierna worden de belangrijkste verschillen tussen de begrote en werkelijke bedragen toegelicht.

Algemene uitkering gemeentefonds, inclusief integratie-uitkeringen (€ 127.000 voordelig)

Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door decentralisatie-uitkeringen uit de decembercirculaire 2024 (€ 178.000). In de toelichting op de decembercirculaire wordt hier verder op ingegaan. Het overige verschil wordt veroorzaakt door:

- aangepaste gemeentelijke maatstaven in de decembercirculaire 2024 ten opzichte van de septembercirculaire 2024 (€ 33.000 voordelig);
- terugbetaling gemeentefonds 2022, vanwege gewijzigde ozb-capaciteit (€ 148.000 nadelig).

Toelichting op de Decembercirculaire 2024

In die decembercirculaire 2024 zijn diverse taakmutaties en bijbehorende middelen opgenomen voor de jaren 2024 en verder. Daarnaast zijn hierin enkele gemeentelijke maatstaven gewijzigd. Dit zorgt voor een aanvullende uitkering van € 242.000, die in de laatste twee weken van het jaar is ontvangen. Daarom was het niet meer mogelijk dit uit te geven aan bepaalde (nieuwe) taken. Deze inkomst draagt dan ook bij aan het overschot binnen de algemene uitkering. Door middel van bestemming van het rekeningresultaat kunnen deze middelen wel doorgeschoven worden naar het lopende begrotingsjaar. Daarom stellen wij in deze jaarrekening voor uit de decembercirculaire € 74.000 voor de volgende budgetten beschikbaar te maken in 2024:

- Meerkosten Oekraïne sociaal domein (€ 64.000);

- Register Externe veiligheidsrisico's (€ 10.000

De uitgaven kunnen dan in 2025 plaatsvinden.

Dividend

In 2024 zijn de volgende dividendopbrengsten gerealiseerd en levert een klein nadeel op van € 13.000.

Dividendopbrengsten (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting na wijziging
BNG Bank	57	64
WMD	0	0
Enexis	14	20
Totaal	71	84

Baten onroerendezaakbelastingen (€ 67.000 voordeel) en lasten onroerendezaakbelastingen (€ 52.000 nadeel)

In onderdeel **3. Baten en lasten per programma** worden deze afwijkingen toegelicht.

7. Incidentele baten en lasten

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in de programmarekening een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten per programma. Hiermee wordt beoogd duidelijkheid te geven omtrent de aard van de baten en lasten. Door het overzicht incidentele baten en lasten wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Structurele baten en lasten worden in beginsel jaarlijks gemaakt. Tot het begrip incidenteel worden die baten en lasten gerekend waarvan bekend is dat die zich vanaf een bepaald jaar niet meer voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'.

Ook toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden, voor zover ze niet een structureel karakter hebben (zie daarvoor onderdeel *Structurele mutaties reserves*), als een incidentele baat of last aangemerkt. Incidentele baten en lasten die budgettair neutraal in de begroting en rekening zijn opgenomen zijn niet in dit overzicht vermeld.

Het BBV schrijft voor dat de baten en lasten per programma worden gepresenteerd. Voor zover de verschillen tussen de begroting en rekening invloed hebben op het rekeningresultaat wordt voor een nadere uitleg verwezen naar het onderdeel *Baten en lasten per programma*.

Incidentele baten (bedragen x € 1.000)	Realisatie
Programma Samen doen	
Decentralisatie-uitkering xxx	
Mutatie reserves	171
Programma Samen ontwikkelen	
Winstnemingen grondexploitatie - woningen	918
Verkoop kavel Vrijetijdsboulevard Roden	939
Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten Omgevingswet	213
Verkoop gronden Regiovisie	204
Mutatie reserves	437
Programma Bestuur en samenleving	
Nij Begun	836
Mutatie reserves	437
Programma Groen beleven	
Mutatie reserves	17
Programma Werken, ondernemen en ontspannen	
Winstnemingen grondexploitatie - bedrijventerreinen	931
Mutatie reserves	117
Programma Duurzaam voor nu en later	
Mutatie reserves	0
Programma Helder zicht	
Verkoop snippergroen gemeente	59
Mutatie reserves	197
Totaal incidentele baten	5.492

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	Realisatie
Programma Samen doen	
Onderzoek uitvoering IHP 2016-2022	11
Energietoelage	104
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	40
Lokaal onderwijsbeleid	16
Programma Samen ontwikkelen	
Strategisch. sturen vastgoed, projecten, gronden	23
Wwv kwaliteitsborging bouw	74
Omgevingsplan	35
Invoeringskosten Omgevingswet	138
Ontwikkeling Oude Velddijk 26 Peize	19
Ontwikkeling vm school De Vlinderhof Veenhuizen	102
Mutatie reserves	94
Programma Bestuur en samenleving	
Voorziening oud-wethouders	1.063
Programma Groen beleven	
Koelenweg Huis ter Heide	12
Parkeerplaatsen	5
Programma Werken, ondernemen en ontspannen	
Dorpenfonds	84
Culturele Alliantie	5
Opstellen kerkenvisie	14
Uitvoeringsagenda	3
Kunst en cultuur	1
Onderzoek De Hullen sporthallen	11
Programma Duurzaam voor nu en later	
Bodemverontreiniging Bremstraat Norg	80
Programma Helder zicht	
Voorziening voormalig personeel	428
Dotatie eigen vermogen voor 2026	500
Knelpuntenbudget	143
Bijdrage AR in Implementatiekosten HRM-systeem	54
Mutatie reserves	1.439
Totaal incidentele lasten	4.498

8. Structurele mutaties reserves

Op grond van het BBV is in de programmarekening een overzicht opgenomen van de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In principe worden toevoegingen en onttrekkingen aangemerkt als incidentele baten en lasten. Hiervoor wordt verwezen naar onderdeel *Incidentele baten en lasten*. Afwijkingen hierop zijn toevoegingen en onttrekkingen met een structureel karakter zoals bestemmingsreserves die gevormd zijn voor de dekking van een investering met economisch nut.

Structurele onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)	Realisatie
<i>Programma Helder zicht</i>	
Reserve dekking kapitaallasten	330
Totaal onttrekkingen	330

Programma Helder Zicht

Reserve dekking kapitaallasten

Investerings dienen bruto op de balans te worden opgenomen. Slechts de kapitaallasten, voortvloeiend uit de investering, mogen worden gedekt door een reserve. Consequentie hiervan is dat kapitaallasten van investeringen gedurende de looptijd van een actief ten laste van de betreffende reserve wordt gebracht. Indien de raad besluit een bestemmingsreserve aan te wijzen ter dekking van een investering wordt deze op begrotingsbasis in zijn geheel overgeboekt naar de reserve dekking kapitaallasten.

Structurele toevoegingen aan reserves (bedrag x € 1.000)	Realisatie
<i>Programma Werken, ondernemen en ontspannen</i>	
Aankoop kunstwerken	1
Totaal toevoegingen	1

Programma Werken, ondernemen en ontspannen

Reserve aankoop kunstwerken

De reserve aankoop kunstwerken wordt jaarlijks aangevuld met € 1.000 uit het programma Werken, ondernemen en ontspannen.

9. Onvoorzien en vennootschapsbelasting

Onvoorziene uitgaven

In de primitieve begroting is in het programma **Helder Zicht** een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 31.000. In 2024 hebben wij hierop geen aanspraak gemaakt.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten vallen onder de vennootschapsbelasting. Het gaat daarbij om activiteiten waarbij de gemeenten deelnemen in het economisch verkeer en in concurrentie treedt met de private sector. Voor de berekening van de grondslag van deze belasting wordt een afzonderlijke fiscale administratie gevoerd. Deze verantwoording wijkt cijfermatig af van de gemeentelijke administratie.

Grondexploitaties

Over het verslagjaar is onze gemeente vennootschapsbelasting verschuldigd voor de grondexploitaties. De bij de begroting 2024 geraamde bijdrage van € 40.000 is aan de reserve onttrokken. Per saldo is op dit onderdeel een nadelig resultaat behaald van € 245.000, als gevolg van nog te verwachte aanslagen vennootschapsbelasting over de jaren 2023 en 2024. In deze jaarrekening wordt voorgesteld dit nadeel ten laste te brengen van het resultaat van de grondexploitaties 2024.

10. Investeringsbudgetten

Samen doen

Programma Samen doen (bedragen x € 1.000)	Uitgaven				Inkomsten			
	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	9	0	9	0	0	0	0	0
Overloophbudgetten voorgaande jaren:								
Bouw beweegbox Ronerborg Esborg	1.765	1.767	0	-2	-1.179	-1.209	0	30
Nieuwbouw CBS De Rank	2.658	196	2.462	0	0	0	0	0
Nieuwbouw OBS De Hekakker (2023)	3.686	66	3.620	0	0	0	0	0
Realisatie nieuwe school De Flint	2.987	228	2.759	0	0	0	0	0
Realisatie nieuwe school De Parel	2.323	25	2.298	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	127	29	98	0	0	-3	3	0
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	13.555	2.310	11.246	-2	-1.179	-1.212	3	30

Samen ontwikkelen

Programma Samen ontwikkelen (bedragen x € 1.000)	Uitgaven				Inkomsten			
	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte (2024)	138	6	132	0	0	0	0	0
Overloophbudgetten voorgaande jaren:								
Centrumontw. Roden 2019 - Heerestraat	311	278	34	0	0	-158	158	0

Centrumontw. Roden 2019 - Vrijtijdsboulevard	1.843	292	1.551	0	0	0	0	0
Centrumontw. Roden 2019 - Westerbaan supermarkten	98	171	-73	0	88	0	88	0
Centrumontwikkeling Roden - Parkeerplaats Trambaan	586	94	492	0	0	0	0	0
Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte (2023)	138	101	37	0	0	0	0	0
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2021	258	7	251	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	193	-105	299	-1	0	0	0	0
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	3.566	843	2.723	-1	88	-158	245	0

Bestuur en samenleving

Uitgaven					Inkomsten			
Programma Bestuur en samenleving (bedragen x € 1.000)	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000								
Overloophbudgetten voorgaande jaren:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000								
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0

Groen beleven

Uitgaven					Inkomsten			
Programma Groen beleven (bedragen x € 1.000)	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Herinrichting de Brink te Peize	200	228	-28	0	0	0	0	0

Klimaat Adaptie Water vervangingen 2024	428	2	427	0	0	0	0	0
Markiezenhof Roden 2024	309	7	302	0	0	0	0	0
Meelift Duurzaam veilig 2024	112	38	74	0	0	0	0	0
Meeliftinvesteringen riolering/wegen 2024	474	491	0	-17	0	0	0	0
Openbare verlichting-armaturen 2024	369	64	305	0	0	0	0	0
Overige maatregelen Norg 2024	237	0	237	0	0	0	0	0
Renovatie gemalen, randvz en IBA's 2024	382	105	277	0	0	0	0	0
Rotonde Dwaziewegen (2024)	500	0	500	0	-375	0	-375	0
Schaftwagens (4) 2024	120	0	120	0	0	0	0	0
Tractor nr 903 2024	145	0	145	0	0	0	0	0
Transportauto met kraan 2024	370	0	370	0	0	0	0	0
Verhardingen (2024)	500	0	500	0	0	0	0	0
Wateroverlast Peize 2024	278	85	193	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	650	145	532	-28	0	0	0	0

**Overloopbudgetten
voorgaande jaren:**

Afzetcontainers (2023)	120	96	0	24	0	0	0	0
Bermbeton Koelenweg 2023	324	317	7	0	0	0	0	0
Betonbruggen (2023)	536	58	477	0	0	0	0	0
Energieke wijken en herinrichting Norg-West	539	185	353	0	0	0	0	0
Geer de Wilde-brug (2023)	207	29	178	0	0	0	0	0
Herinrichting Noordesch	1	0	0	1	-230	-200	0	-30
Klimaat Adaptatie Water (2022)	344	21	324	0	0	0	0	0
Kraanwagen (2021)	300	312	0	-12	0	0	0	0
Ondergrondse containers (2022)	123	19	104	0	0	0	0	0
Openbare verlichting - armaturen (2023)	111	111	0	0	0	0	0	0
Riolering & Werken aan de Westerd	1.675	2.179	-504	0	224	-41	265	0
Riolering ir. Mentropweg	1.893	1.705	188	0	0	0	0	0
Riolering Kortland	1.669	162	1.507	0	0	0	0	0
Riolering Landfort	600	118	483	0	0	0	0	0
Riolering Limietweg (2022)	118	49	69	0	0	0	0	0
Riolering Norg-West	2.776	1.952	825	0	-143	-19	-125	0

Riolering-afkoppelen afvoerend opp verv. (2022)	249	293	0	-44	0	0	0	0
RWA-bergingsriool Heerestraat/Wilhelminastraat	-456	162	0	-617	0	0	0	0
Tijdelijke verkeersmaatregelen Hullenweg Roden '24	134	133	1	0	0	0	0	0
Vervanging pick-ups verduurzaming	345	53	293	0	-50	0	-50	0
Vervanging riolering - installaties (2023)	473	172	301	0	0	0	0	0
Vervanging zijlader	4	49	-46	0	-184	6	-190	0
Verwerving grond gemeentewerf en brengstation	263	0	263	0	-828	0	-828	0
Waterberging Roden (Terheijl) 2015	116	3	114	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	1.204	973	25	206	-268	31	-125	-174
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	18.743	10.318	8.914	-488	-1.853	-223	-1.427	-204

Riolering en Werken aan de Westerd Peize

Bij het project Werken aan De Westerd zijn in en tijdens het werk aanpassingen gedaan aan het ontwerp en de uitvoering. Deze aanpassingen brachten extra ontwerp- en uitvoeringskosten met zich mee. Naast de extra ontwerp en uitvoeringskosten zijn er extra kosten gemaakt voor onvoorziene werkzaamheden waaronder de aanleg van (tijdelijke) bestrating, het verleggen van nutsvoorzieningen en het verwijderen van funderingsslakken.

RWA-beergingsriool Heerestraat/Wilhelminastraat Roden

In dit project zijn klimaatadaptieve maatregelen in de vorm van waterberging meegenomen. Hierop is het bouwprotocol van toepassing om het risico op zettingen (scheurvorming in gebouwen) te voorkomen. Hiervoor is een grondwatermeetnet opgezet, zijn hoogtebouten en trillingsmeters geplaatst. De kosten voor een aantal van de metingen lopen ook na de werkzaamheden nog door om inzage te geven in de gevolgen van de maatregelen. Daarnaast zijn de kosten van het project door forse indexaties hoger uitgevallen dan geraamd.

Verwerving grond gemeentewerf en brengstation

De voormalige werven en het overslagperron moeten nog verkocht worden. Hierover wordt conform afspraak een raadsvoorstel gemaakt. Uit de verkoopopbrengst moet eerst de boekwaarde van de vier locaties afgeboekt worden. De geraamde meeropbrengst (€ 828.000) is bestemd voor de dekking van het nieuwbouw investeringsbudget.

Werken, ondernemen en ontspannen

Programma Werken, ondernemen en ontspannen (bedragen x € 1.000)	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Clubgebouw Gomos	1.800	1.815	0	-15	0	0	0	0
Clubgebouw NTV	540	540	0	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	123	112	12	-1	0	-6	6	0
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Integraal Sportaccommodatieplan (2023)	109	46	63	0	0	-8	8	0
Manege de Hulhorst (2023)	1.925	1.845	80	0	0	0	0	0
Renovatie accommodatie Groningen Atletiek	314	0	314	0	0	0	0	0
Renovatieonderhoud Sporthal Peize (2023)	138	162	0	-24	0	-29	0	29
Verplaatsing trainingsveld VV Roden	105	0	105	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	474	483	121	-130	-73	-43	-70	40
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	5.528	5.003	695	-170	-73	-87	-55	69

Duurzaam voor nu en later

Programma Duurzaam voor nu en later (bedragen x € 1.000)	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000								
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Duurzame wijkvernieuwing 2021	367	0	367	0	0	0	0	0

Overige investeringsbudgetten < € 100.000								
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	367	0	367	0	0	0	0	0

Helder zicht

Programma Helder zicht (bedragen x € 1.000)	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten	Raming	Realisatie	Overhevelen	Afsluiten
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2024:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	155	127	27	0	0	0	0	0
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Herinrichting spreekkamers oudbouw	104	0	104	0	0	0	0	0
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	189	53	136	-1	0	0	0	0
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	447	181	266	-1	0	0	0	0

Bijlagen

1. Single information, Single audit (SiSa)

Diverse ministeries verstrekken middelen voor specifieke doelen aan gemeenten. Dit zijn specifieke uitkeringen. Voor de verantwoording over deze uitkeringen geldt het principe van Single information, Single audit (SiSa). SiSa houdt in dat gemeenten over de besteding van specifieke uitkeringen aan SZW verantwoording afleggen via de reguliere jaarrekening (beperkte informatie en eenmalige informatieverstrekking) in plaats van afzonderlijke, uitgebreide verantwoordingen per uitkering. Het houdt ook in dat de reguliere accountantscontrole op de jaarrekening (single audit) volstaat in plaats van intensieve controles per specifieke uitkering.

Voor alle specifieke uitkeringen geldt het baten- en lastenstelsel. Het kas-verplichtingenstelsel is niet van toepassing voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. Hiermee wordt voorkomen dat extracomptabele administraties met afwijkende waarderingsregels en aanvullende controles bij medeoverheden nodig zijn ten behoeve van de aansluiting op de Rijksadministratie.

De jaarstukken van de gemeente dienen uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording moet worden afgelegd via het CBS te worden aangeleverd.

Hierna is de SiSa-verantwoordingsinformatie over het verslagjaar 2024 opgenomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieversteking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verrekenaar	Uitkeringscode	specifieke uitkering juridische grondslag ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 € 29.778	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02 € 0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 3	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 235	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 6.408
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 € 387.728 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07 1 2 100	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 € 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08 € 0	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09 € 0	Correctie besteding (jaar T-1) Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04 € 0 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10 € 211.231	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 € 139.186 Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) Aard controle R Indicator: D8/06 € 0
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01 € 46.546 Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/04 € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08 1 2 10	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02 € 0 Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/05 € 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/09 € 0	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03 € 18.000 Opgebouwde reserve (jaar T) Aard controle R Indicator: D14/06 € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10 1 2 10	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07 Nee Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/11 € 0	

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidie lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/rekeningnummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1 SB230133	b) De vernieuwing van bemande openingstijden	€ 174.510	€ 176.000	b) De vernieuwing van bemande openingstijden	€ 174.510
			2					
			100	Eindeverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1					
			2					
			100					
IenW	E44B	Tijdelijke impulseregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030001 Provincie Groningen	IenW/BSK-2023/60084	€ 108.630	€ 224.430	€ 1.340.846	€ 2.986.935
			2 030001 Provincie Groningen	IenW/BSK-2023/60084	€ 92.784	€ 92.784	€ 1.337.520	€ 1.401.530
			3					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindeverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 030001 Provincie Groningen	IenW/BSK-2023/60084	Nee			
			2 030001 Provincie Groningen	IenW/BSK-2023/60084	Nee			
			3					
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Delta-programma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06
			1 030003 Provincie Drenthe	ENW/BSK-2022/296738	€ 278.326	€ 278.326	€ 278.326	€ 278.326
			2					
			10					
			Kopie beschikkingnaam/nummer	Eindeverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
			1 ENW/BSK-2022/296738	Nee				
			2					
			10					
IenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikkingnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01	Aard controle R Indicator: E104/02	Aard controle R Indicator: E104/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06
			1 IENW/BSK-2023/379244	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			2					
			3					
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10		
			1 ENW/BSK-2023/379244	0	0	Nee		
			2					
			3					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			L1 Participatiewet (PW)	L1 Participatiewet (PW)	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 6.872.102	€ 223.533	€ 478.510	€ 591	€ 203.996	€ 1.570
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)	L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)	L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 105.078	€ 1.151	€ 0	€ 1.002.746	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
IenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikkingnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01	Aard controle R Indicator: E104/02	Aard controle R Indicator: E104/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06
			1 IENW/BSK-2023/379244	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			2					
			3					
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10		
			1 ENW/BSK-2023/379244	0	0	Nee		
			2					
			3					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			L1 Participatiewet (PW)	L1 Participatiewet (PW)	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 6.872.102	€ 223.533	€ 478.510	€ 591	€ 203.996	€ 1.570
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)	L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)	L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 105.078	€ 1.151	€ 0	€ 1.002.746	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06				
			€ 6.000	€ 10.749	€ 60.010	€ 0	€ 0	€ 0				
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekking BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11					
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja						
			SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Welke regeling betreft het? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06	
						1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
						2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 55.225	€ 3.025	€ 0
						3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 13.879	€ 371	€ 0
						4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.005	€ 81	€ 0
						5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 150	€ 67	€ 0
6 Totaal	€ 0	€ 0				€ 0	€ 71.259	€ 3.544	€ 0			
Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/09	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0				Ja						
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0				Ja						
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja									
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja									
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja									
6 Totaal	0	0	N.v.t.									
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Gemeente Aard controle R Indicator: G4/12	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15							
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)												
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)												
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)												
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)												
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)												
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19								
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0							
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03							
			€ 361.361	€ 0	Ja							
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03							
			€ 0	€ 0	Ja							
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05					
			€ 40.587	€ 0	€ 0	€ 0	Ja					
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/06	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/07	Toelichting Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08			
			€ 283.497	€ 440.609	€ 440.609	€ 229.919	€ 158.204	€ 52.486				
			1 SPUKSPRT24288	€ 440.609	€ 229.919	€ 158.204	€ 52.486					
2												
10												

VWS	H30	Specifieke uitkering verzekering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 21.771	€ 15.289	€ 95.289	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 149.046	€ 143.881	€ 204.131		
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 33.494	€ 11.822	€ 52.160	Ja	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 26.795	€ 26.000	€ 49.198	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 8.373	€ 7.500	€ 18.206	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 23.307	€ 34.059	€ 42.570	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 79.548	€ 71.195	€ 128.660	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 16.747	€ 12.372	€ 21.734	Ja	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.187	€ 4.000	€ 4.000	Ja	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 60.289	€ 42.352	€ 91.552	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 16.747	€ 22.950	€ 22.950	Ja	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 16.747	€ 19.000	€ 22.312	Ja	Ja
			13 Blijven op roep	€ 15.909	€ 15.000	€ 15.000	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.187	€ 4.018	€ 8.036		
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 12.226	€ 0	€ 11.459	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 061699 Gemeente Noordenveld	€ 23.632				
VRO	J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: J7/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J7/02				
			€ 0	Nee				
VRO	J56	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			01	€ 3.698	€ 253.229	140	€ 6.008	€ 6.008
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			231	€ 9.706	€ 259.237			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. verengenen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			3.003	924	16	2	231	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage II besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03611580	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			2 LAI24-03736504	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 0	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			100					
VRO	J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikingsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag artikel 2, lid 1 uitgeroent (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuust
			Aard controle n.v.t. Indicator: J97/01	Aard controle R Indicator: J97/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/03	Aard controle D1 Indicator: J97/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/05	Aard controle D2 Indicator: J97/06
			1 HGGV23-03611305	€ 28.335	€ 28.335	Ja		200454769
			2					
			10					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J97/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/08				
			1 HGGV23-0361355	Ja				
			2					
			10					
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 300.582	€ 159.633	€ 0	€ 631.449	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gereguleerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwilleige teruggeve bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 4.980.162	0	0	€ 432.947	0	€ 268.716
			Totaal bedrag vorderingen (/- onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per gereguleerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 15.180	€ 0	€ 5.697.005	€ 16.216.217	
DRE	DRE2C		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding (in jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/02	Aard controle R Indicator: DRE2C/03	Aard controle R Indicator: DRE2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/06
			1 202002674	Uitvoeringsregeling BDU Verkeer en vervoer	€ 0	€ 0	€ 0	
			2					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/07	Aard controle R Indicator: DRE2C/08	Aard controle R Indicator: DRE2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/11	
			1 202002674	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2					
			100					
DRE	DRE12C	Subsidieregeling Herstructurering Ruimtelijke Kwaliteit 2021 PLUS	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/02	Aard controle R Indicator: DRE12C/03	Aard controle R Indicator: DRE12C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/06
			1 39/5.2/2021001722	Subsidieregeling HFRK 2021 Plus	€ 125.000		€ 380.449	
			2					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/07	Aard controle R Indicator: DRE12C/08	Aard controle R Indicator: DRE12C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/11	
			1 39/5.2/2021001722	€ 103.909		€ 250.000	Ja	
			2					
			100					

2. Jaarrekening op taakveld

Op grond van artikel 66 BBV dient de gemeente in de jaarrekening een verplichte bijlage taakvelden op te nemen. In zowel de begroting als de jaarrekening per programma zijn de taakvelden uitgesplitst. Het totaal overzicht betreft daarom een samenvatting van de eerder genoemde uitsplitsingen.

De realisatie van het totaal overzicht van de baten en lasten per taakveld is integraal en omvat dezelfde totaalbedragen als de begroting onderscheidenlijk de jaarstukken. Voor het overzicht met de gerealiseerde baten en lasten worden hetzelfde verdelingsprincipe en dezelfde indeling gebruikt als voor het overzicht met de ramingen.

Taakvelden gemeente (x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	63	1.194	-1.131	63	1.301	-1.238	30	2.357	-2.327
0.2 Burgerzaken	524	880	-356	574	950	-376	623	959	-336
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	51	805	-753	51	1.153	-1.102	570	653	-83
0.4 Overhead	143	12.554	-12.410	153	14.995	-14.841	237	15.321	-15.084
0.5 Treasury	2.835	2.248	587	2.802	2.179	623	2.623	2.152	471
0.61 OZB woningen	4.854	468	4.386	5.156	622	4.534	5.161	664	4.497
0.62 OZB niet-woningen	2.104	68	2.036	2.003	71	1.932	2.065	82	1.983
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	3	-3	0	3	-3	0	4	-4
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	64.397	0	64.397	66.645	0	66.645	66.773	0	66.773
0.8 Overige baten en lasten	1.145	1.195	-50	1.415	1.541	-126	344	335	8
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	40	-40	0	40	-40	0	285	-285
0.10 Mutaties reserves	370	2.643	-2.273	3.741	1.715	2.026	1.308	1.809	-500
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	1.174	-1.174	0	-328	328	0	5.001	-5.001
1. Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1	1.832	-1.831	1	2.023	-2.022	2	1.989	-1.987
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.299	500	-1.800	-1.282	971	-2.253	168	1.335	-1.167
2. Verkeer, vervoer en waterstaat									
2.1 Verkeer en vervoer	48	5.171	-5.123	4.009	9.416	-5.407	1.203	6.310	-5.107
2.2 Parkeren	0	47	-47	0	52	-52	0	63	-63
2.3 Recreatieve havens	0	9	-9	0	9	-9	0	9	-9
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	36	375	-339	161	1.122	-962	1.196	707	489
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	368	373	-5	167	172	-5	1.053	125	928

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	305	409	-104	305	409	-104	317	426	-109
3.4 Economische promotie	537	304	233	571	376	194	621	282	340
4. Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	-0	0	0	-0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	210	2.380	-2.170	246	2.127	-1.881	218	2.176	-1.958
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	98	1.092	-994	381	1.425	-1.043	501	1.574	-1.073
5. Sport, cultuur en recreatie									
5.1 Sportbeleid en activering	120	881	-761	141	795	-653	227	846	-619
5.2 Sportaccommodaties	790	3.002	-2.212	783	3.206	-2.423	1.114	3.298	-2.184
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	339	1.064	-725	349	1.269	-920	382	1.227	-846
5.4 Musea	11	380	-369	19	408	-389	43	374	-331
5.5 Cultureel erfgoed	17	460	-444	26	495	-469	19	449	-431
5.6 Media	0	553	-553	486	1.047	-561	310	877	-567
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.064	4.977	-3.913	1.256	5.499	-4.243	1.307	5.547	-4.240
6. Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	386	4.812	-4.426	1.658	6.034	-4.376	6.621	10.867	-4.246
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	21	-21	0	29	-29
6.3 Inkomensregelingen	8.122	10.354	-2.232	10.185	12.989	-2.805	9.274	11.798	-2.524
6.4 WSW en beschut werk	311	3.708	-3.397	316	3.769	-3.453	264	3.584	-3.320
6.5 Arbeidsparticipatie	5	1.316	-1.311	5	1.316	-1.311	34	1.383	-1.348
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	1.487	-1.487	0	1.669	-1.669	0	1.716	-1.716
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	0	3.263	-3.263	0	3.336	-3.336	0	3.295	-3.295
6.71b Begeleiding (WMO)	0	1.720	-1.720	0	1.900	-1.900	0	1.853	-1.853
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	972	-972	0	970	-970	0	984	-984
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	1.055	-1.055	0	1.462	-1.462	0	1.553	-1.553
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	2.642	-2.642	0	3.387	-3.387	0	3.104	-3.104
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	486	-486	0	691	-691	0	711	-711
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	745	-745	0	310	-310	0	268	-268
6.73b Gezinsgericht	0	389	-389	0	320	-320	0	156	-156
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	1.013	-1.013	0	945	-945
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	2.484	-2.484	0	2.985	-2.985	0	2.831	-2.831
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	270	-270	0	182	-182	0	383	-383
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0	0	10	-10
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	-1.000	1.000	0	-1.328	1.328
6.81b Maatschappelijke en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	248	-248	0	292	-292	0	351	-351
6.82b Jeugdreclassering	0	76	-76	0	123	-123	0	147	-147

7. Volksgezondheid en milieu

7.1 Volksgezondheid	0	1.317	-1.317	0	1.421	-1.421	24	1.418	-1.395
7.2 Riolering	5.010	3.645	1.365	5.266	3.902	1.364	5.067	3.810	1.257
7.3 Afval	4.955	4.136	818	5.061	4.220	842	5.178	4.434	744
7.4 Milieubeheer	636	2.785	-2.149	5.008	7.323	-2.315	460	2.707	-2.246
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	150	497	-347	150	320	-170	207	333	-125

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8.1 Ruimte en leefomgeving	31	2.165	-2.134	0	3.664	-3.664	16	2.498	-2.482
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.565	5.678	-113	10.115	9.386	729	6.089	4.619	1.470
8.3 Wonen en bouwen	534	1.507	-973	1.081	2.000	-919	1.512	1.468	44
	104.835	104.835	0	129.067	129.067	0	123.165	123.165	0

3. Begrippenlijst

Aanbiedingsbrief: Brief aan de gemeenteraad waarin het college de begroting ter vaststelling aanbiedt aan de gemeenteraad. In de aanbiedingsbrief wordt een korte uiteenzetting gegeven over de inhoud van de begroting en de voorgestelde maatregelen om een eventueel tekort op de (primitieve) begroting te dekken. In het verleden was de aanbiedingsbrief een separaat document. Nu maakt deze een integraal onderdeel uit van de begroting.

ABC-methode: Activity based costing (abc) is gebaseerd op het idee dat niet producten, maar activiteiten kosten veroorzaken. Activity based costing hangt kosten in eerste plaats op aan de activiteiten die nodig zijn om producten te maken en verkopen. Bij de meeste ondernemingen zijn de indirecte kosten immers hoger dan de directe productiekosten, dankzij steeds betere productietechnieken. Activity based costing zoekt naar aspecten van activiteiten die kosten veroorzaken. Pas daarna worden kosten van activiteiten toegerekend aan producten. De grondgedachte is dat iedere productie een interne vraag naar activiteiten oplevert. Een kostprijscalculatie volgens de activity based costing-methode gaat voor elk product na hoeveel van iedere 'activiteit' nodig is voor de productie.

Accres: De jaarlijkse groei van het gemeentefonds op basis van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven.

Achtervangpositie: Landelijk zijn er een aantal waarborgfondsen werkzaam waar garantstellingen van instellingen kunnen worden ondergebracht. Voor risico's vervullen de gemeenten een zogenoemde achtervangpositie. Dit houdt in dat gemeenten pas in een laat stadium worden aangesproken in het uiterste geval dat het waarborgfonds een nadeel niet volledig kan opvangen.

Actief grondbeleid: Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente zoveel mogelijk zelf de gronden, maakt deze zelf bouw- en woonrijp en geeft deze vervolgens uit aan derden. Mits de markt het toelaat kan de gemeente de productiekosten volledig in de uitgifteprijs verhalen.

Aflossen: Het terugbetalen van geleend geld.

Afschrijven: Het in de boekhouding tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een bedrijfsmiddel over een bepaalde periode.

Algemene dekkingsmiddelen: Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's waarin het beleid tot uitvoering wordt gebracht dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Algemene reserve: De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is in principe een vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Algemene uitkering: Gemeenten krijgen elk jaar geld uit het gemeentefonds om een deel van hun uitgaven te betalen, de algemene uitkering. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden. Gemeenten gebruiken het geld voor bijvoorbeeld wegen en schoolgebouwen.

Amateurkunst: Kunstzinnige producten van iedereen die om uiteenlopende redenen niet beroepshalve actief is in een kunstdiscipline.

Arbeidsbeperking: Belemmering die ontstaan is door ziekte of gebrek waardoor het verkrijgen of verrichten van arbeid niet of minder goed mogelijk is.

Arbeidsdeelname: De beroepsbevolking (werkzaam en werkloos) in procenten van de totale bevolking van 15-64 jaar (ook wel bruto-arbeidsparticipatie), of: de werkzame beroepsbevolking in procenten van de totale bevolking van 15-64 jaar.

Arbowetgeving: De Arbo (Arbeidsomstandigheden) wet vormt de basis van de Arbowetgeving. Hierin staan de algemene bepalingen die gelden voor alle plekken waar arbeid wordt verricht (dus ook voor verenigingen en stichtingen). De Arbowet is een kaderwet. Dat betekent dat er geen concrete regels in staan. Die zijn verder uitgewerkt in het Arbobesluit en de Arboregeling.

Autonome ontwikkelingen: Ontwikkelingen op basis van vastgesteld beleid.

AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten: een verplichte, collectieve ziektekostenverzekering voor niet individueel verzekerbare ziektekostenrisico's. De AWBZ is één van de zogenoemde verplichte volksverzekeringen.

BAG: Basisregistratie Adressen en Gebouwen: een registratie waarin gemeentelijke basisgegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland zijn verzameld. De BAG is een belangrijk onderdeel van het stelsel van basisregistraties. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken (bijvoorbeeld uitrukkende hulpdiensten, efficiënt vaststellen van het recht op uitkering, toetsen van vergunningaanvragen of het bestrijden van fraude). Deze gegevens worden vastgelegd in (13) basisregistraties. Door al bekende gegevens binnen de overheid met elkaar te delen, kan de overheid efficiënter opereren en de dienstverlening verbeteren.

Balansdatum: Hiermee wordt bedoeld een overzicht van bezittingen en schulden (balans) op een bepaald moment (datum). Gemeenten presenteren alleen een balans bij de jaarrekening. In dit geval is de balansdatum dus 31 december.

Basisregistraties: Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

BBV: Het Besluit Begroting en Verantwoording bevat regelgeving waarbinnen gemeenten hun begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Zie ook www.commissiebbv.nl.

Bbz: Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) is een gemeentelijke kredietregeling voor zelfstandige ondernemers – waaronder agrarische – met financiële problemen. Verschillende groepen komen ervoor in aanmerking.

Bedrijfsvoering: De sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Het betreft de sturing en beheersing van zowel de primaire processen als van de processen die hiervoor faciliterend zijn (de zogenaamde ondersteunende processen). Wat de ondersteunde processen betreft, kan hierbij ten minste worden gedacht aan personeel, informatisering, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting.

Begrotingsjaar: Het begrotingsjaar is gelijk aan een kalenderjaar.

Begrotingsruimte: Begrotingsruimte is het positieve saldo van baten en lasten na bestemming van ongewijzigd beleid. De ruimte kan incidenteel of structureel zijn.

Beheerverordening: Een beheerverordening is bedoeld om bestaande ruimtelijke functies juridisch vast te leggen in gebieden waar de gemeente geen ruimtelijke ontwikkelingen verwacht. Een beheerverordening vervangt in die situaties een bestemmingsplan. Er bestaat onderscheid tussen een beheerverordening in enge zin en in ruime zin. Een beheerverordening in enge zin staat alleen de feitelijk bestaande ruimtelijke functie toe. Een beheerverordening in ruime zin staat ook eventuele andere ruimtelijke functies toe die in het bestemmingsplan waren toegestaan, voordat de beheerverordening werd vastgesteld.

Belastingcapaciteit: De OZB en de opcenten zijn voor gemeenten respectievelijk provincies de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Voor de provincies wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van het gemiddelde landelijke gehanteerde tarief voor de opcenten. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente of provincie te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten of opcenten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Bemoeizorg: Alle activiteiten op het gebied van de volksgezondheid die niet worden uitgevoerd op geleide van een vrijwillige en individuele hulpvraag. Het gaat om de ongevraagde bemoeienis van hulpverleners met sociaal kwetsbaren die hulp nodig hebben, maar daar zelf niet om vragen of deze hulp niet willen accepteren.

Bestemmingsreserve: Bestemmingsreserves zijn door de raad afgezonderde vermogensbestanddelen met een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden. De beleidsruimte inzake reserves is zeer groot. De raad kan op basis van eigen keuzes en afwegingen bepalen of reserves worden ingesteld.

Bestuursakkoord: Direct na de verkiezingen van de gemeenteraad, stellen de coalitiepartijen in grote lijnen de bestuurlijke uitgangspunten voor de komende vier jaar voor aan de gemeenteraad. Deze uitgangspunten kunnen aangevuld of onderschreven worden door de overige fracties van de

raad. Dit geheel vormt het bestuursakkoord en geeft in hoofdlijnen aan wat de raad belangrijk vindt voor de komende raadsperiode.

Boekwaarde: De waarde waartegen activa (bezittingen) en passiva (schulden) op de balans zijn opgenomen.

BOR-systematiek: Voor het beheer van de openbare ruimte (BOR) heeft de gemeenteraad een beleidsmatig kader ontwikkeld met een financiële vertaalslag naar de begroting. Hiermee wil de gemeente een mogelijkheid creëren om te kunnen discussiëren over de kwaliteit van de openbare ruimte met zowel het bestuur als de inwoners van de gemeente. Daarnaast kan sturing worden gegeven aan de kwaliteit van de openbare ruimte.

BRP-straat: De Basisregistratie Personen (BRP) bevat persoonsgegevens van iedereen die in Nederland woont. Asielzoekers hebben baat bij een snelle inschrijving in de BRP. Zij krijgen eerder een burgerservicenummer (BSN), zodat zij sneller overheidsdiensten kunnen regelen. Vergunninghouders kunnen eerder vanuit het azc doorstromen naar huisvesting in de gemeente. Op 4 procesopvanglocaties zijn 'BRP-straten' gerealiseerd. Het doel van een BRP-straat is dat asielzoekers en vergunninghouders (die in de Algemene Asielprocedure een vergunning kregen) zich zo vroeg mogelijk inschrijven in de BRP. De BRP-straten zijn een samenwerkingsverband tussen de IND, het COA en gemeenten.

Btw-compensatiefonds: Het Btw-compensatiefonds is een Nederlands begrotingsfonds waaruit gemeenten en provincies worden gecompenseerd voor een belangrijk deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). Als gemeenten en provincies diensten of goederen extern inkopen, betalen zij daarover btw. In tegenstelling tot bedrijven kunnen zij die btw niet terugvorderen van de Belastingdienst. Extern ingekochte diensten zijn daarom al snel duurder dan intern uitgevoerde activiteiten. Sinds 2003 kunnen gemeenten en provincies met het btw-compensatiefonds (grotendeels) de btw terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed werk. Door de instelling van het btw-compensatiefonds wordt een aantal knelpunten die uit de btw-wetgeving voortvloeien, opgelost.

Budget: Een taakstelling op basis van de productenraming die tot uitdrukking komt in een gekoppeld bedrag en verbonden aan één of meerdere producten of interne leveringen.

Budgettair neutraal: Zonder effect op het saldo van uitgaven en ontvangsten van de begroting.

BUIG: BUIG staat voor Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten en betreft het budget dat wij jaarlijks van het Rijk ontvangen om onze uitkeringen van te betalen. Het betreft een niet geoormerkte uitkering, wat inhoudt dat je zelf mag bepalen wat je met tekorten of overschotten doet na betaling van alle uitkeringen. Een onderdeel van het BUIG-model betreft de vangnetregeling. Deze regeling is er om gemeenten te beschermen voor grote uitschieters. De regeling houdt in het kort in dat gemeenten een tekort tussen de 5% en 10% voor de helft vergoed krijgen van het Rijk en een tekort boven de 10% wordt volledig vergoed.

(Ministerie van) BZK: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

CAO: Een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) is een schriftelijke overeenkomst waarin afspraken over arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd die overeen zijn gekomen tussen een of meer werkgevers of werkgeversorganisaties met een of meer werknemersorganisaties.

C.a.: Cum annexis (c.a.) is een Latijnse uitdrukking en betekent: wat erbij hoort, met toebehoren of iets dergelijks.

Centraal Plan Bureau (CPB): Het Centraal Planbureau is een instelling die met behulp van macro-economische modellen voorspellingen doet over de Nederlandse economie en de gevolgen van het overheidsbeleid bestudeert.

COA: Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is voor de Nederlandse samenleving de opvangorganisatie die zorgt voor opvang van vreemdelingen. Het COA biedt mensen in een kwetsbare positie een veilige huisvesting en helpt bij de voorbereiding op de toekomst (in Nederland of ergens anders). Het COA houdt zich vooral bezig met asielzoekers en vluchtelingen. Het COA zorgt voor de eerste levensbehoeften als huisvesting en uitbetaling van zakgeld. Het COA is verantwoordelijk voor de plaatsing en opvang in opvanglocaties verspreid over heel Nederland totdat er een besluit genomen is over de asielaanvraag.

Collectieve lastendruk: Het totaal van belasting- en premieontvangsten, vermeerderd met enkele niet-belastingontvangsten, uitgedrukt in procenten van het Bruto Binnenlands Product.

Collegeprogramma: Nadat er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest wordt er een nieuw college samengesteld, meestal op basis van een collegeprogramma. Ook wordt er een werkverdeling gemaakt waarbij ieder collegelid een aantal taken krijgt te behartigen, een portefeuille genaamd. De burgemeester staat niet hiërarchisch boven de wethouders. Wel is hij of zij voorzitter van het college van B en W en heeft hij of zij een doorslaggevende stem wanneer de stemmen staken. Het college van B en W opereert als een collectief, dat wil zeggen dat ze gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het door eenieder van hen gevoerde beleid.

Consortium: Groep van bedrijven of andere instellingen die voor een eenmalig project samenwerken.

Contante waarde: De contante waarde (CW) of actuele waarde (AW) van een toekomstig bedrag aan geld over een tijdsperiode van n jaar en bij rentevoet p , is het bedrag dat uitgezet tegen samengestelde interest bij de genoemde rentevoet na de periode van n jaren juist het gegeven bedrag oplevert. Eenvoudig geformuleerd; de huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt.

Corporatiewoningen: Woningen in het bezit van woningcorporatie.

Crisis- en herstelwet: De Crisis- en herstelwet is een Nederlandse wet, gericht op de versnelling van infrastructurele projecten. Hieronder vallen grote bouwprojecten en projecten op het gebied van duurzaamheid, energie en innovatie. Tevens beoogt de wet een economische impuls te geven aan de bouwsector ten tijde van de kredietcrisis. De wet is op 31 maart 2010 in werking getreden.

Decentralisatie-uitkering: Met ingang van 2009 is er naast de algemene uitkering en de integratie-uitkering ook de decentralisatie-uitkering. Deze nieuwe uitkering is nodig voor de

kabinetsdoelstelling om het aantal specifieke uitkeringen te verminderen. De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn.

Deposito: Een bedrag aan geld dat aan een bank wordt toevertrouwd voor een bepaalde periode tegen een vastgestelde rentevergoeding. Gedurende de afgesproken periode dat het geld bij de bank staat, kan een klant niet vrij over dat geld beschikken. Banken hanteren vaak een minimuminleg. De vaste termijnen variëren van één tot twaalf maand.

Dekking: Houdt in dat bij nieuwe initiatieven ook is aangegeven op welke wijze nieuwe lasten door baten worden gedekt.

Diftar-systeem: Staat voor gedifferentieerde tarieven waarbij per huishouden geregistreerd wordt hoeveel afval aangeboden wordt. Hoe meer afval een inwoner aanbiedt hoe hoger de afvalstoffenheffing is.

Doelmatigheid: Een (voorgenomen) handelwijze is doelmatig of efficiënt als de betreffende inspanningen en uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel en de kosten in verhouding staan tot de opbrengsten.

Doeltreffendheid: Het beoogde doel halend. Doeltreffendheid zegt dus iets over de mate waarin een doel wordt bereikt, wat onafhankelijk is van de geleverde inspanningen.

Dotatie: Doteren wil zeggen dat er jaarlijks een bedrag in de kosten geboekt wordt. Omdat er dan nog geen sprake is van een daadwerkelijke uitgave, wordt dit bedrag opzij gezet in een voorziening. Een voorziening mag alleen gevormd worden voor lasten die met enige mate van zekerheid ingeschat kunnen worden.

Duurzaamheidbalans: Om duurzame ontwikkeling te kunnen meten heeft Telos de duurzaamheidbalans ontwikkeld. In een duurzaamheidbalans brengen we de belangrijkste indicatoren voor de ontwikkeling van een gebied samen. Dat doen we door de kapitalen te ontleden in voorraden, eisen en indicatoren en hun normen.

Duurzaamheidsscore: De duurzaamheidsscore is gebaseerd op 10 indicatoren. 5 indicatoren hebben betrekking op het bereiken van duurzame doelen. 5 indicatoren hebben betrekking op een duurzaam mobiliteitssysteem. Iedere indicator is gerelateerd aan een variabele waarmee gemeenten kunnen worden vergeleken. Bijvoorbeeld door te delen door het aantal inwoners, voertuigen of woningen.

eDepot: Een eDepot is een voorziening met functionaliteit voor de opslag en het beheer van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Een eDepot kan grote hoeveelheden bestanden opslaan. Maar het is meer dan alleen geheugenruimte: de opgeslagen informatie moet ook weer opvraagbaar zijn. Nu en over lange tijd. Dit vraagt om speciaal voor archiefbeheer ontwikkelde software waarmee informatie bruikbaar en zichtbaar wordt. Slimme

technieken ordenen informatie en maken het leesbaar wordt op elk beeldscherm, in welke vorm de informatie destijds dan ook het eDepot ingegaan is. Een goede basis hiervoor is het OAIS-model zoals beschreven in de ISO-norm 14721: 2012.

Egalisatiereserve: Reserve die gevormd is om bijvoorbeeld uit te kunnen putten als resultaten tegenvallen of om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen.

EMU-gebied: De landen die in Europa een Economische en Monetaire Unie vormen. De EMU kwam tot stand bij het Verdrag van Maastricht in 1992. Momenteel nemen 17, waaronder Nederland, van de 27 Europese Lidstaten deel aan de Unie.

EMU-saldo: Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de sector Overheid op transactiebasis. Het vorderingensaldo geeft de mutatie in het saldo van de financiële activa en passiva van de collectieve sector weer. Omdat het EMU-saldo betrekking heeft op de totale collectieve sector, is niet alleen het vorderingensaldo van het Rijk van belang, maar ook de vorderingensaldi van de sociale fondsen en de lokale overheid.

EMU-schuld(-quote): Het totaal van de uitstaande leningen ten laste van de gehele collectieve sector. Dit is de optelsom van de uitstaande leningen ten laste van het Rijk, de sociale fondsen en de lokale overheid, minus de onderlinge schuldverhoudingen van deze drie subsectoren. De EMU-schuld is een bruto-schuldbegrip. Bij bepaling van de EMU-schuldquote wordt de EMU-schuld uitgedrukt in procenten van het bruto binnenlands product (BBP).

Europese aanbesteding: Een Europese aanbesteding is een aanbesteding volgens bepaalde Europese richtlijnen. Die richtlijnen (van de Europese Unie) verplicht Europese overheden om overheidsopdrachten die een bepaald bedrag te boven gaan uit te schrijven via de procedure van een Europese aanbesteding.

Exploitatie (begroting): (Een overzicht van de) kosten en opbrengsten van een onderneming over een bepaalde periode. Bij de overheid wordt meestal gesproken over het overzicht van baten en lasten.

Financial lease: Financiële leasing is een leasevorm waarbij de kredietverstrekker of lessor enkel juridisch eigenaar blijft terwijl het volledige economisch eigendom (het genot, de verzekering, het onderhoud) overgaat op de kredietnemer of lessee.

Financieel neutraal: Zie budgettair neutraal.

Financieel nivelleren: Financieel een gelijk niveau proberen te bereiken.

Financiële participaties: Het financieel deelnemen in (bijvoorbeeld) een bedrijf.

Financiële verordening: Raadsbesluit (verordening) op basis van artikel 212 Gemeentewet, dat de uitgangspunten voor het financiële beleid en regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie bevat.

Financieringsfunctie: Deze functie betreft alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Concreet gaat het dan om zaken zoals het aantrekken van geld in diverse vormen, bijvoorbeeld deposito's en leningen, het beheersen van

geldstromen (zodat een minimale hoeveelheid middelen aangetrokken hoeft te worden) en een optimaal beheer van aanwezige middelen (zodat een optimaal rendement van deze middelen kan worden behaald). De Gemeentewet (artikel 212) schrijft voor dat de raad voor de financieringsfunctie bij verordening regels formuleert over in ieder geval:

- de algemene doelstelling van deze functie;
- te hanteren richtlijnen en limieten;
- de administratieve organisatie; daaronder begrepen: taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheidsrelaties en informatievoorziening.

Financiering(smiddelen): Het leveren van kapitaal (financiën) om zo een bepaalde activiteit te bekostigen. In de paragraaf Financiering wordt de term gebruikt om aan te duiden dat de eigen reserves van de gemeente worden ingezet om de activa (bezittingen) te financieren (bekostigen).

Financieringstekort- en overschot: Als het totaalbedrag van de financieringsmiddelen kleiner is dan het totaal bedrag van de nog niet afgeschreven investeringen dan is er sprake van een financieringstekort; is het omgekeerde het geval dan is er sprake van een financieringsoverschot.

Flankerend beleid: Beleid bedoeld om de uitvoering van een maatregel of wet te ondersteunen. De gemeente Noordenveld heeft een voorziening flankerend beleid voormalig personeel gevormd waaruit in het verleden ontstane verplichtingen worden bekostigd.

Fluctuaties: Schommelingen.

Forensenbelasting: De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van deze gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen in die gemeente. Het doel is niet om kosten voor deze voorzieningen één op één te verhalen, maar juist om een bijdrage te vragen aan het algemene voorzieningenniveau van de gemeente.

Formatie: De term formatie wordt in de begroting en jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering gebruikt om de totale omvang van de personeelssterkte in de gemeentelijke organisatie aan te geven. De formatie wordt dan aangeduid in zogenaamde fte's.

FSC: Forest Stewardship Council. Een onafhankelijk, internationaal keurmerk voor hout dat gegarandeerd afkomstig is uit goed beheerd bos.

Fte: Een fte is een fulltime-equivalent. Eén fte is gebaseerd op een 36-urige werkweek.

Garantieregeling: In de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarrekening is vermeld dat ten aanzien van de deelname van de gemeente in de Bestuursacademie Noord Nederland een garantieregeling van toepassing is. De gemeente staat borg voor eventuele toekomstige verliezen.

Gebiedsontwikkeling: Betreft een vakgroep binnen de afdeling Ontwikkeling en Strategie die zich onder andere bezighoudt met het ontwikkelen van bouwlocaties.

Geldlening: Een partij die aan een andere partij een som geld verstrekt onder de voorwaarde dat dit bedrag op een bepaald moment wordt terugbetaald tegen een bepaalde vergoeding (rente).

Gemeentefonds: Fonds waaruit jaarlijks (algemene) uitkeringen worden gedaan aan de gemeenten, ter dekking van een deel van hun uitgaven. De jaarlijkse groei van het fonds op basis van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven, wordt het accres genoemd.

Gemeentegrootteklasse: Een door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikte eenheid om gemeenten naar inwonersaantallen in te delen.

Generieke Digitale Infrastructuur: De generieke digitale infrastructuur (GDI) bestaat uit standaarden, producten en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden, publieke organisaties en in een aantal gevallen ook private partijen. De GDI bestaat uit herbruikbare digitale basisvoorzieningen, standaarden en producten. Hierdoor is het mogelijk om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen.

GGD: Gemeentelijke Gezondheidsdienst. De gemeente Noordenveld neemt deel in de gemeenschappelijke regeling GGD Drenthe (zie hiervoor de paragraaf verbonden partijen in de begroting en jaarrekening)

Grondcomplex: De aanduiding van een gebied waar een grondexploitatie (zie hierna) aan is verbonden.

Grondexploitatie (grex): Een grondexploitatie is een begroting die wordt opgesteld om grondkosten en grondopbrengsten van een ruimtelijk ontwikkelingsplan (zoals een nieuw bestemmingsplan) in beeld te brengen. De afgelopen jaren is gebleken dat een grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

GRP: Gemeentelijk Riolerings Plan.

GVVP: Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan.

Heffingen: Verzamelnaam van gemeentelijke belastingen, retributies, leges en rechten.

ICOMOS: The International Council on Monuments and Sites is een internationale NGO die zich bezighoudt met het behoud van culturele monumenten zoals gebouwen, historische steden, cultuurlandschappen en archeologische vindplaatsen. ICOMOS is opgericht in 1965, en is weer onderverdeeld in nationale comités. Het is een netwerk van experts op het gebied van onder andere geschiedenis, archeologie, antropologie en stedenbouwkunde. COMOS is vooral bekend als adviseur van de UNESCO op gebied van het cultuurerfgoed dat staat op, of wordt genomineerd voor, de Werelderfgoedlijst. Een andere belangrijke activiteit is het aanwakken van de publieke interesse

voor het behoud van monumenten, bijvoorbeeld door het organiseren van een jaarlijkse Internationale Monumentendag. Ook stimuleert het de uitwisseling van kennis tussen internationale experts, en geeft het training en advies.

IHP: Het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) wordt als basis gebruikt voor investeringen van de gemeente in nieuw- en verbouw van scholen voor primair (basis) onderwijs.

Individueel KeuzeBudget (IKB): is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks flexibel kan inzetten voor door hem gekozen doelen. Het IKB is de optelsom van de eindejaarsuitkering, vakantietoeslag, levensloopbijdrage en het (omgerekende) bovenwettelijk verlof.

IND: De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is een overheidsinstelling die belast is met de taak van het uitvoeren van het vreemdelingenbeleid. Dit houdt in de praktijk vooral in dat de IND aanvragen van niet-Nederlanders in behandeling neemt om te kijken of ze een verblijfsvergunning kunnen krijgen.

Informatiebeleidsplan: Dankzij het informatiebeleidsplan wordt er richting en prioritering gegeven aan toekomstige I&A projecten en activiteiten voor de komende jaren. Ondanks de focus op informatievoorziening, kan en mag dit document niet los gezien worden van vraagstukken op het gebied van bedrijfsvoering, procesoptimalisering en dienstverlening. Een informatiebeleidsplan formuleert het I&A beleid op een manier die ook begrijpelijk is voor management en college om zo de verbinding te leggen met de eigen organisatie.

Informatiebeveiliging: Informatiebeveiliging is het geheel van preventieve, detectieve, repressieve en correctieve maatregelen en procedures en processen die de beschikbaarheid, exclusiviteit en integriteit van alle vormen van informatie binnen een organisatie garanderen, met als doel de continuïteit van de informatie en de informatievoorziening te waarborgen en de eventuele gevolgen van beveiligingsincidenten tot een acceptabel, vooraf bepaald niveau te beperken.

Integratie-uitkering: Als een toevoeging aan de algemene uitkering in één keer bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeelde effecten wordt een integratie-uitkering toegepast. Deze uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang van specifieke uitkering of eigen inkomsten naar de algemene uitkering. Daarnaast kent het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen: met ingang van 2009 is er naast de algemene uitkering en de integratie-uitkering ook de decentralisatie-uitkering. Deze nieuwe uitkering is nodig voor de kabinetsdoelstelling om het aantal specifieke uitkeringen te verminderen. De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn.

Integraal schoolbestuur: Het openbaar basisonderwijs in Noordenveld kent een integraal schoolbestuur. Het college van Burgemeester & Wethouders is het schoolbestuur. De ondersteuning ten behoeve van het Openbaar Onderwijs wordt verzorgd door het taakveld Dienstverlening en Ontwikkeling.

Interbestuurlijk Programma: Nederland staat de komende tijd voor een aantal uitdagingen. Deze opgaven beperken zich niet tot de grenzen van een gemeente of regio. Dit vraagt om een gezamenlijke bestuurlijke aanpak die past bij de maatschappelijke opgaven van deze tijd. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben daarom een akkoord gesloten om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Op 14 februari 2018 hebben het kabinet en de voorzitters van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen de bestuurlijke afspraken voor de komende kabinetsperiode ondertekend. Deze afspraken vormen de start van het gezamenlijke interbestuurlijk programma.

Investerings: Uitgave om duurzame kapitaalgoederen (zoals gebouwen en machines) aan te schaffen.

Investeringsagenda: Een Investeringsagenda omschrijft de gewenste investeringen die tot een bepaald moment worden gedaan en geeft een doorkijk naar de langere termijn.

IOAW: De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) is bedoeld voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werklozen, van wie het recht op een WW-uitkering is beëindigd.

IOAZ: De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is bedoeld voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen, die hun eigen bedrijf (of zelfstandig beroep) moeten beëindigen omdat de inkomsten daaruit onvoldoende zijn.

ISD: Intergemeentelijke Sociale Dienst

Kapitaallasten: De gulden financieringsregel is een begrotingsregel. Volgens deze regel behoren lopende uitgaven gedekt te worden door lopende ontvangsten (sluitende gewone dienst), maar mag er wel worden geleend voor investeringen die gedurende een aantal jaren nut hebben (zogenoemde kapitaaluitgaven). De kapitaallasten (rentelasten en afschrijvingslasten van activa) worden volgens deze begrotingsregel tot de lopende uitgaven gerekend.

Kapitaalmarktrente: De rentemarkt wordt vaak opgedeeld in de geldmarkt (geldmarktrente) en de kapitaalmarkt (kapitaalmarktrente). Hierbij wordt onder de geldmarktrente de korte rente verstaan en onder de kapitaalmarktrente de lange rente (met een looptijd vanaf 2 jaar).

Kasgeld(leningen): Een lening met een looptijd, variërend van één maand tot twee jaar. Het bedrag moet ineens worden opgenomen en aan het eind van de looptijd ineens worden afgelost. De kasgeldlening wordt gebruikt door grote bedrijven en lagere overheden met een omvangrijke kredietbehoefte, waarvan de looptijd goed te voorspellen is.

Kasgeldlimiet: De kasgeldlimiet is een door de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het risico op de korte schuld met een rente typische looptijd van korter dan 1 jaar. Indien de kasgeldlimiet wordt overschreden moeten gemeenten consolideren.

Koersrisico: Risico dat ontstaat door koersschommelingen op de beurs.

Kostendekkendheid: Bij de bepaling van de legestarieven dient de gemeente rekening te houden met de kostendekkendheid. De tarieven van de dienstverlening moeten in verhouding staan met de kosten die de gemeente maakt bij de uitvoering van deze diensten

Kostenverhaal: Onder "kostenverhaal" binnen gebiedsontwikkeling wordt verstaan het verrekenen van zogenaamde grondkosten, dat wil zeggen, de kosten van de aanleg van voorzieningen van openbaar nut (zoals straten, riolering, groen, parkeergelegenheid en waterpartijen met een openbare functie) binnen een bepaald ruimtelijk plan. Dat kan een bestemmingsplan zijn, een projectbesluit, een wijzigingsplan of een aanpassing van een beheers verordening. Meestal is een gemeente de verhalende partij, maar dit kan ook een andere overheid zijn, zoals het Rijk of een provincie. Kostenverhaal kan plaatsvinden via gronduitgifte, exploitatieovereenkomst of exploitatieplan en is verplicht op basis van de grondexploitatiewet.

Kostenverhaalexplotatie: Zie bovenstaand.

Laaggeletterdheid: Laaggeletterdheid is een term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. Mensen die laaggeletterd zijn, zijn geen analfabeten. Ze kunnen wel lezen en schrijven, maar beheersen niet het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3.

Laan van de Leefomgeving: Door de invoering van de Omgevingswet moet het ministerie van Infrastructuur en Milieu veranderingen doorvoeren in de informatievoorziening. Het ministerie koos er niet voor om alle bestaande informatievoorzieningen te verbeteren. De Laan van de Leefomgeving is een samenhangend digitaal stelsel, dat hier een bijdrage aan kan leveren.

Landinrichting: Landinrichting (waarvan de bekende ruilverkaveling een van de vormen is) is een proces, waarbij voor een bepaald gebied de inrichting wordt afgestemd op de doelen uit de Ruimtelijke Ordening voor dat gebied. Hierbij valt te denken aan: verbetering van de verkaveling (ook die van de natuur), verbetering van de infrastructuur en ruimtelijke ordening en verbetering van de waterhuishouding. Het ruilen van gronden is een van de krachtigste instrumenten uit de Landinrichtingswet en de Wet inrichting landelijk gebied (WILG).

Lastendruk: Belastingdruk, lastenverlichting, lastenverzwaring.

Leges: Leges worden ook wel retributies genoemd. Een retributie wil zeggen een betaling aan de overheid waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die overheid tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat betaald moet worden aan de overheid (of aan een bevoegd gezag) voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Liquiditeitsplanning: De liquiditeitsplanning geeft een meerjarig overzicht van de begrote geldstromen.

Liquiditeitspositie: Het verschil tussen inkomsten en uitgaven, uitgedrukt in feitelijke geldstromen: kas-, bank-, en girosaldo.

Lumpsumfinanciering: De lumpsumfinanciering houdt in dat de besturen van scholen een vergoeding krijgen op grond van het aantal ingeschreven leerling op 1 oktober in euro's in plaats van formatierekeneenheden. Omdat scholen verschillen in de leeftijdsopbouw van het personeel wordt

hiervoor gecorrigeerd. Dit bedrag wordt ineens (lumpsum) uitgekeerd aan het bovenschools bestuur zodat deze kan bepalen waaraan zij dit budget gaan besteden.

Macrobudget: Het totale budget voor het uitvoeren van een regeling. Bijv. het macrobudget Wet Werk en Bijstand welke jaarlijks door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt vastgesteld voor alle gemeenten.

Managementrapportage: Tussentijdse rapportage en informatie over de voortgang van de uitvoering van de in de productenraming opgenomen producten van management aan college.

Mantelzorg: Betreft de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en burens. Kenmerkend is de reeds bestaande persoonlijke band tussen de mantelzorger en zijn of haar naaste. Daarnaast gaat het om langdurige zorg die onbetaald is.

Materiële exploitatie: Het begrip wordt in de toelichting op de risico's (paragraaf weerstandsvermogen) vermeld. Schoolbesturen krijgen naast een vergoeding voor de personele kosten een vergoeding voor de materiële exploitatiekosten. Die kosten hebben betrekking voor apparatuur, onderhoud, lesmateriaal en schoonmaak.

MDO: Multidisciplinair overleg

Meerjarenbegroting: In het algemeen worden begrotingen opgesteld voor één jaar; een meerjarenbegroting gaat over een langer termijn, bijvoorbeeld vier jaar.

Meevaller: Onverwachte (niet begrote) daling van lasten en/of verhoging van baten. Kan dienen voor het opvangen van tegenvallers, als dekking van gewenste nieuwe andere lasten of ter versterking van het eigen vermogen.

(Mei)circulaire: De Rijksoverheid informeert de gemeenten via circulaire in mei, september en december over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds.

Meldingsfrequentie: Het begrip wordt genoemd in de begroting en jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering in de context van "meldingsfrequentie ziekteverzuim": de verhouding tussen het aantal verzuimgevallen en het aantal personeelsleden. De meldingsfrequentie wordt omgerekend naar jaarbasis.

Middellange termijn verkenning (MLT): Voorafgaand aan een nieuwe kabinetsperiode publiceert het CPB een macro-economische verkenning voor de daaropvolgende vier of vijf jaren. Deze middellange termijn verkenning reikt tot het einde van de nieuwe kabinetsperiode. In de analyse voor de MLT gaan we ervan uit dat het bestaande overheidsbeleid doorgezet wordt. De beleidsarme middellange termijn verkenning vormt de basis voor de analyse van verkiezingsprogramma's of een regeerakkoord.

Migrant: Iemand die naar een ander land verhuist.

Naar rato: Naar evenredigheid.

Nareizigers: Betreft de hereniging van gezinsleden die door omstandigheden, vaak migratie, van elkaar gescheiden zijn. In het vreemdelingenrecht is sprake van gezinshereniging als de hereniging van de gezinsleden plaatsvindt in een ander land dan het land waar de gezinsband tot stand is gekomen

Navenant: Overeenkomstig, evenredig.

Netto schuldquote: De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Nominale waarden: Het begrip wordt gebruikt bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De nominale waarde is de werkelijk ontvangen uitkering. Echter, voor gemeenten is het van belang na te gaan wat de reële waarde is. De reële waarde is de algemene uitkering gecorrigeerd voor inflatie (het BBP Bruto Binnenlands Product).

Normenkader: Bij een audit wordt altijd gebruikgemaakt van een normenkader. Hiermee wordt bedoeld een voorbeeld/richtlijn van hoe je de beheersing moet inrichten als je het goed wilt doen. Hiervoor kunnen de auditors gebruikmaken van een normenkader dat ze zelf op basis van hun kennis opstellen en vervolgens afstemmen met de manager (zodat deze het er ook eens mee is). Of een auditor maakt gebruik van een standaard normenkader. Voor elk onderwerp zijn er veel verschillende standaard normenkaders. Enkele belangrijke zijn: COSO, INK-managementmodel, KADplus-model, ISO (9001, 14001, 20000, 27001, etc.), Sarbanes-Oxley / Turnbull Code, Code Tabaksblat en CobiT.

Normeringssystematiek: De normeringssystematiek is de wijze waarop het niveau van de algemene uitkering van het gemeentefonds jaarlijks wordt aangepast (of geïndexeerd). In de huidige normeringssystematiek volgt de ontwikkeling van het gemeentefonds, die van de Rijksuitgaven. Meer precies hangt de procentuele ontwikkeling van het gemeentefonds (of accres) af van de procentuele ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU).

Nutsbedrijven: Een nutsbedrijf is een bedrijf dat, vaak vanuit een monopolypositie, opereert in een sector die beschouwd wordt zijnde van openbaar nut omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend

Obligo: Verplichting tot het volstorten van niet-volgestorte aandelen op eerste aanvraag. Een (al dan niet toekomstige) verplichting, uitgedrukt in een geldbedrag. Bijvoorbeeld de verplichtingen uit hoofde van een afgesloten valutatermijncontract. Obligo (krediet), het gedeelte van een krediet dat daadwerkelijk wordt gebruikt.

OCN: Ondernemerscontact Noordenveld. Een vereniging die de belangen behartigt van haar leden en zich inzet voor de ruimtelijke en economische kwaliteit van de bedrijventerreinen in Noordenveld.

OLO: Met Omgevingsloket online (OLO) kunt u één aanvraag opstellen voor een omgevingsvergunning, watervergunning en/of melding.

Omgevingsvisie: De omgevingsvisie is een – verplicht door de gemeenteraad op te stellen – integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. In een omgevingsvisie dient rekening gehouden te worden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Omgevingswet: De Omgevingswet is een wet die verregaande vereenvoudiging van het huidige stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht) beoogt, door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet.

Onbenutte belastingcapaciteit: Dit begrip is vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening. De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke heffingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. Voor de maximale tarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het zogeheten artikel 12 beleid. Een gemeente met een artikel 12 status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een 'redelijk peil eigen heffingen', willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun.

Onderuitputting: De netto gerealiseerde uitgaven zijn lager dan begroot.

Open einderegeling: Een open einderegeling is een begrotingsbesluit waardoor een financiële regeling geen budgettair plafond wordt toegekend.

OZB: Alle gemeenten in Nederland heffen de Onroerendezaakbelasting (ozb). Elke gemeente mag de ozb-tarieven zo hoog maken als zij zelf willen, maar de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft met de Rijksoverheid afspraken gemaakt over de maximale stijging van de landelijke ozb-opbrengst. Dit heet de macronorm.

Participatie: Actieve deelname.

Participatiesamenleving: Met de participatiesamenleving of doe-democratie wordt in Nederland een samenleving bedoeld waarin iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar eigen leven en omgeving. Vanwege stijgende kosten wil de overheid de verzorgingsstaat beperken en probeert steeds meer taken aan de individuele burger over te dragen.

Participatiewet: De Participatiewet geldt per 2015. Het doel van deze wet is om zoveel mogelijk mensen aan een baan op de reguliere arbeidsmarkt te helpen.

Percentage of completion (Poc): De percentage of completion methode is de opbrengsten en kosten naar rato van de prestatie verwerken. Hierdoor ontstaat er inzicht in de financiële gevolgen tijdens een boekjaar en worden de opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord. Als de projectkosten de projectopbrengsten overstijgen wordt dit direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Als er een opbrengst onzeker is of inbare opbrengsten van voorgaande boekjaren zijn, dan wordt dit als last verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Perspectiefnota: Strategisch meerjarig beleidsplan met de focus op het eerste jaar waarin beschreven staat wat de gemeente de komende jaren aan nieuw beleid wil realiseren.

PMD: PMD is een afkorting voor het afval van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drinkpakken. Het verpakkingsafval wordt samen ingezameld en na sortering gerecycled.

Podiumkunst: De podiumkunsten, soms ook aangeduid als uitvoerende kunsten, zijn die vormen van kunst die uitgevoerd worden op een podium in de aanwezigheid van publiek. Tot de podiumkunsten behoren live-uitvoeringen van muziek, musical, opera, ballet, moderne dans, toneel en kleinkunst.

Preventief toezicht: Preventief toezicht betekent dat de begroting of wijzigingen daarvan vooraf goedkeuring van de toezichthouder behoeven.

Prijscompensatie: Wanneer de lonen gelijk blijven en de prijzen stijgen, daalt de koopkracht. Mensen kunnen met hetzelfde geld dus minder kopen. Werknemers willen hiervoor worden gecompenseerd. Een loonstijging die bedoeld als tegemoetkoming voor de gestegen prijzen, wordt prijscompensatie genoemd

Prijsgevoeligheid: De mate waarin de gevraagde hoeveelheid reageert op een prijsverandering.

Primitieve begroting: De primitieve begroting is de begroting zoals die is vastgesteld door de gemeenteraad voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Programmabegroting: In de Programmabegroting staat wat de inkomsten van de gemeente zijn en hoe de gemeente dit geld wil gaan uitgeven. Hiervoor wordt het verdeeld over verschillende programma's.

Prudent: Voorzichtig. De term wordt gebruikt in de paragraaf Financiering in de begroting en jaarrekening bij het uitzetten van middelen. In het treasurystatuut en de Wet Fido zijn dwingende voorschriften opgenomen waaraan moet worden voldaan indien het college overgaat tot het uitzetten (geven) van middelen (bijvoorbeeld geldleningen). Dit om te waarborgen dat zorgvuldig wordt omgegaan met publieke middelen .

Raad van State: De Raad van State is het hoogste administratief rechtscollege.

Rechtmatigheid: Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. De controle op deze zogenaamde financiële rechtmatigheid wordt uitgevoerd door een accountant.

RECRON: RECRON (Vereniging van Recreatieondernemers Nederland) is een Nederlandse brancheorganisatie voor recreatiebedrijven die werd opgericht in 1969.

Regeerakkoord: Een regeerakkoord of coalitieakkoord is in Nederland een overeenkomst tussen de fracties van twee of meer politieke partijen in het parlement die een coalitieregering vormen. Het akkoord is het resultaat van de informatiefase van de kabinetsformatie en het regelt de politieke uitgangspunten voor de komende kabinetsperiode. Het is een meerjarige agenda voor het kabinetsbeleid.

Rekening courant: Lopende rekening. Meestal de rekening die voor de afhandeling van het girale betalingsverkeer wordt gebruikt.

Rekenrente: Het rentepercentage die de gemeente intern hanteert bij het doorbelasten van de rente op investeringen. Het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de toegerekende rente komt tot uitdrukking in de begroting en rekening op het onderdeel “resultaat op rente”.

Reinigingsheffing: De reinigingsheffingen bestaan uit twee belastingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. Doorgaans betalen huishoudens afvalstoffenheffing omdat de gemeente de wettelijke plicht heeft bij hun percelen huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De reinigingsrechten zijn verschuldigd als er geen wettelijke plicht bestaat om afvalstoffen in te zamelen, maar de gemeente deze dienst wel verleent.

Re-integratietraject: Het proces van terugkeren naar werk(en).

Rentelasten: De rente die de gemeente betaald over in het verleden opgenomen geldleningen.

Renterisico: Renterisico houdt in dat door veranderingen in de rentestanden de resultaten van de onderneming veranderen. Het renterisico kan worden onderverdeeld in primair en secundair risico. Primair risico is het ondervinden van nadeel door een rentestijging en het secundair risico is het niet profiteren van rentedalingen.

Renterisiconorm: De renterisiconorm heeft tot doel om spreiding te krijgen in de rente typische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten. In een wettelijke uitvoeringsregeling is deze v uitgewerkt als een bedrag ter hoogte van 20% van de vaste schuld.

Rente typische looptijd: Is de looptijd waarvoor de rente vast ligt. Bijvoorbeeld bij een 30-jarige hypothecaire lening, waarvan de rente voor 5 jaar vast ligt, is de rente typische looptijd van de lening 5 jaar.

Repressief toezicht: Repressief toezicht is toezicht achteraf. Bij deze vorm van toezicht is geen goedkeuring van de besluiten door de provincie nodig.

Reserve: Balanspost die deel uitmaakt van het eigen vermogen van een onderneming. Gemeenten kennen een algemene reserve en bestemmingsreserves (afgezonderde vermogensbestanddelen waaraan de gemeenteraad een bestemming heeft gegeven)

Restafval: Restafval of de reststroom is dat gedeelte van de afvalstroom van particulieren, instellingen en bedrijven dat overblijft nadat alle bruikbare en recyclebare afvalstromen van de hoofdstroom zijn gescheiden. De overheid probeert de hoeveelheid restafval te verkleinen.

Retributies: Een retributie is een gedwongen betaling aan de overheid voor een verleende dienst. Bijvoorbeeld reinigingsrechten (onderdeel van de reinigingsheffing)

RI&E: Een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is een in de Nederlandse Arbeidsomstandighedenwet genoemd middel ter bevordering van veilig en gezond werken.

Rioolheffing: Rioolheffing is een belasting in Nederland die geheven wordt door een gemeente voor (de mogelijkheid tot) het gebruik van de riolering. De aanleg en het beheer van de riolering is een gemeentelijke taak. Op een enkele uitzondering na wordt deze taak bekostigd via de rioolheffing,

alhoewel een gemeente ook kan kiezen om (deels) geld vanuit de algemene middelen hiervoor te gebruiken. De wet geeft aan dat de begrote baten van de rioolheffing niet hoger mogen zijn dan de begrote lasten (Gemeentewet artikel 229b).

Risicobeheer: Het op systematische wijze beschermen van een organisatie tegen schade, zodat de doelstellingen van de organisatie kunnen worden bereikt met een juiste balans tussen preventiekosten en schadekosten.

RUD: De regionale uitvoeringsdienst (RUD) is een veelal regionaal werkende dienst die de uitvoering van VROM-taken van provincie, waterschap en gemeenten overneemt.

Scheefwoners: Met scheefwoners wordt meestal gerefereerd aan huurders die in een sociale huurwoning wonen, terwijl ze hiervoor een te hoog inkomen hebben. Zij worden ook wel 'goedkope scheefwoners' genoemd en vaak zorgen zij ervoor dat er een wachtlijst ontstaat voor mensen met lagere inkomens om een betaalbare of sociale huurwoning te kunnen betrekken. De overheid probeert deze groep scheefwoners aan te pakken door huurverhogingen door te voeren voor huishoudens met een bepaald minimum inkomen.

Separaat: Afzonderlijk.

Servicenormen: Openlijk gecommuniceerde beloften over de kwaliteit van publieke dienstverlening.

Sociaal Domein: In 2015 hebben wij met betrekking tot het sociaal domein onder meer het volgende besloten: 'Vaststellen dat onder het begrip Sociaal Domein wordt verstaan de uitvoering van de Jeugdwet, WMO (oud en nieuw), de Participatiewet exclusief inkomensondersteuning BUIG, BBZ, bijzondere bijstand en WSW'.

Solvabiliteitsratio: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de provincie of gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een provincie en gemeente.

Startkwalificatie: Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Een vmbo-diploma wordt dus niet gezien als een startkwalificatie

Stigma: Een stigma is een schandvlek of brandmerk dat aan een bepaald persoon, een groep personen of aan een zaak wordt gekoppeld. Een stigma kan ook een vooroordeel zijn dat leeft bij een bevolkingsgroep.

Strategisch personeelsbeleid: Met strategisch personeelsbeleid wordt personeelsbeleid bedoeld wat de strategie van de organisatie ondersteunt. Wanneer de organisatie als strategie kiest voor bijvoorbeeld een grotere klantgerichtheid dan is het personeelsbeleid strategisch te noemen

wanneer de inzet van personeelsinstrumenten deze strategie ondersteunt. Bijvoorbeeld door competenties te formuleren die klantgericht gedrag definiëren. En opleidingen die medewerkers trainen in deze competenties. Of wervingsacties die kandidaten met deze competenties selecteren.

Structureel: Uiteindelijk, niet-tijdelijk.

Substantieel: Wezenlijk.

Suwinet: Elektronische infrastructuur gebruikt door de CWI, UWV en gemeenten bij de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet SUWI of enige andere wet aan de CWI, UWV en bij of krachtens de ABW, IOAW en IOAZ aan gemeenten is opgedragen.

SVn: Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) biedt verschillende leningen die consumenten én bedrijven kunnen gebruiken om hun wensen op het gebied van wonen te realiseren.

Sw-plaats: De sociale werkvoorziening is een overheidsvoorziening in Nederland op grond van de Participatie wet en biedt mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving.

Tarief: Bedrag dat voor iedere eenheid betaald moet worden.

Tegenvaller: Onverwachte (niet begrote) stijging van lasten en/of daling van baten.

Toerekenbaarheid van kosten: Aan bepaalde producten of diensten te relateren kosten.

Toeristenbelasting: Onder de naam toeristenbelasting kan in Nederland door een gemeente een belasting worden geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente verblijf houden, maar niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens zijn ingeschreven

Trap op-trap af-systematiek: Ook wel normeringsystematiek. De term wordt gebruikt bij de groei of afname van de algemene uitkering door deze te koppelen aan de uitzetting of krimp van de rijksbegroting.

Treasuryfunctie: De treasuryfunctie houdt zich bezig met het uitzetten en aantrekken van liquide middelen en het beheersen van de hieraan verbonden risico's.

Trimesterrapportage: Tussenstand van de uitvoering van de begroting na 4 maanden en na 8 maanden.

Uitgavenplafond: Bij een trendmatig begrotingsbeleid (Zalmnorm) wordt een vast reëel uitgavenkader vastgesteld, waarbij de uitgaven niet hoger mogen zijn dan een vooraf afgesproken plafond. Inkomstenmeevallers mogen niet worden gebruikt voor extra uitgaven en inkomstentegenvallers worden niet automatisch opgevangen door extra bezuinigingen.

Uitzonderingsrentes: De term is vermeld in de paragraaf Financiering (rentetoerekening). Wij hanteren een vaste verrekenrente (momenteel 5%) voor alle investeringen. In het verleden werd echter voor bepaalde investeringen een ander rentepercentage gehanteerd. Zo werden voor investeringen in riolering uitkeringen ontvangen waarvan de rente gekoppeld was aan het toen

geldende rentepercentage. Om deze budgettaire neutraal in de begroting te laten lopen werd datzelfde rentepercentage ook gehanteerd voor de toe te rekenen (gemeentelijke) rente.

UPS: (Uninterruptible Power Supply). Een apparaat dat wordt aangesloten tussen een computer en een energiebron om ervoor te zorgen dat de elektriciteitsvoorziening niet wordt onderbroken. Een UPS-apparaat of noodvoeding bevat een accu die ervoor zorgt dat de computer bij stroomuitval nog een tijd blijft werken.

Valondergronden: Het verzachte gedeelte benodigd bij speeltoestellen.

Vastrentende (waarden): Vastrentende waarden zijn effecten (aandelen, obligatiefondsen et cetera) waarbij gedurende de looptijd een vast bedrag aan rente uitgekeerd wordt en waarbij aan het eind van de looptijd de hoofdsom terugbetaald wordt.

Verstrekkings (Wmo): Aangeboden diensten en producten op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Verzuimnorm: Een verzuimnorm is een verzuimcijfer dat een organisatie kan halen, rekening houdend met een combinatie van kenmerken van het personeelsbestand en de specifieke werkzaamheden die werknemers moeten verrichten.

VNG: De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, afgekort VNG, is de koepelorganisatie van alle gemeenten in Nederland. Behalve de Nederlandse gemeenten zijn ook een groot aantal gewesten, de landen Aruba, Curaçao en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius lid van deze organisatie. Een van de belangrijkste doelstellingen van de VNG is de belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet.

Voortijdig schoolverlater (VSV): Een voortijdig schoolverlater (VSV) is een jongere die: tussen de 12 en de 23 jaar oud is; niet staat ingeschreven op een school; geen startkwalificatie heeft (een diploma op minimaal mbo 2, havo- of vwo-niveau); niet uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs komt.

Voorziening: Naast reserves kennen gemeenten ook voorzieningen. Voorzieningen worden tot het vreemd vermogen gerekend. Gemeenten moeten voorzieningen treffen voor:

- verplichtingen/verliezen en risico's;
- onderhoudsregulering;
- door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting.

Vraag- en handelingsverlegenheid: Vraagverlegenheid is de situatie waarin er schroom is om hulp te vragen. Wij allen hebben een belangrijke 'feeling rule' dat je je eigen boontjes moet doppen. Als er hulp geboden wordt is er sprake van acceptatieschroom. Handelingsverlegenheid is de situatie aan de aanbodkant. Om hulp aan te bieden, moet men een stap zetten. Want de dominante 'feeling rule' is sociale afstand. Dus het aanbieden van hulp is een subtiel spel om de vraag expliciet te krijgen en hulp aanbieden.

Weerstandscapaciteit: De weerstandscapaciteit bestaat uit de potentieel in te zetten middelen om de tegenvallers op te vangen. Naast eigen vermogen zijn dit ook langlopende voorzieningen, onbenutte inkomstenbronnen, bezuinigingsmogelijkheden en garantstellingen.

Weerstandsvermogen: Het vermogen van een decentrale overheid om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van deze overheid in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de te lopen risico's.

Werelderfgoedlijst: Werelderfgoed is cultureel en natuurlijk erfgoed dat wordt beschouwd als onvervangbaar, uniek en eigendom van de hele wereld, en waarvan het van groot belang wordt geacht om te behouden. Alleen erfgoed dat is ingeschreven op de Werelderfgoedlijst van UNESCO mag deze titel dragen.

Wet op het primair onderwijs (WPO): De Wet op het primair onderwijs (WPO) bepaalt hoe het basisonderwijs in grote lijnen geregeld moet zijn.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA): Deze regeling is bedoeld voor mensen die na twee jaar arbeidsongeschiktheid voor een deel nog in staat zijn om te werken.

Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning.

Woningcorporatie: Een woningcorporatie, woningbouwcorporatie of wooncorporatie is een organisatie die zich richt op het bouwen, beheren en verhuren van kwalitatief goede woonruimte met een betaalbare huur voor mensen met een smalle beurs (sociale woningbouw). Het kenmerk van deze woningbouw is dat de huuropbrengsten van deze woningen niet rendabel zijn ten opzichte van de stichtingskosten.

WOZ-waarde: Wet waardering onroerende zaken. De WOZ-waarde van een woning is de geschatte marktwaarde op de waarde peildatum (voor de beschikking 2018 is de waarde peildatum 1 januari 2017)

Wro: Wet ruimtelijke ordening. De Wet ruimtelijke ordening (Wro, voorheen Wet op de Ruimtelijke Ordening, WRO) is een Nederlandse wet die regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd worden. Zowel het Rijk, de provincies als de gemeente hebben de bevoegdheid om ruimtelijke plannen op te stellen.

WSW: De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is de Nederlandse wet die regelt dat arbeidsgehandicapten die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek in de sociale werkvoorziening.

(W)SW-bedrijven: In Nederland bieden 90 SW-bedrijven een passende werkplek aan mensen een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap.

Zaakgericht werken: Zaakgericht en procesgericht werken is een concept dat cruciaal is voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening en/of bedrijfsvoering. Zaakgericht en procesgericht werken is voor gemeenten een goede manier om:
-de inwoner juist te informeren over de voortgang van de desbetreffende aanvragen;

- de afhandeling te monitoren en te bewaken;
- de werkprocessen voor de afhandeling te verbeteren;
- managementinformatie te verkrijgen over behaalde effecten.

Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO): Orgaan waaraan de uitoefening van een wettelijke taak is opgedragen, zonder dat er sprake is van (volledige) ondergeschiktheid aan de minister, en die voor de uitoefening van de taak uit collectieve middelen (rijksbijdragen en heffingen) worden gefinancierd.

ZZP: Zelfstandige zonder personeel.